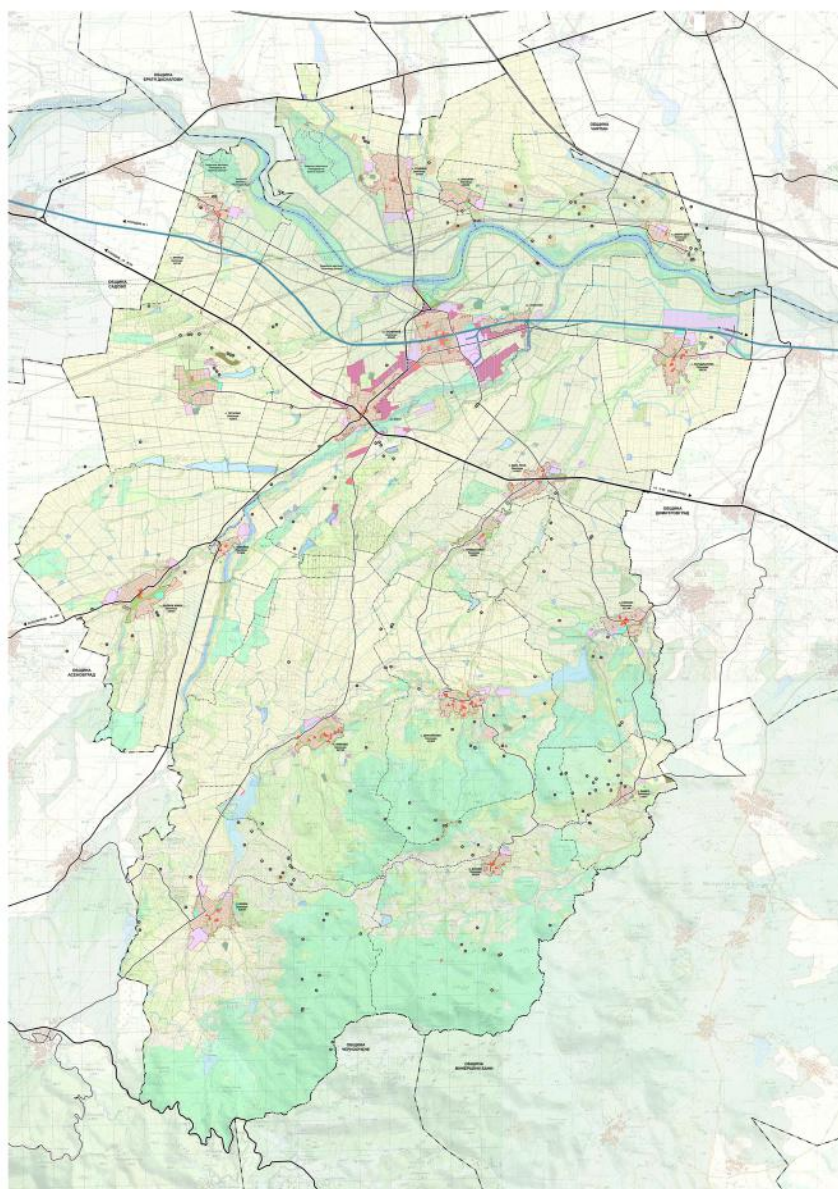

ОБЩИНА ПЪРВОМАЙ

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН ПРЕДВАРИТЕЛЕН ПРОЕКТ

ЕРТА КОНСУЛТ

НОЕМВРИ 2020

СЪДЪРЖАНИЕ

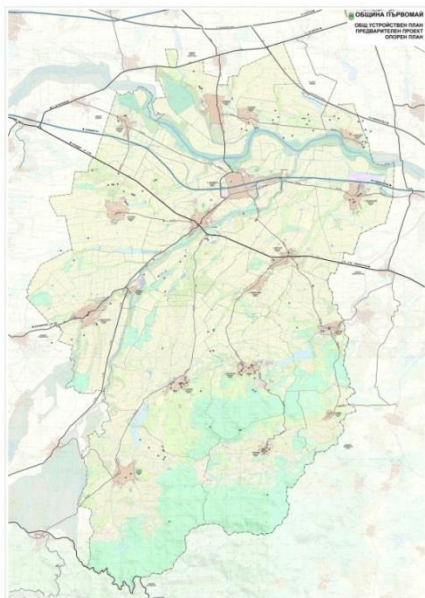
ОБЯСНИТЕЛЕН ТЕКСТ	3
ВЪВЕДЕНИЕ	4
1. ИСТОРИЧЕСКИ И ПРИРОДНИ АСПЕКТИ	6
1.1. ИСТОРИЧЕСКА ХАРАКТЕРИСТИКА	6
1.2. ГЕОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА	8
1.2.1. РЕЛЕФ.	8
1.2.2. КЛИМАТ.	8
1.2.3. ГЕОЛОГИЯ.	9
1.2.4. ХИДРОЛОГИЯ.	9
1.2.5. ПОЧВИ.	10
1.2.6. ФЛОРА И ФАУНА.	11
1.3. КУЛТУРНА ХАРАКТЕРИСТИКА	11
2. СОЦИАЛНИ И ФУНКЦИОНАЛНО-ПРОСТРАНСТВЕНИ АСПЕКТИ	50
2.1. СТРАТЕГИЧЕСКА ХАРАКТЕРИСТИКА	50
2.1.1. ГЛОБАЛЕН КОНТЕКСТ	50
2.1.2. ЕВРОПЕЙСКИ КОНТЕКСТ	54
2.1.3. НАЦИОНАЛЕН КОНТЕКСТ	58
2.1.4. РЕГИОНАЛЕН КОНТЕКСТ	66
2.1.5. ОБЛАСТЕН КОНТЕКСТ	69
2.1.6. ЛОКАЛЕН КОНТЕКСТ. ОБЩИНА ПЪРВОМАЙ.	76
2.2. УРБАНИСТИЧНО-СЕЛИЩНА СТРУКТУРА	79
2.2.1. НАЦИОНАЛНА ХАРАКТЕРИСТИКА	79
2.2.2. ОБЛАСТНА ХАРАКТЕРИСТИКА	81
2.2.3. ОБЩИНСКА ХАРАКТЕРИСТИКА	81
2.3. ДЕМОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА	98
2.3.1. ДЕМОГРАФСКО РАЗВИТИЕ	98
2.3.2. ДИНАМИКА НА НАСЕЛЕНИЕТО	98
2.3.3. ОСНОВНИ ДЕМОГРАФСКИ ПРОЦЕСИ	102
2.3.4. ДЕМОГРАФСКА ПРОГНОЗА НА ОБЩИНА ПЪРВОМАЙ	114
2.4. ИКОНОМИЧЕСКА ХАРАКТЕРИСТИКА	118
2.4.1. СТРУКТУРА НА ОБЩИНСКАТА ИКОНОМИКА	118
2.4.2. ИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛИ	119
2.4.3. ПРОМИШЛЕНОСТ	121
2.4.4. СЕЛСКО И ГОРСКО СТОПАНСТВО	122
2.4.5. ПРОГНОЗА ЗА РАЗВИТИЕТО НА ИКОНОМИКАТА НА ОБЩИНА ПЪРВОМАЙ	128
3. ФУНКЦИОНАЛНИ И КОМУНАЛНИ АСПЕКТИ	135
3.1. ФУНКЦИОНАЛНА ХАРАКТЕРИСТИКА	135
3.1.1. ОБИТАВАНЕ	135
3.1.2. ПРОИЗВОДСТВО	147
3.1.3. ПОТРЕБЛЕНИЕ. СОЦИАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА И СТРУКТУРА	147
3.1.4. ОТДИХ	150
3.1.5. КОМУНИКАЦИИ	152
3.2. КОМУНАЛНА ХАРАКТЕРИСТИКА	156
3.2.1. КАНАЛИЗАЦИЯ	156
3.2.2. ВОДОСНАБДЯВАНЕ	157
3.2.3. ЕЛЕКТРИФИКАЦИЯ	158
3.2.4. ГАЗИФИКАЦИЯ	159

4. ЛАНДШАФТНИ И ЕКОЛОГИЧНИ АСПЕКТИ	161
4.1. ЛАНШАФТНА ХАРАКТЕРИСТИКА	161
4.2. ЕКОЛОГИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА	162
4.2.1. РИСКОВЕ ОТ ПРИРОДНИ БЕДСТВИЯ И АВАРИИ	164
5. ОБОБЩЕНА СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКА И ФУНКЦИОНАЛНО-ПРОСТРАНСТВЕНА ХАРАКТЕРИСТИКА	172
5.1. СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ АСПЕКТИ	172
5.2. ФУНКЦИОНАЛНО-ПРОСТРАНСТВЕНИ АСПЕКТИ	174
6. КОНЦЕПЦИЯ ЗА ФУНКЦИОНАЛНО-ПРОСТРАНСТВЕНА СТРУКТУРА НА ОБЩИНА	176
7. ПРОЕКТ НА ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ПЪРВОМАЙ	176
7.1. СОЦИАЛНИ И ФУНКЦИОНАЛНО-ПРОСТРАНСТВЕНИ АСПЕКТИ	171
7.2. УРБАНИСТИЧНО-СЕЛИЩНА СТРУКТУРА	181
8. ПРАВИЛА И НОРМАТИВИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ОУПО	198
8.1. ГЛАВА ПЪРВА	198
8.2. ГЛАВА ВТОРА	198
9. ПРИЛОЖЕНИЯ	

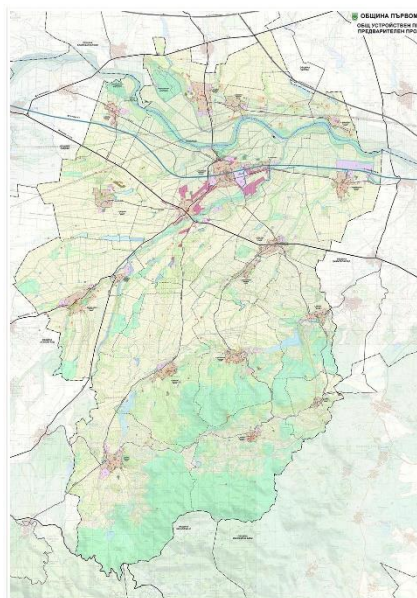
ОБЯСНИТЕЛЕН ТЕКСТ

Проектът за Общ устройствен план на община Първомай, е резултат от необходимостта социално-пространствените процеси в общината да се развиват чрез устройствени политики, основаващи се на разбирането за закономерност и устойчивост на тези процеси. Това са проблеми, които са толкова стари, колкото е стар и светът – проблемите за конструиране на справедлив и устойчив социално-пространствен ред. Именно социално-пространствен ред. Това често не се разбира правилно и социалното и пространственото се разделят, като две различни неща. Не са. Те винаги трябва да се разглеждат като нещо цялостно, единно, защото са и исторически и практически (политически) свързани. Ако това единство не е налице, то неизбежно ще се породат конфликти, които винаги пречат за постигане на хармония в живота. А за да се избегнат конфликтни ситуации, трябва да има правилно разбиране за ролята на всички участници в тези процеси – от индивида, до социалното цяло, отъждествявано с абстрактната категория „общество“, или постигането на равновесие между индивидуалното и колективното благо. Този проект е резултат от намеренията на всички участници в него, на това винаги желано и винаги трудно постижимо благо.

Този проект е резултат и от усилията на управляващите органи на община Първомай – Общински съвет и Общинска администрация, на различни публични и частни активисти, на Областната администрация и на финансовата подкрепа на Министерството на регионалното развитие и благоустройството. Фирма „Ерта Консулт“ ЕООД им изказва благодарност за оказаната всеотдайна помощ, в процеса на правенето на проекта.

**ОБЩИНА ПЪРВОМАЙ.
СИТУАЦИЯ 2018.**

**ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН.
ПРОЕКТ 2020.**

ВЪВЕДЕНИЕ

Светът става все по-урбанистичен. През 2007 г. беше преминала една статистическа граница – половината от световното население вече живееше в градове. Светът от „селски“ стана „градски“. Светът става все по-урбанистичен, въпреки говоренето за „глобално село“, или пък за „бягство“ от града. Противопоставянето *селско* срещу *градско* е напълно безсмислено, защото в един съвременен свят това е анахронизъм. Става въпрос за *пулсации* между различни видове *активности* – едните *интензивни*, а другите *екстензивни*. Това е изключително важно за разбиране на процесите и формите на функционално-пространственото конструиране на реалността, на закономерностите на това конструиране. Действително, истинско бягство от града е невъзможно. В поговорката се казва, че „от град и от гробища връщане няма“, а според Аристотел „който не живее в града е или звяр или бог“. Това не е апология на урбанистичното, защото то засяга най-дълбоката същност на нашето живеене.

Латинската дума „urbanus“, означава не само човек, който живее в града, но и който е вежлив, толерантен, остроумен, добронамерен, благороден, с добър вкус. Да приемеш другия, да се опиташ да го опознаеш и разбереш, да му отдадеш дължимото и в същото време да съхраниш и своята и чуждата идентичност, е изкуството да се живее в града. Призивите за бягство от града са призови за бягство от самия живот, от неговата сложност и суета, от неговата същност. Ако перифразираме Аристотеловото изказване: „Не зная какво е животът, но всички здраво се държим за него“, дори и да не знаем какво точно е градът, то всички здраво се държим за него.

От хилядолетия думите „свобода“ и „справедливост“ са в основата на човешката история. Политическото, в класическия му смисъл, трябва да се схваща именно в това разбиране. Свободата и справедливостта, по необходимост и неизбежно, са свързани и с две други понятия – „свързаност“ и „солидарност“. С тези четири категории политическото се реализира в пространствен и времеви аспект, тоест *урбанистично*. Урбанистичната дейност трябва да се схваща и разбира и като политическа дейност, защото всяка дейност свързана със социално-пространственото планиране, трябва да се разглежда в контекста на парадигмата *политическо-урбанистическо*. А това предполага, че тази дейност трябва да се основава на научни подходи, което значи на теоретически обосновани закономерности – ***теорията е най-бързата практика, а практиката е най-добрата теория.***

Основна цел на Общия устройствен план на община Първомай, е цялостното функционално-пространствено устройство на общината. С него се определя функционалното предназначение на всички видове територии, техническата инфраструктура с всичките и елементи, регламентите за опазване на околната среда и културните ценности. Основната цел се постига чрез следните подцели:

Създаване на необходимите устройствени условия за реализиране на стратегическите документи на Закона за регионално развитие (ЗРР), а именно: Национална стратегия за регионално развитие на Република България за периода 2012 – 2022 г.; Национална концепция за пространствено развитие 2013 – 2025 г.; Регионален план за развитие на

Югозападен район 2014 – 2020 г.; Областна стратегия за развитие на област Пловдив 2014 – 2020 г.; Общински план за развитие на община Първомай 2014 – 2020 г. Мерки произтичащи от ОУПО, които да се включват в ежегодните програми за прилагане на ОПР.

Създаване на условия за социално-икономическо развитие, чрез стимулиране на публично-частното партньорство.

Осигуряване на условия за опазване на средата и обектите - културни ценности.

Осигуряване на оптимални пространствени и устройствени условия за развитие на основните функционални системи: *обитаване, производство, потребление, отдих и комуникации*.

Създаване на ОУПО като инструмент за ползване на финансови на оперативните програми, съфинансирани от фондовете на Европейският съюз, включително JESSICA (Съвместно европейско подпомагане за устойчиво развитие на градските ареали).

Съгласно главната цел и подцелите, са изведени следните задачи на ОУПО:

Определяне на общата функционално-пространствена структура на общината и на съставните и структурни елементи.

Определяне на специфичното предназначение на всички структурни елементи, в системата на плана.

Определяне на мрежите и съоръженията на техническата инфраструктура на територията на общината и връзките им с тези на съседните общини и от национално значение.

Определяне на територии с публична държавна и публична общинска собственост и начините на тяхното устройство.

Определяне на териториите за активно прилагане на ландшафтно-устройствени мероприятия.

Определяне на териториите с вероятно въздействие на предвидими природни бедствия, начините на устройство и необходимите превантивни мерки за защита.

Определяне на приоритетни устройствени мероприятия и начините за реализирането им.

Създаване на Специфични правила и нормативи за прилагане на ОУПО.

ОУП на община Първомай е разработен и в съответствие с всички законови и подзаконови документи, имащи отношение към устройственото планиране, както и с теоретическите и методологическите виждания на екипа на EPTA-КОНСУЛТ.

1. ИСТОРИЧЕСКИ И ПРИРОДНИ АСПЕКТИ

1.1. ИСТОРИЧЕСКА ХАРАКТЕРИСТИКА

Ареалът на Първомай е населяван от най-дълбока древност, както свидетелстват археологическите находки, още от времето на *неолита, енеолита, халколита, медната, желязната, тракийската, римската, класическата, и средновековната епохи*. В началото на IX век, по време на царуването на Симеон Велики, Горнотракийският ареал, в който е и районът на Първомай, вече е включен в българските владения и започва трайно заселване с българско население. От времето на Второто българско царство, е намереният в кв. Дебър оригинален втори екземпляр на моливдула на Йоан VI Кантакузин (ок. 1293 – 1383 г.) – виден византийски политически деец и писател и император на Византия от 1347 до 1355 г.

Турците завземат района на Първомай след 1371 г., унищожавайки заварените селища, при което населението потърсило приют в Родопите. Едва след сто години българите отново се завръщат по тези места. Най-старото документирано споменаване на Първомай е от 1576 г., в регистъра на джелепкешаните в българските земи, изготвен от Джафер, кадията на Пазарджик. За днешните квартали на Първомай: Любеново има дори още по-стари турски документи, в които се споменава – от 1488 и 1576 г., под името Югуртчии, а Дебър се споменава като къой де Ени Мусулман, в пътеписите на венецианския дипломат и учен Бенедето Рамберти, през 1534 г. Следващото споменаване на Първомай е от началото на XVII век от анонимен автор, който преминавайки през тези места дава кратко описание. До 1878 г. трите селища присъстват в исторически извори под различни имена: Първомай като Елиаслу, Илиаслу, Алага Чекмедже, Алиага чешме, Хаджилес, Аджилес, Хаджиелес, Яджила и най-разпространеното Хаджи Елес; Дебър като къой де Ени Мусулман, Енимакле, Бабаески, Иннимал, Дервент Ени махле и най-разпространеното – Дервент; Любеново като Югуртчи, Югуртчии, Юртчии до най-разпространеното Юртчи. Между Хаджи Елес и Юрчи ежеседмично ставал голям пазар, за което се споменава в пътеписите на Евлие Челеби от 1653 г. Имало е както чисто български, така и чисто турски села. Поминъкът е бил земеделие, като семействата притежавали средно по около 30-40 декара земя.

Първото училище е било изградено през 1832 г. През 1873 г. е открита жп линията от Белово до Димитровград, която спомага за развитието на района около днешния Първомай. Хаджи Елес е освободен от турците на 1 (13, стар стил) януари 1878 г., от Втора бригада на 1-ва Кавказка кавалерийска дивизия. На 5 (17, стар стил) януари авангардът на 2-ра бригада на 2-ра Гвардейска кавалерийска дивизия – Конно-гвардейският полк и други части, под общото командване на полковник барон Шакелберг завзема Дервент. Три дни по късно през Дервент преминава и отсяда, за кратко, генерал Гурко, приветстван възторжено от хората.

След Освобождението, при административното устройство на Източна Ремилия, Хаджи Елес е един от четирите околийски центъра в Хасковски окръг. При преброяването през 1879 г. Хаджи Елес има 799 жители и е едва на 14-то място от 29-те селища в околията,

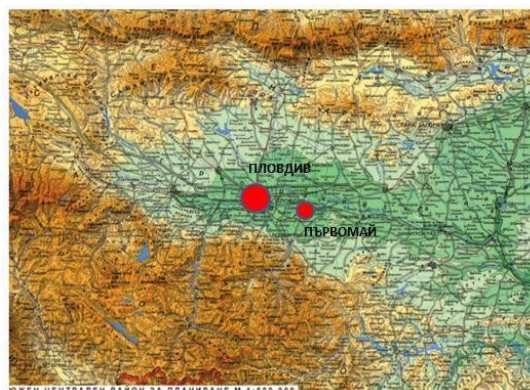
докато Дервент (Дебър) има 1950 души население. Малкият брой на населението на Хаджи Елес вероятно се дължи на изселването на турското население, което при преброяването през 1879 г. е 115 души или 15%. Първия околийски управител е Янко Копчев, назначен през май 1879 г., родом от Чирпан, революционер, заточеник в Диарбекир, откъдето се връща след Освобождението. Назначен е и полицейски комисар. През същата година е разкрит и околийски съд. През 1881 г. е открита пощенска станция. През 1882 г. е открита и болница, с 10 легла и един лекар, а през 1886 г. е разкрита и градска амбулатория. През 1882 г. в Хаджи Елес е открито класно училище, в специално построена за него сграда.

До Освобождението Хаджи Елес е бил в днешната северозападна част на града, на около километър от жп гарата. След 20 г. центърът му се измества до жп гарата. С нов закон от 1 януари 1877 г. Хаджи Елес от град е определен за село. Но след протести на населението, на 18 ноември 1889 г., V-тото Обикновено народно събрание взема решение, утвърдено с Указ №589/30.11.1889 г. на княз Фердинанд, поместен в брой № 5/08.01.1890 г. на „Държавен вестник“, с което Хаджиелеската селска община става отново градска, а на Хаджи Елес е възстановен статутът на град. Във връзка с раждането на престолонаследника княз Борис Търновски през 1894 г., се подема инициатива от гражданството за преименуване на града на Борисовград, като молбата е удовлетворена от княз Фердинанд и с Указ № 63/31.01.1894 г. Хаджи Елес е преименуван на Борисовград, което име има до 1945 г., когато е преименуван на Първомай, с МЗ № 9159 на Министъра на просвещението, обнародвана на 05.01.1946 г. През 1906 г., с Указ № 462, обнародван на 21.12.1906 г. село Дервент е преименувано на Дебър, а село Юртчи – на Любеново. Селата Дебър и Любеново стават квартали на Първомай през 1969 г., с Указ № 829, обнародван на 29.08.1969г. През 1928 г. районът на Борисовград е засегнат от силното Чирпанско земетресение. От 1945 г. Първомайска община претърпява значителни позитивни промени, но и някои негативни – в резултат на урбанизацията. Южните части на общината постепенно се обезлюдяват, което създава проблеми с обживяването им.

Фиг. 1. България / Първомай.

Фиг. 2. Тракия /Първомай.

1.2. ГЕОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА

Територията на община Първомай е разположена в част от някогашния Тракийски плиоцентски басейн, залял и отчасти затрупал обширна вулканична област, съставена от андезити, риолити и вулканични туфи, смесени със старотерциерни варовици и мергели. Младите тектонични движения са силно развити и са причина за чести земетресения, най-силното от които е Чирпанското земетресение през 1928 г. – VIII-IX степен по MSK.

1.2.1. Релеф.

Територията на община Първомай може условно да се очертае в елипса с надлъжна ос 36 км и напречна ос 24 км. Най-ниската част в поречието на р. Марица е 130 м. над м. равнище, като постепенно се повишава на юг, достигайки до 1 000 м, с най-високи върхове: „Малка Драгойна“ – 715 м, „Голяма Драгойна“ – 815 м, „Соуджик“ – 839 м, „Хоростепе“ – 1008 м надморска височина. Южната част на територията на общината е хълмистата предпланина Драгойна, която е част от Новаковската планина.

1.2.2. Климат.

Според климатичното райониране на България, община Първомай попада в *Преходно-континентална област* с подобласт *Горнотракийска низина*. Характерното за тази област е мека зима, по-малка годишна амплитуда на въздуха, като вътрешно годишния вход на валежите е с два максимума и два минимума, а снежната покривка е неустойчива. Важни фактори формиращи климатичните особености са: радиационния баланс, ветровия режим и валежите. Годишният радиационен баланс е между 2001-2250 MJ/m²/годишно. Средната годишна температура е 12,0° С. Средната минимална температура през януари е -4,1° С, а средната максимална през юли е +30,3° С.

Преобладаващите ветрове са западните и североизточните, за източните територии на общината. Наблюдаваната честота на вятъра достига до 50%, което характеризира района със среден брой случаи на тихо време – 25-40 наблюдения на месец.

Циркулационните условия и орографските особености на района са предпоставка за формиране на всички видове валежи. Средното годишно количество на валежите е 539 мм/год. Наблюдава се пик в началото на летните месеци – юни и юли и минимум през август.

Върху климата съществено влияние имат естествените и изкуствени елементи на територията. Може условно да се определят три „зони“: северна – в пространството на р. Марица, която в климатично отношение е най-дисконфортна; южна – гористото пространство на предпланината Драгойна, в климатично отношение е най-комфортна и междинна – равнинна, която е по-близо до дисконфорта.

1.2.3. Геология.

Геоложкият (литоложки) строеж на община Първомай е разнообразен. В северната и западната част е представен от квартерни – алувиално-пролувиални-делувиални насипи. В централните части строежът е от неоген – неогенски континентални насипи. На някои места – североизток и югозапад има палеоген – континентални насипи. Южните части на общината са заети от докамбий – базични и ултрабазични метаморфити. Късноалпийският палеогенски строеж е представен от палеогенско-квартерни депресии. Разпространението на карста в югоизточните части на общината е представено от триарски варовици, а в останалите части от покрити долнокредитни и мастрохтски варовици. Наблюдават се и ерозионни процеси. Поречието на р. Марица и р. Мечка попадат в зона на акумулация. Цялата община е във високо сеизмична зона от IX степен по скалата на Медведев-Шпонхойер-Коперник. Има сеизмични огнища с магнитутни зони от 7,8-8,00, а в южните части от 7,1-7,5.

В община Първомай няма находища на полезни изкопаеми. Уранодобива е закрит. Находищата са рекултивирани, а проучванията показват, че няма радиация над естествения природен фон за района. Експлоатират се само кариери за добив на пясък и баластра, но няма съществени нарушения на релефа.

1.2.4. Хидрология.

Според хидрогеоложкото райониране на страната, община Първомай е в Южна България, което се характеризира с максимум на водните стоежи през април и март и минимум през август – септември, като върху режима на речните нива има слабо отражение навалният фактор.

Общината е в Егейската отточна област, която е с трансграничен характер и статут. Влияние оказват преходно-климатичните условия, с доминиране на зимен отток. Областта е слабо отточна, със значително подземно подхранване на реките, основно с порови води и висока регулярност на оттока. Заради тектонско-геоморфоложката структура реките са с развитие в южна и източна посока. Речната мрежа е с малка гъстота – 0,5-1 км/кв. км. Сумарното изпарение на речните басейни е около 550 мм/год. Повърхностният отток достига до 0,50 мм/год., а подземният до 0,25 мм/год. Реките са от средно към силно поройни. Средната честота на речните прииждания е от 3 до 6 броя годишно, като северната част на общината попада в рисков район, застрашен от наводнения.

Хидро-химическата класификация на реките е хидрогенокарбонатно-калциево сулфатна. Пресните грунтови води достигат от 5,1 до 7/s/kv. км.

Порядъкът на реките принадлежи на своеобразна подредба на речно-долинната мрежа, отличаваща се с изключително сложна конфигурация. Поречието на р. Марица попада в най-високия – седми порядък. Основните притоци са от пети порядък, а останалите от четвърти и трети.

Река Марица е основен речен водоем не само за територията на общината, но и за страната. Средната температура на водата ѝ е 12,5° С. Средната надморска височина на водосборния басейн е 805 м, а разстоянието от началото на извора ѝ е 183,6 км. Наблюдаваните ледови явления са 60 дни, от които 25 са на пълно замръзване. Други реки са Мечка и Каялийска, както и по-малки, които се вливат в тях.

На територията на общината има два язовира от значение за страната – „Брягово“ и „Езерово“, както и около 30 микроязовира, с което се гарантира необходимото количество вода за напояване, както и за воден и риболовен туризъм. Ценен воден ресурс са и термалните минерални извори в селата Драгойново и Бяла река.

Речна мрежа в община Първомай:

Река Марица протича през землищата на Винаца, Първомай, Градина, Любеново, Крушево, Караджалово и Добри дол.

Река Мечка протича през землищата на Поройна, Дебър, Първомай, Любеново и Караджалово.

Река Каялийка протича през землищата на Искра, Брягово, Драгойново и Езерово.

Река Бяла протича през землището на Караджалово.

Язовири в община Първомай, в землищата на:

„Брягово“ – с. Искра, с.Брягово;

„Езерово“ – с. Езерово, с.Драганово;

„Дебър“ – с. Татарево, кв. Дебър;

„Конуш“ – с. Татарево;

„Еленката“ – с. Татарево;

„Кайряка“ – кв. Дебър;

„Поройна“ – с. Поройна, с. Татарево;

„Тушаница“ – с. Искра

„Чуфла“ – с. Буково;

„Черешка“ – с. Искра;

„Кавак дере“ – с. Искра.

1.2.5. Почви.

Според почвено-географското райониране на България община Първомай е в Субтропичен ксерофитно-горски почвен сектор, Средиземноморска почвена област, Балканско-средиземноморска почвена подобласт с провинция Среднотракийско-Тунджанска. А според физикогеографската подялба е в Краищенско-Тунджанската (Преходна) зона, в Горнотракийската област (област на Горнотракийската низина).

Зоната се характеризира с редица специфични особености на покривката. Изградена е от съвременни наслаги и е богата на подпочвени води. Заета е от наносни почви – богати (eutric, FLe), кисели (dystric, FLe), карбонатни (calcaric, FLc) и тъмни (mollic, FLm). Срещат се блатни, торфено блатни (umbric, GLu), планосоли (dystric, PLd), наноси с делувиялни (deluvisds) и лесирани канеленовидни почви (Chronic Luvisds). Почвите в общината са предимно черноземни-смолници. Големи пространства заемат и канелено-горските почви. В низината на р. Марица има ливадно-канелени почви. Има и от най-плодородните ливадно-алувиални и ливадно-блатни почви.

Почвите благоприятстват отглеждането на: зърнено-житни култури – пшеница, ечемик, царевица и слънчоглед, както и на различни сортове тютюни – ориенталски, едролитен, бърлей и др. Ливадите, мерите и пасищата все още не се използват достатъчно ефективно за животновъдство.

1.2.6. Флора и фауна.

Държавно горско стопанство „Първомай“ стопанисва горите в община Първомай. Общата площ на горите и земите – горски фонд е 11 569 ха, като залесената площ е 954 ха. Общата дървопроизводителна площ на стопанството е 9740,7 ха или 82,4% от общата му площ, а недървопроизводителната е 1828,7 ха или 15,8% от общата му площ. Насажденията са основно издънковидни за превръщане.

1.3. КУЛТУРНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Община Първомай има богато културно-историческо наследство. Съгласно Автоматизираната информационна система „Археологическа карта на България“ (АИС-АКБ), на територията на община Първомай има регистрирани 200 археологически обекта, от които 99 са обявени с ПМС-1711/21.10.1962 г., а 101 са обявени с Писмо № 545 от 27.02.2001 г. на НИПК за археологически културни ценности с национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от ЗКН. Обектите са разпределени по землища, както следва:

Таблица 1. Културни ценности – брой по землища на населени места

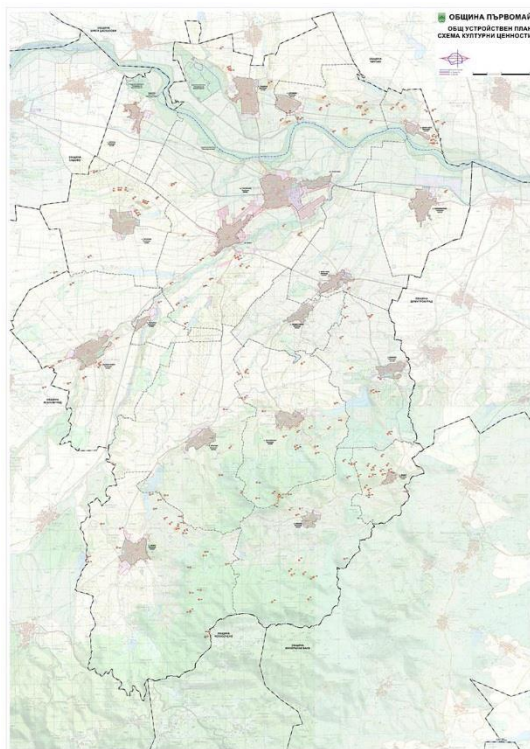
Землище на нас. място	Обекти/брой	ПК/брой	Чл. 146/брой
с. Брягово	11	9	2
с. Буково	14	1	13
с. Бяла река	1	-	1
с. Винаца	3	3	-
с. Воден	25	6	19
с. Градина	8	6	2
с. Добри дол	17	7	10
с. Драгойново	17	9	8
с. Дълбок извор	7	7	-
с. Езерово	8	3	5

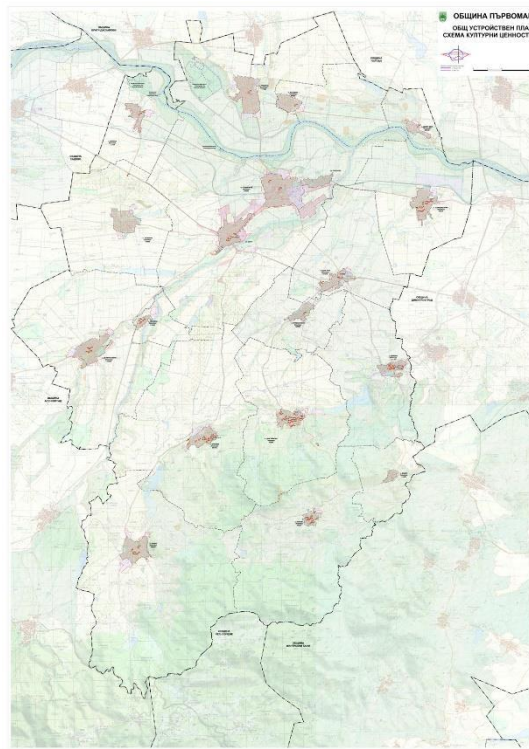
Землище на нас. място	Обекти/брой	ПК/брой	Чл. 146/брой
с. Искра	37	11	26
с. Караджалово	1	1	-
с. Крушево	13	5	8
с. Поройна	8	7	1
гр. Първомай	14	11	3
с. Татарево	16	13	3

Археологическите обекти са основно в групи или единични обекти, от най ранните епохи до средновековието: *неолит, енеолит, халколит, медна, желязна, тракийска, римска, класическа, средновековна*. Това показва, че по тези места е имало активна човешка дейност от праисторията досега.

През 1965 г., на 12 км южно от Първомай, е открит скелет на дейнотериум (*Deinoterium traces kovatchis*), чиято възраст се определя на около 10 милиона години, както и прочутия Езеровски пръстен, от V век пр. н. ера, с най-дългия известен до сега надпис на тракийски език. Археологическите обекти, които са регистрирани досега, са локализирани основно по поречията на реките Марица, Каялийка и Мечка. Археологическите обекти са с най-различен характер: *селищни могили, селища, групи могили, единични могили, крепости и убежища, укрепени места, следи от човешка дейност, некрополи, оброчни плочи и най-различни предмети и артефакти от бита*.

Фиг. 3. Археологически обекти

Фиг. 4. Културни ценности

Освен това на територията на общината има регистрирани 104 културни ценности с архитектурно-строителен, исторически и художествен характер, както и 19 паметници и паметни плочи.

Със заповед № 0036 от 11 януари 1968 г. на Министерството на горите и горската промишленост, на основание чл. 14 и чл. 16 от Закона за защита на природата са обявени: „За природна забележителност находището на фосилни находки от гигантските представители на хоботните бозайници, което обхваща землищата на селата Поповица, Ахматово, Богданци, Селци, Езерово, Бяла река и Православен, попадащи в района на горските стопанства на гр. гр. Първомай и Асеновград – Пловдивски окръг, с обща площ 9100 ха, от които поземлен фонд 8218 ха и горски фонд 582 ха.

В района на обектите се забранява:

1. Извършването на каквито и да било разкопки от частни лица, обществени учреждения и организации без разрешение на Министерството на горите и горската промишленост и катедрата по „Палеонтология“ при Софийския държавен университет.

2. Чупенето, разрушаването и присвояването на случайно открити фосилни остатъци от хоботните бозайници от частни и служебни лица.

3. Изкопаните кости, зъби, хоботи и др. при обработка на почвата от трактористите, членовете на ТКЗС и други лица да се предават за съхранение в горските стопанства, което от своя страна да уведомява своевременно Министерството на горите и горската промишленост.

Изключения от тази заповед се допускат от Министерството на горите и горската промишленост след съгласуване с комисията по защита на природата при БАН и катедрата по палеонтология при Софийския държавен университет“.

Общо на територията на общината има регистрирани 323 обекта, културни ценности, от които 200 археологически обекта са с национално значение, което е добра предпоставка за развитие на културно-исторически и опознавателен туризъм (вж. приложените таблици с обектите-културни ценности).

Значителна част от културната дейност в общината се осъществява от 16-те читалища, като във всички има библиотека, а в три и музейни сбирки. Читалищата успяват да реализира богата художествено-творческа дейност, благодарение на вътрешен ентузиазъм, както на ръководствата, така и на активността на самодейците, подпомагани и от благородно спонсорство.

За устройство на защитените територии за недвижими културни ценности с ОУП се дефинират следните режими за опазване и защита, разписани подробно в Раздел „Правила и нормативи за прилагане на ОУПО“:

№ по проект	№ по ред според съответния списък	Населено място	ОБЕКТ /адрес, локализация/	Кадастрални данни			деклариран с: писмо № / протокол №/ списък	обявен в: ДВ бр./год. /протокол на НСОПК	Вид	Категория	идентичен с №	Режим
				кв.	парц.	пл.№						
1	1.	с. Брягово	Воденицата, м. "Конака", 2 км южно					ДВ бр.20 от 1969г.	Исторически	Местно		Ткин 5.2
2	2.	с. Брягово	Къща на Иван Христов /наст. собственик Тодор Колев Христовов	1	III	308	Писмо №2390 от 15.07.1982г.		Архитектурно-строителен			Ткин 3
3	3.	с. Брягово	Къща на Янко Вакрилов и стопански постройки/ наст. собственик Виличка Дим. Кюркчиева	22	III	371	Писмо №2390 от 15.07.1982г.		Архитектурно-строителен			Ткин 3
4	4.	с. Брягово	Къща на поп Спас Попов	54	II	509, 510	Писмо №2390 от 15.07.1982г.		Архитектурно-строителен			Ткин 3
5	5.	с. Брягово	Къща на Тодор Христовов / наст. собственик Сталю Анг. Сталев	54	IV	512	Писмо №2390 от 15.07.1982г.		Архитектурно-строителен			Ткин 3
6	6.	с. Брягово	Къща на Динко Палаков/ наст. собственик Иван Ангелов Гешев	55	I	515	Писмо №2390 от 15.07.1982г.		Архитектурно-строителен			Ткин 3
7	7.	с. Брягово	Къща на Спас Йорданов /Йордан Димов Шкодров/ наст. собственик Веселина Петкова Димитрова	55	I	525	Писмо №2390 от 15.07.1982г.		Архитектурно-строителен			Ткин 3

8	8.	с. Брягово	Къща на Теньо Кръстев/ наст. собственик "Димока" ЕООД	51	II	652	Писмо №2390 от 15.07.1982г.	Архитектурно-строителен			Ткин 3
9	9.	с. Брягово	Къща на Тенчо Кузманов/ наст. собственик Ангел Янков Делчев	69	I	633	Писмо №2390 от 15.07.1982г.	Архитектурно-строителен			Ткин 3
10	10.	с. Брягово	Къща на Райно Малаков				Писмо №2390 от 15.07.1982г.	Архитектурно-строителен			Ткин 5.2
11	11.	с. Брягово	Къща на Петко Хаджипетков/ наст. собственик Димитър Танев Гайдев	62	XVIII	365	Писмо №2390 от 15.07.1982г.	Архитектурно-строителен			Ткин 3
12	12.	с. Брягово	Къща на Иван Маразов/клуб на /БЗНС/ наст. собственик Георги Йорданов Терзиев	42	II	453	Писмо №2390 от 15.07.1982г.	Архитектурно-строителен			Ткин 3
13	13.	с. Брягово	Къща на Ангел Сигов/ наст. собственик Деля Хр. Стоянова, Стефан Атанасов Стоянов	42	I	452	Писмо №2390 от 15.07.1982г.	Архитектурно-строителен			Ткин 3
14	14.	с. Брягово	Къща на Динко Въчов/Въцов/ /Костадин Димитров Въцов/ и плевня/наст. собственик "Алмънт гардън" ЕООД	52	I	535	Писмо №2390 от 15.07.1982г.	Архитектурно-строителен			Ткин 3
15	15.	с. Брягово	Къща на Русо Кюркчиев и плевня /Стайко Добрпев/наст. собственик Желязко Делчев Гайдев	52	II	533, 534	Писмо №2390 от 15.07.1982г.	Архитектурно-строителен			Ткин 3
16	16.	с. Брягово	Къща на Георги Стойчев /Димитър Стойчев Митрев/наст. собственик Мария Димитр.Христова	45	IV	502	Писмо №2390 от 15.07.1982г.	Архитектурно-строителен			Ткин 3
17	17.	с. Брягово	Къща на Петко Делипетков/Иван Павлов Карчев/наст. собственик Цанко Илиев Цанков	39	VIII	67	Писмо №2390 от 15.07.1982г.	Архитектурно-строителен			Ткин 3

18	18.	с. Брягово	Къща на Димитър Проданов /Иван Проданов/	42	X	459	Писмо №2390 от 15.07.1982г.		Архитектурно-строителен			Ткин 3
19	19.	с. Брягово	Къща на Бойчо Къндев /Коста Къндев/	43	XXVI	469	Писмо №2390 от 15.07.1982г.		Архитектурно-строителен			Ткин 3
20	20.	с. Брягово	Две къщи на Кольо Илиев/Иван Илииков/	36	VI	30	Писмо №2390 от 15.07.1982г.		Архитектурно-строителен			Ткин 3
21	21.	с. Брягово	Църква "Св.Атанас"	45	III-църква	504	Писмо №2390 от 15.07.1982г.		Архитектурно-строителен			Ткин 3
22	22.	с. Брягово	Килийно училище	45	III-църква	504	Писмо №2390 от 15.07.1982г.		Архитектурно-строителен			Ткин 3
23	23.	с. Брягово	Лъвската чешма	до кв. 45	ул. 55 № 1	ос.т. 332	Писмо №2390 от 15.07.1982г.		Архитектурно-строителен			Ткин 3
24	24.	с. Брягово	Основно училище 1896 г.	51	I-детска градина и училище	398	Писмо №2390 от 15.07.1982г.		Архитектурно-строителен			Ткин 3
25	1.	с. Буково	Лобно място, горски фонд 122					ДВ бр.20 от 1969г.	Исторически	Местно		Ткин 5.2
26	2.	с. Буково	Къща на Атанас Вакилов Ташев	39	VIII	332	Писмо №2403 от 16.07.1982г.		Архитектурно-строителен			Ткин 3
27	3.	с. Буково	Къща на Васил Йорданов Делгъзов	39	IX	331	Писмо №2403 от 16.07.1982г.		Архитектурно-строителен			Ткин 3

28	4.	с.Буково	Къща на Ильо Недялков Илев/наст. собственик Илия Георгиев Желязков	43	V	398	Писмо №2403 от 16.07.1982г.		Архитектурно-строителен			Ткин 3
29	5.	с.Буково	Къща на Иван Димитров Желязков/наст. собственик Реджеб Ахмедов Ахмедов	48	VII	483	Писмо №2403 от 16.07.1982г.		Архитектурно-строителен			Ткин 3
30	6.	с.Буково	Къща на Атанас Христов Далчев/наст. собственик Фатме Мустафа Садула	54	VII	531	Писмо №2403 от 16.07.1982г.		Архитектурно-строителен			Ткин 3
31	7.	с.Буково	Къща на Георги Ангелов Петков/наст. собственик Даниела Георгиева Георгиева	50	III	521	Писмо №2403 от 16.07.1982г.		Архитектурно-строителен			Ткин 3
32	8.	с.Буково	Къща на Кръстьо Вълчев Техов/наст. собственик Руска Георгиева Димова	27	IV-здр. дом	338	Писмо №2403 от 16.07.1982г.		Архитектурно-строителен			Ткин 3
33	9.	с.Буково	Къща на Делчо Господинов Делчев/наст. собственик Атанаска Ганева Къндева и Дора Ганева Маринова	42	XVIII	435	Писмо №2403 от 16.07.1982г.		Архитектурно-строителен			Ткин 3
34	10.	с.Буково	Къща на Иван Танушев Иванов	40	XX- читалище н дом	394	Писмо №2403 от 16.07.1982г.		Архитектурно-строителен			Ткин 3
35	11.	с.Буково	Къща на Найдьо Иванов Петров	11	IX	49	Писмо №2403 от 16.07.1982г.		Архитектурно-строителен			Ткин 3
36	12.	с.Буково	Къща на Тошо Тодоров Пулитов/наст. собственик Петко Иванов Добриков	17	XV	362	Писмо №2403 от 16.07.1982г.		Архитектурно-строителен			Ткин 3
37	13.	с.Буково	Къща на Асие Мехмедова Ахмедова/наст. собственик Димо Петров	40	III	390	Писмо №2403 от 16.07.1982г.		Архитектурно-строителен			Ткин 3

38	1.	с. Бяла река	Къща на Тольо Калимов Диков	11	IX	83	Писмо №2394 от 15.07.1982г		Архитектурно-строителен			Ткин 3
39	2.	с. Бяла река	Къща на Райко Недев	11	XIV	86	Писмо №2394 от 15.07.1982г		Архитектурно-строителен			Ткин 3
40	3.	с. Бяла река	Къща на Христос Иванов Костов			402	Писмо №2394 от 15.07.1982г		Архитектурно-строителен			Ткин 3
41	1.	с. Виноца	Теке "Хаджи Бадър"	19	III	157	Писмо №2394 от 15.07.1982г. Писмо №274 от 25.01.1977г.		Архитектурно-строителен Художествен			Ткин 3
42	1.	с. Драгойново	Антично и средновековно селище, 3 км югоизточно					ДВ бр.36 от 1966г.	Архитектурно-строителен от Античността и Средновековието	местно	198	Ткин 1 Ткин 3
43	2.	с. Драгойново	Къща на Минка Демирева/Кица Рачева Йорданова/наст. собственик Жулиета Минкова Николова	7	V	41	Писмо №2390 от 15.07.1982г.		Архитектурно-строителен			Ткин 3
44	3.	с. Драгойново	Къща на наследници на Василка Манолова/наст. собственик Добра Христова Пасева	7	I	36	Писмо №2390 от 15.07.1982г.		Архитектурно-строителен			Ткин 3
45	4.	с. Драгойново	Къща на Стоян Бечинов/наст. собственик Иван Петков Минев	42	IX	530	Писмо №2390 от 15.07.1982г.		Архитектурно-строителен			Ткин 3

46	5.	с. Драгойново	Къща на Манол Куков/наст. собственик Емил Димитров Карамитев	44	II	533	Писмо №2390 от 15.07.1982г.	Архитектурно-строителен			Ткин 3
47	6.	с. Драгойново	Къща на Вакрил Ангелов	26	X	128, 126	Писмо №2390 от 15.07.1982г.	Архитектурно-строителен			Ткин 3
48	7.	с. Драгойново	Къща на Стойко Г. Стойков/наст. собственик Аделина Ганчева Кончалова	53	V	317	Писмо №2390 от 15.07.1982г.	Архитектурно-строителен			Ткин 3
49	8.	с. Драгойново	Къща на Йордан Райчев Кръстев /Нанка Георгиева Христова, Деля Георгиева Раева/наст. собственик Даниела Иванова Терзиева	53	XIII	326	Писмо №2390 от 15.07.1982г.	Архитектурно-строителен			Ткин 3
50	9.	с. Драгойново	Къща на Дафина Кюмюрджиева/наследници на Георги Колев Кюмюрджиев	35	IX	360	Писмо №2390 от 15.07.1982г.	Архитектурно-строителен			Ткин 3
51	10.	с. Драгойново	Къща на Иван Попов/наст. собственик Христо Кръстев Славов	34	I	250	Писмо №2390 от 15.07.1982г.	Архитектурно-строителен			Ткин 3
52	11.	с. Драгойново	Къща на наследници на Спас Нацков/наст. собственик Георги Янев Янев	35	XXIII	362	Писмо №2390 от 15.07.1982г.	Архитектурно-строителен			Ткин 3

53	12.	с. Драгойново	Къща на наследници на Лата Дирекювлиева/ Ангел Дирекювлиев/ наст. собственик Дора Калайджиева	67	VII	431	Писмо №2390 от 15.07.1982г.	Архитектурно-строителен			Ткин 3
54	13.	с. Драгойново	Къща на Тодора Узунова/наст. собственик Тодорка Ангелова Христова	18	X	199	Писмо №2390 от 15.07.1982г.	Архитектурно-строителен			Ткин 3
55	14.	с. Драгойново	Къща на Бойка Ваташка/ наст. собственик Мария Велизарова Димова	13	X	205	Писмо №2390 от 15.07.1982г.	Архитектурно-строителен			Ткин 3
56	15.	с. Драгойново	Къща на Костадин Атанасов Карагачлиев/наст. собственик Валентин Костадинов Атанасов	59	XII	418	Писмо №2390 от 15.07.1982г.	Архитектурно-строителен			Ткин 3
57	16.	с. Драгойново	Къща на Петър Кисъов/наст. собственик Благовеста Манолова Въкова	59	XIII	419	Писмо №2390 от 15.07.1982г.	Архитектурно-строителен			Ткин 3
58	17.	с. Драгойново	Къща на Йордан Тозев / наст. собственик Михаил Ст. Михайлов	65	VII	432	Писмо №2390 от 15.07.1982г.	Архитектурно-строителен			Ткин 3
59	18.	с. Драгойново	Къща на Вълчо Цветилов/наст. собственик Асен Бориславов Кичуков	51	IV	455	Писмо №2390 от 15.07.1982г.	Архитектурно-строителен			Ткин 3

60	19.	с. Драгойново	Къща на Пеньо Терзиев/ наст. собственик Ангел Иванов Кръстев	52	XIII	396	Писмо №2390 от 15.07.1982г.		Архитектурно-строителен			Ткин 3
61	20.	с. Драгойново	Къща на Георги Костов/наст. собственик Ангел Петров Авджиев	38	VI	460	Писмо №2390 от 15.07.1982г.		Архитектурно-строителен			Ткин 3
62	21.	с. Драгойново	Къща на д-р Тане Станчев/наст. собственик Христо Танев Станчев	37	V	393	Писмо №2390 от 15.07.1982г.		Архитектурно-строителен			Ткин 3
63	21.	с. Драгойново	Къща на Желязко Кюмюрджиев/наст. собственик н-ци на Симеон Милев Кюмюрджиев	32	X	285	Писмо №2390 от 15.07.1982г.		Архитектурно-строителен			Ткин 3
64	22.	с. Драгойново	Църква "Св. Георги"	38	I-църква	473	списък от 15.08.1980г		архитектурно-художествени			Ткин 3
65	1.	с. Дълбок извор	Къща на Иван Колев/наследници на Андон Илиев Колев/	31	XXII	350	Писмо №2390 от 15.07.1982г.		Архитектурно-строителен			Ткин 3
66	2.	с. Дълбок извор	Църква "Възнесение Господне"	40	XI	347	Писмо №446 от 11.02.1975г		Художествен			Ткин 3
67	1.	с. Езерово	Къща на Георги Юруков/наст. собственик Шабан Шериф Шабан	23	IV	219	Писмо №2390 от 15.07.1982г.		Архитектурно-строителен			Ткин 3

68	2.	с.Езерово	Къща на Петър Гаджев	23	I	214	Писмо №2390 от 15.07.1982г.	Архитектурно-строителен			Ткин 3
69	3.	с.Езерово	Къща на Пена Юркова /Вълчо Русев Куюмджиев/наст. собственик Рамадан Ибрямов Рамаданов	23	XVIII	216	Писмо №2390 от 15.07.1982г.	Архитектурно-строителен			Ткин 3
70	4.	с.Езерово	Къща на Иван Недев /Нейчо Димов/наст. собственик Иван Недев Димов	18	I	351	Писмо №2390 от 15.07.1982г.	Архитектурно-строителен			Ткин 3
71	5.	с.Езерово	Къща на Мария Недева/Нейчо Димов/ наст. собственик Селим Хикметов Якубов	18	I	352	Писмо №2390 от 15.07.1982г.	Архитектурно-строителен			Ткин 3
72	6.	с.Езерово	Къща на Недьо Николов /Никола Запрянов/наст. собственик Недалко Николов Недев	17	IV	353	Писмо №2390 от 15.07.1982г.	Архитектурно-строителен			Ткин 3
73	7.	с.Езерово	Къща на Ангел Гочев/Ангел Добрев Кондев/ст. собств. Добри Запрянов Добрев	7	I	140	Писмо №2390 от 15.07.1982г.	Архитектурно-строителен			Ткин 3
74	8.	с.Езерово	Къща на Димо Кондев /Христоз Сталев Кушелиев/наст. собственик Ремзи Мюмюнов Мехмедов	6	I	127	Писмо №2390 от 15.07.1982г.	Архитектурно-строителен			Ткин 3
75	9.	с.Езерово	Къща на Иван Радичев/Иван Петров Дичев/наст. собственик Рушен Мехмедов Расимов	9	XXI	205	Писмо №2390 от 15.07.1982г.	Архитектурно-строителен			Ткин 3
76	10.	с.Езерово	Къща на Найдьо Шумаров /Начо Русинов/наст. собственик Фирдес Расим Дурмуш	19	II	357	Писмо №2390 от 15.07.1982г.	Архитектурно-строителен			Ткин 3
77	11.	с.Езерово	Къща на Тасим Расимов/Начо Русинов/наст. собственик Калинка Костадинова Райкова	19	VI	359	Писмо №2390 от 15.07.1982г.	Архитектурно-строителен			Ткин 3

78	12.	с.Езерово	Къща на Петър Мехремов/Статуя Иванов/наст. собственик Петър Костадинов Петров	36	VI	231	Писмо №2390 от 15.07.1982г.		Архитектурно-строителен			Ткин 3
79	13.	с.Езерово	Църква "Св.Никола"	24	I-кметство, рест., църква	110	Писмо №2390 от 15.07.1982г.		Архитектурно-строителен			Ткин 3
80	1.	с.Искра	Килийно училище	39	I-църква	536	Писмо №2390 от 15.07.1982г.		Архитектурно-строителен			Ткин 3
81	2.	с.Искра	Къща на Христо За Гачкова и стопанска част/наст. собственик Гергана Рангелова	50	VI	795	Писмо №2390 от 15.07.1982г.		Архитектурно-строителен			Ткин 3
82	3.	с.Искра	Къща на Димитра Мерджанова	50	VIII	796	Писмо №2390 от 15.07.1982г.		Архитектурно-строителен			Ткин 3
83	4.	с.Искра	Стопански постройки на Илия Политов	51	IV	807	Писмо №2390 от 15.07.1982г.		Архитектурно-строителен			Ткин 3
84	1.	с.Караджало	Къща на Господин Тенев	56	VII	659	Писмо №2394 от 15.07.1982		Архитектурно-строителен			Ткин 3
85	2.	с.Караджало	Къща на Любен Хубенов	46	VIII	524	Писмо №2394 от 15.07.1982		Архитектурно-строителен			Ткин 3
86	3.	с.Караджало	Къща на Иван Кръстев	47	XIX	536	Писмо №2394 от 15.07.1982		Архитектурно-строителен			Ткин 3
87	4.	с.Караджало	Къща на Жеко Димов	30	VII	377	Писмо №2394 от 15.07.1982		Архитектурно-строителен			Ткин 3

88	5.	с.Караджа- лово	Къща на Ганьо Йорданов	54	VIII	634	Писмо №2394 от 15.07.1982		Архитектурно -строителен			Ткин 3
89	6.	с.Караджа- лово	Къща на Петър Сърбов	56	VIII	657	Писмо №2394 от 15.07.1982		Архитектурно -строителен			Ткин 3
90	7.	с.Караджа- лово	Къща на Иван Радев	31	XII	371	Писмо №2394 от 15.07.1982		Архитектурно -строителен			Ткин 3
91	8.	с.Караджа- лово	Къща на Гочо Петев	31	XIII	368	Писмо №2394 от 15.07.1982		Архитектурно -строителен			Ткин 3
92	9.	с.Караджа- лово	Къща на Бялко Атанасов Бояджиев	35	II	471	Писмо №2394 от 15.07.1982		Архитектурно -строителен			Ткин 3
93	10.	с.Караджа- лово	Къща на Рада Трифенова	29	XI	367	Писмо №2394 от 15.07.1982		Архитектурно -строителен			Ткин 3
94	11.	с.Караджа- лово	Къща на Тенчо Кинев Йорданов/Гинин/	45	XV	509	Писмо №2394 от 15.07.1982		Архитектурно - строителен			Ткин 3
95	1.	с. Крушево	Късноантично селище в м. "Калето", 3 км. североизточно					ДВ бр.36 от 1966г.	Арх.-стр. Античност Среднове- ковие	местно		Ткин 5.1
96	2.	с. Крушево	Късноантично селище в м."Боклуджа дере", 2 км.ц южно					ДВ бр.36 от 1966г.	Арх.-стр. Античност Среднове- ковие	местно		Ткин 5.1
97	1.	с. Паройна	Праисторическо селище в м. "Киллика",1,5 км.северно					ДВ бр.36 от 1966г.	Арх.-стр. Античност Среднове- ковие	местно		Ткин 5.1

98	2.	с. Поройна	Праисторическо селище в м. "Ясаците", 100 м северно					ДВ бр.36 от 1966г.	Арх.-стр. Античност Средновековие	местно		Ткин 5.1
99	3.	с. Поройна	Къща на Райко Павлов Муратов	11	IV	108	Писмо №2390 от 15.07.1982		Архитектурно-строителен			Ткин 3
100	4.	с. Поройна	Къща на Атанас П.Гаджев	9	XIII	84	Писмо №2390 от 15.07.1982		Архитектурно-строителен			Ткин 3
101	1.	Първомай	Църква "Св.Димитър"	19	V- параклис	445	Писмо№27 4 от 25.01.1977		Художествен			Ткин 3
102	2.	кв. Дебър - Първомай	Праисторическо селище в м. "Старите лозя", 3 км. североизточно					ДВ бр.36 от 1966г.	Арх.-стр. Античност Средновековие	местно		Ткин 5.1
103	3.	кв. Дебър - Първомай	Къща на Г. Караславов	41	VI	568	писмо №2394 от 15.07.1982г		Архитектурно-строителен			Ткин 3
104	1.	с. Татарево	Праисторическо селище в м. "Св. Константин", 2 км. южно					ДВ бр.36 от 1966г.	Арх.-стр. Античност Средновековие	местно		Ткин 5.1
105	10002394	с. Брягово	Селищна могила			41.967251, 25.188383	ПМС 1711/10.62г.		Археологически	национално		Ткин 1
106	10002395	с. Брягово	Единична могила			41.998155, 25.191116	ПМС 1711/10.62г.		Археологически	национално		Ткин 1

107	10002396	с. Брягово	Единична могила	42.003402, 25.202508	ПМС 1711/10.62г.		Археологически	национално		Ткин 1
108	2100378	с. Брягово	Група могили	42.016057, 25.205085	ПМС 1711/10.62г.		Археологически	национално		Ткин 1
109	2100379	с. Брягово	Група могили	42.015455, 25.204718	ПМС 1711/10.62г.		Археологически	национално		Ткин 1
110	2100551	с. Брягово	Некропол	42.014746, 25.200552	ПМС 1711/10.62г.		Археологически	национално		Ткин 1
111	2100552	с. Брягово	Кастели, крепости	41.979982, 25.194716	ПМС 1711/10.62г.		Археологически	национално		Ткин 1
112		с. Брягово	Могила	41.958966, 25.202152	ПМС 1711/10.62г.		Археологически	национално		Ткин 1
113		с. Брягово	Могили	42.003472, 25.20225	ПМС 1711/10.62г.		Археологически	национално		Ткин 1
114		с. Брягово	Могила	42.003704, 25.20449	ПМС 1711/10.62г.		Археологически	национално		Ткин 1
115		с. Брягово	Селищна могила	42.005066, 25.164329	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК		Археологически	национално		Ткин 1

116	10002807	с. Буково / старо име / Пилашево/	Селище с площ над 5 дка	41.948453, 25.236857	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1
117	10002808	с. Буково / старо име / Пилашево/	Манастир	41.951450, 25.239066	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1
118	10002809	с. Буково / старо име / Пилашево/	Манастир	41.950928, 25.232798	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1
119	10002810	с. Буково / старо име / Пилашево/	Скални ниши	41.907579, 25.221643	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1
120	10002811	с. Буково / старо име / Пилашево/	Могилен некропол	41.927183, 25.238700	ПМС 1711/10.62г	Археологически	национално	Ткин 1
121	10002812	с. Буково / старо име / Пилашево/	Крепост, скални ниши	41.920300, 25.233950	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1
122	10002813	с. Буково / старо име / Пилашево/	Обект с неопределена функция	41.922183, 25.232466	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1
123	10002814	с. Буково / старо име / Пилашево/	Каменоломна, Укрепено място и укрепително съоръжение	41.920800, 25.241416	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1
124	10002815	с. Буково / старо име / Пилашево/	Укрепено място и укрепително съоръжение	41.91933333, 25.248	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1

125	10002824	с. Буково / старо име / Пилашево/	Укрепено място и укрепително съоръжение	41.908866, 25.244466	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1
126	10003100	с. Буково / старо име / Пилашево/	Единична могила, Каменоломна	41.953055, 25.223055	ПМС 1711/10.62	Археологически	национално	Ткин 2
127	10003770	с. Буково / старо име / Пилашево/	Параклис	41.927862, 25.267322	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1
128	10003773	с. Буково / старо име / Пилашево/	Път	41.958207, 25.231796	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1
129	2100810	с. Буково / старо име / Пилашево/	Крепости-убежища	41.919104, 25.247456	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1
130	10002450	с. Бяла река	Обект с неопределена функция	42.054572, 25.269488	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1
131	2100371	с. Виница	Група могили	42.141486, 25.135348	ПМС 1711/10.62г.	Археологически	национално	Ткин 1
132	2100372	с. Виница	Група могили	42.141371, 25.134429	ПМС 1711/10.62г.	Археологически	национално	Ткин 1
133	2100373	с. Виница	Единична могила	42.138135, 25.12953	ПМС 1711/10.62г.	Археологически	национално	Ткин 1

134	10002440	с. Воден	Обект с неопределена функция	41.986547, 25.294733	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1
135	10002441	с. Воден	Единична могила	41.987377, 25.295680	ПМС 1711/10.62г.	Археологически	национално	Ткин 1
136	10002458	с. Воден	Единична могила	41.957883, 25.282833	ПМС 1711/10.62г.	Археологически	национално	Ткин 1
137	10002459	с. Воден	Група могили	41.957883, 25.282833	ПМС 1711/10.62г.	Археологически	национално	Ткин 1
138	10002460	с. Воден	Група могили	41.957816, 25.283200	ПМС 1711/10.62г.	Археологически	национално	Ткин 1
139	10002461	с. Воден	Група могили	41.957883, 25.282833	ПМС 1711/10.62г.	Археологически	национално	Ткин 1
140	10002464	с. Воден	Крепост, Укрепено място и укрепително съоръжение	41.969544, 25.295377	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1
141	10002466	с. Воден	Селища и постройки	41.971847, 25.294194	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1
142	10002467	с. Воден	Селище с конкретна функция	41.966666, 25.276111	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1

143	10002468	с. Воден	Селище с площ над 5 дка	41.959444, 25.306666	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1
144	10002471	с. Воден	Селище	41.960277, 25.282500	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1
145	10002477	с. Воден	Единична могила	41.968611, 25.296944	ПМС 1711/10.62г.	Археологически	национално	Ткин 1
146	10002578	с. Воден	Други обекти	41.969166, 25.290277	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1
147	10002580	с. Воден	Други обекти	41.966516, 25.282961	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1
148	10002581	с. Воден	Селища и постройки	41.972222, 25.271666	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1
149	10002583	с. Воден	Други обекти	41.972500, 25.273611	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1
150	10002584	с. Воден	Каменни стени	41.967500, 25.291388	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1
151	10002585	с. Воден	Селища и постройки	41.970833, 25.285555	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1

152	10002586	с. Воден	Други обекти	41.969722, 25.284444	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1
153	10002587	с. Воден	Други обекти	41.971666, 25.281944	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1
154	10002590	с. Воден	Селища и постройки	41.976111, 25.290833	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1
155	10002591	с. Воден	Селища и постройки	41.961388, 25.280277	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1
156	10002592	с. Воден	Други обекти	41.966111, 25.269166	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1
157	10002593	с. Воден	Други обекти	41.973888, 25.266666	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1
158	10002619	с. Воден	Други обекти	41.967500, 25.285277	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1
159	10001749	с. Градина	Селище, обект с неопределена функция	42.151312, 25.219644	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 2
160	2100375	с. Градина	Група могили	42.041891, 25.283821	ПМС 1711/10.62г.	Археологически	национално	Ткин 1

161	2100376	с. Градина	Селища и граждански постройки	42.017239, 25.27099	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1
162	2100377	с. Градина	Група могили	42.041475, 25.283309	ПМС 1711/10.62г.	Археологически	национално	Ткин 1
163	2100367	с. Градина	Група могили	42.157541, 25.194305	ПМС 1711/10.62г.	Археологически	национално	Ткин 1
164	2100368	с. Градина	Единична могила	42.167337, 25.18909	ПМС 1711/10.62г.	Археологически	национално	Ткин 1
165	2100369	с. Градина	Група могили	42.157167, 25.195517	ПМС 1711/10.62г.	Археологически	национално	Ткин 1
166	2100370	с. Градина	Група могили	42.158532, 25.193652	ПМС 1711/10.62г.	Археологически	национално	Ткин 1
167	10001746	с. Добри дол	Обект с неопределена функция	42.139737, 25.275447	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 2
168	10001747	с. Добри дол	Обект с неопределена функция	42.142008, 25.279792	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1
169	10001751	с. Добри дол	Обект с неопределена функция	42.138346, 25.280627	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 2

170	10001752	с. Добри дол	Обект с неопределена функция	42.124395, 25.322287	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 2
171	10001753	с. Добри дол	Обект с неопределена функция	42.126264, 25.323006	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 2
172	10001755	с. Добри дол	Укрепени места и съоръжения	42.123039, 25.323895	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 2
173	10001757	с. Добри дол	Селище	42.128521, 25.326191	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	извън общината
174	10001758	с. Добри дол	Селище	42.139815, 25.303926	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 2
175	10001760	с. Добри дол	Единична могила	42.141122, 25.300465	ПМС 1711/10.62г.	Археологически	национално	Ткин 1
176	10001761	с. Добри дол	Селища и граждански постройки	42.138972, 25.296905	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 2
177	2100196	с. Добри дол	Единична могила	42.125955, 25.325058	ПМС 1711/10.62г.	Археологически	национално	Ткин 1
178	2100395	с. Добри дол	Крепости, селищна могила	42.122908, 25.323337	ПМС 1711/10.62г.	Археологически	национално	Ткин 2

179	2100396	с. Добри дол	Единична могила	42.132094, 25.329378	ПМС 1711/10.62г.		Археологически	национално		извън общината
180	2100397	с. Добри дол	Единична могила	42.138377, 25.32313	ПМС 1711/10.62г.		Археологически	национално		извън общината
181	2100398	с. Добри дол	Единична могила	42.137906, 25.31942	ПМС 1711/10.62г.		Археологически	национално		Ткин 1
182	2100399	с. Добри дол	Единична могила	42.133105, 25.32519	ПМС 1711/10.62г.		Археологически	национално		извън общината
183	2100809	с. Добри дол	Крепости-убежища	42.122915, 25.324138	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК		Археологически	национално		Ткин 2
184	10002382	с. Драгойново	Селища и постройки	41.963783, 25.211883	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК		Археологически	национално		Ткин 1
185	10002383	с. Драгойново	Параклис	41.956380, 25.211700	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК		Археологически	национално		Ткин 1
186	10002384	с. Драгойново	Мегалити	41.958722, 25.222163	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК		Археологически	национално		Ткин 1
187	10002385	с. Драгойново	Единична могила	41.997225, 25.215594	ПМС 1711/10.62г.		Археологически	национално		Ткин 1

188	10002386	с. Драгойново	Единична могила	42.000838, 25.261327	ПМС 1711/10.62г.		Археологически	национално		Ткин 1
189	10002387	с. Драгойново	Единична могила	41.977550, 25.249300	ПМС 1711/10.62г.		Археологически	национално		Ткин 1
190	10002388	с. Драгойново	Единична могила	41.989416, 25.245266	ПМС 1711/10.62г.		Археологически	национално		Ткин 1
191	10002389	с. Драгойново	Единична могила	41.989035, 25.257149	ПМС 1711/10.62г.		Археологически	национално		Ткин 1
192	10002390	с. Драгойново	Единична могила	41.992975, 25.265211	ПМС 1711/10.62г.		Археологически	национално		Ткин 1
193	10002391	с. Драгойново	Единична могила	41.985322, 25.228833	ПМС 1711/10.62г.		Археологически	национално		Ткин 1
194	10002513	с. Драгойново	Други обекти, Крепост, Манастир	41.980000, 25.237777	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК		Археологически	национално		Ткин 1
195	2100553	с. Драгойново	Селище и моголен некропол	41.957091, 25.22546	ПМС 1711/10.62г.		Археологически	национално		Ткин 2
196	2110001	с. Драгойново	Единична могила	41.987504, 25.237612	ПМС 1711/10.62г.		Археологически	национално		Ткин 1

197	2110002	с. Драгойново	Селище от градски тип и неропол	41.979773, 25.237821	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално		Ткин 1
198	2110003	с. Драгойново	Селище от градски тип	41.980492, 25.248634	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	42	Ткин 1
199	2110004	с. Драгойново	Обект с неопределена функция	41.980561, 25.23603	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално		Ткин 1
200	10000845	с. Драгойново	Крепости, плоски некрополи	41.957059, 25.226349	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално		Ткин 2
201	2100380	с. Дълбок извор	Селищна могила	42.018017, 25.082251	ПМС 1711/10.62г.	Археологически	национално		Ткин 1
202	2100381	с. Дълбок извор	Единична могила	42.010254, 25.092565	ПМС 1711/10.62г.	Археологически	национално		Ткин 1
203	2100382	с. Дълбок извор	Група могили	42.012751, 25.102363	ПМС 1711/10.62г.	Археологически	национално		Ткин 2
204	2100383	с. Дълбок извор	Единична могила	42.018783, 25.11262	ПМС 1711/10.62г.	Археологически	национално		Ткин 1
205	2100384	с. Дълбок извор	Единична могила	42.019631, 25.112052	ПМС 1711/10.62г.	Археологически	национално		Ткин 1

206	2100385	с. Дълбок извор	Единична могила	42.008251, 25.076784	ПМС 1711/10.62г.	Археологически	национално	извън общината
207	2100386	с. Дълбок извор	Единична могила	42.02058, 25.086766	ПМС 1711/10.62г.	Археологически	национално	Ткин 1
208	10002442	с. Езерово	Селища и постройки	42.006708, 25.284233	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1
209	10002445	с. Езерово	Селища и постройки	42.012363, 25.290150	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1
210	10002446	с. Езерово	Единична могила	42.006397, 25.287644	ПМС 1711/10.62г.	Археологически	национално	Ткин 1
211	10002448	с. Езерово	Единична могила	42.019591, 25.240350	ПМС 1711/10.62г.	Археологически	национално	Ткин 1
212	10002451	с. Езерово	Селища и постройки	42.041166, 25.267783	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1
213	10002452	с. Езерово	Обект с неопределена функция	42.045852, 25.267533	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1
214	10002821	с. Езерово	Единична могила	42.006424, 25.287327	ПМС 1711/10.62г.	Археологически	национално	Ткин 1

215	2100374	с. Езерово	Селищна могила	42.031647, 25.26484	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1
216	10002397	с. Искра	Селище с площ над 5 дка	41.926500, 25.105416	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1
217	10002398	с. Искра	Единична могила	41.928816, 25.105100	ПМС 1711/10.62г.	Археологически	национално	Ткин 1
218	10002399	с. Искра	Селище с площ до 5 дка	41.929369, 25.178226	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1
219	10002400	с. Искра	Скални ниши	41.911966, 25.169666	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1
220	10002406	с. Искра	Единична могила	41.908769, 25.175271	ПМС 1711/10.62г.	Археологически	национално	Ткин 1
221	10002407	с. Искра	Единична могила	41.902900, 25.169716	ПМС 1711/10.62г.	Археологически	национално	Ткин 1
222	10002408	с. Искра	Селища и постройки	41.931166, 25.179266	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1
223	10002409	с. Искра	Селище с площ над 5 дка	41.951333, 25.146883	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1

224	10002410	с. Искра	Селища и постройки	41.955423, 25.149662	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1
225	10002411	с. Искра	Крепост-убежище	41.957730, 25.153824	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1
226	10002412	с. Искра	Селища и постройки	41.933186, 25.123608	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1
227	10002413	с. Искра	Селище с площ до 5 дка	41.9254, 25.19248333	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1
228	10002795	с. Искра	Група могили	41.893583, 25.181350	ПМС 1711/10.62г.	Археологически	национално	Ткин 1
229	10002796	с. Искра	Група могили	41.958005, 25.144433	ПМС 1711/10.62г.	Археологически	национално	Ткин 1
230	10002797	с. Искра	Група могили	41.972533, 25.120750	ПМС 1711/10.62г.	Археологически	национално	Ткин 1
231	10002798	с. Искра	Крепост-убежище, Параклис, Светилище на връх	41.891400, 25.180716	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1
232	10002799	с. Искра	Селища и постройки	41.891400, 25.180716	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1

233	10002800	с. Искра	Група могили	41.941200, 25.166283	ПМС 1711/10.62г.		Археологически	национално		Ткин 1
234	10002801	с. Искра	Група могили	41.943300, 25.162033	ПМС 1711/10.62г.		Археологически	национално		Ткин 2
235	10002802	с. Искра	Селище с площ над 5 дка	41.941900, 25.161050	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК		Археологически	национално		Ткин 2
236	10002803	с. Искра	Група могили	41.947766, 25.164350	ПМС 1711/10.62г.		Археологически	национално		Ткин 1
237	10002804	с. Искра	Група могили	41.941200, 25.166300	ПМС 1711/10.62г.		Археологически	национално		Ткин 1
238	10002805	с. Искра	Група могили	41.939916, 25.165350	ПМС 1711/10.62г.		Археологически	национално		Ткин 1
239	10002822	с. Искра	Църква	41.944270, 25.157040	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК		Археологически	национално		Ткин 1
240	10002823	с. Искра	Църква	41.942042, 25.125453	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК		Археологически	национално		Ткин 1
241	10002901	с. Искра	Селища и постройки	41.944300, 25.113566	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК		Археологически	национално		Ткин 1

242	10003771	с. Искра	Крепост	41.923800, 25.169933	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1
243	10003772	с. Искра	Изсичания в скали, Светили-ще в пещера, Скални ниши, Скално светилище	41.913208, 25.176447	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1
244	2100811	с. Искра	Крепости-убежища	41.903357, 25.169816	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1
245	2100812	с. Искра	Селище /махала/	41.946758, 25.153703	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1
246		с. Искра	Група могили	41.94743, 25.164257	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1
247		с. Искра	Група могили	41.944807, 25.165625	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1
248		с. Искра	Селище	41.941974, 25.161076	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 2
249		с. Искра	Група могили	41.945356, 25.164867	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1
250		с. Искра	Група могили	41.9412, 25.166333	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1

251		с. Искра	Група могили	41.939931, 25.165358	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1
252		с. Искра	Селище	41.951427, 25.146807	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1
253	10002392	с. Караджалово	Светилище край извор, Селище с площ до 5 дка	42.100166, 25.331097	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1
254	10001745	с. Крушево	Изолирана следа от човешка дейност, обект с неопределена функция селище	42.144334, 25.253834	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 2
255	10001750	с. Крушево	Изолирана следа от човешка дейност, Селища и граждански постройки	42.139744, 25.27729	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 2
256	10001762	с. Крушево	Обект с неопределена функция	42.132743, 25.283851	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 2
257	10001763	с. Крушево	Селища и граждански постройки	42.12959, 25.267277	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 2
258	10001764	с. Крушево	Селища и граждански постройки	42.132817, 25.230971	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 2
259	10001832	с. Крушево	Единична могила	42.136344, 25.278765	ПМС 1711/10.62г.	Археологически	национално	Ткин 1

260	10001833	с. Крушево	Изолирана следа от човешка дейност, обект с неопределена функция	42.128401, 25.260273	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 2
261	10001834	с. Крушево	Единична могила	42.133729, 25.227004	ПМС 1711/10.62г.	Археологически	национално	Ткин 1
262	10001835	с. Крушево	Единична могила	42.137148, 25.232729	ПМС 1711/10.62г.	Археологически	национално	Ткин 1
263	10001836	с. Крушево	Единична могила	42.134268, 25.239341	ПМС 1711/10.62г.	Археологически	национално	Ткин 1
264	10001837	с. Крушево	Единична могила	42.134244, 25.237729	ПМС 1711/10.62г.	Археологически	национално	Ткин 1
265	10001843	с. Крушево	Обект с неопределена функция	42.138828, 25.251847	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 2
266	10001844	с. Крушево	Обект с неопределена функция	42.140487, 25.256204	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 2
267	2100387	с. Паройна	Селище	42.0314, 25.123225	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК	Археологически	национално	Ткин 1
268	2100388	с. Паройна	Селищна могила	42.047303, 25.161339	ПМС 1711/10.62г.	Археологически	национално	Ткин 1

269	2100389	с. Паройна	Селищна могила	42.05714, 25.15741	ПМС 1711/10.62г.		Археологически	национално		Ткин 1
270	2100390	с. Паройна	Селищна могила	42.048333, 25.149848	ПМС 1711/10.62г.		Археологически	национално		Ткин 1
271	2100391	с. Паройна	Единична могила	42.038321, 25.166606	ПМС 1711/10.62г.		Археологически	национално		Ткин 1
272	2100392	с. Паройна	Единична могила	42.055874, 25.178475	ПМС 1711/10.62г.		Археологически	национално		Ткин 1
273	2100393	с. Паройна	Единична могила	42.046205, 25.166091	ПМС 1711/10.62г.		Археологически	национално		Ткин 1
274	2100394	с. Паройна	Група могили	42.059154, 25.182458	ПМС 1711/10.62г.		Археологически	национално		Ткин 1
275	10006794	гр. Първомай	Селища и постройки	42.068250, 25.176480	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК		Археологически	национално		Ткин 1
276	10006795	гр. Първомай	Единична могила	42.064694, 25.205527	ПМС 1711/10.62г.		Археологически	национално		Ткин 1
277	10006901	гр. Първомай	Селища и постройки	42.06545278, 25.2016	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК		Археологически	национално		Ткин 1

278	2100341	гр. Първомай	Единична могила	42.08056, 25.238863	ПМС 1711/10.62г.		Археологически	национално		Ткин 1
279	2100342	гр. Първомай	Група могили	42.080082, 25.238323	ПМС 1711/10.62г.		Археологически	национално		Ткин 1
280	2100343	гр. Първомай	Единична могила	42.103277, 25.158125	ПМС 1711/10.62г.		Археологически	национално		Ткин 1
281	2100344	гр. Първомай	Единична могила	42.103868, 25.159488	ПМС 1711/10.62г.		Археологически	национално		Ткин 1
282	2100345	гр. Първомай	Селище	42.092001, 25.202919	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК		Археологически	национално		Ткин 1
283	2100346	гр. Първомай	Селищна могила	42.084123, 25.228584	ПМС 1711/10.62г.		Археологически	национално		Ткин 1
284	2100347	гр. Първомай	Група могили	42.069524, 25.199941	ПМС 1711/10.62г.		Археологически	национално		Ткин 1
285	2100348	гр. Първомай	Група могили	42.068562, 25.200563	ПМС 1711/10.62г.		Археологически	национално		Ткин 1
286	2100349	гр. Първомай	Група могили	42.06923, 25.19851	ПМС 1711/10.62г.		Археологически	национално		Ткин 1

287	2100350	гр. Първомай	Единична могила	42.079775, 25.165413	ПМС 1711/10.62г.		Археологически	национално		Ткин 1
288	2100351	гр. Първомай	Единична могила	42.109358, 25.108934	ПМС 1711/10.62г.		Археологически	национално		Ткин 1
289	10003052	с. Татарево	Група могили	42.101111, 25.128888	ПМС 1711/10.62г.		Археологически	национално		Ткин 1
290	2100354	с. Татарево	Селищна могила	42.069578, 25.105548	ПМС 1711/10.62г.		Археологически	национално		Ткин 1
291	2100355	с. Татарево	Селище	42.097182, 25.148554	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК		Археологически	национално		Ткин 1
292	2100356	с. Татарево	Група могили	42.101294, 25.128853	ПМС 1711/10.62г.		Археологически	национално		Ткин 1
293	2100357	с. Татарево	Група могили	42.101069, 25.125806	ПМС 1711/10.62г.		Археологически	национално		Ткин 1
294	2100358	с. Татарево	Група могили	42.101049, 25.124577	ПМС 1711/10.62г.		Археологически	национално		Ткин 1
295	2100359	с. Татарево	Група могили	42.089191, 25.136814	ПМС 1711/10.62г.		Археологически	национално		Ткин 1

296	2100360	с. Татарево	Единична могила	42.095463, 25.14022	ПМС 1711/10.62г.		Археологически	национално		Ткин 1
297	2100361	с. Татарево	Единична могила	42.100794, 25.12139	ПМС 1711/10.62г.		Археологически	национално		Ткин 1
298	2100362	с. Татарево	Единична могила	42.097078, 25.133864	ПМС 1711/10.62г.		Археологически	национално		Ткин 1
299	2100363	с. Татарево	Единична могила	42.095104, 25.14124	ПМС 1711/10.62г.		Археологически	национално		Ткин 1
300	2100364	с. Татарево	Единична могила	42.094825, 25.142257	ПМС 1711/10.62г.		Археологически	национално		Ткин 1
301	2100365	с. Татарево	Единична могила	42.056664, 25.094195	ПМС 1711/10.62г.		Археологически	национално		Ткин 1
302	2100366	с. Татарево	Единична могила	42.062292, 25.083902	ПМС 1711/10.62г.		Археологически	национално		извън общината
303	2100813	с. Татарево	Селище	42.090237, 25.135831	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК		Археологически	национално		Ткин 1
304	2100814	с. Татарево	Оброчни плочи	42.091081, 25.134869	Писмо № 545 от 27.02.2001 на НИПК		Археологически	национално		Ткин 1

305	с. Татарево (землище)	Паметна плоча на загинал летец-изстребител, Татаревска чешма	На пътя между с. Поповица и гр. Първомай на около 20м. южно от раз-клона за с. Винаца.	Писмо № 4349/ от 04.12.1992 на НИПК	Паметна плоча	Ткин 4
306	с. Бяла река	Паметник на загиналите в антифашисткото движение и Отечество-ната война 1944-1945 г.	В центъра на селото	Писмо № 4349/ от 04.12.1992 на НИПК	Паметник	Ткин 4
307	с. Дълбок извор	Паметник на загиналите във войните през 1912-1918 г.	В центъра на селото	Писмо № 4349/ от 04.12.1992 на НИПК	Паметник	Ткин 4
308	с. Дълбок извор	Мемориална стена на загиналите в Отечество-ната война 1944-1945 г.	В центъра на селото	Писмо № 4349/ от 04.12.1992 на НИПК	Мраморна плоча	Ткин 4
309	гр. Първомай кв. Дебър	Паметна плоча на опълченеца Иван Ганчев Паничаров	В центъра на кв. Дебър, на югоизточната стена на сградата на библио-теката на НЧ "Пробуда"	Писмо № 4349/ от 04.12.1992 на НИПК	Паметна плоча	Ткин 4
310	гр. Първомай кв. Дебър	Паметна плоча на опълченеца Никола Гачев Гатев	В центъра на кв. Дебър, на пресечката на ул. "Княз Борис I" и ул. "Си-меон Велики", североиз-точно от НЧ "Пробуда"	Писмо № 4349/ от 04.12.1992 на НИПК	Мраморна плоча	Ткин 4
311	гр. Първомай кв. Дебър	Паметник на загиналите в Балканската война 1912 г.	В центъра на кв. Дебър, в двора на църковния храм "Свети Никола"	Писмо № 4349/ от 04.12.1992 на НИПК	Паметник	Ткин 4
312	гр. Първомай кв. Дебър	Паметник на загиналите във войните през 1915-1918 г.	В центъра на кв. Дебър, в двора на църковния храм "Свети Никола"	Писмо № 4349/ от 04.12.1992 на НИПК	Паметник	Ткин 4
313	с. Добри дол	Паметник на загиналите в Отечествената война 1944-1945 г.	В парка в центъра на селото	Писмо № 4349/ от 04.12.1992 на НИПК	Паметник	Ткин 4
314	с. Езерово	Паметник на загиналите за Родината	В центъра на селото	Писмо № 4349/ от 04.12.1992 на НИПК	Паметник	Ткин 4
315	с. Градина	Паметник на загиналите във войните 1912-1918г. и Отечествената война 1944-1945 г.	В центъра на селото	Писмо № 4349/ от 04.12.1992 на НИПК	Паметник	Ткин 4

316		с. Искра	Паметник на загиналите в Отечественната война 1944 -1945 г.	В центъра на селото	Писмо № 4349/ от 04.12.1992 на НИПК		Паметник			Ткин 4
317		с. Искра	Паметник на загинал граничар	В двора на училище "Отец Паисий"	Писмо № 4349/ от 04.12.1992 на НИПК		Паметник			Ткин 4
318		с. Караджалово	Паметник на загиналите в Отечественната война 1944 -1945 г.	В центъра на селото	Писмо № 4349/ от 04.12.1992 на НИПК		Паметник			Ткин 4
319		с. Крушево	Паметник	Североизточен край на с. Крушево до черквата "Света Петка"	Писмо № 4349/ от 04.12.1992 на НИПК		Паметник			Ткин 4
320		гр. Първомай	Мемориал с паметник на загиналите във войните 1912 – 1918 г	В центъра на града, североизточно от ж.п. Гара Първомай, между улиците "Братя Миладинови-север" и "Цар Иван Шишман"	Писмо № 4349/ от 04.12.1992 на НИПК		Мемориал – градина с паметник			Ткин 4
321		с. Поройна	Паметник на загиналия в Отечественната война 1944-1945 г. жител на селото Ангел Примов	В центъра на селото	Писмо № 4349/ от 04.12.1992 на НИПК		Паметник			Ткин 4
322		с. Православен	Паметник на загина-лите във войните 1912-1918г. и Отечественната война 1944-1945 г.	В центъра на селото	Писмо № 4349/ от 04.12.1992 на НИПК		Паметник			Ткин 4
323		с. Виница	Паметна плоча на загиналите в Отечественната война 1944-1945 г.	В центъра на селото	Писмо № 4349/ от 04.12.1992 на НИПК		Паметник			Ткин 4

2. СОЦИАЛНИ И ФУНКЦИОНАЛНО-ПРОСТРАНСТВЕНИ АСПЕКТИ

2.1. СТРАТЕГИЧЕСКА ХАРАКТЕРИСТИКА

Стратегическото планиране, така както би трябвало да се разбира в неговото широко схващане, е указание за пътя, по който трябва да се случват нещата, гарантирайки ценностите, които трябва да има нашето живееие – на *свобода, сигурност, справедливост и святост* – онази пълнота, която е извечното желание не в количеството на своето имане, а в качеството на своето преживяване. Стратегическото планиране претендира за монопола над моделите, по които трябва да се случват „хубавите“ неща, идеалните неща, а доколко това е във възможностите на човека, ни показва историята.

Стратегическото (от гр. *Стратηγία*), стратегическото мислене, е система от научни знания за закономерностите, по които трябва да стават нещата, както и опитността от тяхното познаване и прилагане. Ако стратегическото е познаване на закономерности и търсене на адекватните им модели, тогава разработваните стратегии ще изпълняват целите, за които се създават. Ако тези условия не се спазват, то стратегиите няма да бъдат нито насочващи, нито ръководещи, нито моделиращи, а ще бъдат низ от необвързани обстоятелства и противоречия. Ето защо така често използваната дума „стратегия“ може да бъде и подвеждаща, въпреки че ние имаме голяма потребност от стратегическо знание, мислене и действие. Да се мисли и действа стратегически, значи преди всичко да познаваме и използваме закономерности. Доколкото мисленето и знанието ни се основават на закономерности, моделите на действие ще съответстват на това, което трябва да става, ще бъдат адекватни, а не случайни модели.

Стратегическото планиране започна да има все по-ясно изражение в глобален аспект от втората половина на XX век и особено в последната четвърт от века. От това време взимозависимостите в света станаха все по-големи и това промени изцяло мисленето на всички – на бизнесмените, на политиците, на обикновените хора и дори на хората на изкуството.

2.1.1. ГЛОБАЛЕН КОНТЕКСТ

Всички днес говорят за „глобализацията“. Съгласни или не, трябва да приемем, че светът става все по-взимозависим, което всъщност е самото състояние на „глобалност“. От своята най-ранна поява през XX век думата, терминът „глобализация“ е бил използван както в популярен, така и в научен смисъл, за да се изрази отношение или да се опише *процес, състояние, система, структура, сила* и дори *епоха*. Но ако „глобализация“ е терминът, който указва за действие, процес, то за самото състояние трябва да се използва друг термин и това е „глобалност“. Защото е редно да се прави разлика между процес – „глобализация“ и състояние „глобалност“, първото изразяващо динамика, а второто – статика.

„Глобализацията настъпва“, е често повтаряно клише със заплашителен и подвеждащ смисъл. Поначало съществува едно широко поддържано и пропагандно мнение, че глобализацията има преди всичко икономически характер – формиращата се и утвърждаваща се глобална икономическа система. Вярно е, че икономическите аспекти са

съществени, както показва последната икономическа криза, но дали всичко се съизмерва само с икономическото или глобализацията трябва да се възприема като многомерен процес на интеграция и дезинтеграция (ефект на „двойната спирала“ на Дончев), и в същото време като взаимодействие на *универсални цивилизационни практики* и на *уникални културни ценности*.

Най-голямото предизвикателство, което предполага изследването и разбирането на *глобализацията*, е свързване и синтез на различни клонове на знанието, на техните парадигми и модели по начин, който отчита особеностите на непрекъснато променящата се и взаимосвързана реалност на нашия „постмодерен“ (ако този термин въобще е подходящ) свят. Накратко, проучването и разбирането на глобализацията изисква интердисциплинарен подход, който да може да свързва „голямото“ с „малкото“. В края на краищата, глобализацията не е един хомогенен, а е неравномерен процес, при който хора живеещи в различни части на света са засегнати по различен начин, от тази гигантска трансформация на цивилизационни структури и културни ареали.

Могат да се открият няколко основни и характерни проявления на глобализацията, респ. на глобалността.

Фиг. 6. Западен свят.

Фиг. 5. Източен свят.

Идеологически измерения на глобализацията. Идеологията може да се дефинира като система от широко споделяни идеи, общоприети вярвания, ръководни норми, ценности и идеали, приети като истини от някои хора. Идеологиите обичайно предлагат на хората една повече или по-малко цялостна картина на света не само такъв какъвто е, но и такъв какъвто трябва да бъде, предлагайки някаква стратегия за него, опитвайки се да организират огромен комплекс от човешки опит в сравнително прости, но често изкривени представи, които трябва да служат като ръководни начала.

Могат да се посочат няколко стратегически идеологически претенции на глобализма:

Либерализация и глобална интеграция на пазарите.

Неизбежност и необратимост на глобализацията.

Никой не носи отговорност за глобализацията.

Глобализацията е изгодна за всички.

Глобализацията подпомага разпространението на демокрацията по света.

Тези характеристики показват, че неолибералният език на глобализацията е *идеологически*, защото е политически мотивиран и допринася за конкретни разбирания за това явление, които освен това съхраняват и стабилизират съществуващите асиметрични властови отношения. Господстващата идеология на нашето време – „глобализмът“, е създала политическо разбиране за глобализацията, която все по-силно се отстоява от различни участници в този процес. И все пак, нека посочим, че никоя идеология не се е ползвала с абсолютно господство.

Политически измерения на глобализацията. Политическите измерения на глобализацията се отнасят до интензификация и разширение на политическите взаимоотношения в света – държавен суверенитет, растящ брой на неправителствени и неформални структури, както и перспективи за глобално и регионално управление. Могат да се открият три въпроса:

Намалява ли ролята на държавата?

Кое е по-важно – политиката или икономиката?

Формира ли се глобално управление?

Икономически измерения на глобализацията. Икономическите измерения на глобализацията се изразяват в интензифициране и разпространение на икономическите взаимоотношения по света – гигантски корпорации, мощни международни икономически институции и големи регионални търговски системи. Това, което е характерно за глобалната икономика е *фазовият преход* от *неоконсерватизъм* (кейнсианство – контрол и интервенция от страна на държавата в икономическите процеси) към *неолиберализъм* (който разглежда пазара като саморегулираща се система с тенденция към равновесие между предлагане и търсене, концепции, които са още от теоретическите работи на Адам Смит (1723 – 1790) и Давид Рикардо (1772 – 1823).

Културни измерения на глобализацията. Културните измерения на глобализацията се отнасят до интензификация и разширяване на културните „потоци“. Трябва да се има предвид обстоятелството, че *културата* като една много широка концепция, се отнася често за целия човешки опит. Неудържимият процес на културни взаимодействия наложи мнението, че културните практики са в самото сърце на глобализацията, което поставя няколко въпроса:

Обозрим ли е тематичният културен „пейзаж“?

По-хомогенен или по-различен свят?

Глобалната култура – еднообразие или различие?

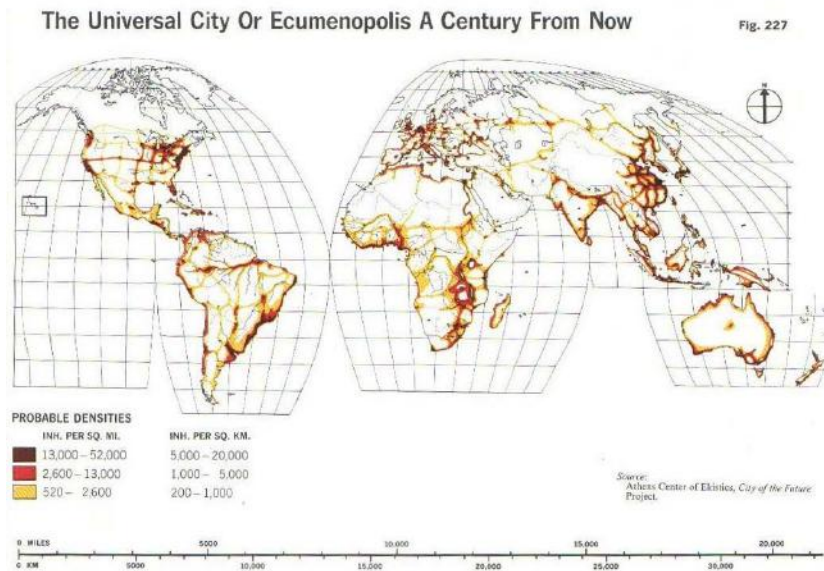
Безконтролна консумация или консумирана безконтролност?

Глобално/локално – pro/contra?

Последният въпрос даде основание на Роланд Робъртсън да „произведе“ термина „глокализация“ – взаимодействието между глобално и локално приемайки, че културата винаги се реализира в локален контекст.

Потребителството днес играе централна роля, измествайки труда като централна категория на модерността. Културата на потребителското общество е различна от културата

на обществото , центрирано около производството. Според Джон Керъл: „Ето сът на потребителското общество обявява: *Ако се чувствате зле – яжте!...Потребявай и се чувствай добре. Утоляването на жаждата е пътят към спасението*“.

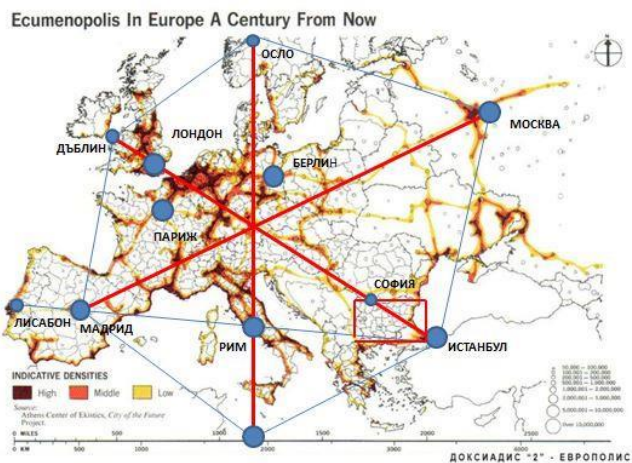
Фиг. 7. Екуменополисът или Глобалният град след 100 години. К. Доксиадис.

Екологични измерения на глобализацията. Характерна черта на глобалната ситуация е, че в резултат на невероятното засилване – в абсолютен смисъл – на човешката активност, в бесния стремеж към техническо съвършенство, чрез безогледно експлоатиране на природните ресурси, човечеството рискува да унищожи собствения си дом – Земята. Това даде основание на някои социални изследователи да говорят открито и тревожно за глобални рискове, респ. за *глобалното рисково общество* и за потребността от управление на *глобалните рискови ситуации*.

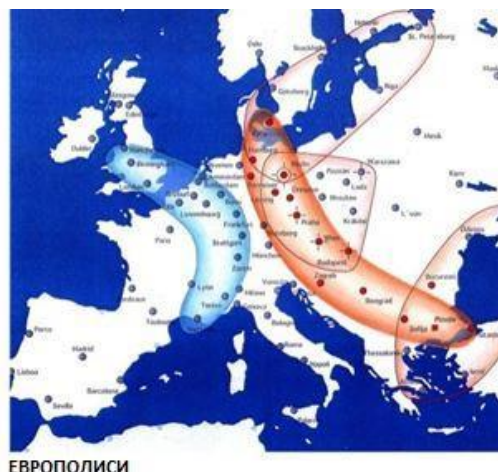
Урбанистични измерения на цивилизацията. През 2008 г. градското световно население стана повече от селското – светът стана *урбанистичен*. С това фазовият преход от селско към градско, започнал преди около пет хиляди години, с първите градове в Египет и Месопотамия, стана факт. През втората половина на XX век градското население на света се е увеличило четири пъти – от 732 млн. през 1950 г., на 2,8 млрд. през 2000 г., до над 3,8 млрд. през 2015 г. От 1975 г. над 200 градски агломерации в страни с ниски и средни доходи са надхвърлили 1 милион жители и градските власти изпитват огромни проблеми с устройването и снабдяването. Може би най-видимият аспект на глобалната урбанизация е разрастването на мега-градовете – *мегалополисите*, с население над 10 млн. жители, на които се падат около 9% от общото градско население, докато малко повече от половината от градските жители в света живеят в градове с по-малко от 500 000 души население.

Урбанизираният свят трябва да съществува съвместно с природния свят, ако трябва да оцелеят и двата. Урбанизацията, може би изненадващо, ни води към преоткриване на услугите на природата и екосистемите, от които зависи цялото човечество. Създаването на урбанизирана среда, която осигурява на хората във всички общества даровете на природата по устойчив начин, е една възможност, която е по силите ни, както и едно изключително изпитание за човечеството.

Фиг. 8. Европейски урбанистични оси.

Фиг. 9. Европейски урбанистични ареали.

2.1.2. Европейски контекст

Продължава ли светът, в условията на глобализация, да бъде все още разделян на континенти, в частност на континентални структури – политически, икономически и културно? И да, и не. Самото делене на континенти е повече присъщо на географията, отколкото на същността на континенталните различия, въпреки и такива по някакъв начин да има. Някои държави са в два континента – като Русия, която освен това по площ и население е по-голяма от два континента – Австралия и Океания. И докато Америка (Северна и Южна) и Африка се простират от север на юг, то Азия се простира от изток на запад. Въпреки тези условности, има предпоставки за континентална регионализация и Европейският съюз е пример за това.

Европейският съюз се конституира на 18 април 1951 г. в Париж със създаването на Европейската общност за въглища и стомана (ЕОВС) от Белгия, Германия, Италия, Люксембург, Франция и Холандия, а на 25 март 1957 г. шестте членки на ЕОВС основаха в Рим Европейската икономическа общност (ЕИО) и Европейската общност за атомна енергия (ЕОАЕ, Евроатом), водени от желанието и волята да създадат основите на една нова Европа, Европа на мира и социалния просперитет. Тази дата се смята за същински „рожден“ ден на днешния и бъдещия Европейски съюз.

Основната стратегическа цел на Европейския съюз е постигане в пълнота на четирите свободи: *свободно движение на хора, стоки, услуги и капитали*, което да гарантира една

нова единна Европа на *народи, държави и култури*. Тази стратегическа цел се преследва с неотстъпно постоянство, въпреки трудностите, които съпътстват всеки един акт по този път, който освен това трябва да се постига с много разбиране и консенсус. Бяха създадени институции със съвсем ясни компетенции, основаващи се на принципа за разпределение на властите. Днешният ЕС, отчасти утвърден с договори, отчасти обусловен от досегашното си развитие, демонстрира някакво сходство с държава, въпреки и да не се стреми към това – в институциите, в правния си инструментариум и в избора си на сферите за действие. Икономическите и политическите взаимодействия между страните членки достигна степен на преплитане, в която отделната държава не може да взема решения сама за себе си в редица важни области, защото съществува взаимна зависимост и солидарност между страните партньорки. Европа е конструирана на принципа на съгласието като един съюз от нации, държави и региони, за да осъществява една цел в две посоки – висока степен на интеграция и запазваща се регионализация.

Европа на регионите е призвана да съхрани и засили многообразието. Създаването на регионална структура, дефинирането на компетенции, отношенията между регионалните и локалните структури, както и участието им във външните отношения на съответните държави са обусловени от национални, географски, културни, икономически и не на последно място и от политически фактори. При цялата хетерогенност на този континент, тъкмо многообразието е едно от неговите най-големи богатства.

Европа на регионите има своята историческа рамка в Събранието на европейските региони, което е основано през 1985 г. като Съвет на регионите. Още с „Декларацията на регионализма в Европа“ от 1966 г., Събранието на регионите има политическата рамка за развитието на една Европа на регионите. От 1993 г. с договора от Маастрихт беше създаден Комитет на регионите. След неговото създаване все по-отчетливо става изкристализирането на една „институционална“ Европа на регионите. Регионите все повече се концентрират върху общото им влияние на европейските решения и съвместното участие в европейските програми. Така европейските региони са на път в обозримо бъдеще да противопоставят регионалната самостоятелност на твърде силната концентрация от дейности в институциите на ЕС – или регионалната самостоятелност като контра-концепция на интеграцията „отгоре“.

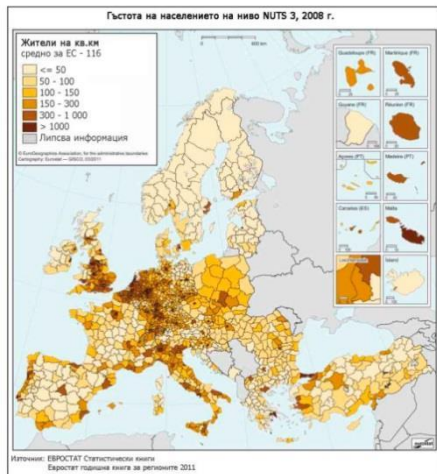
След създаването на Европейския фонд за регионално развитие, започна да се води обща регионална политика в ЕС. Трябва да се отбележи, че още договорът от 1957 г. на ЕИО, посочва като една от основните си цели намаляването на различията между регионите и подпомагане на изостаналите от тях. Реализирането на тази стратегическа цел, която трябва постепенно да доведе до преодоляване на различията, е най-важната цел, която ще отнеме много време и се нуждае от много средства. Но без нейното постигане ще е трудно да се говори за единна и хармонична Европа. За България постигането на тази цел е от особено значение, ето защо тя става приоритет на стратегическата политика на българската държава.

С разгръщането на различните интеграционни процеси в Европейския съюз и въобще в Европа, се открие необходимостта от тяхното пространствено координиране и

конструирани, от нова *архитектура на Европейското пространство*. В този аспект, пространството на Европейския съюз е разделено на 10 големи географски ареала: 1. Северна периферия, 2. Балтийско море, 3. Северозападна Европа, 4. Северно море – Атлантически бряг, 6. Алпийско пространство, 7. Източна централна Европа, 8. Югозападна Европа, 9. Средиземноморие и 10. Югоизточна Европа, както и три ареала извън европейския континент.

От функционална и урбанистична гледна точка, Европейското пространство може да се разглежда символично като „Европа на четирите квадранта“:

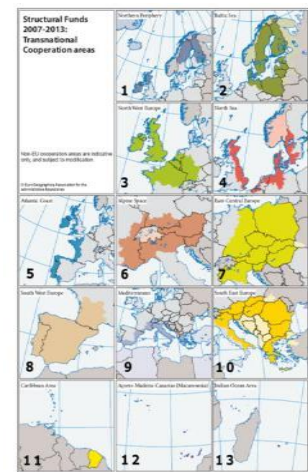
- Първи – северозападен. Високо технологичен, урбанизиран и рекреативен;
- Втори – североизточен. Технологичен, аграрен, урбанизиран и рекреативен;
- Трети – югоизточен. Аграрен, урбанизиран, ниско технологичен и рекреативен;
- Четвърти – югозападен. Технологичен, урбанизиран, аграрен и рекреативен.

Фиг. 10. Европа – NUTS.

Фиг. 11. Европа – 27.

Фиг. 12. Европа – 10.

Импонирайки на „Европа на четирите квадранта“ ESPON (European Spatial Planning Observation Network, Европейска мрежа за наблюдение на пространственото планиране), предлага четири структурни урбанистични разграничения:

Европейски съюз. Транснационални кооперирани ареали:

MEGAs (Metropolitan European Growth Areas, Европейски метрополитенски ареали на растеж);

FUAs 1 (Functional Urban Areas, Функциониращи урбанистични ареали) – transnational/national, транснационални/национални;

FUAs 2 (Functional Urban Areas, Функциониращи урбанистични ареали) – national/regional, национални/регионални;

NUTS (Nomenclature of Territorial Units for Statistics, Номенклатурни териториални статистически единици).

Тези четири разграничения са дефинирани в шест урбанистични категории:

Inner central area, вътрешен централен ареал;

Outer central area, външен централен ареал;

Intermediate area with agglomeration tendencies, междинен ареал с агломерационни тенденции;

Intermediate area with low density, междинен ареал с ниска гъстота;

Peripheral area with agglomeration tendencies, периферен ареал с агломерационни тенденции;

Peripheral area with very low density, периферен ареал с много ниска гъстота.

Тази типология на **ESPON** не е много удачна, предвид следните съображения:

Първо, смесват се различни характеристики – количествени с качествени;

Второ, използва се характерното за градските структури делене на „център“, „междина“ и „периферия“;

Трето, определения като „периферия“, „периферни“ са негативни по смисъл и пространствено сегрегационни;

Четвърто, даването на превес на количественото пред качественото противоречи на идеологията на ЕС за равнопоставеност и толерантност към различията, а не тяхното противопоставяне. *Голямото не всякога е по-хубаво, силното не всякога е по-добро.*

Тези противоречия могат да се избегнат, ако главният акцент е върху степента на активност, а не само върху географски или количествен признак, както и на тяхното съчетаване, например: *креативно и рекреативно, ландшафтно и урбанистично или креативно-урбанистично, рекреативно-ландшафтно.*

С оглед на критиките относно типологията на ESPON както и с оглед на нейното усъвършенстване се предлага, водещи в дефинирането да са понятията „креативност“ и „рекреативност“, а също и ландшафтният аспект. Така класификацията има следният вид:

FULAs class A/ФУЛА клас А – Функциониращи урбанистично-ландшафтни ареали, с най-висока степен на креативност, агломеративност, централитетност и рекреативност, структурирани в два подкласа: тип **A1** и **A2**;

FULAs class B/ФУЛА клас В – Функциониращи урбанистично-ландшафтни ареали с много висока степен на креативност, агломеративност, централитетност и рекреативност, структурирани в два подкласа: тип **B1** и **B2**;

FULAs class C/ФУЛА клас С – Функциониращи урбанистично-ландшафтни ареали с висока степен на креативност, агломеративност, централитетност и рекреативност, структурирани в два подкласа: тип **C1** и **C2**.

С така въведените четири базови структурни категории: *креативност, агломеративност, централитетност и рекреативност*, за всички класове и типове **първо**, се установяват общи класифициращи категории; **второ**, избягват се негативните определения като „междинни“ и „периферни“; **трето**, ландшафтно-екологичният компонент участва равностойно в структурната характеристика; **четвърто**, идеята за полицентризъм, която е водеща идея на ЕС, се защитава много по-добре, тъй като присъства във всички типологии, а не само в първите две, както е при ESPON; **пето**, при размяна на позициите на категориите може да се внесе допълнителен нюанс, например:

функциониращи ландшафтно-урбанистични ареали – акцентът е поставен върху ландшафтния аспект, който става водещ; **шесто**, позволява дефинирането на други производни фракции, например като **ПУЛСАРИ – пулсиращи урбанистично-ландшафтни структурни ареали на растеж/равновесие**.

2.1.3. НАЦИОНАЛЕН КОНТЕКСТ

Националната програма за развитие: България 2020 (НПР БГ2020), е водещият стратегически и програмен документ, който конкретизира целите и политиката за развитие на страната до 2020. НПР БГ2020 е документ за националните решения за растеж. Той е в съответствие с ангажиментите на България на европейско и международно равнище, но въплъщава стремежа на държавата за избор на национален път за напредък.

НПР БГ2020 е интегриран документ за социално-икономическо развитие на България до 2020 г., показващ връзката между приоритетите на ЕС в контекста на Стратегията „Европа 2020“ и националните приоритети на България. Той обхваща пълния комплекс от действия на държавата в областта на социално-икономическото развитие, като същевременно определя мястото на мерките за постигане на националните цели, чието реализиране е заложено в Националната програма за реформи, Конвергентната програма и всички действащи стратегически и програмни документи. Поради това, НПР БГ2020 осигурява и основа за програмния период по Кохезионната политика на ЕС за периода 2014-2020 г.

Основната цел на НПР БГ2020 е постигането на качествен и балансиран дългосрочен икономически растеж. Социално-икономическият анализ и формулирането на икономическите политики, залегнали в НПР БГ2020, са осъществени като са използвани постиженията на съвременната макроикономическа теория и практика в областта на икономическия растеж.

Възприетата йерархия на понятията в НПР БГ2020 е: *визия, цели, приоритети, подприоритети, области на въздействие, мерки и действия*.

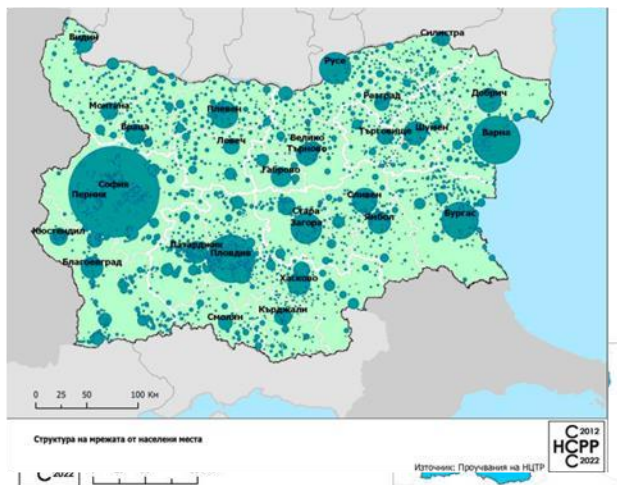
Визия. Към 2020 г. България е държава с конкурентоспособна икономика, осигуряваща условия за пълноценна социална, творческа и професионална реализация на личността чрез интелигентен, устойчив, приобщаващ и териториално балансиран икономически растеж.

Цели

1. Повишаване на жизнения стандарт чрез конкурентоспособно образование и обучение, създаване на условия за качествена заетост и социално включване и гарантиране на достъпно и качествено здравеопазване.

2. Изграждане на инфраструктурни мрежи, осигуряващи оптимални условия за развитие на икономиката и качествена и здравословна среда за населението.

3. Повишаване на конкурентоспособността на икономиката чрез осигуряване на благоприятна бизнес среда, насърчаване на инвестициите, прилагане на иновативни решения и повишаване на ресурсната ефективност.

Фиг. 14. НСРР - урбанистична структура.

Източник: НСРР.

Национална стратегия за регионално развитие (НСРР) на Република България за периода 2012-2022 г.

Националната стратегия за регионално развитие (НСРР) за периода 2012-2022 г. е основният документ, който определя стратегическата рамка на държавната политика за постигане на балансирано и устойчиво развитие на районите в страната и за преодоляване на вътрешнорегионалните и междурегионалните различия и неравенства в контекста на общоевропейската политика за сближаване и постигане на интелигентен, устойчив и

приобщаващ растеж. НСРР определя дългосрочните цели и приоритети на политиката за регионално развитие, която има интегрален характер, дава възможност за координация на секторните политики на територията и съдейства за тяхното синхронизиране. НСРР играе важна роля за постигане на съответствие и взаимно допълване между целите и приоритетите на политиката за регионално развитие и секторните политики и стратегии, които спомагат за балансираното развитие на районите.

С националното и европейското законодателство се въведе нов териториален обхват на районите от **ниво 1** и **ниво 2** за България, съответстващ на изискванията на Регламент 176/2008 за изменение на Регламент 1059/2003 относно установяване на обща класификация на териториалните единици за статистически цели (NUTS). С Договора от Лисабон от 2009 г. към целите за икономическо и социално сближаване се добави и целта за териториално сближаване.

Съгласно чл. 4 на Закона за регионално развитие от 2008г. са определени три нива на териториални единици, съответстващи на класификацията на териториалните единици за статистически цели (NUTS 1, 2, 3), прилагана от ЕВРОСТАТ за целите на европейската и националната статистика съгласно изискванията на Регламент (ЕС) № 1059/2003 г. и Регламент № 176/2008 г. Новият териториален обхват се използва като основа за провеждане на държавната политика за регионално развитие.

Райони от ниво 1 (NUTS):

Район „Северна и Югоизточна България“, включващ Северозападния район, Северния централен район, Североизточния район и Югоизточния район;

Район „Югозападна и Южна централна България“, включващ Югозападния район и Южния централен район.

Районите от ниво 2 (NUTS):

Северозападен район, включващ областите Видин, Враца, Монтана и Плевен;

Северен централен район, включващ областите Велико Търново, Габрово, Разград, Русе и Силистра;

Североизточен район, включващ областите Варна, Добрич, Търговище и Шумен;

Югоизточен район, включващ областите Бургас, Сливен, Стара Загора и Ямбол;

Южен централен район, включващ областите Кърджали, Пазарджик, Пловдив, Смолян и Хасково;

Югозападен район, включващ областите Благоевград, Кюстендил, Перник, Софийска и София.

Районите от ниво 3 (NUTS 3) са административно-териториалните единици „области“, общо 28(Фиг.13).

Район „Северна и Югоизточна България“

Население към 01.02.2011 г. – 3 752 349 души или 50,95% от това на страната.

Площ – 68 330 кв км или 61,6% от територията на страната. Гъстота – 54.9 д/кв км.

Степен на урбанизация – 68,70%.

Градско население в градове над 20 хил. души – 50,90%.

Териториална структура: земеделска – 66,0%, горска – 25,7%, урбанизирана – 5,4%.

Природно защитени територии, вкл. по Натура 2000 – 27,51%.

Район „Югозападна и Южна централна България“

Население към 01.02.2011 г. – 3 612 221 души или 49,05% от това на страната.

Площ – 42 671 кв км или 38,4% от тази на страната. Гъстота – 84.6 д/кв км.

Степен на урбанизация – 76,4%.

Градско население в градове над 20 хил. д. – 60%.

Териториална структура: земеделска – 47,1%, горска – 46,1%, урбанизирана – 4,3%.

Природно защитени територии, вкл. по Натура 2000 – 39,93%.

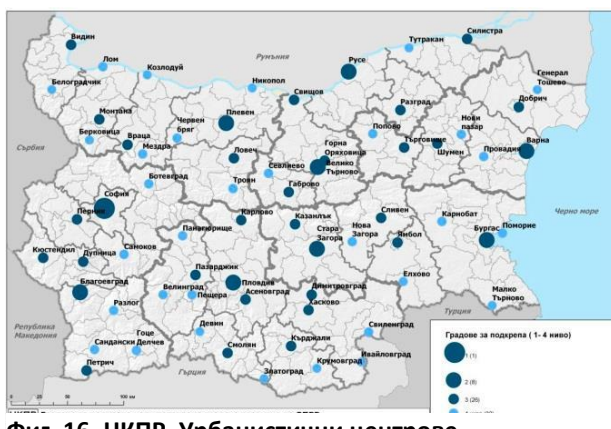
Картината на регионалното развитие се определя от наличието и развитието на големи и средно големи градове в България. Мрежата от големи градове, които са ключови центрове и генератори на растеж и развитие, е неравномерно развита. Това създава проблеми от типа „център – периферия“ и е причина за неравенства. Мрежата от малки и средни градове е развита равномерно, което е благоприятно относно обслужване на ареалите им. Сравнението със средноевропейските нива показва голямо изоставане на българските райони с изключение на Югозападния.

Национална концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 година

Националната концепция за пространствено развитие (НКПР) на Р. България, 2013 – 2025г. се разработва като част от проект „Програмиране на регионалното развитие за периода 2014 – 2020 година“. НКПР е средносрочен стратегически документ, който дава насоките за устройство, управление и опазване на националната територия и акватория и създава предпоставки за пространствено ориентиране и координиране на секторните политики. Заедно с Националната стратегия за регионално развитие 2012 – 2022 г. тя е

основен документ в най-новото ни законодателство за интегрирано планиране и устойчиво пространствено, икономическо и социално развитие.

Основата цел на НКПР е „Пространствено координиране на процесите протичащи в националната територия, чрез създаване на пространствено-устройствена основа и регулатор за осъществяване не само на регионалното, но и на отделните социално-икономически секторни планирания на национално ниво в контекста на общоевропейското пространствено развитие, за постигане на комплексно, интегрирано планиране“.

Фиг. 16. НКПР. Урбанистични центрове

Фиг. 15. Транспортни коридори.

НКПР има следните стратегически цели:

Стратегическа цел 1 – Интегриране в европейското пространство. Развитие на национални и трансгранични транспортни, енергийни, урбанистични, културни и екологични коридори с оглед постигане на териториална свързаност, сътрудничество и интегриране в региона и в европейското пространство.

Стратегическа цел 2 – Полицентрично териториално развитие. Укрепване на умерено полицентрична мрежа от градове-центрове с подобро качество на развитие на градската среда, способстващо за постигане на балансирано териториално развитие и намаляване на неравенствата между централните градски и периферните селски райони.

Стратегическа цел 3 – Пространствена свързаност и достъп до услуги. Развитие на националната техническа и социална инфраструктура за подобряване на пространствената свързаност на районите и урбанистичните центрове и достъпа до образователни, здравни, социални и културни услуги.

Стратегическа цел 4 – Съхранено природно и културно наследство. Съхраняване и развитие на националната система от защитени природни и културни ценности за поддържане на биологичното равновесие, пространствената природна и културна идентичност и за интегриране на техните стойности в съвременния живот.

Стратегическа цел 5 – Стимулирано развитие на специфични територии. Интегрирано планиране и стимулирано развитие на територии със специфични характеристики (крайбрежни Черноморски, крайбрежни Дунавски, планински гранични и

периферни) с оглед съхраняване и ефективно използване на техния природен, икономически, социален и културен потенциал за развитие.

Стратегическа цел 6 – Конкуренетоспособност чрез зони за растеж и иновации. Повишаване на конкурентоспособността на българската територия чрез държавно подкрепени зони за растеж и иновации в урбанистичните центрове от високите нива на полицентричния модел.

Стратегия за развитие на националното пространство като полицентрична урбанистична мрежа.

Полицентричната мрежа от йерархизирани урбанистични центрове се развива на основата на модела за „умерен полицентризм“. Този модел има пет нива:

1-во ниво – столицата София, център с европейско значение за националната територия;

2-ро ниво – големи градове, центрове с национално значение за територията на районите;

3-то ниво – средни градове, центрове с регионално значение за територията на областите;

4-то ниво – малки градове с микрорегионално значение за територията на групи общини;

5-то ниво – много малки градове и села, центрове на общини.

С предложения урбанистичен модел се търси съхраняването на жизнеността на националната територия и рационалното функциониране на полицентричната мрежа от населени места, обвързано с урбанистичните оси и центрове за развитие в Европа чрез стимулирано развитие на големи градове – центрове на растеж и целенасочено подпомагане на малки градове, важни поради своето местоположение в националната периферия.

Както се посочи, единствено София е от 1-во йерархично ниво, която би могла да премине в категорията MEGA, от европейската урбанистична структура.

Във 2-ро йерархично ниво са градовете Пловдив, Варна и Бургас, като към тях могат да се добавят и Русе, Стара Загора и Плевен (от категорията на ESPON *Transnational-national*). Тези шест града могат успешно да конкурират София във функционално-пространствен аспект. Потенциал за 2-ро ниво имат градовете Габрово, Шумен, Добрич, Хасково, Пазарджик, Перник, Кюстендил и Враца.

В 3-то йерархично ниво са градовете с регионално значение в областите, които са общо 26: 18 областни центъра, които не са посочени по-горе и градовете Свищов, Горна Оряховица, Асеновград, Димитровград, Казанлък, Дупница, Петрич, Карлово, към които могат да се причислят и градовете Сандански, Гоце Делчев, Троян, Севлиево и Панагюрище.

Градовете от тези три нива формират основната опорна мрежа от урбанистични центрове в националната територия.

В четвърто йерархично ниво са малки градове, които се определят като центрове за група общини, общо 90, разпределени както следва: СЗР – 16; СЦР – 11; СИР – 10; ЮИР – 15;

ЮЦР – 20; ЮЗР – 18. Градовете Созопол, Твърдица, Сопот, Стамболийски, Хисаря, Ивайловград, Ракитово, Септември, Костенец, Златица, Банско и Трън са сложени в трето ниво, но са на границата между 4-то и 5-то ниво.

В 5-то йерархично ниво са определени 139 малки градове и села.

Агломерационните образувания включват териториите на общини или части от общини, обвързани териториално и функционално. Приети са следните дефиниции:

Агломерационно ядро – град център, с пространствено приобщени към него съседни населени места и други обекти в обща непрекъсната пространствена система.

Агломерационен ареал – активната част от територията на общината или на групата общини, в която се осъществяват интензивни функционални връзки между града-център и други населени места и обекти.

НКПР идентифицира 4 типа агломерационни ареали, като е прецизиран и техният обхват:

1. В първия тип са агломерационните ареали на градовете София, Пловдив, Варна и Бургас.

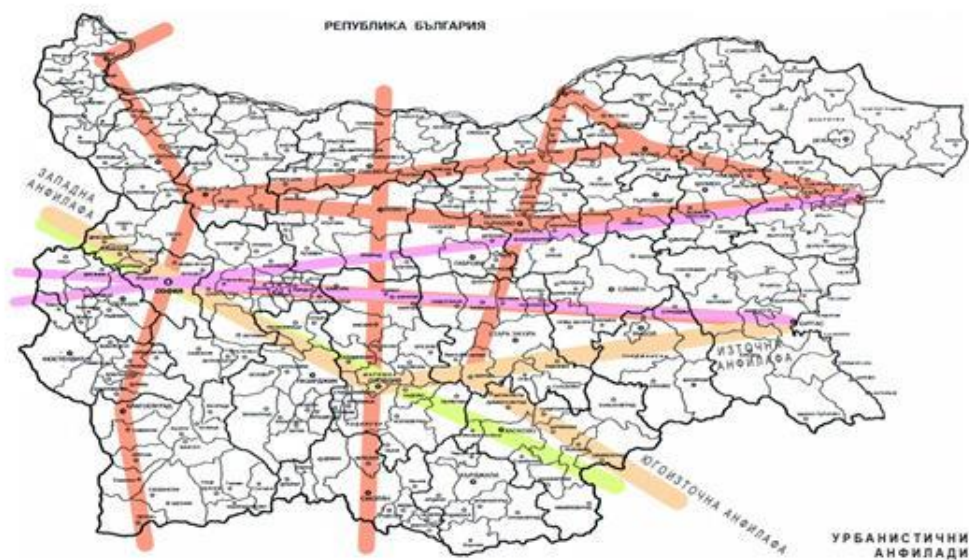
2. Във втория тип са градовете Русе, Стара Загора и Плевен.

3. В третия тип са агломерационни ареали на средни градове, в обхвата на ядрото в границите на общината: Шумен, Добрич, Ямбол, Сливен, Хасково, Пазарджик, Благоевград, Перник, Видин, Монтана, Враца, Ловеч, Габрово, Велико Търново, Търговище, Разград, Силистра, Кюстендил, Смолян, Кърджали, Асеновград, Димитровград, Казанлък, Дупница, Горна Оряховица, Свищов.

4. В четвъртия тип са образувания от туристически тип, развити под влиянието на съвременните урбанизационни процеси и преобладаващите туристически функции: Несебър, Каварна, Балчик, Поморие, Созопол, Приморско и Царево на Черноморското крайбрежие и Банско, Самоков, Смолян, Сандански и Велинград със специфични ресурси за планински и балнеоложки туризъм.

Оси на урбанистично развитие

Осите на урбанистично развитие, заложи в НКПР, следват предложената схема в Съвместния документ на страните от Вишеградската четворка плюс България и Румъния (V4+2) и доразвиват идеите от Националната стратегия за регионално развитие 2012 –2022. От тяхното рационално изграждане и разположение в територията на страната зависи постигането на стратегическите цели на НКПР.

Фиг. 16. Урбанистични анфилади.

Дизайн: арх. В. Дончев.

Чрез развитието на този важен елемент на пространствения модел националното пространство на страната ще се свърже с осите на развитие в съседните страни, а също така ще осигури по-добра достъпност до центровете на растеж, иновации, култура и образование. Основните оси, които имат важно структуриращо значение за националната територия се развиват по протежение на главните национални и международни транспортни коридори, по които мрежата от населени места на страната се интегрира в европейската. Заедно с транспортните направления те формират своеобразна „транспортно-урбанизационна решетка“. Второстепенните оси имат значение предимно за структурирането на територията на районите. Те са разположени по транспортните коридори с регионално значение. Като главни оси на урбанистичното развитие в националната територия се налагат две паралелни и три меридиални оси. Паралелните оси са:

1. Драгоман – София – Пловдив – Свиленград – Истанбул, част от общоевропейски транспортен коридор № 4 (ТРАСЕКА), с отклонението Пловдив – Стара Загора – Бургас;
2. София – Плевен – Русе и връзка с общоевропейски транспортни коридори № 7 и № 9, и отклонението София – Ловеч – Велико Търново – Шумен – Варна.

Характерно за паралелните оси е събирането им в столицата София, което освен изразените предимства крие и недостатъци и налага търсене на близки и по-далечни обходи от типа „байпас“. Такъв обход, който следва да се превърне в ос на развитие е скоростният път „Рила“ от Ихтиман до Дупница. Той е в състояние да активизира допълнително развитието на туристическото развитие в Северна Рила.

Две паралелни оси, едната по Дунавското крайбрежие, а другата в подбалканските полета, се формират като второстепенни, но с възможност в бъдеще да прераснат в главни оси.

Главните меридиални оси по направление север – юг са следните:

1. Западна – Видин – Враца – София – Благоевград – Кулата, част от общоевропейски транспортен коридор № 4, приоритет на ЕС и на Стратегията на Р. България за развитие на транспортната система до 2020 г.

2. Средна – Русе – В. Търново – Габрово – Стара Загора – Хасково – Кърджали – Маказа, част от общоевропейски транспортен коридор № 9 и свързващ страната с Румъния и Гърция.

3. Източна – бъдещата АМ „Черно море“, обвързваща националното пространство със страните от Черноморския регион.

Дублирането на тази ос с крайбрежния първокласен път и изграждането на напречните връзки към територии и градски центрове в хинтерланда на крайбрежието ще намали натиска върху крайбрежните територии, ще подпомогне устойчивото и интегрирано развитие на Черноморското крайбрежие и на неговите главни урбанистични центрове и агломерационни ареали.

Главните оси осъществяват важни за страната връзки посредством общоевропейските транспортни коридори № 4, 7, 8, 9 и 10, със страните от Дунавския, Черноморския и Средиземноморския регион, обвързват националните летища, пристанища и жп гари. Някои от тях следват утвърдени във вековете трасета (Via Pontica, Via Diagonalis) и са важни културни коридори, свързващи културни ценности от различни епохи, или са важни за опазване на биологичното разнообразие и миграционните пътища (Via Pontica, Via Aristotelis). Те са оси на урбанизация между центровете на растеж, иновации, бизнес и култура и имат геостратегическо значение.

Второстепенни оси на развитие се извяват в направления, излизащи от основните оси или свързващи основните оси. Такива са: Лом – Монтана, Козлодуй – Враца, Никопол – Плевен – Ловеч – Троян, Свищов – В. Търново, Русе – Разград – Шумен, Силистра – Добрич – Варна, Сливен – Ямбол – Елхово, Карлово – Пловдив – Смолян – Рудозем, Симитли – Разлог – Банско – Гоце Делчев – Илинден, Кюстендил – Дупница – Самоков – Ихтиман.

Второстепенните оси завършват пространствения модел на развитие и се очаква да активизират агломерационните процеси и урбанистичното развитие. Наличието на добра комуникационно-транспортна свързаност ще стимулира обитаването в малките населени места и ще привлече бизнес, развиващ алтернативни работни места в селските райони.

На регионално равнище са важни второстепенните оси на развитие, които осъществяват достъпността и свързаността на районите и градските центрове от 3-то 4-то ниво в тях. При провеждане на политиката на пространствено развитие по отношение на градовете центрове от 4-то ниво е редно да се дава предимство на тези от тях, които са разположени в направления на осите на развитие.

2.1.4. РЕГИОНАЛЕН КОНТЕКСТ

Регионалният план за развитие (РПР) на Южен централен район (ЮЦР), като един от шестте плана за развитие на ниво 2 за периода 2014 – 2020 г., е съществен елемент в йерархичната система от документи за стратегическо планиране на регионалното развитие. Той определя средносрочните цели и приоритети за устойчиво интегрирано регионално и местно развитие на територията на района, отчитайки специфичните му характеристики и потенциал за развитие.

РПР е разработен на основата на интегриран подход и като планов документ от междинно йерархично ниво, осъществява връзката и координацията между стратегическите документи за регионално развитие от другите териториални нива – Националната стратегия за регионално развитие, Областните стратегии за развитие и Общинските планове за развитие. Важна задача на РПР е да следва зададената в Националната стратегия за регионално развитие 2012 – 2022 г. (НСРР) обща стратегическа платформа, като същевременно я пренесе на по-ниските териториални нива.

Водещ мотив в процеса на изработване на РПР на Южен централен район е новата роля на политиката за сближаване, ориентацията към изпълнение на целите на Стратегия „Европа 2020“ с по-активното участие на регионите, и в същото време – със засилен акцент за териториално сътрудничество и подход, изискващ резултати и добавена стойност. Икономическото, социалното и териториалното сближаване са разгледани като равнопоставени, взаимно допълващи се и подкрепящи се компоненти на единната интегрирана концепция за регионално развитие, която изключва секторното фрагментиране.

Фиг. 18. Регионална структура 1.

Източник: НСРР.

Фиг. 17. Регионална структура 2.

Обща характеристика на района

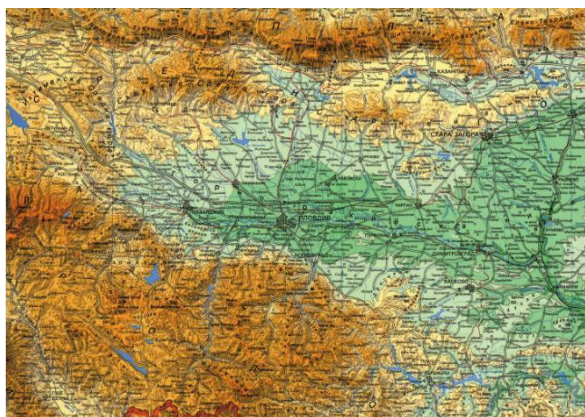
Южен централен район е формиран от областите Пловдив, Пазарджик, Смолян, Кърджали и Хасково, с общо 57 общини, както следва: Област Пловдив – 18 общини и 18 града; Област Пазарджик – 11 общини и 13 града; Област Хасково – 11 общини и 10 града; Област Кърджали – 7 общини и 5 града; Област Смолян – 10 общини и 7 града.

Район е разположен в Западната половина на Горнотракийската низина, южната част на Централна Стара планина, части от Средна гора, подбалканските полета и Родопите.

Площта на района е 220365,1 кв. км, или 20,1% от територията на страната, при следната структура: земеделски територии – 48,1% , горски територии – 45,1%, урбанизирани територии – 3,9% . Районът е един от най-богатите на биоразнообразие. В него е значителна част от Национален парк „Централен Балкан“, част от Национален парк „Рила“ и целите Родопи. На територията му има 11 природни резервата, 9 поддържани резервата, 155 защитени местности и 98 природни забележителности. В него са и 44,5% от защитените зони в страната, по Натура 2000.

Населението, според преброяването от 2011 г., е 1 479 373 души, което е 20,08% от населението на страната. Гъстотата на населеност е 65.3 души на кв км, близка до тази за страната, която е 65.6 души на кв км. Във всички области на района естественият прираст е отрицателен. Етническата структура е следната: българска –79,81%, турска – 13,18%, ромска – 5,17%, други – 0,65%.

Степента на урбанизация (градско население) е 66,9%, при средна за страната 72,9%. В района има 54 градски центъра (най-много от всички райони), но само 9 от тях са с население повече от 20 хиляди души. Населението на всички градове (с изключение на Джебел) намалява в периода 2000 – 2010 г. От 57 общини, 22 са с малко население и без град-център, които могат да се отнесат към категорията на *райони за целенасочена подкрепа*. Те са локализирани в крайграничната и планинската част на Родопите.

Фиг. 19. Южнобългарско пространство.

Фиг. 20. Южен централен район.

Южен централен район е добре интегриран в *транспортната мрежа* на Европа. През територията на района преминават европейските транспортни коридори № 4, 8 и 9 както и ТРАСЕКА, свързващ със страните от Кавказ и Централна Азия. Най-голямо значение за интегрирането на района с националната и европейската пътна мрежа имат автомагистралите „Тракия“ и „Марица“, път Е-80, като част от коридор № 4, път Е 773 като част от коридор № 8 и път I-5, като част от коридор № 9. Гъстотата на републиканската пътна мрежа е 0,18 км/кв км, при средно 0,17 за страната. През района преминават основни жп линии, които са 18,9% от жп мрежата в страната.

Водоснабдяването население е 97,7%, при средно за страната 99,1%. Канализационната мрежа е 66,8%, при средна за страната 70,6%.

Районът е един от най-силно замърсените в екологично отношение – въздуха, водите и почвите.

Районът има ясно изразени *оси на урбанизационно развитие* с национално значение по направление на Европейския транспортен коридор № 4: София – Пловдив – Хасково – Свиленград, и по направление на ЕТК № 9: Русе – Велико Търново – Стара Загора – Хасково – Кърджали.

Недвижимите културни ценности са общо 5 275, сред които са: манастирите Бачковски, Сопотски, Калоферски, манастирският комплекс „Кръстова гора – св. Троица“ (Българският Йерусалим) като поклоннически център; тракийските култови храмове в Старосел и Перперикон, Тракийската гробница край с. Александрово, Тракийска гробница и византийската крепост в с. Мезек, Античният и възрожденски Пловдив, могилата при с. Маноле и др.

В икономическо отношение районът е втори, след Югозападния район. С най-голям дял са услугите с 54,1%, следва индустрията с 38,1%, селско и горско стопанство със 7,8%, при съответни за страната – 65,6%, 29,4% и 4,9%. Съществуват обаче доста големи секторни различия между отделните области.

Размерната структура на района е много стабилна. Преобладаващ дял в нея имат микропредприятията с персонал до 9 души, почти без различия по области. В ЮЦР са между 16 – 18,4% от всички размерни категории предприятия в страната. За 2010 г. 99,8% от предприятията са от категорията „Малки и средни предприятия“ (МСП – микро, малки, средни). Само 0,2% от предприятията са в категорията „големи“.

Развитието на туризма в ЮЦР има все по-голямо значение за икономиката на района. Благоприятните природни условия, както и културно-историческото наследство, натрупаният опит в предлаганите туристически услуги и изградената в значителна степен туристическа база спомагат за разширяване на туристическата индустрия и увеличаване на приходите от туризма.

Визия за бъдещо развитие на района

Стратегическите цели за развитие на ЮЦР за периода 2014 – 2020 г. са следните:

Стратегическа цел 1: Икономическо сближаване в национален и вътрешнорегионален план, базирано на щадящо/екологосъобразно ползване на собствените ресурси;

Стратегическа цел 2: Социално сближаване и намаляване на междуобластните неравенства, чрез инвестиции в човешкия капитал и социалната инфраструктура;

Стратегическа цел 3: Развитие на трансграничното и транснационално сътрудничество в принос на икономическото и социалното развитие и сближаване;

Стратегическа цел 4: Балансирано териториално развитие чрез укрепване на градовете-центрове, подобряване свързаността в района и качеството на средата в населените места.

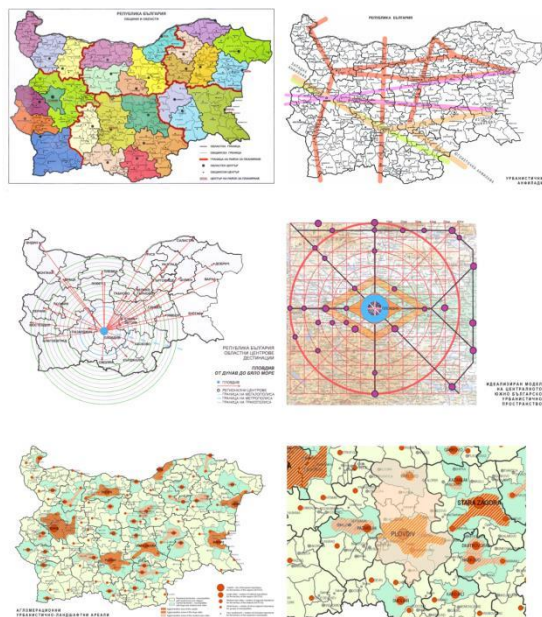
2.1.5. ОБЛАСТЕН КОНТЕКСТ

Областна стратегия за развитие на област Пловдив е разработена за периода 2014 – 2020 г.

В Закона за регионално развитие (**ЗРР**) е определен териториалният обхват на районите в България в съответствие с изискванията на регламентите за Общата класификация на териториалните единици за статистически цели (NUTS), прилагана от ЕВРОСТАТ за регионите в ЕС. Като териториална структура за провеждане на държавна политика за регионално развитие, са дефинирани три регионални нива: райони от ниво 1, ниво 2 и ниво 3. В България само районите от ниво три са административно-териториални единици – областите. Районите от „ниво 3“ са обект на стратегически планови инициативи, за постигане на балансирано и устойчиво развитие и за преодоляване на неравенствата в социалното и териториално развитие, в контекста на европейската политика за сближаване и постигане на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж.

Областната стратегия за развитие е средносрочен документ за стратегическо планиране на съответната област, който се разработва в съответствие с регионалния план за развитие на района от ниво 2. С областната стратегия за развитие се определят целите и приоритетите за устойчиво интегрирано регионално развитие, като се отчитат специфичните условия, характеристики и потенциали на областта.

ОСР е разработена като взаимодействие и съгласувано с предвижданията на Действащите устройствени схеми и планове и перспективите за функционално-пространствено развитие на областта, като специално внимание е насочено на актуалното състояние и перспективите за развитие на структурата на системата от населени места и градски центрове, с прилежащите им ареали.

Фиг. 21. Пловдивска област.

Фиг. 22. Пловдивският метрополитенски ареал.

Дизайн: арх. В. Дончев

Целта на стратегията е постигана на по-добро съответствие и взаимодействие с Регионалния план за развитие на Южен централен район и определяне на стратегически перспективи за реализация на общинските планове за развитие.

Област Пловдив е съставна част от Южен централен район и е разположена в северната му част, при следните граници: на север – област Ловеч, на изток – област Стара Загора, на югоизток – с областите Хасково и Кърджали, на юг – с област Смолян, на запад – с област Пазарджик и на северозапад – със Софийска област. Площта ѝ е 5972.89 км², което е 5,4 % от площта на България и 26,7% от площта на Южен район, с население 683 027 души, според преброяването от 2011г.

Областта има важно гео-стратегическо разположение. Главните функционално-пространствени оси са изток-запад и съвпадат с основните паневропейски транспортни коридори VIII и IV (като ЕТК X в областта съвпада с ЕТК IV). Връзките на север и юг са по-малко интензивни, поради теренни и функционални причини.

Област Пловдив е съставена от 18 общини: Асеновград, Брезово, Калояново, Карлово, Кричим, Куклен, Лъки, Марица, Перушица, Пловдив, Първомай, Раковски, Родопи, Садово,

Сопот, Стамболийски, Съединение и Хисар. В областта има 18 града и 197 села. Най-голяма по територия е община Карлово, а най-малка – община Перушица.

Област Пловдив се намира в преходната климатична област. Карловското и Пловдивско-Пазарджишкото поле се характеризират с преходно-континентален климат, а високите части на Стара планина, Средна гора и Родопи – с планински. Областта е сравнително бедна на полезни изкопаеми. Област Пловдив е в границите на Източноромански район за басейново управление с център Пловдив. Главна отводнителна река е Марица и нейните притоци, от които около 100 са по-значителни и сравнително симетрично разположени. В Горнотракийската низина в дълбочина има артезиански басейни, а на границата с Родопите има карстови извори. Областта е богата на минерални извори, като общият дебит на 80-те извора е 170 л/сек., които са база за развит балнеолечебен туризъм. По-големи язовири в областта са „Пясъчник“, „Домлян“, „Езерово“, „Брягово“ и други. Природните особености са причина за разнообразната почвена структура. Основни почвени типове са: канелените горски почви, смолниците, делувиялно и алувиално-ливадните почви, като има и рендзини, а на по-висока надморска височина и кафяви горски почви. Това е добра основа за интензивно земеделие.

За защита и опазване на биоразнообразието в областта има изградени 5 защитени територии, от общо 6 категории в България. В границите на областта е малка част от НП „Централен Балкан“, 4 резервата, 2 поддържани резервата, 11 природни забележителности и 34 защитени местности. В област Пловдив са голяма част от защитените територии по НАТУРА 2000 в България, като са одобрени и обнародвани 11 зони за диви птици и 21 зони по местообитания.

Демографската картина, според преброяването от 2011 г., е следната: общото население на областта е 683 027 души, или 9,3% от населението на страната, от които – 353 127 жени и 329 900 мъже. За периода 2001-2011 г. населението е намаляло с 32 789 души, или с 4,6%. Градското население е 507 407 души – 74,3%, а селското е 175 620 души – 25,7%. Половината от населението на областта живее в областния център Пловдив. Общините Пловдив, Перушица и Кричим са изцяло градски, а общините Калояново, Марица и Родопи са изцяло селски. Полово-възрастовата структура показва влошаване на демографската ситуация – намаляване на дела на населението в подтрудоспособна възраст – под 15 г. и увеличаване на това в надтрудоспособна възраст – над 65 г.

Направените три прогнози за демографското развитие към 2060 г. са съответно: песимистична – 508 781 души, реалистична – 528 031 души, оптимистична – 565 045 души.

Икономиката на област Пловдив има дял от 7,5% от брутния вътрешен продукт на страната, който е един от най-големите за страната и е 53% от този на Южен централен район. Има промишлено-аграрен профил и многообразна отраслова структура, като секторът на услугите доминира с дял от 56%, следва индустрията с дял от 38,5% и селското стопанство с дял от 4,6%. Най-голям е делът на ДМА в добивната, преработващата и др. индустрии, следват услугите, строителството, селското, горското и рибното стопанство. От стратегическо важно значение е изграждането на тунела Христо Даново – Троян, който ще

осигури по-интензивни икономически връзки със Северна България. През 2011 г. икономически активните лица в областта във възрастовата група от 15 – 60 г. са 65,9%, което я поставя на първо място в Южен централен район. Коефициентът на икономическа активност е 50,6%, при среден за страната от 51,3%. В структурно отношение преобладава заетостта в преработващата промишленост – 32,6%, в търговията – 17,8% и в образованието – 7,4%. От общата работна сила 91% са заети, а безработни са 9%.

Използваната земеделска площ в областта (ИЗП) е 2 011 083,5 дка и е 33,7% от площта на областта. Броят на земеделските стопанства е 30 445, което е 8,2% от тези в страната. Средната ИЗП е 68,5 дка, при средна за страната 101,3 дка. Стопанствата които обработват над 500 дка са 560 броя, при дял 76,8%, докато тези, които обработват до 10 дка са 64% от всички стопанства, но обработват само 3% от ИЗП. Най-голям брой земеделски стопанства има в община Първомай – 3 515, от които 3 344 са с ИЗП, при среден размер от 69,5 дка, за областта – 68,5, а за страната – 101,29 дка. Зърнените и техническите култури заемат 66% от ИЗП, трайните насаждения са 7%, а постоянно затревените площи – 10,7%.

Животновъдството е както следва: 20% от стопанствата отглеждат говеда, 11% овце, 23% свине и 41% птици, като само 2/3 от птиците се отглеждат в стопанства юридически лица, а при останалите животни основно в стопанства на физически лица. Работата в селското стопанство се извършва главно от семействата и само около 8% са наети работници.

Горските територии (ГТ) на територията на Регионална дирекция по горите (РДГ) Пловдив са 187 884 ха, а горите в земеделски територии са 7 274 ха, така общата площ на горско-стопанска дейност е 195 158 ха. Държавните горски територии са 154 579 ха, общинските – 11 848 ха, на физически лица – 14 939 ха, на юридически лица – 5 925 ха и на религиозни организации – 593 ха. Общият запас на горите в област Пловдив, независимо от собствеността, е 30 449 985 куб. м., при среден годишен прираст от 603 000 куб. м. стояща маса. Най-голям дял имат издънковите гори за превръщане в семенни – 39,54%, следват иглолистните – 28,15%, широколистни високоствъблени – 16,33% и нискоствъблени – 15,98%.

Със своето уникално културно-историческо наследство Пловдивска област предлага големи възможности за културно-опознавателен и религиозен туризъм. В областта има 133 обекта на културното наследство, с национално значение. За да се повиши общият ефект на културно-историческото наследство в икономиката на областта, е необходимо да се формира концепция за интегрирано предлагане на ресурсите в интегрирани пакети, максимално обхващащи всички обекти.

В областта, както беше споменато, има прекрасни условия за балнеолечебен туризъм, както и за конгресен и бизнес туризъм.

Образователната система е много добре развита. В областта има 5 защитени училища; 45 средни училища, като 3 от тях имат защитен статут; 5 специални училища; 1 оздравително училище в Хисаря и държавно училище за деца с увреден слух „Проф. д-р С. Белинов“ в Пловдив. В областта има 182 детски градини, от които 131 са целодневни. Висшите учебни заведения са само в Пловдив: Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“, Аграрен

университет, Университет по хранителни технологии, Медицински университет, Филиал на Техническият университет – София, Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство, Висше училище „Земеделски колеж“, Европейски колеж по икономика и управление, Колеж по икономика и администрация.

Здравеопазването е с неравномерно разпределение на заведенията в областта. Докато в областния център Пловдив има всички видове заведения, то в общините Перущица, Брезово, Кричим, Родопи, Куклен, Калояново и Садово няма болнични заведения.

В област Пловдив има всички видове социални услуги, съгласно чл. 36 от Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане, но има диспропорции в тяхното разположение като от общо 67 услуги, 34 се реализират в Пловдив. Равномерно разпределение има само на 12-те Центъра за обществена подкрепа (ЦОП). В област Пловдив има 6 ДДЛРГ 1 ДМСГД за деца и младежи. За възрастните хора социални услуги се предоставят в специализирани институции и подкрепа в общностите.

Пътната структура в областта е добре развита, като най-важни в транспортно отношение са преминаващите три трансевропейски транспортни коридора – IV, VIII и X в направление северозапад-югоизток „София – Истанбул“ и запад-изток „София – Бургас – Варна“, както и АМ „Тракия“ и АМ „Марица“. През областта преминават и Е-80 по направление Пловдив – Свиленград и Е-871 по направление Карлово – Карнобат – Бургас/Варна. Общата дължина на Републиканската пътна мрежа (РПМ) е 1021,6 км. (5,3% от РПМ), а общинските пътища са с дължина 1098,450 км. Гъстотата на пътната мрежа в областта е 0,172 км. кв/км, при средна за страната от 0,174 км кв/км.

През територията на областта преминават трасетата на следните жп линии:

I-ва жп линия София – Пловдив – Свиленград – турска граница, като линията е реконструирана в участъка от Септември до Свиленград за скорост 160 км/час, което е първи етап от реконструкцията до София.

18-та жп линия Стамболийски – Пещера.

19-та жп линия Крумово – Асеновград.

III-та жп линия София – Карлово – Карнобат – Варна.

VIII-ма жп линия Пловдив Бургас.

81-ва жп линия Филипово – Панагюрище.

82-ра жп линия Филипово – Карлово.

82.А жп линия Долна махала – Хисаря.

Необходима е една бъдеща жп връзка, която да свързва „Индустиална зона Марица“ – „Индустиална зона Раковски“ – „Централна гара Пловдив“ – „Жп гара Тракия“ и „Жп гара Филипово“, с оглед на тяхното пространствено интегриране.

Летище Пловдив ще се развива като карго и пътнически терминал.

Всички населени места в областта, които са 214, са водоснабдени, с изключение на едно. От общо 462 водоизточника 443 са подземни и 19 са с повърхностно течащи води. Системата има 135 помпени станции и 170 водоема с обем 87 475 куб. м.

Канализацията е за смесени – битово-дъждовни води, като общата дължина е около 800 км. В 11 града и 3 села има изградена цялостна или частична канализация.

Електроенергийната мрежа високо напрежение е добре развита в областта. Има изградена системна електрическа подстанция 400/220/110 kV, с обща мощност 900 MVA и 19 броя подстанции 110/20 kV с обща инсталирана трансформаторна мощност 1274,5 MVA. Преносните електропроводи с напрежение 400, 220 и 110 kV са с обща дължина 805,9 км.

Газопреносната и газоразпределителната мрежа е от транзитните газопроводи на „Булгаргаз“ ЕАД и предприятията: „Сити газ“ АД – за общините Родопи, Марица, Куклен, Перушица, Стамболийски, Раковски, Калояново, Брезово, Кричим, Садово и Съединение ; „Овъргаз“ АД – за общините Пловдив, Първомай и Асеновград; „СиЕнджи Марица“ ООД – за общините Карлово, Сопот и Хисаря.

Топлопреносна мрежа има само на територията на Пловдив.

Пловдив е един от основните телекомуникационни възли в страната. Чрез него се осъществяват връзки на Трансевропейската телекомуникационна мрежа с тази по посока към Турция и Близкия изток, което позволява транзитирането на големи съобщителни потоци в двете посоки.

Качеството на приземния слой на атмосферния въздух се следи от РИОСВ – Пловдив, чрез непрекъснати наблюдения, които са част от Националната система за мониторинг на околната среда. Разпределение на контролираните обекти по общини: Асеновград – 23; Брезово – 5; Калояново – 6; Карлово – 26; Кричим – 4; Куклен – 5; Марица – 13; Перушица – 3; Пловдив – 83; Първомай – 19; Раковски – 20; Родопи – 15; Садово – 12; Сопот – 1; Стамболийски – 10; Съединение – 1; Хисаря – 9.

На територията на област Пловдив са идентифицирани 4 типа води от категорията „река“:

Тип R3 „Планински реки – р. Въча, преди Кричим; р. Първенецка, преди с. Първенец; р. Чепеларска, преди Асеновград; р. Стряма, до Клисуре.

Тип R5 „Полупланински реки“ – р. Въча , след Кричим; р. Първенецка, след с. Първенец; р. Чепеларска, след Асеновград; р. Стряма, след Клисуре до с. Маноле; р. Черкезица и р. Рахманлийска.

Тип R12 „Големи равнинни реки“ – обхваща водосбора на р. Марица.

Тип R13 (R13b) „Малки и средни равнинни реки“ (Малки пясъчни реки) – водосбора на р. Потока, р. Пясъчник след с. Старосел, р. Калаващица, р. Аврамица, р. Стряма в долното течение, р. Сребра.

В рамките на посочените типове реки, на територията на област Пловдив са определени 53 водни тела, като всяко водно тяло е речен участък с еднакво екологично и химическо състояние и има роля при управлението на водите.

На територията на област Пловдив са определени 3 типа езера (язовири), като всяко езеро (язовир) с площ над 500 ха се определя като самостоятелно водно тяло. В областта има 20 самостоятелни водни тела.

Екологичното състояние на повърхностните водни тела се оценява в пет класа: „много добро“, „добро“, „умерено“, „лошо“ и „ много лошо“. Анализът показва следното съотношение – 19 са в добро състояние, а 35 са в лошо състояние, като след 2010 г. има тенденция към увеличаване на влошаването.

На територията на областта се намират, в по-голяма или по-малка част, 7 подземни водни тела, като Националната мрежа за мониторинг на химическото състояние на подземните води има 17 хидрогеоложки пункта, разположени в 4 подземни водни тела.

От 2010 г. се осъществява непрекъснат мониторинг на почвите на основата на квадранти от 16x16 км., като за областта има 18 пункта. РИОСВ осъществява мониторинг за замърсяване на почвите с пестициди.

В област Пловдив в организирано сметосъбиране е обхванато почти 100% от населението. Годишното количество на отпадъци на човек е около 350-450 кг.

Контролните измервания, които се правят периодично, не показват превишаване на граничните нива от транспортен и производствен шум.

На територията на областта се осъществява *радиологичен мониторинг* от Регионалната лаборатория в Пловдив. Не се констатират превишения на нормалния радиологичен фон.

На територията на област Пловдив има регистрирани 4 резервата: *Джендема, Стара река, Стенето и Червената стена*; 34 защитени местности и 11 природни забележителности. В пространството на областта са голяма част от защитените по НАТУРА 2000 територии в България.

Стратегия за развитие на област Пловдив

Стратегическата рамка за развитие на област Пловдив за периода 2014-2020 г. е структурирана в система от стратегически цели, които са резултат от възприетата визия за развитие на областта, като стратегически цели и приоритетни области.

Те са следните:

Развитие на областта като интегрирана система, състояща се от отделни, но взаимосвързани и взаимообусловени функционално-пространствени компоненти.

Оползотворяване на стратегическите предимства на областта.

Преодоляване на проблемите в отделните функционално-пространствени подсистеми.

Главната стратегическа цел: *Повишаване на качеството на живот на населението в областта чрез конкурентна икономика и привлекателна жизнена среда.*

Стратегически цели:

Стратегическа цел 1: *Ускоряване на социално-икономическото развитие на областта чрез подкрепа на иновациите и модернизация на икономическата структура.*

Стратегическа цел 2: *Повишаване на инвестиционната и туристическата активност.*

Стратегическа цел 3: *Подобряване на техническата инфраструктура и структура.*

Стратегическа цел 4: *Стимулиране на интегрираното градско развитие и на техните ареали.*

Стратегическа цел 5: *Социално сближаване и намаляване на различията между общините, чрез инвестиране в социалната инфраструктура и човешкия капитал.*

Тези цели ще се реализират в следните тематични направления:

Условия за живот, бизнес и работа на местната общност в границите на урбанизираните територии.

Екологично устойчиво и енергийно ефективно развитие на областта, съставните и административно-териториални единици и техните функционални системи.

Ефективна пространствена организация на територията и адекватно инфраструктурно осигуряване.

Административно управление.

За постигането на устойчиви резултати според дефинираните стратегически цели са определени следните приоритетни области (приоритети):

Приоритет 1: *Повишаване на конкурентоспособността на икономиката.*

Приоритет 2: *Стимулиране на инвестиционната активност и повишаване на нивото на заетост.*

Приоритет 3: *Подобряване на качеството и достъпността до образователни и здравни услуги, за подобряване на качествените характеристики на човешките ресурси.*

Приоритет 4: *Културното и природно наследство като потенциал за генериране на допълнителен устойчив растеж.*

Приоритет 5: *Използване на градските центрове като опорни центрове на развитието на територията и източници на приобщаващ устойчив растеж.*

Приоритет 6: *Достъпност, свързаност и качество на средата.*

Приоритет 7: *Ефективна държавна администрация в услуга на гражданите и бизнеса.*

2.1.6. ЛОКАЛЕН КОНТЕКСТ. ОБЩИНА ПЪРВОМАЙ.

Общински план за развитие 2014 – 2020 година

Общинският план за развитие прави следните констатации относно състоянието на община Първомай:

А. Силни страни.

1. Добро географско положение, осигуряващо транспортни и социални връзки със съседни общини.

2. Преминаващите международни транспортни коридори осигуряват връзки на областно, регионално, държавно и трансдържавно равнище.

3. Добре развита общинска транспортна структура.

4. Поземлени ресурси с високи агробиологични качества.

5. Голямо биологично разнообразие.

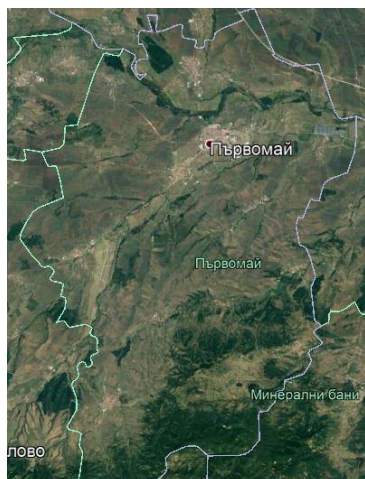
6. Добре развита социална инфраструктура.
7. Наличие на археологически и исторически ресурси.

Слаби страни

1. Проблеми с демографското развитие.
2. Половината от населението е в общинския център.
3. Негативни процеси на пазара на труда.
4. Затруднения в развитието на нефинансовия сектор.
5. Недостатъчна механизация на селското стопанство.
6. Проблеми с водоснабдяването и канализацията на селищата в общината.
7. Необходимост от развитие на системата на отбиха като туристически продукт.

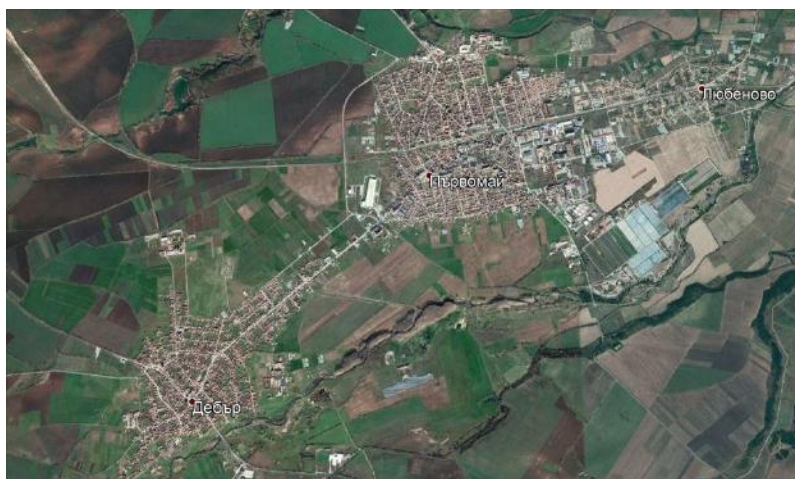
Възможности

1. Разработване на проекти финансирани от Европейските фондове.
2. Привличане на външни инвестиции.
3. Усъвършенстване на формите на публично-частното партньорство.
4. Развитие на интензивно земеделие.
5. Разработване на успешни туристически продукти.
6. Повишаване на енергийната ефективност.
7. По-ефективно използване на природните ресурси.

Фиг. 23. Община Първомай.

Източник: GOOGLE.

Фиг. 24. Град Първомай. Сателитни изображения.

СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ПЪРВОМАЙ

Визия за развитие. „Изграждане и развитие на ефективна административна среда, с висок капацитет и институционална устойчивост, предоставяща бизнес услуги в подкрепа на гражданите на общината, неправителствените организации и бизнеса, за постигане

целите на Европейската кохезия, чрез повишаване качеството на живот и условията за икономическо развитие“.

Стратегическа цел. „Създаване на нови условия за подобряване на климата за развитие на местната икономика и физическата среда за живот на хората, съпроводени от повишаване на заетостта и доходите на населението, чрез предоставяне на висококачествени административни услуги и балансирано развитие на територията“.

Приоритет 1. Подобряване на условията и качеството на живот.

Приоритет 2. Устойчиво икономическо развитие.

Приоритет 3. Развитие на туризма като стратегически икономически отрасъл.

Приоритет 4. Развитие на селското стопанство като стратегически икономически отрасъл.

Приоритет 5. Развитие на леката промишленост като стратегически икономически отрасъл.

Приоритет 6. Подобряване качеството на обслужване и административния капацитет.

2.2. УРБАНИСТИЧНО-СЕЛИЩНА СТРУКТУРА

2.2.1. НАЦИОНАЛНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Селищно-урбанистичната структура по българските земи се е формирала няколко хилядолетия, през което време е претърпяла значителни трансформации, за да се стабилизира в средата на XIX век. Понятието „селищна мрежа“ се използва широко в устройственото планиране. Понятието „мрежи“ може да се използва в най-различни аспекти и в най-различен смисъл, затова смятаме, че е неподходящо за урбанистична употреба и води до неверни наблюдения и изводи. Затова адекватните понятия са „урбанистично-селищна система“ и „урбанистично-селищна структура“, с които може да се правят коректни урбанистично-устройствени анализи и прогнози. Онова, което е съществено и важно е, каква е селищната система и нейната структура.

С Указ от 16.05.1901 г. в България е утвърден Закон за административното деление на държавата. С него населените места се организират в три йерархични равнища – *окръзи, околии и общини*. Към 31.12.1900 г. всичките 5069 населени места – 79 града, 3849 села 1141 махали и колиби, – са обособени в 12 окръга, 17 околии и 1800 общини (Тази административна структура се запазва относително дълго – до 1934 г.). Към 31.12.1920 г. има 5659 населени места – 92 града, 4214 села и 1353 други селища. Те са разпределени в 15 окръга, 82 околии и 2391 общини. А в края на 1926 г. е имало 5749 населени места, разпределени в 16 окръга, 91 околии и 2650 общини. От данните се констатира нарастване броя на всички административни единици. Увеличението на броя на населените места се дължи на признаването за самостоятелни селища на части от сборни села и махали.

Деветото по ред преброяване на населението в края на 1934 г. става при ново административно деление. За първи път се въвеждат областите, а се закриват окръзите. Установени са седем области: Бургас, Враца, Плевен, Пловдив, София, Стара Загора и Шумен, 89 околии и 921 общини. Впоследствие област Шумен се закрива и се създават областите Варна и Русе. Като отделна област се създава Горна Джумая (сега Благоевград).

Тази административна структура се променя с новата Конституция на Народна република България от 1947 г. в двустепенна – околии и общини. През 1949 г. отново се преминава към тристепенна структура – окръзи, околии и общини. В 1959 г. се въвежда отново двустепенна структура – окръзи и общини. За първи път се премахват околията – промяна, която се запазва и досега. А околията са в основата на административно-териториалното устройство от 1887 г.

Времето след 1950 г. се характеризира с нова стопанска динамика в резултат на индустриализацията. Населението започва да се насочва към градовете, най-вече към областните, респ. окръжните. Селското население започва да намалява, процес, който продължава и сега, в резултат на това намалява и броят на селата.

След кратко затишие, през 1977 г. отново се премина към промяна на административното устройство с въвеждането на административно-териториалната

единица „селищна система“, като в началото са 252, а после стават 300. Структурата е двустепенна – окръзи и селищни системи. Тази промяна се оказва най-неудачната, с претенциозното наименование „селищни системи“, но и функционално. През 1987 г. с Указ № 2704 се направи отново промяна в административното устройство – окръзите и селищните системи се закриха и се премина към двустепенна структура – области и общини, която е и сега действащата.

Последната промяна в административно-селищното устройство е от 1995 г. и съгласно Закона за административно-териториално устройство на Република България, административно-териториални единици са областите и общините, а в общините административно-териториални единици са районите и кметствата. Териториални единици съгласно чл. 3, ал. 1 от този закон са населените места и селищните образувания. С този закон всички махали, колиби, гари, минни и промишлени селища получават статут на села.

За периода от 1900 г. до 1940 г. делът на градското към селското население се запазва в съотношение 1/5 към 4/5, като в същото време населението от 3 744 283 през 1900 г. нараства на 6 600 000 през 1940 г. Най-голям средногодишен прираст на населението е през периода 1921 – 1926 г., по 105 295 души и през периода 1927 – 1934 г. от 74 900 души. Най-малък е положителният прираст през периода 1976 – 1985 г., който е средногодишно от 22 088 души, за да достигне до отрицателен от 65 904 души за периода 1986 – 1992 г. и 69 292 за следващите осем години.

Промяната в селищната структура започва след 1947 г. в резултат на урбанизацията, като населението на селата започва непрекъснато да намалява, а някои се обезлюдяват напълно, особено тези, които се оказват ситуационно отдалечени от интензивни комуникации и градски центрове. Ако през 1900 г. съотношението градско към селско население е 20% към 80%, през 1946 е 25% към 75%, то сега пропорцията е обратна – градското население е 75%, а селското – 25%. Превесът на градското население започва след 1970 г., когато то е 50%/50%. Може да се каже, че урбанизационният процес в България е почти приключил и е достигнато средното и над него равнище за Европейския съюз.

ОБЩИНИ. СТРУКТУРНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Общината, съгласно Чл. 2, ал. 1 на ЗАТУРБ, е административно-териториална единица, която може да се състои от едно или повече населени места (чл. 7, ал. 1). През последните 130 години броят им е бил различен – през 1900 г. е 1890, през 1926 г. – 2650, през 1934 – 921, а сега е 265 общини.

По брой на население те се определят така:

До 5 999 души	72
6 000 – 19 999 души	123
20 000 – 49 999 души	45
50 000 – 99 999 души	16
Над 100 000 души	9

Източник: НСИ

2.2.2. ОБЛАСТНА ХАРАКТЕРИСТИКА

В област Пловдив има 18 общини към 2018 година. Областта се е характеризирала като една от най-многолюдните и с устойчива урбанистично-селищна структура, като населението е нараствало непрекъснато до 1985 г. достигайки 761 626 души, след което започва да намалява и към 31.12.2016 г. е 671 573 души, от които 504 707 души или 75,16% живеят в градовете, а 166 866 души живеят в селата или 24,84%. Тези показатели са и средните за страната. От данните се вижда, че преобладават малките общини до 30 000 души, които са близо 3/4 от всички общини.

2.2.3. ОБЩИНСКА ХАРАКТЕРИСТИКА

Урбанистично-селищната структура на община Първомай е формирана исторически от един град – Първомай и 16 села: Брягово, Буково, Бала река, Винаца, Воден, Градина, Добри дол, Драгойново, Дълбок извор, Езерово, Искра, Караджалово, Крушево, Поройна, Православен, Татарево. Направен е функционално-териториален анализ на всяко землище, както и на всяко село и град Първомай, по основна характеристика на ползване на земята и на урбанизираната територия.

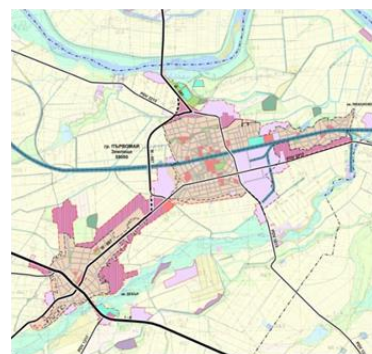
Град Първомай

Землище

Сателитна снимка

Функционална структура

ЕККАТЕ	59080
Население	12327 души
Площ на землище	7720,32 ха
Земеделски земи	5862,40 ха
Горски земи	468,66 ха
Население – гъстота	0,016 ж/км ²

Баланс на територията – гр. Първомай

Баланс на територията в населеното място по функционално предназначение		Площ на същ. елементи		
		площ ха	дял %	площ м ² на жител
		1	Терени за обитаване	349,37
2	Терени за обществено обслужване	24,65	4,82	20
3	Терени за озеленяване	8,91	1,74	723
4	Терени за спорт	4,82	0,94	4
5	Терени за складово-производствени дейности	78,21	15,30	63
6	Улична мрежа и пешеходни площи	45,24	8,85	7
Общо		511,20	100,00	415

Движение на населението – гр. Първомай

Население според преброяванията 1934-2011 г. - брой									Население по текуща статистика към 31.12. - брой						
1934	1946	1956	1965	1975	1985	1995	2001	2011	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
9311	10268	12977	15321	16595	17136	16809	15370	13342	13219	13102	12983	12860	12533	12371	12327

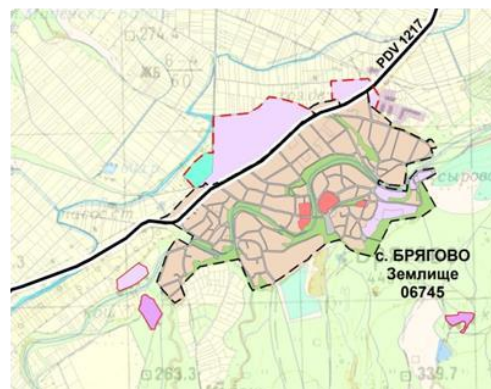
Село Брягово

Землище

Сателитна снимка

Функционална структура

ЕККАТЕ	06745
Население	423 души
Площ на землище	5098,26 ха
Земеделски земи	4090,25 ха
Горски земи	622,50 ха
Население – гъстота	0,008 ж/км ²

Баланс на територията - с. Брягово

Баланс на територията в населеното място по функционално предназначение		Площ на същ. елементи		
		площ ха	дял %	площ м ² на жител
		1	Терени за обитаване	61,03
2	Терени за обществено обслужване	2,04	2,08	50
3	Терени за озеленяване	15,23	15,54	376
4	Терени за складово-производствени дейности	3,95	4,03	97
5	Улична мрежа и пешеходни площи	15,76	16,08	389
Общо		98,01	100,00	222

Движение на населението – с. Брягово

Население според преброяванията 1934-2011 г. - брой									Население по текуща статистика към 31.12. - брой						
1934	1946	1956	1965	1975	1985	1995	2001	2011	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
3232	3102	2497	1912	1407	1129	931	714	498	469	468	455	444	458	447	423

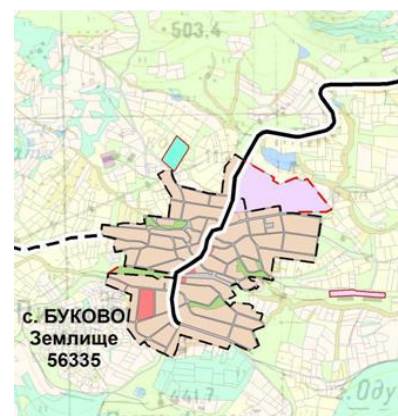
Село Буково

Землище

Сателитна снимка

Функционална структура

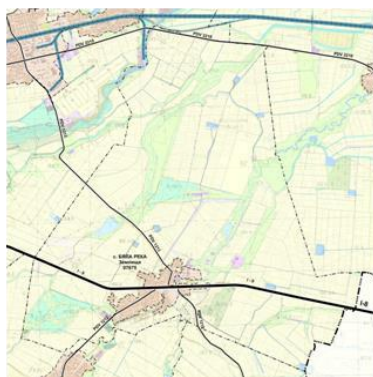
ЕККАТЕ	56335
Население	413 души
Площ на землище	4197,56 ха
Земеделски земи	1694,61 ха
Горски земи	2384,08 ха
Население – гъстота	0,001 ж/км ²

Баланс на територията - с. Буково

Баланс на територията в населеното място по функционално предназначение		Площ на		
		същ.елементи		
		площ ха	дял %	площ м ² на жител
1	Терени за обитаване	39,75	78,33	962
2	Терени за обществено обслужване	1,54	3,03	36
3	Терени за озеленяване	1,39	2,74	33
4	Улична мрежа и пешеходни площи	8,07	15,90	190
Общо		50,75	100,00	1194

Движение на населението – с. Буково

Население според преброяванията 1934-2011 г. - брой									Население по текуща статистика към 31.12. - брой						
1934	1946	1956	1965	1975	1985	1995	2001	2011	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1550	1441	1347	676	517	496	509	502	434	812	440	430	429	428	430	413

Село Бяла река

Землище
ЕККАТЕ
Население
Площ на землище
Земеделски земи
Горски земи
Население – гъстота

Сателитна снимка
07675
645 души
2341,91 ха
2035,01 ха
59,66 ха
0,002 ж/км²

Функционална структура
Баланс на територията – с. Бяла река

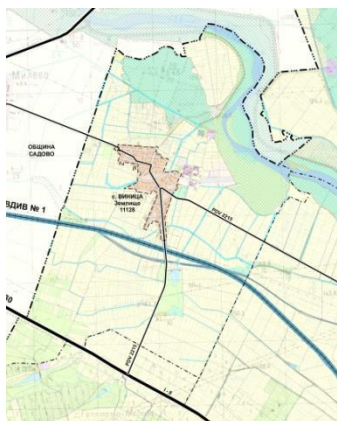
Баланс на територията в населеното място по функционално предназначение		Площ на		
		същ.елементи		
		площ ха	дял %	площ м ² на жител

1	Терени за обитаване	60,81	71,85	943
2	Терени за обществено обслужване	4,28	5,06	66
3	Терени за озеленяване	0,06	0,07	1
4	Терени за спорт	1,18	1,39	18
5	Терени за складово-производствени дейности	6,63	7,83	103
6	Улична мрежа и пешеходни площи	11,67	13,79	179
	Общо	84,63	100,00	1312

Движение на населението – с. Бяла река

Население според преброяванията 1934-2011 г. - брой									Население по текуща статистика към 31.12. - брой						
1934	1946	1956	1965	1975	1985	1995	2001	2011	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1684	1806	1847	1644	1479	1211	1077	936	768	428	746	729	710	678	659	645

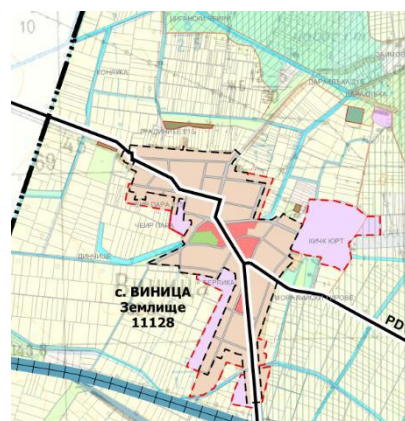
Село Винаца

Землище

Сателитна снимка

Функционална структура

ЕККАТЕ	11128
Население	769 души
Площ на землище	1492,23 ха
Земеделски земи	1115,36 ха
Горски земи	152,08 ха
Население – гъстота	0,005 ж/км ²

Баланс на територията – с. Винаца

Баланс на територията в населеното място по функционално предназначение	Площ на		
	същ. елементи		
	площ ха	дял %	площ м ² на жител

1	Терени за обитаване	46,03	73,50	599
2	Терени за обществено обслужване	4,48	7,15	58
3	Терени за озеленяване	1,06	1,69	14
4	Улична мрежа и пешеходни площи	11,06	17,66	144
	Общо	62,63	100,00	814

Движение на населението – с. Виница

Население според преброяванията 1934-2011 г. - брой									Население по текуща статистика към 31.12. - брой						
1934	1946	1956	1965	1975	1985	1995	2001	2011	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1193	1373	1302	1244	1085	1005	1103	1091	761	755	772	768	780	774	771	769

Село Воден

Землище

Сателитна снимка

Функционална структура

ЕККАТЕ	11627
Население	596 души
Площ на землище	1118,40 ха
Земеделски земи	1047,88 ха
Горски земи	7,45 ха
Население – гъстота	0,005 ж/км ²

Баланс на територията – с. Воден

Баланс на територията в населеното място по функционално предназначение	Площ на същ. елементи		
	площ ха	дял %	площ м ² на жител
	1 Терени за обитаване	20,55	77,14

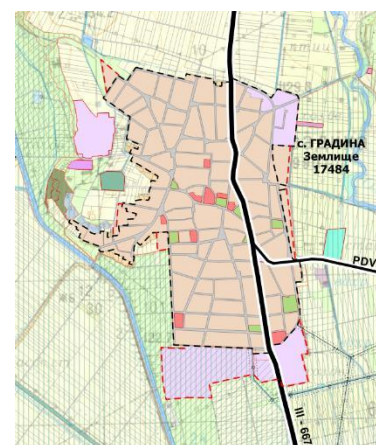
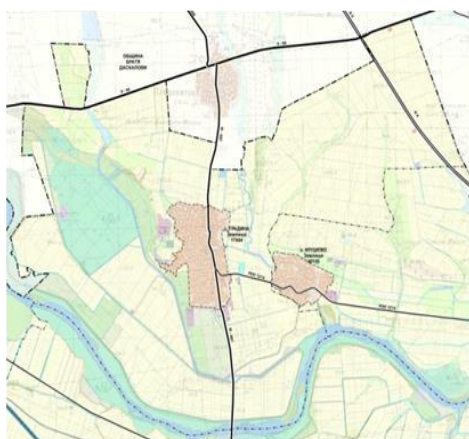

2	Терени за обществено обслужване	1,58	5,93	26
3	Терени за складово-производствени дейности	1,41	5,29	24
4	Улична мрежа и пешеходни площи	3,10	11,64	52
	Общо	26,64	100,00	444

Движение на населението – с. Воден

Население според преброяванията 1934-2011 г. - брой									Население по текуща статистика към 31.12. - брой						
1934	1946	1956	1965	1975	1985	1995	2001	2011	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
438	472	447	524	598	640	686	633	615	772	614	617	595	619	611	596

Село Градина

Землище

ЕККАТЕ

Население

Площ на землище

Земеделски земи

Горски земи

Население – гъстота

Сателитна снимка

17484

2131 души

3789,71 ха

2895,28 ха

360,74 ха

0,006 ж/км²

Функционална структура

Баланс на територията – с. Градина

Баланс на територията в населеното място по функционално предназначение		Площ на същ. елементи		
		площ ха	дял %	площ м ² на жител
		1	Терени за обитаване	139,71
2	Терени за обществено обслужване	4,14	2,17	194

3	Терени за озеленяване	4,00	2,10	19
4	Терени за складово-производствени дейности	7,01	3,68	33
5	Улична мрежа и пешеходни площи	35,51	18,65	167
	Общо	190,37	100,00	893

Движение на населението – с. Градина

Население според преброяванията 1934-2011 г. - брой									Население по текуща статистика към 31.12. - брой						
1934	1946	1956	1965	1975	1985	1995	2001	2011	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
3554	4046	3887	3782	3691	3340	3065	2829	2411	614	2356	2335	2281	2207	2163	2131

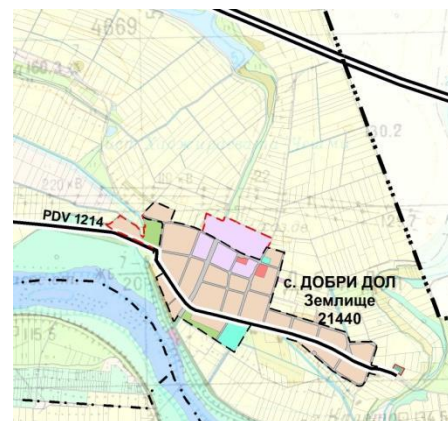
Село Добри дол

Землище

Сателитна снимка

Функционална структура

ЕККАТЕ	21440
Население	102 души
Площ на землище	645,99 ха
Земеделски земи	475,59 ха
Горски земи	47,09 ха
Население – гъстота	0,001 ж/км ²

Баланс на територията – с. Добри дол

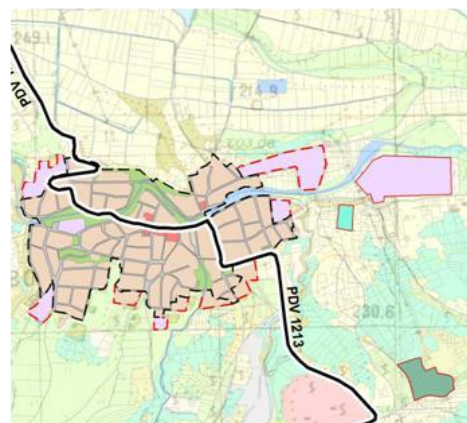
Баланс на територията в населеното място по функционално предназначение		Площ на същ. елементи		
		площ ха	дял %	площ м ² на жител
1	Терени за обитаване	30,23	62,98	3023
2	Терени за обществено обслужване	0,60	1,25	60
3	Терени за озеленяване	1,00	2,08	100

4	Терени за спорт	2,11	4,40	211
5	Улична мрежа и пешеходни площи	14,06	29,29	1406
	Общо	48,00	100,00	4800

Движение на населението – с. Добри дол

Население според преброяванията 1934-2011 г. - брой									Население по текуща статистика към 31.12. - брой						
1934	1946	1956	1965	1975	1985	1995	2001	2011	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
462	547	452	295	214	179	178	168	114	2391	106	114	114	114	110	102

Село Драгойново

Землище

ЕККАТЕ	23385
Население	327 души
Площ на землище	3686,60 ха
Земеделски земи	2175,41 ха
Горски земи	1231,93 ха
Население – гъстота	0,001 ж/км ²

Сателитна снимка

Функционална структура

Баланс на територията – с. Драгойново

Баланс на територията в населеното място по функционално предназначение		Площ на същ. елементи		
		площ ха	дял %	площ м ² на жител
1	Терени за обитаване	61,27	68,03	1847
2	Терени за обществено обслужване	1,40	1,55	43
3	Терени за озеленяване	9,80	10,88	300
4	Терени за складово-производствени дейности	1,10	1,22	34

5	Улична мрежа и пешеходни площи	16,49	18,31	504
	Общо	90,06	100,00	2754

Движение на населението – с. Драгойново

Население според преброяванията 1934-2011 г. - брой									Население по текуща статистика към 31.12. - брой						
1934	1946	1956	1965	1975	1985	1995	2001	2011	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
2349	2279	1999	1529	1179	877	735	597	359	109	334	318	305	363	349	327

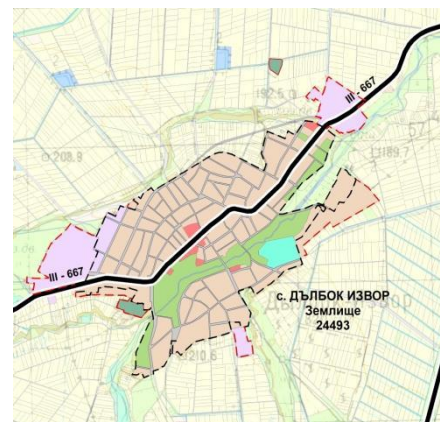
Село Дълбок извор

Землище

Сателитна снимка

Функционална структура

ЕККАТЕ	24493
Население	1213 души
Площ на землище	4660,38 ха
Земеделски земи	3689,05 ха
Горски земи	452,40 ха
Население – гъстота	0,002 ж/км ²

Баланс на територията – с. Дълбок извор

Баланс на територията в населеното място по функционално предназначение		Площ на същ. елементи		
		площ ха	дял %	площ м ² на жител
1	Терени за обитаване	109,33	64,41	904
2	Терени за обществено обслужване	3,44	2,03	28
3	Терени за озеленяване	26,44	15,58	218
4	Терени за спорт	4,73	2,79	36
5	Терени за складово-производствени дейности	4,12	2,43	34

6	Улична мрежа и пешеходни площи	21,68	12,77	179
	Общо	169,74	100,00	1399

Движение на населението – с. Дълбок извор

Население според преброяванията 1934-2011 г. - брой									Население по текуща статистика към 31.12. - брой						
1934	1946	1956	1965	1975	1985	1995	2001	2011	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
3643	3975	3530	3149	2695	2275	2038	1794	1442	351	1391	1353	1316	1270	1259	1213

Село Езерово

Землище

Сателитна снимка

Функционална структура

ЕККАТЕ	27139
Население	705 души
Площ на землище	2719,76 ха
Земеделски земи	1793,24
Горски земи	646,50 ха
Население – гъстота	0,003 ж/км ²

Баланс на територията – с. Езерово

Баланс на територията в населеното място по функционално предназначение		Площ на същ. елементи		
		площ ха	дял %	площ м ² на жител
		1	Терени за обитаване	51,56
2	Терени за обществено обслужване	2,63	3,25	37
3	Терени за озеленяване	3,96	4,90	56
4	Терени за спорт	3,89	4,81	55
5	Терени за складово-производствени дейности	5,26	6,51	75
6	Улична мрежа и пешеходни площи	13,53	16,74	192

Общо	80,83	100,00	1147
-------------	--------------	---------------	-------------

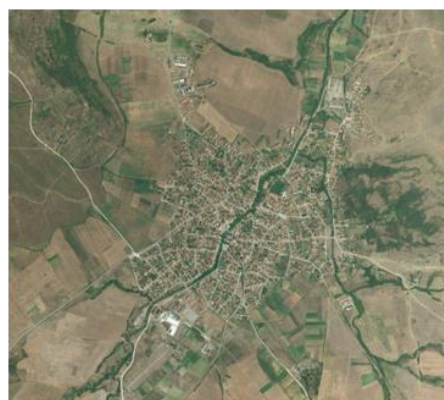
Движение на населението – с. Езерово

Население според преброяванията 1934-2011 г. - брой									Население по текуща статистика към 31.12. - брой						
1934	1946	1956	1965	1975	1985	1995	2001	2011	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
2189	2175	1689	1267	1184	1018	897	845	726	1399	700	704	694	737	725	705

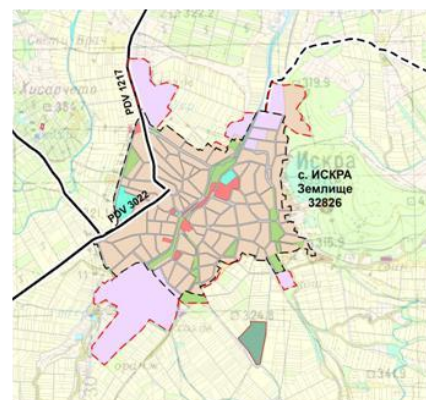
Село Искра

Землище

Сателитна снимка

Функционална структура
ЕККАТЕ

32826

Население	1284 души
Площ на землище	6564,18 ха
Земеделски земи	3261,92 ха
Горски земи	2883,19ха
Население – гъстота	0,002 ж/км ²

Баланс на територията – с. Искра

Баланс на територията в населеното място по функционално предназначение		Площ на същ. елементи		
		площ ха	дял %	площ м ² на жител
1	Терени за обитаване	93,00	66,96	724
2	Терени за обществено обслужване	4,23	3,05	33
3	Терени за озеленяване	11,06	7,96	86
4	Терени за спорт	3,68	2,61	28
5	Терени за складово-производствени дейности	5,29	3,81	41
6	Улична мрежа и пешеходни площи	21,68	15,61	169
	Общо	138,94	100,00	1082

Движение на населението – с. Искра

Население според преброяванията 1934-2011 г. - брой									Население по текуща статистика към 31.12. - брой						
1934	1946	1956	1965	1975	1985	1995	2001	2011	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
3329	3745	4161	3385	3058	2619	2255	1876	1438	713	1392	1377	1373	1362	1318	1284

Село Караджалово

Землище

Сателитна снимка

Функционална структура

ЕККАТЕ	36230
Население	998 души
Площ на землище	2807,47 ха
Земеделски земи	2211,5 ха
Горски земи	87,57 ха
Население – гъстота	0,002 ж/км ²

Баланс на територията – с. Караджалово

Баланс на територията в населеното място по функционално предназначение		Площ на същ. елементи		
		площ ха	дял %	площ м ² на жител
1	Терени за обитаване	99,40	70,41	994
2	Терени за обществено обслужване	2,74	1,94	27
3	Терени за озеленяване	7,26	5,14	73
4	Терени за спорт	4,28	3,03	43
5	Терени за складово-производствени дейности	4,32	3,06	43
6	Улична мрежа и пешеходни площи	23,18	16,42	231
Общо		141,18	100,00	1412

Движение на населението – с. Карджалово

Население според преброяванията 1934-2011 г. - брой									Население по текуща статистика към 31.12. - брой						
1934	1946	1956	1965	1975	1985	1995	2001	2011	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
2756	2886	2518	2301	2024	1784	1657	1510	1075	1424	1059	1048	1037	1047	1023	998

Село Крушево

Землище

Сателитна снимка

Функционална структура

ЕККАТЕ	10155
Население	753 души
Площ на землище	1548,91 ха
Земеделски земи	1256,27 ха
Горски земи	30,19 ха
Население – гъстота	0,005 ж/км ²

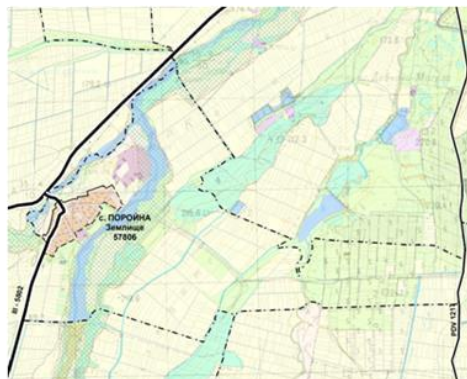
Баланс на територията – с. Крушево

Баланс на територията в населеното място по функционално предназначение		Площ на същ. елементи		
		площ ха	дял %	площ м ² на жител
1	Терени за обитаване	61,26	70,65	1154
2	Терени за обществено обслужване	1,92	2,21	26
3	Терени за озеленяване	6,33	7,30	84
4	Терени за спорт	2,44	2,81	32
5	Улична мрежа и пешеходни площи	14,76	17,02	196
Общо		86,71	100,00	1152

Движение на населението – с. Крушево

Население според преброяванията 1934-2011 г. - брой									Население по текуща статистика към 31.12. - брой						
1934	1946	1956	1965	1975	1985	1995	2001	2011	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1198	1306	1348	1230	1203	1102	1058	992	814	1064	797	795	781	763	763	753

Село Поройна

Землище

Сателитна снимка

Функционална структура

ЕККАТЕ	57806
Население	141 души
Площ на землище	609,16 ха
Земеделски земи	466,60 ха
Горски земи	30,46 ха
Население – гъстота	0,002 ж/км2

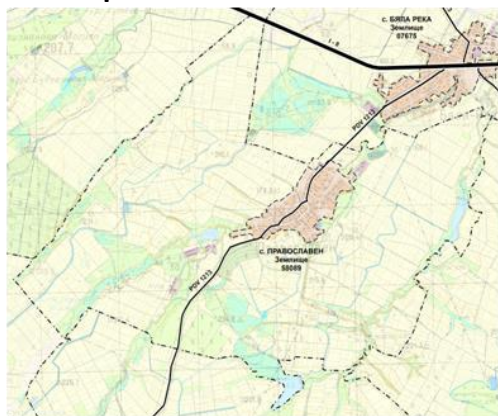
Баланс на територията – с. Поройна

Баланс на територията в населеното място по функционално предназначение		Площ на същ.елементи		
		площ ха	дял %	площ м ² на жител
1	Терени за обитаване	21,50	76,92	1525
2	Терени за обществено обслужване	0,63	2,25	45
3	Терени за озеленяване	0,69	2,47	49
4	Улична мрежа и пешеходни площи	5,13	18,35	364
	Общо	27,95	100,00	1982

Движение на населението – с. Поройна

Население според преброяванията 1934-2011 г. - брой									Население по текуща статистика към 31.12. - брой						
1934	1946	1956	1965	1975	1985	1995	2001	2011	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
496	543	442	301	208	224	145	139	136	135	140	148	148	153	146	141

Село Православен

Землище

Сателитна снимка

Функционална структура

ЕККАТЕ	58089
Население	534 души
Площ на землище	1439,35 ха
Земеделски земи	1235,23 ха
Горски земи	47,82 ха
Население – гъстота	0,002 ж/км ²

Баланс на територията – с. Православен

Баланс на територията в населеното място по функционално предназначение		Площ на същ. елементи		
		площ ха	дял %	площ м ² на жител
1	Терени за обитаване	41,16	60,70	771
2	Терени за обществено обслужване	1,86	2,74	35
3	Терени за озеленяване	12,65	18,66	237
4	Улична мрежа и пешеходни площи	12,14	17,90	227
	Общо	67,81	100,00	1270

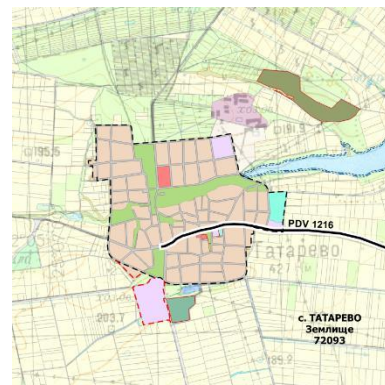

Движение на населението – с. Православен

Население според преброяванията 1934-2011г. - брой									Население по текуща статистика към 31.12. - брой						
1934	1946	1956	1965	1975	1985	1995	2001	2011	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1358	1345	1088	799	671	549	454	378	431	436	428	442	474	540	535	534

Село Татарево

Землище

Сателитна снимка

Функционална структура

ЕККАТЕ	72093
Население	482 души
Площ на землище	2930,78 ха
Земеделски земи	2524,43 ха
Горски земи	34,99 ха
Население – гъстота	0,002 ж/км ²

Баланс на територията – с. Татарево

Баланс на територията в населеното място по функционално предназначение		Площ на същ. елементи		
		площ ха	дял %	площ м ² на жител
1	Терени за обитаване	85,06	61,73	1765
2	Терени за обществено обслужване	1,93	1,40	40
3	Терени за озеленяване	19,76	14,34	410
4	Терени за спорт	3,20	2,32	66
5	Терени за складово-производствени дейности	3,73	2,71	77
6	Улична мрежа и пешеходни площи	24,12	17,50	500
	Общо	137,80	100,00	2859

Движение на населението – с. Татарево

Население според преброяванията 1934-2011 г. - брой									Население по текуща статистика към 31.12. - брой						
1934	1946	1956	1965	1975	1985	1995	2001	2011	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
2468	2667	2104	1666	1455	1201	1053	786	519	519	505	492	489	530	517	482

2.3. ДЕМОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА

2.3.1. ДЕМОГРАФСКО РАЗВИТИЕ

Методика на изследването. Демографската характеристика на община Първомай е изготвена, съгласно изискванията на нормативната уредба за разработване на ОУП. Разделът включва анализ на състоянието и развитието на демографските процеси и структури, основни проблеми и тенденции.

Демографският фактор е един от основните, ползвани както за анализи на социално-икономическото и инфраструктурното развитие на населените места и териториалните общности, така и за параметриране на устройствените решения в устройствените планове. С броя на населението (настоящо и прогнозно) се определят различните потребности на населението от жилища, социална и техническа инфраструктура, зелената система и др.

Източници на информация: Национален статистически институт (НСИ), отдел «Статистически изследвания» - гр. Пловдив, Агенция по заетостта.

2.3.2. ДИНАМИКА НА НАСЕЛЕНИЕТО

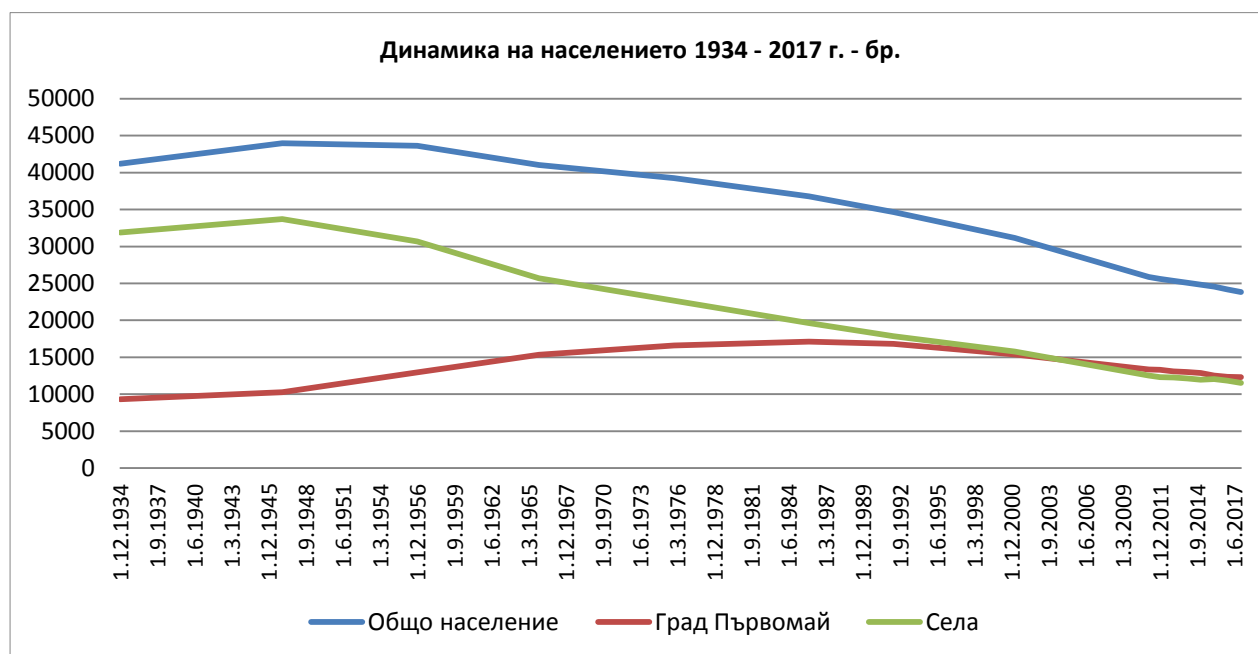
Характерно за демографското развитие на страната е намалението на населението след 1990 г., което продължава и понастоящем. Тези процеси засягат в още по-голяма степен и община Първомай, където населението намалява още от 1965 г.

Динамика на населението в община Първомай – брой.

Година на преброяване	Общо население	Град Първомай	Села	% на градското население
31.12. 1934	41210	9311	31899	22,6
31.12. 1946	43976	10268	33708	23,3
01.12. 1956	43635	12977	30658	29,7
01.12. 1965	41025	15321	25704	37,3
02.12. 1975	39263	16595	22668	42,3
04.12. 1985	36785	17136	19649	46,6
04.03. 1992	34650	16809	17841	48,5
01.03. 2001	31160	15370	15790	49,3
01.02. 2011	25883	13342	12541	51,5
Текуща статистика				
31.12. 2011	25610	13291	12319	51,9
31.12. 2012	25350	13102	12248	51,7
31.12. 2013	25108	12983	12125	51,7
31.12. 2014	24830	12860	11970	51,8

Година на преброяване	Общо население	Град Първомай	Села	% на градското население
31.12. 2015	24576	12533	12043	51,0
31.12. 2016	24197	12371	11826	51,1
31.12.2017	23843	12327	11516	51,7

Източник: НСИ.

От представените данни се очертават два периода в динамиката на населението в общината:

Период на нарастване по естествен път 1934 – 1965 г.

Период на плавно намаляване на населението при запазени възпроизводствени структури след 1975 г.

За град Първомай се очертават също два периода в динамиката на населението:

Период на нарастване по естествен път – 1934-1985 г.;

Период на плавно намаляване 1992-2017 г. при запазени възпроизводствени структури.

Веднага трябва да отбележим, че в град Първомай не са протичали големи миграционни движения на хора от селата поради близостта на големи градове като Пловдив, Стара Загора, Хасково и Асеновград.

По данни от преброяването проведено на 1.02.2011 г. изчисленото постоянно население на България възлиза на 7 364 570 д. В сравнение с преброяването от 2001 г. населението е намаляло с 564 570 души, или с (-7.1 %). В основата на демографските загуби

е отрицателният естествен прираст и миграциите. Тези негативни процеси засягат много повече и населените места от община Първомай, където на 01.02.2011 г. изчисленото *налично население на общината* е 25 833 д. В периода между двете преброявания е намаляло населението в почти всичките населени места на общината¹ в резултат на отрицателен естествен и механичен прираст с 5 277 д, или с 16.9 % (с около 1.7 % средногодишно).

Население в община Първомай към 1. 02. 2011 г.

Статистически район, област, община	Преброявания към		Прираст	
	2001	2011	Брой	%
БЪЛГАРИЯ	7 928 901	7 364 570	-564 331	-7,1
ЮЖЕН ЦЕНТРАЛЕН РАЙОН	1 608 102	1 479 373	-128 729	-8,0
ОБЛАСТ ПЛОВДИВ	715 816	683 027	-32 789	-4,6
Общо за общината	31 160	25 883	-5 277	-16,9
гр.Първомай	15370	13342	-2028	-13,2
с.Брягово	714	498	-216	-30,3
с.Бяла река	502	434	-68	-13,5
с.Виница	936	768	-168	-17,9
с.Воден	1091	761	-330	-30,2
с.Градина	633	615	-18	-2,8
с.Добри дол	2829	2411	-418	-14,8
с.Драгойново	168	114	-54	-32,1
с.Дълбок извор	597	359	-238	-39,9
с.Езерово	1794	1442	-352	-19,6
с.Искра	845	726	-119	-14,1
с.Караджалово	1876	1438	-438	-23,3
с.Крушево	1510	1075	-435	-28,8
с.Буково	992	814	-178	-17,9
с.Поройна	139	136	-3	-2,2
с.Православен	378	431	53	14,0
с.Татареве	786	519	-267	-34,0

Източник: НСИ, Преброяване на населението и жилищния фонд 2011 г.

Административно – териториални промени:

През 1992 г. с. Пилашево се преименува на с. Буково с Указ № 98/обн. 7.04. 1992 г.;

През 1950 г. с. Царско село се преименува на с. Градина с Указ № 45/обн. 8.02.1950.;

¹ Само в с. Православен населението е нарастнало

През 1950 г. с. Попово се преименува на с. Искра с Указ № 45/обн. 8.02. 1950 г.;

През 1946 г. гр. Борисовград се преименува на гр. Първомай с министерска заповед № 9159/обн. 5.01.1946 г. През 1969 г. към гр. Първомай са присъединени с. Дебър и с. Любеново с Указ № 829/обн. 29.08. 1969 г.;

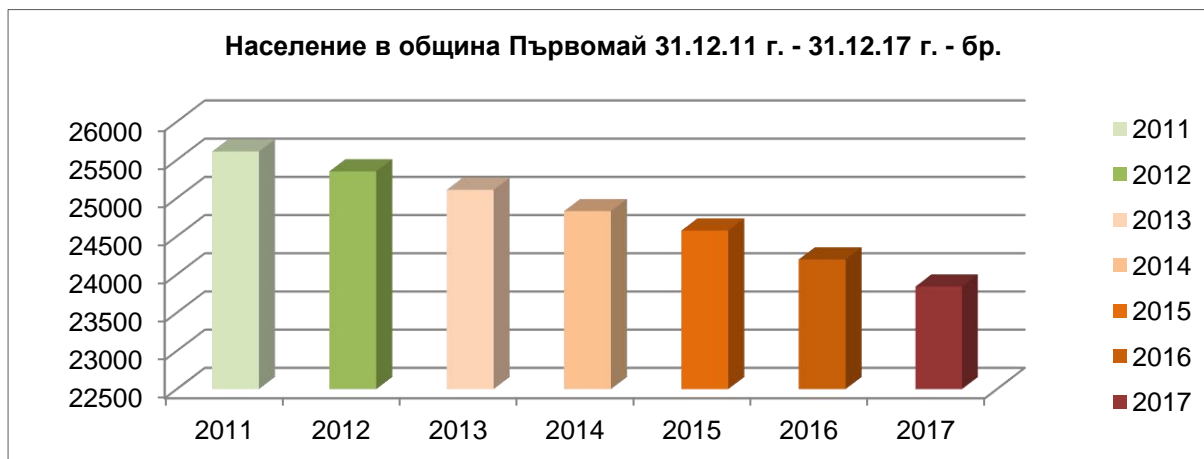
Икономическата криза дава отражение и в задълбочаването на демографските проблеми, свързани с процесите на раждаемост, смъртност, миграция на населението и не на последно място задълбочаване на диспропорциите в териториалното разпределение на населението в страната. Община Първомай е на 7 място на ниво LAU 1 в област Пловдив по **брой на населението** – 23 843 души към 31.12.2017 г., което представлява 3.6 % от населението на областта. В разпределението на населението на общинско ниво не съществува ярко изразен дисбаланс между гр. Първомай и останалите населени места. Населението на общинския център към 31.12. 2017 г. е 12 327 д. (51.7 % от населението на общината). Сред другите населени места в общината с относително по-голям брой население е с. Градина 2 131 д., с. Искра 1 284 д. и с. Дълбок извор 1 213 д.

По данни от текущата демографска статистика на на НСИ населението на общината продължава да намалява и към 31.12. 2017 г. населението наброява 23 843 души, или за 6 година намалява с 1 767 д.(6.9 %).

Население в община Първомай към 31.12.2017 г.

Населени места	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Общо за общината	25610	25350	25108	24830	24576	24197	23843
гр.Първомай	13219	13102	12983	12860	12533	12371	12327
с.Брягово	469	468	455	444	458	447	423
с.Бяла река	755	746	729	710	678	659	645
с.Виница	772	772	768	780	774	771	769
с.Воден	614	614	617	595	619	611	596
с.Градина	2391	2356	2335	2281	2207	2163	2131
с.Добри дол	109	106	114	114	114	110	102
с.Драгойново	351	334	318	305	363	349	327
с.Дълбок извор	1399	1391	1353	1316	1270	1259	1213
с.Езерово	713	700	704	694	737	725	705
с.Искра	1424	1392	1377	1373	1362	1318	1284
с.Караджалово	1064	1059	1048	1037	1047	1023	998
с.Крушево	812	797	795	781	763	763	753
с.Буково	428	440	430	429	428	430	413
с.Поройна	135	140	148	148	153	146	141
с.Православен	436	428	442	474	540	535	534
с.Татарево	519	505	492	489	530	517	482

Източник:НСИ.

Източник: НСИ.

2.3.3. ОСНОВНИ ДЕМОГРАФСКИ ПРОЦЕСИ

Параметрите на възпроизводството на населението се определят от развитието на основните демографски процеси – *естествен и механичен прираст*. В община Първомай те са:

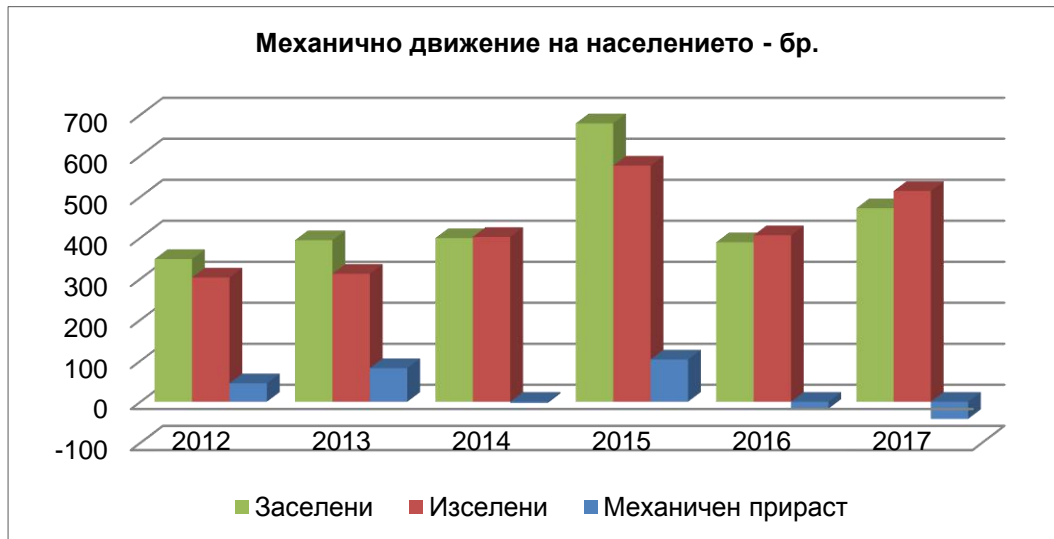
Естествено и механично движение на населението в община Първомай – в брой.

Година	Родени	Умрели	Естествен прираст	Заселени	Изселени	Механичен прираст
2012	253	559	-306	348	303	45
2013	215	538	-323	394	312	82
2014	235	510	-275	399	402	-3
2015	212	569	-357	679	576	103
2016	210	572	-362	389	406	-17
2017	217	529	-312	472	514	-42

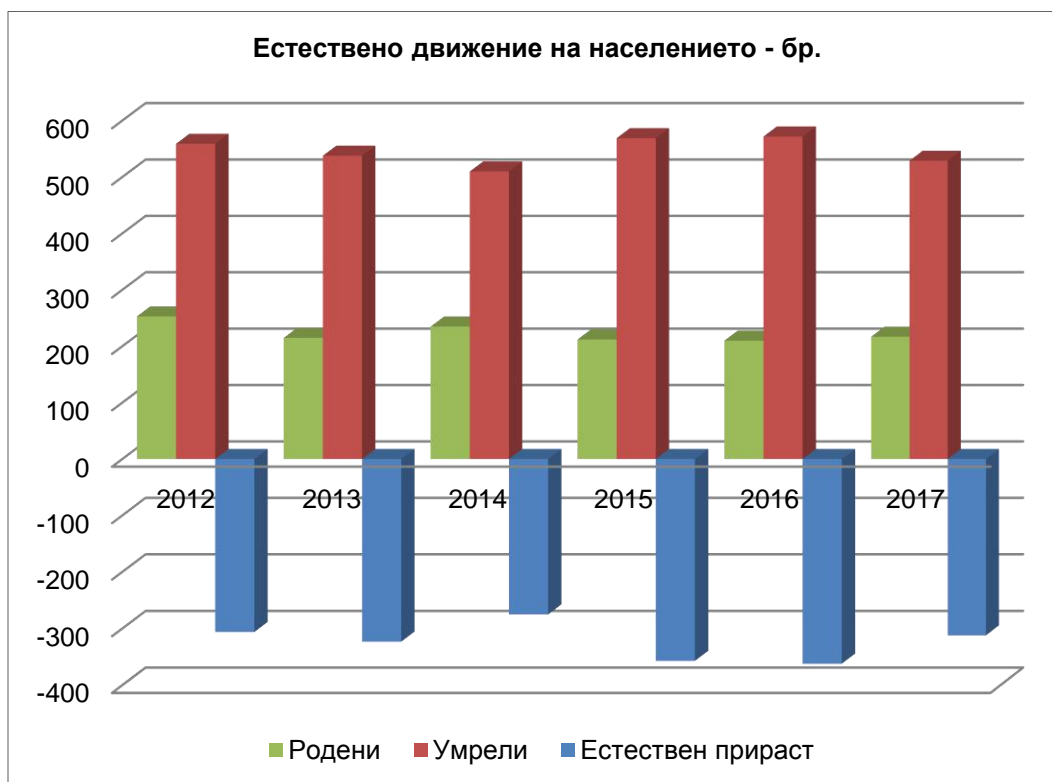
На 1000 души от населението – в промили (‰)

Година	Родени	Умрели	Естествен прираст	Заселени	Изселени	Механичен прираст
2012	9,9	21,9	-12,0	13,7	11,9	1,8
2013	8,5	21,3	-12,8	15,6	12,4	3,3
2014	9,4	20,4	-11,0	16,0	16,1	-0,1
2015	8,6	23,0	-14,5	27,5	23,3	4,2
2016	8,6	23,5	-14,8	16,0	16,6	-0,7
2017	9,0	22,0	-13,0	19,7	21,4	-1,7

Източник: НСИ.

Източник: НСИ.

Източник: НСИ.

Раждаемост

В общината през 2012 г. са родени 253 деца (12.0 ‰), а през 2017 г. 217 деца (9.0 ‰). В област Пловдив коефициентът на раждаемост през 2012 г. е (9.8 ‰), а през 2016 г. е (9.6 ‰). Коефициентът на раждаемостта в страната през 2012 г. е (9.5 ‰) и 2017 г. (9.0 ‰), или по този показател за 2017 г. общината има по-неблагоприятни показатели от за областта и сходни със средните за страната.

Определящо значение за броя на живородените деца има броят на жените във фертилна (детеродна) възраст (15- 49 г.) – 4 495 (18.8 % от населението – 2017 г.), като спрямо началото на 2011 г. той е бил 5 010, или за около 6 години намалява с 515 жени. Съществено значение за намалението на раждаемостта оказват и измененията във възрастовата структура на родилните контингенти. В общината 91.3 % от ражданията се осъществяват от жени на възраст 15-34 г., но те представляват само 49.7 от жените във фертилна (детеродна) възраст. Броят на жените в тази възрастова група намалява основно поради по-малкия брой момичета, които влизат във фертилна възраст, и емиграционните процеси.

Таблица 2. Контингент на жени във фертилна (детеродна) възраст в община Първомай

години	15 – 49 години	15 – 34 години	% на жените 15-34 години
31.12. 2017	4495	2234	49.7
01.02. 2011	5010	2664	53.2

Източник: НСИ

Тенденцията в развитието на раждаемостта може да бъде проследена и чрез разглеждане на стойностите на *тоталния коефициент на плодовитост*² - 1.56 живородени деца (2017 г.) за област Пловдив – една стойност отдалечена от теоретично необходимия минимум за осигуряване на простото възпроизводство на поколенията – 2.1 живородени деца/1 жена.

Смъртността е със значително по-високи стойности от раждаемостта. През последната година в общината е налице тенденция за намаляване на общата смъртност. През 2017 г. са умрели 572 д. (22.0 ‰), а през 2012 г. са умрели 559 д. (21.9 ‰). По отношение на смъртността през 2017 г. община Първомай е с по-неблагоприятни коефициенти от средните за страната (15.5 ‰) и за област Пловдив (14.7 ‰).

Естествен прираст

*Естественият прираст*³ в общината през последните години е отрицателен 2012 г. (- 306 души), 2013 г. (- 323 души), 2014 г. (- 275 души), 2015 г. (- 357 души), 2016 г. (- 362 души) и 2017 г. (- 312 души). Коефициентът на естественият прираст в общината през 2014 г. е (- 11.1 ‰), 2015 г. е (- 14.5 ‰), 2016 г. е (- 14.8 ‰) и 2017 г. е (- 13.0 ‰). През 2017 г. в

² *Тотален коефициент на плодовитост* - сумата от повъзрастовите коефициенти за плодовитост през съответната година, който показва средният брой деца, който би родила една жена през целия си фертилен (детероден) период, ако се запази същата повъзрастова плодовитост през съответната година.

³ Разликата между ражданията и умираанията

област Пловдив естественият прираст е (- 5.1 ‰) и в страната (-6.5 ‰). Или по този показател общината е с по-незадоволителни показатели от средните за област Пловдив и за страната.

Таблица 3. Коефициент на естествения прираст 2012-2017 г. (в промили - ‰)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
България	-5,5	-5,2	-5,7	-6,2	-6,0	-6,5
Южен централен район	-4,7	-4,5	-5,2	-5,7	-5,7	-6,2
Област Пловдив	-4,5	-4,0	-4,3	-4,8	-5,1	-5,1
Община Първомай	-12,0	-12,8	-11,0	-14,5	-14,8	-13,0

Източник: НСИ

Отрицателният естествен прираст е потенциален проблем за по нататъшната жизненост на общината.

Механичен прираст

Данните за вътрешната миграция на населението за общината показват, че заселените са повече от изселените, като механичния прираст е с положителен знак. През периода 2012 – 2017 са се заселили 2 681 души, а са се изселили 2 513 души, или за 6 години имаме положителен механичен прираст (168 души). За 2012г., 2013 г. и 2015 г. в общината има положителен механичен прираст, съответно (1.8 ‰), (3.3 ‰) и (4.2 ‰). Положителният механичен прираст се дължи главно на заселване на ромското население в с. Езерово, с. Православен и с. Татарево

Полова и възрастова структура

Половата структура на населението на община Първомай не се различава съществено от тази за страната и за отделните региони. Броят на жените преобладава над този за мъжете, независимо, че броят на новородените момчета е по-висок от този на новородените момичета. Впоследствие под влияние на редица фактори като по-високата смъртност при мъжете, по-ниската средна продължителност на живота при мъжете, по-голямата склонност към емиграция при мъжете и др. се стига до нарушената полова структура на населението

Към 31.12. 2017 г. в община Първомай жените са 12 215 (51.7 %), мъжете са 11 528 души (48.3 %), или на 1 000 мъже се падат 1 068 жени. Половата структура на общината е сходна със съотношението за област Пловдив 51.9 %: 48.1 %, докато за страната 51.5 % : 48.5 %.

Таблица 4. Структура на населението по пол и по години към 31.12.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Община Първомай	25349	25108	24830	24576	24197	23843
Мъже	12261	12117	11985	11882	11682	11528
Жени	13088	12991	12845	12694	12515	12315

Както в повечето общини на страната населението в община Първомай намалява и застарява. Делът на населението на възраст под 15 г. е с по-ниски показатели от средните

за страната с 1.0 процентни пункта и за област Пловдив с 1.2 процентни пункта, което се дължи на намаляване на жените във фертилна възраст а от там и на намаляване на раждаемостта. Населението във възрастовата група 15 - 64 години е с относителен дял 60.0 %, като в това съотношение общината е в по-неблагоприятни показатели от тези за страната и областта.

Продължава процесът на застаряване на населението. Относителният дял на населението над 65 г. и повече години е 26.7 % и е с 5.7 процентни пункта по-високо от средният за страната (21.0 %) и на област Пловдив с 6.0 процентни пункта (20.7 %). В сравнение с началото на 2011 г. делът на населението в тази възрастова група нараства с 1.1 процентни пункта.

Таблица 5. Възрастова структура на населението към 31.12.2017 г. (в %)

	0-14 г.	15-64 г.	65 г. +
България	14,3	64,7	21,0
Южен централен район	14,3	64,8	20,9
Област Пловдив	14,5	64,8	20,7
Община Първомай	13,3	60,0	26,7

Източник: НСИ

По основни възрастови групи в общината през 2017 г. преобладава населението в групата на 15-64 години 14 315 д, или 60.0 %. По населени места в общината най-голям е този дял в с.Буково 72.6 % и с. Воден 71.0 %, а най -малък в с. Драгойново 44.6 % и с. Брягово 49.9 %.

Делът на населението на възраст под 15 г. е с най-висок относителен дял в с. Винаца 19.5 % и с. Поройна 17.7 %, а най-нисък в селата Драгойново - 2.4 % и Татарево – 4.6 %.

Неблагоприятен е факта, че възрастовата група над 65 години е 6 357 д, или 26.7 % и непрекъснато расте, като с най голям относителен дял са селата Драгойново 52.9 % и Татарево 44.4 %.

Таблица 6. Основни възрастови структури на населението към 31.12.2017 г.

Населени места	бр.	бр.	бр.	бр.	%	%	%
	общо	0-14	15-64	65+	0-14	15-64	65+
Общо за община Първомай	23843	3171	14315	6357	13,3	60,0	26,7
гр.Първомай	12327	1755	7657	2915	14,2	62,1	23,6
с.Брягово	423	30	211	182	7,1	49,9	43,0
с.Бяла река	645	69	369	207	10,7	57,2	32,1
с.Винаца	769	150	436	183	19,5	56,7	23,8
с.Воден	596	76	423	97	12,8	71,0	16,3
с.Градина	2131	280	1192	659	13,1	55,9	30,9
с.Добри дол	102	5	52	45	4,9	51,0	44,1

Населени места	бр.	бр.	бр.	бр.	%	%	%
	общо	0-14	15-64	65+	0-14	15-64	65+
с. Драгойново	327	8	146	173	2,4	44,6	52,9
с. Дълбок извор	1213	140	695	378	11,5	57,3	31,2
с. Езерово	705	65	437	203	9,2	62,0	28,8
с. Искра	1284	143	696	445	11,1	54,2	34,7
с. Караджалово	998	146	592	260	14,6	59,3	26,1
с. Крушево	753	120	417	216	15,9	55,4	28,7
с. Буково	413	64	300	49	15,5	72,6	11,9
с. Поройна	141	25	77	39	17,7	54,6	27,7
с. Православен	534	73	369	92	13,7	69,1	17,2
с. Татарево	482	22	246	214	4,6	51,0	44,4

Източник: НСИ

Към 31.12.2017 г. **общият коефициент на възрастовата зависимост⁴ в общината е 66.6 %**, или на всяко лице в зависимите възрасти (под 15 и над 65 години) се падат по-малко от две лица в активна възраст. За страната през 2017 г. този коефициент е 54.5%, а за област Пловдив 54.3 %, или общината е в по неблагоприятно съотношение от средното за областта и страната.

Тенденцията на застаряване на населението води до промени и в неговата основна възрастова структура - **под, във и над трудоспособна възраст**. Влияние върху съвкупностите на населението във и над трудоспособна възраст оказват както застаряването на населението, така и законодателните промени⁵ при определянето на възрастовите граници за пенсиониране.

За 2017 г. тези граници за населението в трудоспособна възраст са до навършването на 61 години за жените и 64 години за мъжете.

Населението в трудоспособна възраст за община Първомай към 31.12.2017 г. е 13 329 души, или 55.9 % от населението на общината, като за страната е 60.3 % и за област Пловдив 60.6 % от населението в тази възраст.

Към края на 2017 г. в над-трудоспособна възраст са 7 186 души, или 30.1 %, а в под-трудоспособна възраст – 3 338 души, или 14.0 % от населението на общината.

Възпроизводството на трудоспособното население се характеризира чрез **коефициента на демографско заместване**, който показва съотношението между броя на

⁴ Коефициентът на възрастова зависимост показва броя на лицата от населението в “зависимите” възрасти (населението под 15 и на 65 и повече навършени години) на 100 лица от населението в „независимите” възрасти (от 15 до 64 години). Изчислява се в проценти.

⁵ Възрастовите граници за разпределение на населението по категориите под, във и над трудоспособна възраст са определени съгласно Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж, приета с Постановление № 30 на МС (ДВ, бр. 21/17.03.2000 година).

влизащите в трудоспособна възраст (15 - 19 години) и броя на излизащите от трудоспособна възраст (60 – 64 години). Към 31.12.2017 г. **това съотношение е 57 за общината**, при 64 за страната и 67 за област Пловдив, или общината е с по-нисък показател от средния за страната и за областта.

Трудови пътувания

Всекидневни трудови мигранти са тези заети икономически активни лица, които живеят в едно населено място и всеки работен ден се предвижват (с превозно средство или пеша) до друго населено място, в което работят.

Безработни лица, икономически неактивните, както и неучащите са изключени от контингента, формиращ съвкупността на всекидневни пътуващите лица.

От общината се формира постоянен поток от ежедневни трудови пътувания към центрове с по-добри производствени мощности, дейности и социална инфраструктура. Община Първомай не се отличава с относително висока ежедневна миграция.

Интензитета на всекидневните трудови пътувания за общината е 153.9 на 1000 заети лица, като за област Пловдив е 174.6 на 1000 заети лица, а за страната е 141.2 на 1000 заети лица. От което следва, че всекидневните пътувания с цел работа не са характерни за общината и тя се отличава с относително ниска ежедневна миграция в сравнение с повечето общини от област Пловдив.

От по-долните данни става ясно, че 1 168 души от община Първомай участват в ежедневната трудова миграция.

Таблица 7. Всекидневни пътувания на заети лица в община Първомай по направление към 01.02. 2011

Всекидневни трудови мигранти - отиват на работа				
Общо	В същата община	В община на същата област	В община на друга област	Всекидневни трудови мигранти на 1000 заети лица
1168	535	450	183	153.9

Източник: Население, Книга 7, Всекидневни пътувания, Преброяване 2011, НСИ

Етно-демографска характеристика на населението

Лицата, които са се възползвали от правото на доброволен отговор на въпроса за етническо самоопределение, са 93.9 % от населението.

Българската етническа група обхваща 20 552 лица, или 84.5 % от лицата, доброволно декларирали етническото си самоопределение, при 84.8 % средно за страната. Делът на българската етническа група в сравнение с данните за страната е по-малка само с 0.3 пункта.

Турската етническа общност е втората по численост, като към 1.02.2011 г. 2 092 са се самоопределили като етнически турци. Те представляват 8.6 % от всички лица в общината и са съвсем близо до делът в национален мащаб 8.8 %. Турската етническа общност

преобладава в селата Воден 99.1 %, Буково 89.1 %, Провославен 64.4 %, голям е относителният им дял и в с. Езерово 49.2 %.

Ромският етнос е традиционно третият по численост. Към 01.02.2011 г. наброява 1 526 души според самоопределянето на лицата, с относителен дял от 6.3 %, при средно 4.9 % за страната. Ромската общност е хетерогенна. Тя се състои от отделни групи, които се самоопределят по различен начин⁶ като българи, турци и роми и т.н. хората от малцинствените групи живеят в обособени квартали, които се характеризират с лоша инфраструктура, която на места липсва, наличие на незаконно строителство, бедност, ниска степен на образование, отпадане на децата от училище, ниска степен на здравно обслужване, висока безработица, липса на спортни мероприятия и съоръжения за тяхното провеждане. Наличие на лоши санитарно-хигиенни условия, създаващи предпоставки за разпространение на епидемиологични заболявания. Това се дължи на продължителното натрупване на различни фактори, които в крайна сметка са довели до влошаване на условията на живот и социална неравнопоставеност. Необходимо е да се отбележи, че броят на ромското население трудно се обхваща и следи по официален път с помощта на статистически данни поради непрекъснатото движение на това население, както и поради факта, че голяма част от тях се самоопределят като турци или българи при официалните преброявания. Ромите имат специфичен начин на живот, който се различава от начина на живот на другите етнически и социални групи в България. Процесите на урбанизация не водят до възприемане на универсален начин на живот и поведение в обществото от тяхна страна.

В гр. Първомай има най-много роми - 657 лица, или 5.2 % от населението на града. Преобладаващата част от самоопределилите се като роми-селски жители, са живеещи в с. Поройна 21.8 %, с. Караджалово 20.2 %, с. Бяла река 19.2 % и с. Винаца 18.2 %.

В общината има план за действие за интегриране на български граждани от ромски произход, разработен от Общинска администрация – Първомай. Планът за действие на община Първомай в подкрепа на интеграционните политики предвижда 6 приоритета: Образование; здравеопазване; жилищни условия; заетост; върховенство на закона и недискриминация и култура, спорт и медии. Този План е неразделна част от Стратегията на област Пловдив за интегриране на ромите в периода 2012 – 2020 г.

Население по етническа принадлежност към 01.02. 2011 г.

Община Населени места	Брой лица, отговорили на доброволния въпрос за	Етническа група				Не се самоопреде- лям
		Българ- ска	Турска	Ромска	Друга	

⁶ Причините за тази ситуация се дължат на явленията “етническа мимикрия” (т.е. лица с ромска идентичност публично декларират друга, не-ромска идентичност).

	етническа принадлеж- ност общо					
Община Първомай	24312	20552	2092	1526	28	114
гр.Първомай	12741	11801	209	657	13	61
с.Брягово	446	408	9	29	-	-
с.Бяла река	433	45	386	..	-	..
с.Виница	757	598	14	145	-	-
с.Воден	548	440	-	100	-	8
с.Градина	573	3	568	-	..	..
с.Добри дол	2161	1997	..	154	..	7
с.Драгойново	91	81	9	..	..	-
с.Дълбок извор	352	352	-	-	-	-
с.Езерово	1326	1185	..	125	..	8
с.Искра	618	290	304	20	..	..
с.Караджалово	1425	1178	229	9	6	3
с.Крушево	1063	829	11	215	..	..
с.Буково	699	587	67	28	..	..
с.Поройна	133	100	3	29	..	..
с.Православен	427	146	275	6	-	-
с.Татарево	519	512	-	7	-	-

Източник: НСИ, Преброяване на населението и жилищния фонд през 2011 г.

Забележка: .. Данните са конфиденциални.

Заетост и безработица

Заетост

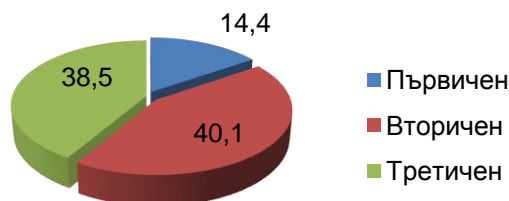
Наетите лица в общината през 2016 г. са 5 241, а през 2014 г. са 4 984, или имаме увеличение на наетите с 5.2 процентни пункта (257 д.).

Съгласно чл. 25, ал. 2. (Доп. - ДВ, бр. 98 от 2008 г.) от Закона за статистиката, конфиденциалните данни са анонимизирани чрез агрегация на икономическите дейности. Тези ограничения водят до известни затруднения при правенето на анализ на заетостта в общината.

Разпределението на наетите по сектори на икономиката в община Първомай през 2016 г. е следното:

- първичен (аграрен)- 756 д. (14.4 %);
- вторичен (индустрия) – 2099 д. (40.1 %);
- третичен (услуги) – 2017 д. (38.5 %).

Разпределение на наетите по сектори на икономиката (2016 г.)

По икономически дейности през 2016 г. най-голям дял наети лица има в сектор „Преработваща промишленост“ - 39.3 % (2059 д.), следвани от сектор “Селско, горско и рибно стопанство – 14.4.3 % (756 д.) “Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети” 11.8 % (617д.). Данните показват, че преработващата промишленост, селското стопанство и търговията са от ключово значение за местната икономика.

Наети по икономически сектори - %.

За увеличаване на заетостта е необходимо модернизиране на производствената база, внедряване на нови технологии и иновации за по-голяма конкурентоспособност и по-добро качеството на произвежданите продукти.

Наети лица по трудово и служебно правоотношение 2014 - 2016 г. в община Първомай.

ИКОНОМИЧЕСКИ ДЕЙНОСТИ (A21)	средногодишен брой		
	2014	2015	2016
ОБЩО ЗА ОБЩИНА ПЪРВОМАЙ	4984	5065	5241
СЕЛСКО, ГОРСКО И РИБНО СТОПАНСТВО	729	742	756
ДОБИВНА ПРОМИШЛЕНОСТ	-	-	-
ПРЕРАБОТВАЩА ПРОМИШЛЕНОСТ	1985	2132	2059
ПРОИЗВОДСТВО НА ЕЛЕКТРИЧЕСКА И ТОПЛИННА ЕНЕРГИЯ И НА ГАЗ	38	22	..
ДОСТАВЯНЕ НА ВОДИ; КАНАЛИЗАЦИОННИ УСЛУГИ	..	..	..
СТРОИТЕЛСТВО	58	67	40
ТЪРГОВИЯ; РЕМОТ НА АВТОМОБИЛИ И МОТОЦИКЛЕТИ	538	554	617
ТРАНСПОРТ, СКЛАДИРАНЕ И ПОЩИ	188	175	179
ХОТЕЛИЕРСТВО И РЕСТОРАНТЪОРСТВО			82
СЪЗДАВАНЕ И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ТВОРЧЕСКИ ПРОДУКТИ; ДАЛЕКОСЪОБЩЕНИЯ	4	4	7
ФИНАНСОВИ И ЗАСТРАХОВАТЕЛНИ ДЕЙНОСТИ	21	11	11
ОПЕРАЦИИ С НЕДВИЖИМИ ИМОТИ	..	18	10
ПРОФЕСИОНАЛНИ ДЕЙНОСТИ И НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ	44	41	41
АДМИНИСТРАТИВНИ И СПОМАГАТЕЛНИ ДЕЙНОСТИ	..	..	..
ДЪРЖАВНО УПРАВЛЕНИЕ	170	169	171

ИКОНОМИЧЕСКИ ДЕЙНОСТИ (A21)	средногодишен брой		
	2014	2015	2016
ОБРАЗОВАНИЕ	474	471	476
ХУМАННО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И СОЦИАЛНА РАБОТА	342	341	346
КУЛТУРА, СПОРТ И РАЗВЛЕЧЕНИЯ	15	15	15
ДРУГИ ДЕЙНОСТИ	50	54	62

Източник: НСИ

Бележки

“..” конфиденциални данни

“-“ няма случай

В общината 10 фирми са основните работодатели, осигуряващи най-голяма заетост на населението.

Фирми от община Първомай, осигуряващи най-голяма заетост през 2016 г.

Фирма	Направление
“Витал” ООД	Хранителни подправки, добавки и подслади
„Шипка 99“ АД	Млечни продукти
„Първомай –БТ“ АД	Тютюневи изделия
“Искра – 95“	Текстил
“Птицекланица- Първомай“	Птицекланица
„Грийнс“ ООД	Оранжерии
„Булконс Първомай“ ЕО	Храни
„Лора Фешън“ ООД	Трикотаж
„Чугунолеене инвест 97“	Металургия
„ББП – Първомай“ ООД	Консервнопроизводство

Източник: Актуализиран Общински план за развитие на Община Първомай 2017-2020 г.

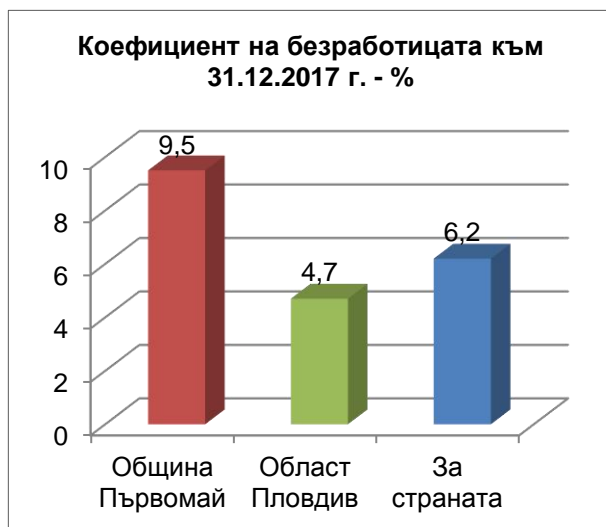
Безработица

По данни на Агенцията по заетостта към 31.12. 2017 г в общината регистрираните безработни лица са 837 (коефициент на безработица 9.5 %), при 1 720 лица през 2014 г., или имаме значително намаление на безработицата с 833 лица (с 99.5 процентни пункта). Коефициента на безработицата по данни на НСИ за страната към 31.12. 2017 г. е 6.2 %, а в област Пловдив 4.7 %, или в общината безработицата е с 3.3 процентни пункта по-висока от средната за страната и с 4.8 процентни пункта по-висока от средната за област Пловдив.

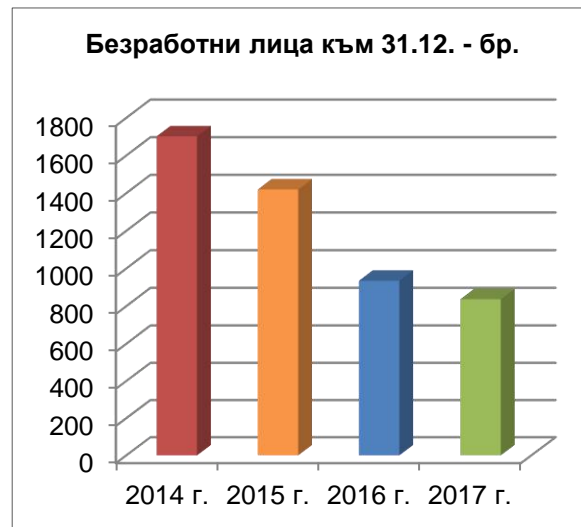
Безработни лица в община Първомай към 31.12.

Показатели	2014	2015	2016	2017
Регистрирани безработни – брой	1702	1420	935	837
Коефициенти на безработица - %	19.4	16.1	10.1	9.5
Икономически активни лица - брой	8795	8795	8795	8795
Регистрирани безработни до 29 г. – брой	286	186	121	133
Регистрирани безработни за повече от 1 година - брой	862	695	374	239

Източник: Агенция по заетостта

Източник: Агенция по заетостта.

Източник: Агенция по заетостта.

Относителният дял на безработните младите хора до 29 г. в общината е 15.9 % (133 лица). През последните 2 години безработните в тази възраст намаляват, но проблемът с трудовата реализация на младите хора до 29 г. е един от най-острите на пазара на труда не само в общината, но и в цялата страна.

Регистрираните безработни над 1 година значително намаляват през 2017 г. спрямо 2014 г. с 623 лица, или 3.6 пъти.

Приоритетите в заетостта и безработицата са взаимосвързани и се отнасят до увеличаване на заетостта, включване в национални и регионални програми за заетост, намаляване на безработицата, запазване и съхраняване на населението, в т.ч. на трудовите ресурси.

Основни изводи

За периода между двете преброявания през 2001 и 2011 г. общината има отрицателен прираст (-16.9 %), или намалява с 5 277 д.;

Населението продължава да намалява и в годините след последното преброяване;

Застаряване на населението, към 31.12.2017 г. Възрастовата група над 65 години е 6 446 д., или 26.6 % и непрекъснато расте;

В общината възрастовата група от 0 до 14 години е с по-неблагоприятни показатели от средните за страната, района и област Пловдив;

Смъртността е с по-високи стойности от раждаемостта;

Естественя прираст през последните години е отрицателен;

Отрицателният естествен прираст е потенциален проблем за по нататъшната жизненост на общината;

Ниска ежедневна трудова миграция;
Висок дял на ромски етнос 6.3 %, с близо 1.4 процентни пункта над средния за страната.

2.3.4. ДЕМОГРАФСКА ПРОГНОЗА НА ОБЩИНА ПЪРВОМАЙ

Прогнозни разчети

Демографските прогнози представляват възпроизводството на дадено население в перспектива през определен период. Информационното им съдържание се състои от данни за очакваната обща численост на населението по пол и възраст в края на всяка от годините на прогнозния период. По своята същност те представляват едно предполагаемо развитие на населението, което почива на определени хипотези за очаквана фертилност, смъртност и миграционни движения през определения период.

Глобалните процеси също влияят за съществените изменения в демографското, брачното и фертилното поведение на населението. Към тези промени следва да прибавим интензивната икономическа емиграция.

Националният статистически институт (НСИ) е разработил три сценария (хипотези) на дългосрочна прогноза за демографското развитие на страната в перспектива до 2080 година. Вариантите на демографската прогноза са съобразени с методологията и количествените хипотези за възпроизводствените процеси на населението, разработени от Евростат. И в трите варианта се запазват тенденциите към намаляване и застаряване на населението в страната и в частност и в област Пловдив в състава на която е община Първомай. Тази прогноза може да послужи частично при разработване на Общия устройствен план, тъй като постановките ѝ не могат да се приложат еднозначно, особено за по-малките общини. Затова авторският колектив е изготвил адаптирана прогноза, в която прогнозното население на ниво община е изчислено в три варианта-песимистичен, реалистичен и оптимистичен.

Перспективен брой на постоянното население в община Първомай. Според трите варианта броят на населението в общината е следният:

Прогнозен брой на населението в община Първомай 2017 – 2035 г.

Варианти	2017	2020	2025	2030	2035
Песимистичен	23843	22757	20807	18707	16407
Реалистичен	23843	22723	21495	20011	18562
Оптимистичен	23843	23267	21887	20477	19117

По варианти състоянието към 2035 г. е следното:

Песимистичен – 16 407 д. (2035 г.). Намаление за прогнозния период с 7 436 д., или с 31.2 %;

Реалистичен (Тенденциален- среден) – 18 562 д. (2035 г.). Намаление за прогнозния период с 5 281 д., или с 22.1 %;

Оптимистичен – 19 117 д. (2035 г.). Намаление за прогнозния период съответно с 4 726 д. или с 19.8 %. *За съответните нужди на ОУП на община Първомай, предлагаме да се работи с реалистичния вариант.*

По отделни селища прогнозата (хипотезата) е следната:

Прогнозен брой население към 2035 г. – вариант реалистичен.

	2017	2020	2025	2030	2035
Община Първомай	23843	22723	21495	20011	18562
гр.Първомай	12327	11754	11021	10238	9497
с.Брягово	423	402	398	370	343
с.Бяла река	645	614	587	545	506
с.Виница	769	733	687	638	592
с.Воден	596	568	544	506	469
с.Градина	2131	2031	1927	1790	1660
с.Добри дол	102	97	90	85	80
с.Драгойново	327	311	299	289	268
с.Дълбок извор	1213	1155	1122	1042	967
с.Езерово	705	671	646	600	557
с.Искра	1284	1223	1174	1091	1012
с.Караджалово	998	951	911	847	785
с.Крушево	753	718	680	631	586
с.Буково	413	393	373	356	330
с.Поройна	141	134	125	118	103
с.Православен	534	509	477	443	411

с.Татарево	482	458	435	422	397
------------	-----	-----	-----	-----	-----

Източници на информация

Източници на информация, използвани при прогнозата за демографското развитие на община Първомай: Национален статистически институт (НСИ) и Агенция по заетостта (АЗ).

Основната категория на населението, използвана при разработките на прогнозните варианти са данните за категорията **«обичайно живеещо налично население» в община Първомай (база 2017 г.)**. То се състои от три основни подкатегории население: обичайно живеещо налично население; временно отсъстващи в друго населено място в страната; временно отсъстващи от страната. **Прогнозен период – 2017 – 2035 г.**

Модели за демографско развитие

Базови модели:

Песимистичен – (*нисък*). При този вариант развитието на населението прогнозирано при хипотези за неблагоприятни социално-икономически процеси в селищата от общината;

Реалистичен – (*среден, тенденциален*). Този вариант е съобразен със сегашното социално-икономическо развитие на общината;

Оптимистичен – (*висок*). При този вариант се предполага, че демографското развитие ще протича при благоприятни социално-икономически промени в селищата на общината.

Възпроизводството на населението е процес, който по своята същност е икономически и социално обусловен, но в основата му са преди всичко демографските фактори – *раждаемост, смъртност, естествен и механичен прираст*.

Макроикономическата среда, състоянието на пазара на труда и жизненият стандарт играят важна роля за демографското развитие.

Демографските проблеми на община Първомай са свързани с цялостното ѝ социално-икономическо развитие. Те се отнасят до протичащите процеси и формираните структури на населението - отрицателно естествено възпроизводство, влошена полово-възрастова структура на населението, като особено сериозна е диспропорцията сред населението в малките и много-малките села.

Прогнозни разчети

Разработените прогнози (хипотези) имат конвергентен характер и отразяват общите тенденции в демографското развитие на страната и в частност на община Първомай. Тяхната реализация (ускорение или забавяне) в голяма степен зависи от формите за регулиране чрез осъществяваната демографска и социално-икономическа политика в страната, а също и от международните икономически условия. Прогнозите са разработени на базата на раждаемостта (фертилното поведение на жените), смъртността, естественият и механичният прираст. И при трите варианта естественият прираст е отрицателен, но в края на прогнозния период постепенно забавя негативния си ефект. Механичният прираст в реалистичния и оптимистичния вариант е положителен. И в трите варианта се потвърждава тенденцията към намаляване и застаряване на населението. Перспективният брой на постоянното население в община Първомай според трите варианта е следният:

Прогнозен брой на населението в община Първомай 2017 – 2035 г.

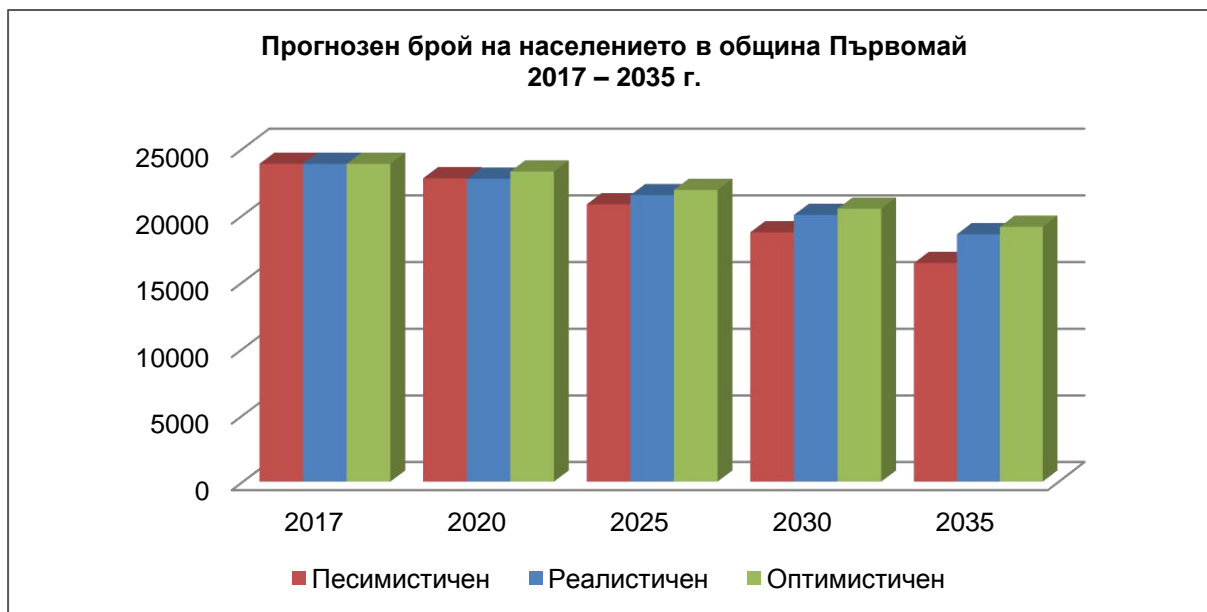
Варианти	2017	2020	2025	2030	2035
Песимистичен	23843	22757	20807	18707	16407
Реалистичен	23843	22723	21495	20011	18562
Оптимистичен	23843	23267	21887	20477	19117

По варианти състоянието към 2035 г. е следното:

Песимистичен – 16 407 д. (2035 г.). Намаление за прогнозния период с 7 436 д., или с 31.2 %;

Реалистичен (Тенденциален - среден) – 18 562 д. (2035 г.). Намаление за прогнозния период с 5 281 д., или с 22.1 %;

Оптимистичен – 19 117 д. (2035 г.). Намаление за прогнозния период съответно с 4 726 д. или с 19.8 %.

Прогнозен брой на населението (2017 – 20135 г.) при трите варианта.

За ОУП на община Първомай се предлага реалистичният вариант. По отделни селища прогнозата (хипотезата) е следната:

Прогнозен брой на население към 2035 г. – вариант реалистичен.

Населени места	2017	2020	2025	2030	2035
Община Първомай	23843	22723	21495	20011	18562
гр.Първомай	12327	11754	11021	10238	9497
с.Брягово	423	402	398	370	343
с.Бяла река	645	614	587	545	506
с.Виница	769	733	687	638	592
с.Воден	596	568	544	506	469
с.Градина	2131	2031	1927	1790	1660
с.Добри дол	102	97	90	85	80
с.Драгойново	327	311	299	289	268
с.Дълбок извор	1213	1155	1122	1042	967
с.Езерово	705	671	646	600	557
с.Искра	1284	1223	1174	1091	1012
с.Караджалово	998	951	911	847	785
с.Крушево	753	718	680	631	586
с.Буково	413	393	373	356	330
с.Поройна	141	134	125	118	103
с.Православен	534	509	477	443	411
с.Татарево	482	458	435	422	397

2.4. ИКОНОМИЧЕСКА ХАРАКТЕРИСТИКА

2.4.1. СТРУКТУРА НА ОБЩИНСКАТА ИКОНОМИКА

Община Първомай се характеризира с многоотраслова икономика, която беше силно деформирана от реформите и реструктурирането през последните двадесет и пет години, през които бяха закрити фирми и намаля рязко обема на производството на големи производствени сектори, традиционни за общината и района. Преобладаваща част от предприятията развиват дейност в областта на преработващата промишленост, търговията и услугите, селското, горското и рибното стопанство.

Община Първомай заема скромна дял в икономиката на област Пловдив. През 2016 г. общинската икономика е с дял от 1.9 % от произведената продукция и 2.0 % от нетните приходи от продажби на предприятията на област Пловдив.

Икономически показатели в област Пловдив.

Област Общини	2016 година	
	Произведена продукция от предприятията ⁷ (хил. лв)	Нетни приходи от продажби на предприятията (хил. лв)
Област Пловдив	14 918 112	22 318 368
Община Първомай	283 512	451 816
Община Асеновград	505 857	732 563
Община Брезово	114 892	135 643
Община Калояново	98 238	113 519
Община Карлово	264 236	536 827
Община Кричим	40 327	54 693
Община Куклен	68 703	96 018
Община Лъки	70 832	73 329
Община Марица	1 575 602	1 922 982
Община Перушица	38 280	44 625
Община Пловдив	8 850 379	14 626 643
Община Раковски	967 220	1 067 620
Община Родопи	403 443	572 590
Община Садово	202 787	358 069
Община Сопот	698 109	716 919
Община Стамболийски	318 879	342 705
Община Съединение	342 858	376 876
Община Хисаря	73 958	94 931

Източник: НСИ

2.4.2. ИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛИ

Икономическото развитие през последните години, въпреки световната финансова криза очертава положително развитие в община Първомай. Тенденцията 2010 - 2016 г. е нарастване на бруто продукцията с 97.1% и нетните приходи от продажби с 124.2 %.

⁷ Показателят е изчислен по методологията на Структурна бизнес статистика

Икономически показатели на община Първомай.

Показатели	2010	2011	2012	2016
Бруто продукция на предприятия-та (хил. лв.)	143873	169780	194316	283512
Относителен дял на нарастване на бруто продукцията 2010 = 100 %	100,0	118,0	135,1	197,1
Нетни приходи от продажба на предприятия (хил. лв.)	201530	217549	267051	451816
Относителен дял на нарастване на НПП 2010 = 100 %	100,0	107,9	132,5	224,2

Източник: НСИ

Преобладаваща част от предприятията развиват дейност в областта на преработващата промишленост, търговията и услугите, селското, горското и рибното стопанство. На първо място по приходи от дейността, нетни приходи от продажби е търговията, ремонта на автомобили и мотоциклети, на второ преработващата промишленост, на трето място са предприятията от селското, горското и рибно стопанство.

В останалите сектори на икономиката се създава малък обем бруто продукция, приходи от дейността и нетни приходи от продажбите.

Структура на икономиката в община Първомай към 31.12.2012 г. (хил. лв.).

Икономически дейности А 38	Произведена продукция	Приходи от дейността	Нетни приходи от продажби
Община Първомай	194316	305610	267051
Селско, горско и рибно стопанство	49810	65856	45713
Производство на хранителни продукти, напитки и тютюневи изделия	630047	71394	65200
Производство на текстил и облекло; обработка на кожи; производство на обувки и други изделия от обработени кожи без косъм	9723	10686	9915
Производство на изделия от каучук, пластмаси и други неметални минерални суровини	4387	4863	4332
Производство на основни метали и метални изделия, без машини и оборудване	..	..	5394
Строителство	5157	5483	5161
Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети	9798	86358	84206
Транспорт, складиране и пощи	4568	5410	5231
Хотелиерство и ресторантьорство	1811	2522	2440

Операции с недвижими имоти	288	1096	276
Юридически, счетоводни, архитектурни и инженерни дейности, технически изпитания и анализи, консултантски дейности по управление	320	336	332
Рекламна и ветеринарно медицинска дейност, други професионални дейности	198	202	201
Хуманно здравеопазване	5287	5302	5232
Други дейности, неklasифицирани другаде	546	1220	672

Източник: НСИ

2.4.3. ПРОМИШЛЕННОСТ

Някои от по-важните предприятия, определящи икономическия облик на общината са:

„Грийнс“ ООД е един от най-големите производители на оранжерийни зеленчуци в България. Седалището на дружеството е в град Първомай, където върху 630 декара собствена земя са разположени 240 декара стоманено-стъклени оранжерии - изцяло газифицирани, с капково напояване, хидропоника и компютърно регулиране на производствения процес по холандска технология. Предприятието е с над 300 души персонал. Фирмата разполага със собствени хладилни камиони за качествена доставка на продукцията до клиентите. Продукцията се предлага на вътрешния пазар, както и за износ в Гърция, Румъния, Чехия, Австрия, Латвия, Естония.

„Витал“ ООД - един от най-големите производители на сосове и лимонов сок у нас. Търсени на пазара са също и нейните кетчуп и горчица. Производственото предприятие се намира в промишлената зона на гр. Първомай на територия от 15 дка. Сертифицирана е по ISO 22000:2005.

„Шипка 99“ АД - млекопреработвателно предприятие, което изнася практически 100% от продукцията си. Износът в Европейския съюз и в целия свят е регламентиран с решение на Европейската комисия. Продуктите, които се предлагат на вътрешния пазар, се продават в собствени специализирани магазини от бутиков тип под марката Маестро. В предприятието работят около 70 човека.

„Булконс Първомай“ АД. Производство на лютеница “Първомай”, доматен сос, апетитка, доматено пюре, домашна лютеница, къпоолу, печена белена капия.

„ББП Първомай“ ООД. Производител на стерилизирани и замразени плодово-зеленчукови консерви и полуфабрикати. Фирмата използва изцяло български суровини при производството си, като по този начин успява да предаде уникалният и неповторим вкус на българските плодове и зеленчуци, в своите продукти.

„Дебър“ ООД, гр. Първомай. Производство на рафинирано слънчогледово олио “Изгрев”, натурално слънчогледово масло и на слънчогледов шрот.

„Първомай БТ“ АД - производство на висококачествени тютюневи изделия. Дружеството е утвърден производител, добре познат в страната и чужбина, с качеството на

продуктите и коректното отношение към своите клиенти. Фирмата разполага със специализиран работен екип, както и с всички необходими съоръжения за извършването на предлаганите услуги.

„Птицекланица – Първомай“. Производство на птиче месо, колбаси, кренвирши. Фирмата е един от големите работодатели в общината.

„Чугунолеене инвест 97“. Първомай е завод за спирачни съоръжения. Основната дейност на фирмата обхваща производство и търговия на отливки (от различни марки чугун и стомана) материали пряко свързани с леярското производство, спирачни дискове, спирачни калодки и мливни тела за Ж.П, транспорта. Фирмата разполага с открити и закрити производствени и складови площи. Основната цел на производството на завода е да задоволява потребностите на БДЖ от спирачни калодки ляти от чугун.

„Искра 95“ АД – Първомай. Производство и търговия в страната и в чужбина с пасмантерийна, галантерийна и друга текстилна продукция.

„Лора фешън“ ООД – Първомай. Производство на горен и долен трикотаж – облекло, бельо и аксесоари.

ББП ООД. – Първомай. Производител на стерилизирани и замразени плодово-зеленчукови консерви и полуфабрикати. Фирмата използва изцяло български суровини при производството си, като по този начин успява да предаде уникалният и неповторим вкус на българските плодове и зеленчуци, в своите продукти.

Перспективите за икономическото развитие на община Първомай са свързани главно с привличането на инвеститори и стимулирането на местните предприятия за развитие на преработвателната промишленост, транспорт и създаване на връзки с други страни, както и развитие на туризма.

2.4.4. СЕЛСКО И ГОРСКО СТОПАНСТВО

СЕЛСКО СТОПАНСТВО

Селското стопанство като икономическа дейност е застъпено във всичките населени места на общината, като то е основен отрасъл в селата. През последните години, отрасълът остава основен източник на доходи на голяма част от жителите на общината. Предпоставките за това са благоприятното географско положение на общината, природните дадености, с които тя разполага, почвено-климатичните условия, транспортната инфраструктура, човешките ресурси, традициите. Селското стопанство е традиционно силен отрасъл за общината, представен от двата подотрасъла - растениевъдство и животновъдство.

Растениевъдство

Растениевъдството в община Първомай има приоритетно направление, отглеждат се основно зърнено-житни и технически култури: пшеница, ечемик, царевица, слънчоглед и рапица.

Земеделските територии по данни от Карта на възстановената собственост (КВС) на община Първомай за 2017 г. са 382 019,17 дка. Разпределението на земеделските площи:

Структура на икономиката в община Първомай към 31.12.2012 г. (хил.лв.).

Показатели	Площ - дка	Дял-%
Обработваеми земи - ливади	4088,19	1,07
Обработваеми земи - ниви	263613,78	69,01
Обработваеми земи - трайни насаждения	18728,34	4,90
Пасища и мери	59616,90	15,61
Неизползваеми земеделски земи	22437,63	5,87
Местни ведомствени пътища	13534,32	3,54
Общо	382019,17	100,00

Източник: Карта на възстановената собственост (КВС)

За стопанската 2016 г., най-висок дял в общия обем на засетите масиви в общината имат площите със зърнено-хлебни и фуражни култури. От тях най-обширните площи са заети с пшеница – 86 250 дка. Голяма част от обработваемите масиви в общината са заети с технически култури. Повечето от тях са площи със слънчоглед – 29 120 дка, а останалите площи са засети с тютюн.

Площи с основни земеделски култури в община Първомай-2016 г.

Култура	Площи	Среден добив	Производство
	дка	кг	тона
Пшеница	86250	351	30725,0
Ечемик	10600	343	3635,0
Ръж	200	295	59,0
Тритикале	990	346	343,0
Рапица	6350	211	1342,0
Царевица силажна	1200	2320	2784,0
Царевица за зърно	4020	315	1266,0
Слънчоглед	29120	179	5211,0
Ориенталски тютюн	6700	145	975,0
Тютюн Вирджиния	15900	197	3132,0

Източник: Актуализиран Общински план за развитие 2017-2020 г.

Климатичните особености в общината са благоприятни за отглеждането на голям брой основни земеделски култури, от които по-значителните и с традиции са пшеница, слънчоглед, ечемик и рапица. За тях трябва да се търсят форми за увеличаване добива от единица площ чрез въвеждане на научен подход.

Почвено-климатичните условия са подходящи за развитието на овощарството, което е сравнително добре развито. Засадени са лозя, ябълки, череша, сливи и др. .

Трайните насаждения са 10 777 дка, което представлява 2.7 % от земеделската територия. Най-големи площи заемат насажденията от ябълки 1 184 дка и череша 562 дка.

Природно-климатичните условия в региона са благоприятни за развитието на лозарството. Към настоящият момент винените сортове са 5100 дка, а десертните 475 дка.

Площи с трайни насаждения в община Първомай – 2016 г.

Култури	Площи	Среден добив	Производство
	дка	кг	тона
Лозя винени	5100	264	1345,0
Лозя десертни	475	328	156,0
Ябълки	1184	928	1099,0
Круши	83	530	44,0
Сливи	212	679	144,0
Череша	562	292	164,0
Вишни	151	285	43,0
Кайсии	13	315	4,1
Праскови	74	649	48,0
Бадеми	1	120	0,1

Източник: Актуализиран Общински план за развитие 2017-2020 г.

Районът на община Първомай е характеризирани като един от ключовите за развитието на зеленчукопроизводството в област Пловдив. Преобладава производството на пипер и домати. Голяма част от площите са поливни.

Площи със зеленчуци в община Първомай – 2016 г.

Култури	Площи	Среден добив	Производство
	дка	кг	тона
Пипер гороглед	960	984	945,0
Пипер	920	1654	1522,0
Домати	810	1938	1570,0
Патладжан	470	3447	1620,0
Зеле	120	1367	164,0

Култури	Площи	Среден добив	Производство
	дка	кг	тона
Лук кромид	114	2289	261,0
Картофи	75	880	66,0
Дини	130	2177	283,0
Пъпеши	110	1109	122,0

Източник: Актуализиран Общински план за развитие 2017-2020 г.

Сравнително нисък е делът на необработваните земеделски площи. Несигурността на пазарното поведение и липсата на пряка връзка производител - търговец прави често непродаваема продукцията на стопаните. Най-уязвимо е производството на дини и пъпеши, които разчитат на свития вътрешен пазар. Добрите реколти в растениевъдството се дължат и на факта, че голяма част от обработваемите в момента площи са поливни.

Животновъдство

Животновъдството се развива основно от индивидуални собственици на животни и може да се отнесе към т.н. „дребното животновъдство” – в индивидуални стопанства. То покрива преобладаващия дял в статистическите количества. На територията на общината има само няколко малко по-големи животновъдни и птицевъдни ферми.

Брой на селскостопанските животни в община Първомай към 31.12.2016 г.

Вид	Брой
Едър рогат добитък	8598
Дребен рогат добитък	12368
Свине	340
Птици	91395

Източник: Актуализиран Общински план за развитие 2017-2020 г.

Преобладаващи сред отглежданите животни са птиците. От дребния рогат добитък преобладават овцете – над 12 хил. броя.

Проблем за местното селско стопанство е все още незатворения цикъл на „добив-преработка-пласмент”.

През последните няколко години животновъдството получи известно развитие чрез създаване на малки семейни ферми, преди всичко за отглеждане на крави. Наблюдава се и увеличаване интереса на частните стопани към овцевъдството. Сериозен проблем представлява остарелият сграден фонд с неотговарящи на съвременните изисквания условия за отглеждане на животните. Това води до влошена хигиена и качество на произвежданата продукция и намалява продуктивността. Наблюдава се трайна тенденция към намаляване броя на основните видове животни, отглеждани в община Първомай. За да се постигнат нивата в броя на животните от началото на деветдесетте години на XX век, е

необходимо да се оказва сериозна подкрепа на фермерите от района чрез предоставяне на съвети, техническа помощ и финансови ресурси за инвестиции.

Един от ресурсите на общината - ливадите, мери и пасищата, все още са не ефективно използвани като основа за развитие на животновъдството.

Местоположението на община Първомай благоприятства развитието на пчеларството в района. Разположението ѝ предполага и възможност за производство на екологично чисти пчелни продукти.

Възможностите, които дава близостта на областния център с функциониращите в него аграрни университети, е друго направление, което не се използва пълноценно от селскостопанските производители в общината. В същото време не се използват достатъчно и възможностите за осигуряване на специалисти за селското стопанство и на специализираните професионални гимназии. Учебните заведения, обаче, следва да се разглеждат не само като източник на обучени кадри за селското стопанство и възможности за квалификация на работещите в сектора, но и на специалисти, които да консултират, както и да внедряват в производството нови технологии.

Насърчаване на съществуващите и стимулиране създаването на нови семейни ферми с неголям брой животни, но отговарящи на всички изисквания и съвремененно оборудване, осигуряваща висока производителност, е една от посоките, в които следва да се развива животновъдството в общината. Липсата на сериозни замърсители на околната среда и териториалното разположение на общината предлагат възможности и за развитие на екологично чисто производство.

Съществува трайна тенденция за намаляване заетостта в селското стопанство. Въпреки това, с въвеждането на нови технологии за в земеделието и животновъдството и високопроизводителна техника, се очаква производителността на труда в отрасъла да се повиши и да компенсира тази тенденция.

Перспективите за развитие на селското стопанство са в сферата на:

Създаване на масиви от трайни насаждения – чрез закупуване или наемане за дългосрочно ползване на земя по законовия ред;

Създаване на нови овощни видове в местата с подходящи почвено-климатични условия;

Доставка на съвременни земеделски машини и технологии за повишаване културата на земеделието;

Изграждане на съвременни животновъдни ферми за отглеждане на крави, овце, птици, и други, отговарящи на улеснен достъп до национални и европейски финансови ресурси;

Създаване на мощности за преработка на плодове и зеленчуци;

Стимулиране на биологичното производство – повишаване на осведомеността, запознаване на производителите с нормативната база, както и с научните постижения и добри практики и безплатни курсове за обучение за квалификация на младите хора в селата;

Задълбочаване на връзките между аграрния университет и професионалните гимназии с аграрен профил и хранително-вкусова индустрия;

Защита на производството и продукцията на първомайските производители;

Създаване на специализирана борса и пазар за директни продажби на крайния клиент или преработващото предприятие и елиминиране на прекупвачите.

ГОРСКО СТОПАНСТВО

Горският фонд на ДГС „Първомай“ е с обща площ 95 696,55 дка. Релефът на територията на стопанството е сравнително разнообразен - от равнинен и равнинно-хълмист в северната и централна част, той постепенно преминава на юг в хълмисто-предпланински и само в най-южната част, при НВ над 800 м има нископланински характер. Разпределението на горския фонд по кметства в общината е представен в долната таблица:

Горски фонд в община Първомай към 31.12.2016 г.

Землище	Горски фонд- дка
гр. Първомай	4658,350
с. Брягово	6154,269
с. Буково	23658
с. Бяла река	-
с. Винаца	1484,510
с. Воден	2142,066
с. Градина	2669,755
с. Драгойново	12541,753
с. Дълбок извор	4564,251
с. Езерово	6446,558
с. Искра	29365,375
с. Караджалово	882,814
с. Крушево	807,072
с. Поройна	94,443
с. Православен	254,519
с. Татарево	-

Източник: Общинска служба “Земеделие” Първомай.

На територията на Горското стопанство се осъществяват и няколко вида сечи: главна (с най-голям дял на голата сеч); отгледна сеч (преобладават осветленията и прорежданията) и санитарна сеч (за всички насаждения и култури с установени заоблени и повредени участъци).

На територията на Държавно горско стопанство Първомай са разположени два броя разсадници. В отдел 19 - 8 се намира горски разсадник „ Мечка“, който е с надморска

височина 150 м. и площ 143 дка. Той е специализиран за производство на широколистни фиданки, основно топола - И 214, И 39/61 и фиданки от акация, сребролистна липа, дъбове, ясен и др. Произвеждат се и пикирани /школувани/ фиданки от туя, дугласка ела, ливански кедър, липи, американски ясен и др.

От страничните ползвания на гората най-важно място заема пашата на добитък в горите. Общо в стопанството е разрешена паша за едър и дребен добитък.

Преобладаващи видове дивеч и риба:

Дивеч: сърна, дива свиня, елен благороден, заек, фазан, яребица, пъдпъдък, кеклик, гургулица, гривяк;

Хищници: лисица, чакал, дива котка;

Риба: шаран, каракуда, червеноперка, скобар, кефал, черна мряна, уклей, сом, щука и костур.

Освен за развитие на животновъдство, на територията на горското стопанство има сравнително добри условия за билкосъбиране. Годишно има възможност за събиране на блатно кокиче (защитен вид), риган, кантарион, бял равнец, смрадлика, мащерка и др.

2.4.5. ПРОГНОЗА ЗА РАЗВИТИЕТО НА ИКОНОМИКАТА НА ОБЩИНА ПЪРВОМАЙ

Десетилетия наред община Първомай е разчитала основно на добре развита преработваща промишленост, най-вече по отношение на хранително-вкусовата и шивашката. Добре са застъпени зеленчукопроизводството, лозарството и животновъдството. Възможни са и нови опори⁸, които изискват чиста среда и съвременна инфраструктура (в т.ч. комуникации).

Мотивация за дългосрочна целева концепция за развитието на общината

При формулиране на сценариите/хипотезите за икономическото развитие следва да се отчете влиянието на комплекс от условия и фактори. Те са свързани с:

необходимостта от придаване на нов динамизъм и качество на общината, който в значителна степен е резултат от действието на системата “Труд”;

използването на пространствени и устройствени фактори за реализацията на този динамизъм и качество.

Обективните *фактори и стимули* за такова развитие на икономиката на общината са:

1. Общината е важен комуникационен и транспортен център на границата на четири области – Пловдив, Стара Загора, Хасково и Кърджали;
2. През територията на община Първомай преминава международно автомобилнотрасе, което обединява няколко транс – континентални автомобилни

---

⁸ Преработваща индустрия, модерно животновъдство, биологично земеделие, алтернативен туризъм;

пътища от Западна и Централна Европа към Азия или Близкия Изток. От тук преминава един от най-важните трансевропейски международни пътища – автомобилен път Е80;

3. През общината преминава и трансевропейската ж.п. линия, включваща маршрута София – Истанбул. По протежението на тази ж.п. линия, на общинската територия има три ж.п. гари – Винаца, Първомай и Караджалово. Това местоположение през годините е играло съществена роля както за икономиката на общината, така и за нейното демографско и социално развитие;

С изграждането на трасетата на автомагистралите „Тракия“ и „Марица“, гореспоменатия транс – континентален автомобилен път от Западна и Централна Европа към Близкия Изток се измества извън територията на общината, но остава в непосредствена близост и с много добра транспортна достъпност;

4. Отместването на основните инфраструктурни коридори не влияе на факта, че Първомай попада в центъра на т.н. „Оперативен триъгълник“, който обхваща най-активната територия на Южен централен район за планиране, очертан по „върховете“ от Пловдив, Стара Загора и агломерацията Хасково-Димитровград – с икономически, териториален и демографски потенциал;

- Традиции в земеделието и животновъдството – общината е център на обширна плодородна област;
- Все още добра съхраненост на земеделската земя, възможности за развитие на модерно земеделие;
- Богато културно-историческо наследство;
- Наличието на резерви в качествено и пространственото усвояване на туристическите ресурси ;
- Сравнително добра изграденост на енергийната, съобщителната и водостопанската системи в общината;
- Развитие на нови територии за икономическа активност и логистика по трансевропейската ж.п. линия София-Истанбул минаваща през общината;
- Съпътстваща селскостопанското производство преработвателна промишленост с висока добавена стойност;
- Натрупан опит и традиции в развитието на хранително-вкусовата промишленост – преработка на плодове и зеленчуци, рафинирано слънчогледово олио, млекопреработване, тютюневи изделия и текстилната промишленост.

Бъдещото развитие на общината е свързано с активното сътрудничество и коопериране с община Пловдив и съседите от Пловдивския, Хасковския и Старозагорския регион, с отварянето ѝ към Европа и света.

Актуализираният общински план за развитие на общината за периода 2017-2020г. определя следната Визия **„Изграждане и развитие на ефективна административна среда, с висок капацитет и институционална устойчивост, предоставяща бизнеса услуги в подкрепа на гражданското общество, неправителствените организации и бизнеса, за**

постигане целите на Европейска кохезия, чрез повишаване качеството на живот и условията за икономическо развитие в Община Първомай“

Формулираната визия се основава на: необходимостта от акцентирание върху традициите на общината; присъствието на хората във визията; желанието на хората за развита местна икономика, осигуряваща добро заплащане и възможности за реализация на образованите млади хора; важноста на доброто управление за осъществяването на развитието на общинския център и останалите селища.

Предложеният стратегически документ има за задача да фокусира управленските процеси и да даде рамката за използването на наличните ресурси по такъв начин, че община Първомай да възстанови икономическата си жизнеспособност и заеме полагаемото си място в област Пловдив, да навакса значимото изоставане и индустриалния упадък и създаде конкурентни предимства от потенциала си.

За постигането на визията за развитие на община Първомай на база на социално-икономическия анализ е идентифицирана следната стратегическа цел: **“Създаване на нови условия за подобряване на климата за развитие на местната икономика и физическата среда за живот на хората, съпроводени от повишаване на заетостта и доходите на населението, чрез предоставяне на висококачествени административни услуги и балансирано развитие на територията”**.

При извеждането на стратегическите цели и приоритети в общинската стратегия е приложен принципът на необходимостта и приемствеността – базират са на текущия анализ на състоянието и на стратегическите приоритети за текущия период.

Всеки един приоритет съответства на стратегическа цел, изведена в резултат от анализа на необходимостта и специфичните потребности на общината. Определени по тази логика стратегически цели и приоритетите на община Първомай за периода 2017 – 2020 година:

- Подобряване на качеството на живот на населението;
- Развитие на устойчива икономика;
- Повишаване на качеството на административното обслужване.

Общата цел за развитие в периода 2017 – 2020 г. е утвърждаване на облика и привлекателността на община Първомай за живот с повишен стандарт, изградени местни конкурентни предимства, повишена заетост и потенциал на човешките ресурси с достъпна и изградена среда в града и селата. Необходимо е целенасочено отваряне на пазара за стоки и услуги, като се използват възможностите за логистика и предимствата на гео-стратегическото положение на община Първомай в близост до главни пътни артерии.

С оглед на поставената обща цел Актуализираният Общинския план за развитие на Община Първомай за периода 2017-2020 г. поставя три основни **стратегически приоритета:**

Приоритет 1: Подобряване условията и качеството на живот;

Приоритет 2: Устойчиво икономическо развитие ;

Приоритет 3: Подобряване качеството на обслужване и административния капацитет в община Първомай

Комплексът от приоритети, мерки и дейности за реализацията на стратегическите цели ще бъде насочен в няколко основни области на въздействие, както следва:

Подобряване на бизнес средата и насърчаване на икономическия растеж – привличане на инвестиции, по-висока заетост, доходи и жизнен стандарт.

Подобряване на средата на обитаване – по-добра вътрешна свързаност между населените места в общината, подобрена инфраструктура, достъпни услуги, запазване и утвърждаване на природното богатство и културно-историческото наследство.

Съхраняване на демографския потенциал и развитие на човешките ресурси със специална грижа към младите хора – ограничаване дела на ранно напусналите училище, увеличаване броя на младежите с висше образование и задържането им за живот и работа в общината.

От особено значение за развитието на общината е постигането на устойчив икономически растеж чрез развитие на конкурентоспособна икономика, се явява ключов параметър и за повишаването качеството на живот в община Първомай. Планираните интервенции в приоритета са насочени в развитието на диверсифицирана и устойчива местна икономика, чрез реализиране на потенциала и ресурсите на общината за икономическо развитие. Предвижда се насърчаване възникването и развитието на бизнес на съвременен технологично ниво, развитието на туристическия отрасъл, като алтернативен стопански сектор и пазарно ориентирано селско и горско стопанство.

Мерките и дейностите на Приоритет 2 „Устойчиво икономическо развитие са“:

Мярка 2.1. Развитие на устойчива икономика.

В този контекст, предвидените дейности, представляващи конкретни области на интервенция в рамките на тази мярка са:

2.1.1. Насърчаване на местния икономически потенциал и нови форми на заетост в общината

2.1.2. Насърчаване на предприемачеството

2.1.3. Насърчаване на иновациите

2.1.4. Подпомагане на бизнес клъстерите, изграждането и развитието на бизнес мрежи и кооперирането

Мярка 2.2. Изграждане на техническата, комуникационната и прилежаща инфраструктура към туристическите обекти в общината.

2.2.1. Изграждане на основна инфраструктура към туристическите обекти в общината

2.2.2. Насърчаване на местния икономически потенциал и нови форми на заетост в общината.

2.2.3. Популяризиране на местните туристически продукти на национално и международно ниво

Мярка 2.3. Развитие на устойчиво селско и горско стопанство

2.3.1. Възстановяване и развитие на селскостопански производствен потенциал

2.3.2. Стимулиране производството и преработката на земеделски продукти с висока добавена стойност и пазарен потенциал

2.3.3. Инвестиции в развитието на горските райони и подобряването на жизнеспособността на горите

2.3.4. Привличане на инвеститори

2.3.5. Стимулиране разнообразяването на неземеделските дейности

Мярка 2.4. Развитие на леката промишленост

2.4.1. Насърчаване на местния икономически потенциал за развитие на леката промишленост в общината

2.4.2. Насърчаване на предприемачество в конкретни сектори (преработвателна, хранителна) на леката промишленост

2.4.3. Изграждане на регионален/общински клъстер „Лека промишленост“

Стратегическите цели и приоритети на Актуализирания общински за развитие на община Първомай за периода 2017 – 2020 г. са насочени в няколко основни области на въздействие:

Подобряване на бизнес средата и насърчаване на икономическия растеж – насърчаване на предприемачеството и привличане на инвестиции, подкрепа за развитието на промишлеността, селското стопанство и туризма за осигуряване на по-високи заетост, доходи и жизнен стандарт;

Съхраняване на демографския потенциал и развитие на човешките ресурси със специална грижа към младите хора – осигуряване на възможности за създаване на качествени работни места, професионално образование, ориентирано спрямо нуждите на бизнеса, проникване на информационните технологии в средата на обитаване, управление и бизнес, увеличаване броя на младежите с висше образование и задържането им за живот и работа в общината.

Подобряване на средата на обитаване – по-добра свързаност - вътрешна между населените места в общината и външна – с общинските центрове от областта и съседните общини, подобрена инфраструктура, достъпни услуги, запазване и утвърждаване на природното богатство и културно-историческото наследство;

Подобряване на управлението и административния капацитет.

Въз основа на тези области на въздействие са дефинирани и трите приоритета, насочени към постигането на приоритетите в различни сфери на развитието на общината.

С плана се предлага стратегия за “ускорен и устойчив растеж”, което ще позволи на общината и града да бъде конкурентоспособен на европейските градове от подобен ранг. За целта трябва да се инвестира в човешките ресурси, инфраструктура, нови технологии, материални активи и оборудване и пр.

В тази връзка са предвидени мерки, реализиращи приоритетите на плана на община Първомай които ще повлияят върху икономическото развитие и подсистема „Труд“, включват изграждането на подходяща бизнес среда; подобряване качеството на човешките ресурси; развитие на изследователска дейност, технологично и иновационно развитие на общината; доизграждане и модернизиране на техническата и социалната инфраструктура и т.н.

Цели и сценарии/хипотези за икономическото развитие на община Първомай

Основната цел на икономическото развитие е постигане на ускорен и устойчив икономически растеж и създаването на качествена жизнена среда. За това основната стратегическа цел на развитието на община Първомай в средносрочен и дългосрочен период е: *Ефективно използване на потенциала за устойчиво развитие със стабилни темпове на растеж и високи стандарти на жизнената среда при съхранен екологичен баланс.*

Основната цел съдържа две неотделими сфери: *“отворена икономика със стабилни темпове на растеж”* и *“жизнена среда”*. Първата е двигател на развитието, а втората осмисля усилията на хората, реализирали това развитие. Задължително условие е целта да се преследва успоредно и едновременно в двете сфери.

Първият вариант на прогнозата, предвижда средногодишни темпове на растеж, около 1.5 - 2.0 % през целия прогнозен период (2017-2035 г.). По отношение на конкурентоспособността на продукцията най-добри перспективи са в подотрасли селското стопанство, преработваща промишленост и преди всичко хранително-вкусова промишленост, модерен аграрен сектор.

Вторият (целеви) вариант характеризира темповете и структурата на производството, необходими за постигане на едно сравнително високо равнище на развитие. Той е разработен при условие на преобладаващо действие на фактори със стимулиращо въздействие върху развитието на общинската икономика. Реализацията на втория (целеви) вариант предполага наличие на целенасочени управляващи въздействия. Предвидените средногодишни темпове в периода (2017-2035г.) по този вариант са определено високи 3.0 - 4.0 % средногодишен растеж и структура, ориентирана към високоефективни пропорции на секторите, отраслите и производствата. И при този вариант производствената структура ще включи развитие на преработваща промишленост, модерен аграрен сектор, туризъм. Но основният акцент е върху създаване на високопродуктивна и екологично чиста индустрия, устойчив туризъм, развитие на балансиран аграрен сектор, интегриран с хранително-вкусова индустрия и туризъм.

И по двата сценария развитието на система „Труд“ се характеризира с динамично развитие. Липсва хипотеза, която да води до негативни предвиждания за развитието на тази подсистема.

Прогнозиране на заетостта

При разработването на прогнозите за икономическото развитие на община Първомай се стъпва на прогнозите за броя на населението, и по-специално на прогнозата за броя на икономически активното население на база естествен прираст.

За целите на Общия устройствен план на община Първомай са направени два варианта на прогнозна структура на заетостта с хоризонт 2035 год. Прогнозата за броя на работната сила се базира на категорията икономически активно население от 16-65 г., която отчита тенденциите в пенсионната възраст.

Като реалистичен (при наличие на съответни благоприятни предпоставки на инвестиции и растеж) се очертава първият вариант. Прави впечатление, че между двата варианта няма съществени различия и това се определя от самите тенденции на развитието на една съвременна общинска икономика.

При очертаване на структурата на заетостта на населението по предлаганите сценарии за развитие на икономиката на община Първомай са направени следните допускания:

Сивата икономика излиза на „светло“ – отчитат се реално заетите;

Предвидени са промени в структурата на заетостта;

Вторичният сектор остава като перспективен за развитието на икономиката на общината, но ще се развива и третичният сектор в отраслите – „Търговия и обслужване“ и „Хотели и ресторанти“.

В долните таблици е дадена прогноза за структурата и броят на заетите по отрасли в община Първомай. Двата варианта нямат съществени разлика.

Прогноза за структурата на наетите лица по сектори (%)

Сектори	Първи вариант			Втори вариант	
	2017	2030	2035	2030	2035
Общо	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Първичен	14,4	12,5	12,8	11,5	10,5
Вторичен	47,1	45,5	42,1	44,0	42,2
Третичен	38,5	42,0	45,1	45,5	47,3

Устройствени решения за реализиране на прогнозните варианти

Обективните дадености за социално-икономическото развитие на община Първомай и бъдещите възможности за тяхното доразвиване са в основата на устройствените решения на общия устройствен план, водещи до устойчиво развитие и създаване на определен комфорт на средите, в които се осъществява човешкият жизнен цикъл.

Устройствените аспекти в развитието на икономиката на община Първомай са свързани с предвиждане на терени за нови съвременни технологични производства, които не влизат в конфликт с останалите подсистеми – Обитаване, Обслужване и др.

Важна за бъдещото развитие на общинската икономика е промишлена зона – **Караджалово-Първомай**. Преимущества на терена: Съчетанието на пътен и железопътен транспорт дава възможности за изграждане на транспортни терминали; близостта до град Пловдив – голям университетски център, е предимство при осигуряването на квалифицирана работна ръка; отлична транспортна комуникация по земя и въздух; регионът е развит и утвърден индустриален център в сърцето на страната; голямата площ на имота предпоставя организиране на пространствата според нуждите на заинтересованите лица – складови бази, офисни или флекс сгради (универсални, гъвкави сгради), позициониране на оборудване за производство, терминали, съоръжения за логистика и спедиция, изграждане на инфраструктурна среда.

В новия Общ устройствен план се предвижда изграждането на нови терени за икономически активности. По този начин ще се осигурят необходимите устройствени предпоставки за реализиране на заложената динамика, като повлияят върху интереса на инвеститорите съгласно съвременните изисквания. Така ще бъде осигурен необходимият резерв от терени, който от една страна ще задоволи новите изисквания на инвеститорите, от друга страна ще осигури възможности за извършването на процес на рехабилитация и реконструкция на съществуващите производствени зони.

3. ФУНКЦИОНАЛНИ И КОМУНАЛНИ АСПЕКТИ

3.1. ФУНКЦИОНАЛНА ХАРАКТЕРИСТИКА

3.1.1. ОБИТАВАНЕ

Обитаване и жилищен фонд

Анализът на жилищната система на община Първомай има за цел разкриване на проблемите и потенциала на развитието ѝ, които са от значение за създаването на реалистична устройствена концепция при изработване на ОУПО.

Количествени характеристики на жилищния фонд (възраст на фонда)

Жилищният фонд в община Първомай към 31.12.2017 г. наброява 12 601 жилища, разположени в 10 923 сгради.

Жилищния фонд в общината е сравнително „стар“, като след 2001 г. са построени само 245 жилища от жилищата в общината, или 2.0 % от жилищния фонд. В периода до 1945 г. са построени 16.2 % (2 044 жилища) от жилищата в населените места на общината. Най-голям е дялът на фонда построен в периода 1946-1960 (с възраст около 60 години), има дял от 30.1 % (3 795 жилища). Висок е дялът на построените жилища в периода 1961-1970 – 21.6 % (2 721 жилища) и 1971-1980 г.- 14.1 % (1 782 жилища). Възпроизводството на жилищата след началото на прехода е било значително по-малко в сравнение с предходния период.

Проследена по селища, възрастовата структура на фонда разкрива факта, че от началото на 2011 г. има построени само 9 жилища, от тях 7 са в гр. Първомай.

Жилища към 31.12.2017 г. по период на построяване (брой).

Населени места	Жилища общо	ПЕРИОДИ НА ПОСТРОЯВАНЕ							от нач. на 2011 г.
		до 1945 г.	1946 - 1960 г.	1961 - 1970 г.	1971 - 1980 г.	1981 - 1990 г.	1991 - 2000 г.	2001 - 2010 г.	
Община Първомай	12601	2044	3795	2721	1782	1439	575	236	9
гр.Първомай	5522	602	1198	1211	1178	933	312	81	7
с. Брягово	509	147	211	84	25	32	8	2	0
с. Бяла река	421	76	166	109	23	24	16	7	0
с. Винаца	367	83	78	80	39	50	20	16	1
с. Воден	157	1	22	53	15	33	13	20	0
с. Градина	1015	139	394	255	111	69	29	18	0

с. Добри дол	124	2	53	29	33	6	1	0	0
с. Драгойново	456	155	193	42	23	19	16	7	1
с. Дълбок извор	857	184	314	210	67	35	29	18	0
с. Езерово	413	95	151	62	22	36	24	23	0
с. Искра	864	69	453	203	61	42	29	7	0
с. Караджалово	624	204	163	92	60	63	26	16	0
с. Крушево	377	50	124	116	43	31	11	2	0
с. Буково	179	23	37	22	22	35	28	12	0
с. Поройна	130	74	29	10	10	5	1	1	0
с. Православен	204	40	71	54	17	11	6	5	0
с. Татарево	382	100	138	89	33	15	6	1	0

Източник: НСИ

Жилища към 31.12.2017 г. по период на построяване (брой)

Обобщената оценка за възрастта на жилищния фонд е:

с. Буково, с. Воден и гр. Първомай имат сравнително млад – със средна възраст на фонда под 45 г. съответно (54.2 %), (51.1 %) и (45.5 %);

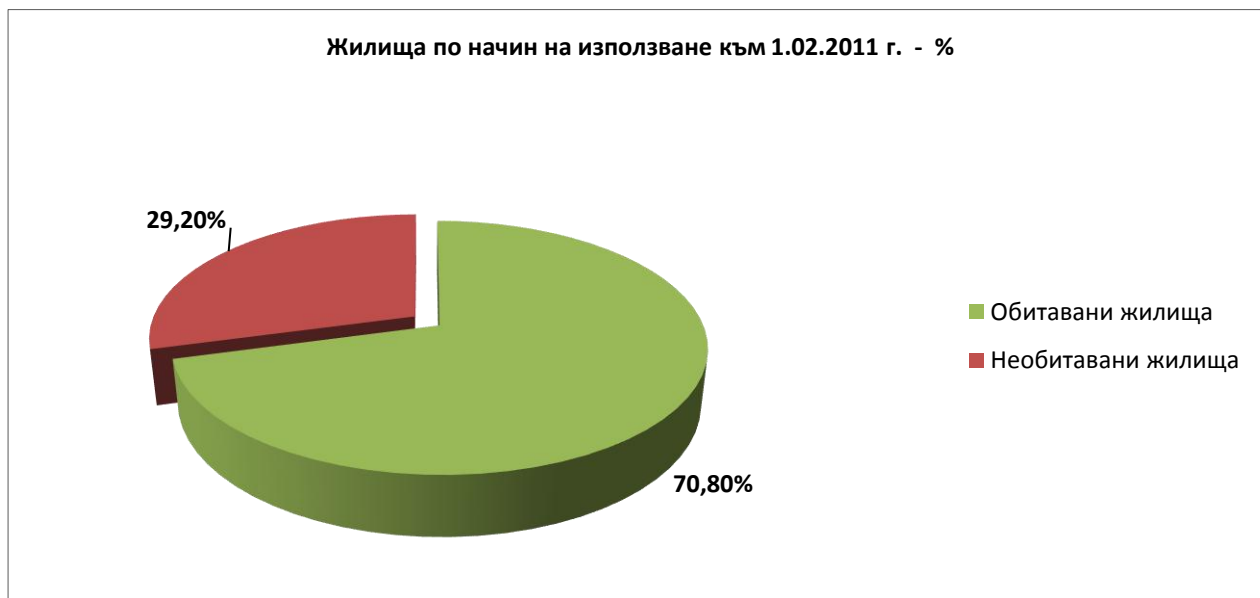
Отделни села в общината са с относително стар, респективно, амортизиран фонд със средна възраст над 70 години – с. Поройна 56.9 %, с. Драгойново 34.0 % и с. Караджалово 32.7 % .

Трайните негативни тенденции в демографското развитие на общината (над 16.9 % спад за периода 2001 – 2011 г.), формират и тенденция към увеличаване на дела на необитаваните жилища. В общината той варира от около 7 % (за с. Воден) до над 56.5 % (с. Драгойново), 55.6 % (с. Добри дол) и 53.1 % (с. Поройна). Повечето от тези жилища се обитават само през летните месеци, т.е. използват се като вилни имоти.

Жилища по начин на използване към 1.02.2011 г. – брой.

Населени места	Жилища общо	Обитавани жилища	Необитавани жилища	% Необитавани жилища
Община Първомай	12593	8916	3677	29,2
гр.Първомай	5515	4316	1199	21,7
с. Брягово	509	246	263	51,7
с. Бяла река	179	137	42	23,5
с. Винаца	421	279	142	33,7
с. Воден	366	232	134	36,6
с. Градина	157	146	11	7,0
с. Добри дол	1016	790	226	22,2
с. Драгойново	124	55	69	55,6
с. Дълбок извор	455	198	257	56,5
с. Езерово	857	560	297	34,7
с. Искра	413	255	158	38,3
с. Караджалово	864	583	281	32,5
с. Крушево	624	369	255	40,9
с. Буково	377	314	63	16,7
с. Поройна	130	61	69	53,1
с. Православен	204	152	52	25,5
с. Татарево	382	223	159	41,6

Източник:НСИ, Преброяване на населението и жилищния фонд 2011.

Жилища по начин на използване към 1.02.2011 г. в %.

Структура на жилищния фонд по конструкция и етажност

Конструкция

През 2017 г. националната статистика идентифицира 5 основни типа жилища:

панелни- построени от панели (готови сглобяеми елементи);

стоманобетонни (стоманобетонна конструкция с плоча и колони) - за масивно-монолитни сгради (със стоманобетонни елементи, ЕПК, ППП (пакетоповдигани плочи), скелетно – рамкови, скелетно безгредови, специални и др.);

тухлени (с бетонна плоча) - са сградите, чиито стени са тухлени и имат бетонни плочи между етажите, но нямат стоманобетонни колони;

тухлени с гредоред без стоманобетон - са сградите, чиито стени са тухлени и имат бетонни плочи между етажите, но нямат стоманобетонни колони;

други - сгради построени от камък, кирпич, дърво, дъски, дървени плоскости.

По вида на *конструкцията*, жилищният фонд е представен в четири обобщени категории – панели, стоманобетон, масивни (носеци тухлени стени и стоманобетонни плочи или гредоред), други (паянтови). Панелните жилища са само 0.9 % (108 бр.), разположени почти изцяло в гр.Първомай, където в 19 сгради има 89 жилища, които се обитават от 199 лица, от тях в сгради над 5 етажа са разположени 70 жилища. В другите селища отчетените 19 панелни жилища са едно и двуетажни сгради. Стоманобетонните са с незначителен дял от – 4.6 % (581 жилища) и са разположени основно в гр. Първомай 507 жилища. Категорията «масивни» има дял от близо 68.4 % (8 613 жилища) и са разположени повсеместно във всички селища, от тях 35.2 % са тухлени с бетонна плоча и 33.2 % са тухлени

с гредоред. Твърде висок е делът на другите (построени от кирпич, камък, дърво и др.) жилища – 26.2 %, където достигат 80.0 % в с. Поройна и 74.8 % в с. Драгойново. Отчитайки и възрастта на фонда, може да се направи обобщена оценка, че жилищният фонд в някои селата е амортизиран. Около 50-60 % е за обновяване (включително енергийно саниране).

Жилища към 31.12.2017 г. по материал на външните стени на сградата (брой).

Населени места	Жилища общо	По конструкция				
		Панели	Стомано- бетон	Тухлени с бетонна плоча	Тухлени с гредоред	Други
Община Първомай	12601	108	581	4430	4183	3299
гр.Първомай	5522	89	507	2815	991	1120
с. Брягово	509	1	7	45	393	63
с. Бяла река	421	0	0	97	178	146
с. Винаца	367	0	4	99	119	145
с. Воден	157	0	0	81	9	67
с. Градина	1015	2	36	379	388	210
с. Добри дол	124	1	1	29	76	17
с. Драгойново	456	2	2	46	65	341
с. Дълбок извор	857	4	1	174	392	286
с. Езерово	413	0	10	83	203	117
с. Искра	864	3	0	51	766	44
с. Караджалово	624	1	5	142	252	224
с. Крушево	377	1	2	164	122	88
с. Буково	179	1	1	78	17	82
с. Поройна	130	0	0	15	11	104
с. Православен	204	0	3	22	87	92
с. Татарево	382	3	2	110	114	153

Източник: НСИ

Жилища към 31.12.2017 г. по материал на външните стени на сградата (брой).

Етажност

В сгради до 3 етажа (малоетажни) са разположени общо 93.7 % (11 815 жилища) от жилищата в общината, от тях в едноетажни сгради 59.6 % (7 510 жилища), в двуетажни сгради 30.0 % (3 782 жилища) и в триетажни сгради само 4.1 % (521 жилища). Средната и високата етажност са част от фонда само на гр.Първомай, където в средноетажни сгради (4-5 етажа) са разположени 11.1 % (608 жилища), а във високоетажни сгради (6-8 етажа) са разположени 1.4 % (178 жилища) от жилищата в града.

Жилища към 31.12.2017 г. по етажност на сградата в която са (брой).

Населени места	Жилища общо	ЕТАЖНОСТ НА СГРАДИТЕ					
		едно-етажни	дву-етажни	три-етажни	четири-етажни	пет-етажни	шест и повече етажни
Община Първомай	12601	7510	3784	521	359	249	178
гр.Първомай	5522	2688	1549	499	359	249	178
с. Брягово	509	238	270	1	0	0	0
с. Бяла река	421	325	96	0	0	0	0

с. Винаца	367	248	119	0	0	0	0
с. Воден	157	95	62	0	0	0	0
с. Градина	1015	769	239	7	0	0	0
с. Добри дол	124	108	16	0	0	0	0
с. Драгойново	456	273	180	3	0	0	0
с. Дълбок извор	857	547	309	1	0	0	0
с. Езерово	413	312	98	3	0	0	0
с. Искра	864	565	298	1	0	0	0
с. Караджалово	624	510	111	3	0	0	0
с. Крушево	377	248	126	3	0	0	0
с. Буково	179	84	95	0	0	0	0
с. Поройна	130	83	47	0	0	0	0
с. Православен	204	143	61	0	0	0	0
с. Татарево	382	274	108	0	0	0	0

Източник: НСИ

Благоустроеност на жилищата

Свързани с обществена канализация са 58.9 % от жилищата в общината, като в гр. Първомай жилища с обществена канализация са 90.7 % (5 002 жилища), с. Искра 87.5 % (756 жилища), с. Драгойново 70.5 % (321 жилища) и с. Езерово 67.3 % (278 жилища). Свързани със септична или попивна яма са повечето от жилищата в селата от 5.1 % за с. Воден до 91.7 % за с. Православен, без канализация са 7.2 % от жилищата.

Водопровод вътре в жилището имат 92.4 % от жилищата, водопровод извън жилището имат 6.3 % от жилищата, без водопровод са 1.3 % от жилищата в общината

Детайлната картина на канализацията и водоснабдяването по селища е представена в следните таблици:

Жилища по благоустроеност-канализация към 1.02.2011 г.

Населени места	Жилища брой	Канализация - брой			Относителен дял - %		
		Канал	Яма	Без	Канал	Яма	Без
Община Първомай	12593	7415	4257	901	58,9	33,8	7,2
гр.Първомай	5515	5002	370	143	90,7	6,7	2,6
с. Брягово	509	239	265	5	47,0	52,1	1,0
с. Бяла река	179	4	127	48	2,2	70,9	26,8
с. Винаца	421	204	164	53	48,5	39,0	12,6
с. Воден	366	5	270	91	1,4	73,8	24,9
с. Градина	157	32	8	117	20,4	5,1	74,5
с. Добри дол	1016	148	766	102	14,6	75,4	10,0
с. Драгойново	124	9	111	4	7,3	89,5	3,2
с. Дълбок извор	455	321	85	29	70,5	18,7	6,4
с. Езерово	857	100	654	103	11,7	76,3	12,0

с. Искра	413	278	81	54	67,3	19,6	13,1
с. Караджалово	864	756	88	20	87,5	10,2	2,3
с. Крушево	624	239	344	41	38,3	55,1	6,6
с. Буково	377	31	292	54	8,2	77,5	14,3
с. Поройна	130	0	118	12	0,0	90,8	9,2
с. Православен	204	16	187	1	7,8	91,7	0,5
с. Татарево	382	31	327	24	8,1	85,6	6,3

Източник: НСИ, обработка на Консултанта.

Жилища по благоустроеност-канализация към 1.02.2011 г.

Жилища по благоустроеност-водоснабдяване към 1.02.2011 г.

Населени места	Жилища брой	Водоснабдяване - брой			Относителен дял - %		
		Вътре	Вън	Без	Вътре	Вън	Без
Община Първомай	12593	11631	799	163	92,4	6,3	1,3
гр.Първомай	5515	5333	156	26	96,7	2,8	0,5
с. Брягово	509	497	7	5	97,6	1,4	1,0
с. Бяла река	179	139	37	3	77,7	20,7	1,7
с. Винаца	421	385	20	16	91,4	4,8	3,8
с. Воден	366	227	137	2	62,0	37,4	0,5
с. Градина	157	132	24	1	84,1	15,3	0,6
с. Добри дол	1016	942	38	36	92,7	3,7	3,5
с. Драгойново	124	88	36	0	71,0	29,0	0,0
с. Дълбок извор	455	386	55	14	84,8	12,1	3,1
с. Езерово	857	815	31	11	95,1	3,6	1,3
с. Искра	413	381	26	6	92,3	6,3	1,5
с. Караджалово	864	821	31	12	95,0	3,6	1,4
с. Крушево	624	583	38	3	93,4	6,1	0,5

с. Буково	377	330	32	15	87,5	8,5	4,0
с. Поройна	130	51	73	6	39,2	56,2	4,6
с. Православен	204	194	9	1	95,1	4,4	0,5
с. Татарево	382	327	49	6	85,6	12,8	1,6

Източник: НСИ, обработка на Консултанта.

Обобщената оценка на ВиК сектора е, че в отделни селища той е със сериозни дефицити както във физическата си изграденост, така и в качеството на услугите. Този факт има негативни последици в най-малко две посоки – жизнен стандарт и екология.

Важен елемент на благоустрояването е и *отоплението*. Близко 83.9 % (7 483) от жилищата се отопляват с твърди горива, основно с въглища (5 745). Други 12.5 % са на електричество. Прекомерното използване на твърди горива за отопление на жилищата е един от основните източници на замърсяване на въздуха, особено при неблагоприятни климатични условия.

Структура на обитаваните жилища по начин на отопление, 2011 г.

Населени места	Обитавани жилища	Въглища	Дърва	Ток
Община Първомай	8916	5745	1738	1111
гр.Първомай	4316	2756	288	966
с. Брягово	246	52	191	2
с. Бяла река	137	4	131	1
с. Винаца	279	256	15	7
с. Воден	232	227	3	1
с. Градина	146	3	142	0
с. Добри дол	790	634	82	69
с. Драгойново	55	55	0	0
с. Дълбок извор	198	29	168	0
с. Езерово	560	505	45	9
с. Искра	255	106	144	4
с. Караджалово	583	90	480	13
с. Крушево	369	347	15	6
с. Буково	314	274	18	22
с. Поройна	61	41	12	8
с. Православен	152	151	1	0
с. Татарево	223	215	3	3

Източник: НСИ, обработка на Консултанта.

Друг важен фактор на жилищния стандарт е енергийната ефективност на жилищата. Към 2011 г., само 488 жилища (3.9 %) са с топлоизолация, осигуряваща нормативната топлопроводимост, респективно, енергийна ефективност. Значително повече са жилищата

с енергоспестяваща дограма – 1 689 (около 13.4 %). Основен принос за тази картина имат селищата с. Воден, гр. Първомай и гр. Градина.

Структура на жилищния фонд по приложени мерки за енергийна ефективност, 2011г.

Населени места	Жилища	С външна изолация	С PVC дограма	% с външна изолация	% с PVC дограма
Община Първомай	12593	488	1689	3,9	13,4
гр.Първомай	5515	345	1054	6,3	19,1
с. Брягово	509	4	13	0,8	2,6
с. Бяла река	179	4	32	2,2	17,9
с. Винаца	421	10	23	2,4	5,5
с. Воден	366	7	23	1,9	6,3
с. Градина	157	4	57	2,5	36,3
с. Добри дол	1016	26	164	2,6	16,1
с. Драгойново	124	0	0	0,0	0,0
с. Дълбок извор	455	4	16	0,9	3,5
с. Езерово	857	23	67	2,7	7,8
с. Искра	413	6	47	1,5	11,4
с. Караджалово	864	25	75	2,9	8,7
с. Крушево	624	12	47	1,9	7,5
с. Буково	377	9	42	2,4	11,1
с. Поройна	130	2	10	1,5	7,7
с. Православен	204	0	10	0,0	4,9
с. Татарево	382	7	9	1,8	2,4

Източник: НСИ, обработка на Консултанта.

Собственост

Традиционната за България силно преобладаваща частна собственост на жилищата е присъща и на община Първомай и то в още по-изявен вид. Малко над 99.8 % (12 569) са частните жилища, при само 0.2 % обществени (на общината и на държавата). Това са само 32 жилища. На фона на растяща бедност, безработица и несигурна заетост, символичният обем на социални жилища е в противоречие с потребностите от обществено подпомогнат подслон. Независимо от огромния брой необитавани жилища (на които трудно да се разчита за социални нужди), общината следва да планира изграждането на нови социални жилища за маргиналните си групи.

Следната таблица показва разпределението на жилищата по форма на собственост:

Жилища към 31.12. 2017 г. по форма на собственост (брой)

Населени места	Жилища общо	Форма на собственост		
		Държавни или общински	Частни - юридиче- ско лице	Частни - на физическо лице
Община Първомай	12601	32	23	12546
гр.Първомай	5522	19	12	5491
с. Брягово	509	0	0	509
с. Бяла река	421	1	0	420
с. Винаца	367	0	0	367
с. Воден	157	1	0	156
с. Градина	1015	1	1	1013
с. Добри дол	124	0	0	124
с. Драгойново	456	1	4	451
с. Дълбок извор	857	0	0	857
с. Езерово	413	1	0	412
с. Искра	864	3	1	860
с. Караджалово	624	1	0	623
с. Крушево	377	0	3	374
с. Буково	179	0	0	179
с. Поройна	130	0	0	130
с. Православен	204	2	0	202
с. Татарево	382	2	2	378

Източник: НСИ.

Жилищна задоволеност

Жилищната осигуреност или осигуреността на населението с жилища (към 31.12.2016 г.) е 528 жилища/1000 д. Този макро-показател – „брой жилища/1000 обитатели“ отразява количеството жилища без да дава информация за качествените характеристики на жилищата, начина на тяхното ползване и реалното потребление. От гледна точка на общия наличен фонд, по показателя – „брой жилища/1000 обитатели“ община Първомай има значително по-високи показатели (528/1000) от средно-европейските (420/1000). Но този показател има адекватна диагностична стойност в условията на балансирана икономика и развити жилищни пазари. В община Първомай, той се деформира сериозно от голямото количество необитавани жилища (3 677 жилища), или 29.2 % от жилищния фонд. Затова и стойности на макропоказателя близки до 420/1000 се отчита не като означаващ висок стандарт на жилищна задоволеност, а като индикатор за необитаван фонд. Ако се вземат предвид само обитаваните стандартни жилища, показателят „брой жилища/1000 обитатели“ влиза в реалистичните си стойности – 374/1000 – по-малко от средно-европейските.

Към 31.12.2017 г. в едно жилище живеят средно 1.9 лица, на едно жилище се падат средно по 77.7 м², а на обитател – 41.1 м² полезна площ при обща полезна площ за общината 979 677 м². Основният показател за жилищна осигуреност на населението *жилищната площ/човек* е 32.6 м². От което е видно, че общината има добрите параметри на жилищна задоволеност в страната, дължащ се на високият процент необитавани жилища.

Параметри на жилищата към 31.12.2017 г. в община Първомай.

Жилища – общ брой	12601
Полезна площ – м ²	979677
Жилищна площ – м ²	777078
Полезна площ/човек - м ²	41,1
Жилищна площ/човек - м ²	32,6
Полезна площ/жилище - м ²	77,7
Жилищна площ/жилище - м ²	61,7
Брой жилища/1000 д.	529
Брой обитатели/жилище	1,9
Необитавани жилища - брой	3677
Дял необитавани жилища - %	29,2

Източник: НСИ, обработка на Консултанта.

Параметри на жилищата към 31.12.2017 г. по населени места.

Населени места	Жили-ща брой	Параметри				Лица на 1 жилище
		Полезна площ на 1 жилище – кв.м.	Жилищна площ на 1 жилище – кв. м.	Полезна площ на човек- кв.м.	Жилищна площ на човек- кв.м.	
Община Първомай	12601	77,7	61,7	41,1	32,6	1,9
гр.Първомай	5522	87,2	70,4	39,1	31,6	2,2
с. Брягово	509	65,7	49,0	79,0	59,0	0,8
с. Бяла река	421	68,2	55,0	44,5	35,9	1,5
с. Винаца	367	77,2	63,9	36,8	30,5	2,1
с. Воден	157	98,2	80,8	25,9	21,3	3,8
с. Градина	1015	77,4	62,0	36,9	29,5	2,1
с. Добри дол	124	69,5	58,3	84,5	70,8	0,8
с. Драгойново	456	69,4	51,1	96,8	71,2	0,7
с. Дълбок извор	857	68,4	49,0	48,3	34,6	1,4
с. Езерово	413	73,6	53,7	43,1	31,5	1,7
с. Искра	864	64,4	55,4	43,3	37,3	1,5
с. Караджалово	624	71,0	52,8	44,4	33,0	1,6
с. Крушево	377	67,7	49,4	33,9	24,8	2,0
с. Буково	179	70,8	57,2	30,7	24,8	2,3
с. Поройна	130	66,8	57,9	61,6	53,3	1,1

с. Православен	204	65,5	56,2	25,0	21,5	2,6
с. Татарево	382	63,3	46,2	50,2	36,6	1,3

Източник: НСИ, обработка на Консултанта.

Основните констатации и изводи, имащи пряк устройствен адрес са:

В близките години община Първомай ще разчита основно на съществуващия фонд.

Но ще се изграждат и нови жилища, предимно като вилни имоти (втори жилища).

Ресурсът, привличан в жилищния сектор за изграждане на социални жилища, е крайно недостатъчен. Общината трябва да провежда и адекватна общинска жилищна политика.

Необходим е нов подход в инвестиционните инициативи, включващ и нова среда за обитаване в селищата (възможност за модела «къща с двор»).

3.1.2. ПРОИЗВОДСТВО

Икономическият анализ показва, че с най-голям относителен дял е хранително-вкусовата промишленост, от близо 33%, на второ място е селското, горското и рибното стопанство с относителен дял от 26%, следва текстилната промишленост с 5%, търговия и ремонти с 5% и други, с относително малък дял.

Производството е основно в сферата на леката промишленост, като от общо 12 производствени предприятия 9 са в хранително-вкусовата, 2 са в текстилното производство и едно е за металообработване. Всички предприятия са ситуирани в Първомай, с обща площ от 78,21 ха, което е 15,30 % от общата застроена площ на града.

3.1.3. ПОТРЕБЛЕНИЕ. СОЦИАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА И СТРУКТУРА

Потреблението се разглежда като взаимодействие на организационните форми на социалните действия – *инфраструктура* и тяхното пространствено проявление – *структура*, във вид на необходимите за целта обекти, сгради, съоръжения, инсталации, оборудване, мебели и т. н., тоест всички материалности необходими за реализиране на съответната дейност. С това се избягва непрекъснатото недоразумение кое всъщност е инфраструктура – невидимото или видимото, както е сега. Ако някой път е в лошо състояние, например с много дупки, то това невидимо ли е – инфраструктура или е видимо – структура. Това се отнася и за много други материални обекти.

УПРАВЛЕНИЕ

Управление, сигурност и обществен ред, се осъществяват от общинската администрация и нейните структури в селските кметства.

ОБРАЗОВАНИЕ

Училища

В община Първомай има общо 14 учебни заведения, в които се обучават 2080 ученика, в 121 паралелки, както следва:

В град Първомай:

СУ „Проф. д-р Асен Златаров“, от I до XII клас, в което се обучават 670 ученика, в общо 30 паралелки. Училището разполага с много добра материална база за провеждане на пълноценно и иновативно образование. ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, от I до VII клас, в което се обучават 137 ученика, в 7 паралелки. ОУ „Г. Караславов“, в кв. Дебър, от I до VII клас, в което се обучават 210 ученика, в 13 паралелки. НУ „Христо Ботев“, от I до IV клас, в което се обучават 79 ученика, в 4 паралелки. ПГСС „Васил Левски“, е професионална гимназия по селско стопанство, с обучение от VIII до XII клас, в което се обучават 357 ученика, в 18 паралелки, по следните професионални направления: стопанско управление и администрация, селско стопанство и екология. Обучението се осъществява от високоспециализирани специалисти. Училището разполага с много добра материално-техническа база, която позволява пълноценно обучение на учениците.

Село Градина, ОУ „Христо Ботев“, от I до VII клас, с общо 212 ученика, в 11 паралелки.

Село Дълбок извор, ОУ „Св. св. Кирил и Методий“, от II до VII клас, с общо 69 ученика, в 6 паралелки.

Село Езерово, ОУ „Христо Ботев“, от I до VII клас, с общо 28 ученика, в 4 паралелки.

Село Винаца, ОУ „В. Априлов“, от I до VII клас, с общо 59 ученика, в 4 паралелки.

Село Искра, „Отец Паисий“, от I до VII клас, с общо 94 ученика, в 7 паралелки.

Село Караджалово, ОУ „Св. св. Кирил и Методий“, от I до VII клас, с общо 83 ученика, в 7 паралелки.

Село Бяла Река, ОУ „Любен Каравелов“, от I до VII клас, с общо 40 ученика, в 4 паралелки.

Село Буково, ОУ „Д-р Петър Берон“, от I до VII клас, с общо 24 ученика, в 4 паралелки.

Село Воден, НУ „П. Р. Славейков“, от I до IV клас, с общо 18 ученика, в 2 паралелки.

Детски заведения

В община Първомай има 7 детски градини и 2 полудневни детски градини, в които се отглеждат и възпитават общо 799 деца в 35 групи, както следва:

В град Първомай: ДГ „Осми март“, филиали в кв. Любеново и село Караджалово, общо 258 деца в 9 групи. Полудневна детска градина, с общо 21 деца в 1 група. ДГ „Марица“, с филиал в село Винаца, общо 165 деца в 7 групи. ДГ „Пролет“, кв. Дебър, с филиал в село Бяла река, общо 125 деца в 5 групи.

Село Градина, ДГ „Първи юни“, с филиал в село Крушево, общо 130 деца в 6 групи.

Село Искра, ДГ „Искра“, общо 38 деца в 2 групи.

Село Воден, ДГ „Теменуга“, с филиал в село Езерово, общо 26 деца в 2 групи.

Село Дълбок извор, ДГ „Детелина“, общо 25 деца в 1 група.

Село Буково, полудневна детска градина към ОУ „Д-р Петър Берон“, общо 11 деца.

ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

В община Първомай има една болница и един Здравен център.

МБАЛ „Първомай“ ЕООД е в гр. Първомай и ползва общинско имущество. Болничната сграда и теренът към нея осигуряват добри възможности за осъществяване на своята дейност. Болницата има пет отделения: по вътрешни болести с 31 легла, по нервни болести с 14 легла, по хирургия с 15 легла, по акушерство и гинекология с 18 легла, по педиатрия със 17 легла, както и консултативно диагностичен блок. Болницата има 178 души персонал, от които 43 лекари, 70 специалисти по здравни грижи (вкл. 50 сестри, 9 акушерки), както и 35 санитарки.

Медицински център I-Първомай, е еднолично търговско дружество, за извънболнична помощ, със 100% общинско имущество – сграда построена през 1976 г. В дружеството има 46 медицински лица, от които 22 лекари.

В общината има и 17 общопрактикуващи лекари, от които 12 са в Първомай, както и в с. Градина, с. Караджалово, с. Дълбок извор, с. Езерово и с. Винаца.

Стоматологичната дейност се осъществява от 19 стоматолози, като освен в Първомай, стоматологични кабинети има и в селата Бяла река, Градина, Искра, Езерово, Караджалово и Брягово.

Социални дейности

Дирекция „Социално подпомагане“ в Първомай осъществява дейност по социално подпомагане, грижа и закрила на детето, рехабилитация и социална интеграция на хора с увреждания и в община Садово.

В общината се осъществяват редица дейности по закрила на детето.

В с. Езерово има дом за възрастни хора с физически увреждания, с капацитет за 40 човека и персонал от 21 специалисти, който се финансира изцяло от държавата. Имотът е с площ от 5,15 дка, със сграда на два етажа с обща площ 588 кв м., в която има 14 спални помещения, както и обслужващи дейността в заведението.

КУЛТУРА

Основната културна дейност в общината се осъществява от читалищата, общо 16 , от които две са в Първомай, а 14 са в селата, организирани в Общинско читалищно сдружение – 1990 г. гр. Първомай. Във всички читалища има библиотеки, а в две и музейни сбирки.

НЧ „Св. св. Кирил и Методий“ – 1894 г., Първомай, с площ 1265 кв м, библиотека.

НЧ „Пробуда – 1905 г., кв. Дебър“, с площ 1340 кв м, библиотека.

НЧ „Селска пробуда – 1896 г., с. Градина“, с площ 1250 кв м, библиотека.

НЧ „Максим Горки – 1929 г., с. Крушево“, с площ 235 кв м, библиотека.

НЧ „Иван Вазов“ – 1896 г., с. Искра“, с площ 930 кв м, библиотека и музейна сбирка.

НЧ „Пробуда – 1908 г., с. Дълбок извор“, с площ 840 кв м, библиотека и музейна сбирка.

НЧ „Хр. Смирненски – 1928 г., с. Бяла река“, с площ 442 кв м, библиотека.

НЧ „Д-р Димо Тодоров – 1928 г., с. Православен“, с площ 500 кв м, библиотека.

НЧ „Зора – 1897 г., с. Езерово“, с площ 30 кв м, библиотека.

НЧ „Народна просвета – 1929 г., с. Татарево“, с площ 1000 кв м, библиотека.

НЧ „Еделвайс – 1938 г., с. Воден“, с площ 56 кв м, библиотека.

НЧ „П. Д. Орловски – 1909 г., с. Драгойново“, с площ 1435 кв м, библиотека.

НЧ „Светлина – 1926 г., с. Караджалово“, с площ 1200 кв м, библиотека.

НЧ „Г. С. Раковски – 1928 г., с. Веница“, с площ 100 кв м, библиотека.

НЧ „Развитие – 1895 г., с. Брягово“, с площ 190 кв м, библиотека.

НЧ „Светлина – 1937 г., с. Буково“, с площ 373 кв м, библиотека.

С голям ентузиазъм, както на служителите в читалищата, на самодейците и с финансова подкрепа от дарители, се провежда активна художествено-творческа дейност, с прояви както в общината и страната, но така също и в чужбина.

Има няколко големи и важни събития, които се провеждат традиционно: Майски културни тържества, Празник на тракийската музика и песен – през септември и Месец на поезията – през октомври; Празник на виното и винопроизводството; „Национален конкурс за кларнетисти с мелодиите на Стойчо Кузмов“; Традиционен есенен панаир, които привличат много участници и се ползват с голяма популярност не само от населението на общината, но и в съседните общини и страната.

Важно културно събитие е и празникът на община Първомай, който е през целия месец, с многобройни инициативи. Разбира се не трябва да забравяме и традиционните сборове, които се провеждат във всяко село и са празници на родословието и родолюбието, както и за почитането на различни светии като: „Св. Константин и Елена“ в с. Татарево, „Спасов ден“ в с. Дълбок извор и кв. Любеново, „Петровден“ в кв. Дебър, с. Буково, с. Драгойново и с. Езерово.

3.1.4. ОТДИХ

В общината се организира активен спортен живот, главно в Първомай, но и в местата подходящи за рекреация – поречия, водни басейни – язовири, гори и други подходящи за целта места. Южните пространства на общината, със своя леко хълмист релеф, са прекрасни за рекреация.

Особено важно за населението е използването на реките, най-вече река Марица, както и язовирите – двата големи язовира „Брягово“ и „Езерово“ за масова рекреация, риболов и спорт, през пролетните и летните месеци.

В общината има 5-6 хотелски обекта, няколко обекта за преспиване и две къщи за гости в с. Брягово, с общо около 170 легла. Не може да се направи констатация дали са малко или много, тъй като това зависи от търсенето, а не толкова от предлагането.

Добри предпоставки за отдих са и обектите на историческото археологическо наследство, които се намират на територията на всички землища в общината, и особено тези с национално значение като праисторическото селище „Кале“ край с. Добри дол, тракийското селище на връх „Драгойна“ и други.

Спорт

В общината спортът е организиран в няколко клуба. Футболен клуб „Борислав“ води началото си от 20-години на миналия век, като първоначално се именува „Крепост“ и след няколко преименувания през 1924 г. получава името „Борислав“ (според местния учител по история Димитър Господинов, това е пълководецът на цар Иван Асен II, който разбива византийците при Клокотница), което име запазва досега. Други футболни клубове са ФК „Марица-1951“ – кв. Любеново и ФК „Ботев-Дебър“. Освен тях има и други спортни клубове: „Атлет“ – по бадминтон, „Олимп 2002“ – по тенис на маса, „Каубой“ – по конен спорт, „Дуел“ – по шахмат.

В Първомай има стадион с около 5 000 места, който се нуждае от рехабилитация. Плувният комплекс е спрял да функционира за публиката, което е жалко, но се знае, колко трудно се поддържат такива комплекси, с оглед на високите хигиенни изисквания. Първомай се нуждае от една многофункционална спортна зала, за да може да се организира пълноценно спортната дейност през цялата година.

Туризм

Туризмът е слабо развит в общината, въпреки че, както беше вече констатирано, има добри предпоставки за това – хубав, „мек“ и „уютен“ ландшафт, наличие на реки и язовири, защитени местности, като тази край с. Винаца с находище на *блатно кокиче*, минерални извори, богата археология и някои други удобства – лесен достъп, бързи комуникации – автомобилни и жп. Тези предпоставки се нуждаят от специализиран туристически продукт, който да даде възможност да се реализират по-пълноценно.

Добри предпоставки за опознавателен туризм са археологическите обекти, които са в почти всички землища на общината и особено тези с национално значение като праисторическото селище „Кале“ край село Добри дол, районът около селата Езерово – Драгойново – Буково, с богатата си археология, особено районът около с. Драгойна – тракийско селище и амфитеатър, крепост от византийско време „Козлек“, църква от IV век в местността „Църквището“, уникални скални двуетични надписи, на гръцки и кирилица; в района на с. Драгойново и Буково са едни от най-старите в района истраниа скални гробници, култови ниши, винарни и др. Буково е най-старото име на селище запазено в района, което е било крепост и епископски център от времето на Първата българска държава – около IX век. Също така и археологически обекти край с. Татарево, Първомай и др.

В общината има 5-6 хотела, няколко обекта за преспиване и 2-3 къщи за гости, с общо около 170 легла. Дали са малко или много е трудно да се каже, тъй като това зависи както от търсенето, така и от предлагането на туристически атракции.

3.1.5. КОМУНИКАЦИИ

ПЪТНА СТРУКТУРА

В североизточната част на община Първомай, в землищата на Добри дол и Градина преминава трасето на Автомагистрала А-4 – "Марица". Автомагистрала „Марица“ е автомагистрала (АМ), която свързва А-1 – АМ Тракия с ГКПП Капитан Андреево. Тя съвпада с Паневропейски коридор IV и с Европейски път Е-80.

През територията на община Първомай преминава път I-8 от Първокласната пътна мрежа на Р.България. Той съвпада с Европейски път Е-80. ГП I-8 води своето начало от ГКПП Калотина, преминаващ покрай Драгоман, Сливница, София, Вакарел, Ихтиман, Костенец, Белово, Септември, Пазарджик, Стамболийски, Пловдив, Първомай, Хасково, Харманли, Любимец, Свиленград и завършващ на ГКПП Капитан Андреево. Успоредно на пътя е трасето на ж.п. линия №1 със същия маршрут, а от София до Плодовитово алтернативен път на ГП I-8 е автомагистрала Тракия, или А-1, а от Плодовитово до ГКПП Капитан Андреево се минава през автомагистрала Марица или А-4. Самото трасе преминава от северозападната към югоизточната част на общината, през землищата на Татарево, Първомай и Бяла река.

Трасетата от второкласната мрежа, преминаващи през общината, са две – II-58 и II-66.

Второкласен път II-58 е от Комунига до Асеновград и преминава в най-южната ѝ част, в землището на село Искра.

Второкласен път II-66 води началото си от път I-6, в близост до община Първомай. Той преминава по Европейски път Е-773 до град Сливен откъдето продължава към Бургас. Самото трасе премива в най-северната част на общината, през землището на село Градина.

Третокласната пътна мрежа на територията на община Първомай е представена от път III-667 и път III-5802.

Третокласен път III-667 води своето начало от второкласен път II- 66, село Плодовитово, община Стара Загора. Преминава на юг през община Първомай, през землищата на село Градина и град Първомай. От там продължава на запад през землищата на Поройна и Полски извор, до края на общината, като достига град Асеновград, път III-804.

Третокласен път III-5802 е с дестинация Тополово-Поройна. Води своето начало от второкласен път II-58, преминава през град Тополово, община Асеновград. Продължава на североизток към община Първомай, като преминава през землищата на село Полски извор и Поройна, достигайки третокласен път III-667 в границите на село Поройна.

Общинската пътна мрежа на територията на общината е добре развита. Изпълнява своята роля – да свързва населените места в общината, и да ги отвежда до пътната мрежа от по-висока степен. Общинските пътища, преминаващи през община Първомай, са

НКV1015, PDV1210, PDV1213, PDV1214, PDV1216, PDV1217, PDV1218, PDV2211, PDV2215, PDV3022 и PDV3219.

Автомагистрала, преминаваща през землищата на община Първомай.

Номер път	Дестинация	Землища	Общини
A-4 (проектно трасе)	A-1- Бургас	Крушево, Добри дол	Първомай, други

Източник: Списък на републиканските пътища в Р.България, Държавен вестник, бр.26, 2004 г.

Първокласна пътна мрежа, преминаваща през землищата на община Първомай.

Номер път	Дестинация	Землища	Общини
I-8 (E-80)	Калотина–Капитан Андреево	Татарево, Първомай, Бяла река	Първомай, други

Източник: Списък на републиканските пътища в Р.България, Държавен вестник, бр.26, 2004 г.

Второкласна пътна мрежа, преминаваща през землищата на община Първомай.

Номер път	Дестинация	Землища	Общини
II-58	Комунига – Асеновград	Искра	Първомай, други
II-66	(E-773) О.П.Сливен – Поповица	Градина	Първомай, други

Източник: Списък на републиканските пътища в Р.България, Държавен вестник, бр.26, 2004 г.

Третокласна пътна мрежа, преминаваща през землищата на община Първомай.

Номер път	Дестинация	Землища	Общини
III-667	Плодовитово-Дълбок извор	Полски извор, Поройна, Първомай, Градина	Първомай, други
III-5802	Тополово-Поройна	Полски извор, Поройна	Първомай, други

Източник: Списък на републиканските пътища в Р.България, Държавен вестник, бр.26, 2004 г.

Общинска пътна мрежа, преминаваща през землищата на община Първомай.

Номер път	Дестинация	Землища	Общини
НКV1015	I-8 - PDV1218	Езерово	Първомай, Димитровград
PDV1210	II-667 - НКV1009	Първомай, Караджалово	Първомай, Димитровград
PDV1213	PDV210 - Буково	Първомай, Бяла река, Православен, Драгойново, Буково	Първомай
PDV1214	III-667 -Добри дол	Градина, Крушево, Добри дол	Първомай
PDV1216	I-8 - Татарево	Първомай, Татарево	Първомай
PDV1217	I-8 - PDV 3219	Първомай, Брягово, Искра	Първомай
PDV1218	I-8 - Воден	Бяла река, Православен, Драгойново, Буково	Първомай
PDV2211	PDV1210 - жп спирка Сърно поле	Караджалово	Първомай
PDV2215	I-8 - жп гара Винаца -III-667	Винаца, Първомай	Първомай
PDV3022	II-58 - PDV1217	Искра	Първомай, Асеновград
PDV3219	PDV3022 - PBD1009	Искра	Първомай, Асеновград

Източник: Списък на републиканските пътища в Р. България, Д.В., бр. 26, 2004 г.

По съвместен проект с община Асеновград е извършена реконструкция на два пътя за периода 2007-2013 година:

Реконструкцията на път III -558 Асеновград – Първомай с дължина от 30 км е за трасе от 20км на стойност 6 000 000лв. Реконструкцията на Път IV – 58807 с. Конуш – с. Ахматово – с. Богданица с дължина на трасето 7км е за 2 000 000лв.

Едно от основните задължения на общината е да подсили транспортните връзки на населението в общината с общинския и областен център Пловдив и съседните общини. В община Първомай това се осъществява с автобусен и железопътен транспорт - като

масови превозни средства, както и с лек автомобилен транспорт по уличната и пътна мрежа на общината. Дължината на уличната мрежа в общината е 462 км, от които:

- асфалтови настилки 58 км
- бетонови настилки 2.5 км
- баластрени настилки 200.0 км
- без настилки 180.0 км
- 176000 кв. м са направените тротоарни настилки. Положени са 88 км бордюри.

Автобусен транспорт

Автобусният транспорт се осъществява по транспортна схема разработена от Общината. Тя е отворена и има възможност за развитие - при формирането на допълнителен пътникопоток и включва:

- Към 2016 година всички населени места в общината имат минимум 3 ежедневни автобусни връзки с общинския център Първомай (изключение прави само с. Добри дол).
- Осем курса по две направления свързват Първомай с областния град Пловдив.
- Директна автобусна връзка с областния град Пловдив имат 7 населени места от общината с население 24 230 души или 77,7% от населението.
- Директна връзка със Стара Загора имат 3 населени места в общината /Първомай, Крушево, Градина/ с население 19784 души или 63% от населението.
- Преминаването на първокласния път Е-80 през общината дава възможност населението да ползва и превози, организирани от други общини. Превозите се осъществяват само от частни фирми. Конкурсното начало при възлагането на превозната дейност дава възможност общината да защити претенциите на обществения интерес към превозвачите.

ЖЕЛЕЗОПЪТНА СТРУКТУРА

През общината минава жп линия № 1 – ЖП – коридор № 10 Сърбия – Турция (Ниш – София – Пловдив - Истанбул).

В момента гарата разполага с 4 коловоза.

Директна ЖП-връзка с областния град Пловдив имат 3 населени места от общината (Първомай, Караджалово и Винаца).

През 2010 година стартира втора фаза на проект за "Реконструкция и електрификация на жп линията Пловдив – Свиленград и оптимизиране на трасето за скорост 160 км/ч", включващ трасето Първомай – Свиленград.

Планове за развитие на жп транспорта:

Плановете за развитие на железопътния транспорт на територията на общината са свързани с: подобряване безопасността на движението; подобряване обслужването на пътниците; екологичен ефект.

Бъдещата инфраструктура на ЖП в общината ще се осъществи с построяването на 2 надлеза: между Дебър и Първомай и Любеново и Първомай. Първият ще обхване транзитно пътуващите автомобили и облекчи движението между областния център и съседните общини. Вторият да обхване автомобилния поток по пътя Бяла река – Първомай, индустриалната зона и магистралата (свързване на път Е 80 с автомагистрала "Тракия"). Оформянето на ЖП отсечката Първомай - Димитровград като скоростна ще наложи осъществяване на следните помощни съоръжения: по безопасността на пешеходците ще се построят два въздушни пасарела. Един срещу училище "Кирил и Методий", другият след сегашни прелез в промишлената зона. Първи коловоз от товаро-разтоварен ще се превърне в приемно-отправен.

С изтеглянето на товарно-разтоварната дейност извън града (програма на БДЖ) ще се избегне замърсяването на централната градска част, ще се облекчи маневрената дейност и ще се улеснят пътниците които ползват услугите на ЖП транспорта.

3.2. КОМУНАЛНА ХАРАКТЕРИСТИКА

3.2.1. КАНАЛИЗАЦИЯ

Изградената канализация в общината показва, че тя се намира под средното равнище за страната по обхванатите от канализация води. Битовите отпадъчни води заустват в реки или отводнителни канали и ги замърсяват. Слабо развити системи от улични оттоци при населените места с нисък процент изградена канализация. Висока инфилтрация в канализациите от бетонови тръби.

Недостатъчният капацитет на отделни канали – висок процент на маломерна канализация /Б.Ф200/, е 10%. Нищожен процент дъждовна канализация – от 1 до 2%. Бетонови тръби на възраст 40-50 години, които работят в условията на високи подпочвени води.

В община Първомай е реализиран проект "Подобряване и развитие на инфраструктурата за питейни и отпадъчни води в Първомай", който включва и пречиствателна станция за отпадни води. Строежът е с разрешение за ползване № СТ-05-1934/30-10-2015 г.

Препоръки и насоки

Изграждане на водохващане с помпена станция с.Буково. Доизграждане на водонапорен резервоар – „Чолак баир” за град Първомай. Подмяна на водопроводната мрежа в селата на община Първомай.

Възстановяване санитарно-охранителните зони и спазването на определения режим в границите на отделните им пояси.

Изграждане на канализационна мрежа и МПСОВ в с. Градина. Изграждане на канализационна мрежа и МПСОВ в с. Дълбок извор. Изграждане на канализационна мрежа в кв. Любеново. Изграждане на канализационна мрежа в кв. Дебър.

3.2.2. ВОДОСНАБДЯВАНЕ

Водните ресурси в общината са в рамките на нормалните, но малкото количество валежи характерни за общината (средно-годишно 600 л/кв.м) предполагат задължително интензивно напояване, което затруднява питейно-битовото водоснабдяване в някои населени места.

Ценен воден ресурс са термоминералните извори в селата Драгойново, Бяла река и Леново.

На територията на община Първомай има изградена канална мрежа за напояване от 125км с 18 бр. помпени станции.

Всички селища са водоснабдени с изключение на с. Поройна, поради което проектът на ОУПО предвижда то да бъде водоснабдено. „ВиК” ЕООД гр. Пловдив е направило проучвателен сондаж, който доказва възможността за водоснабдяване на с. Поройна. Изградената водопроводна мрежа е 440 км с 23 сондажни кладенци и 3 модерни помпени станции.

Град Първомай е в една водоснабдителна зона със селата Градина и Крушево. Водоснабдяването става с подпочвени води от 13 бр. тръбни кладенци с бункерни помпени станции. Дебитът на водоизточника е 130 л/сек. Последните изпращат водата в напорен резервоар 2500 м³ в гр. Първомай. На площадката на водоема има хлораторна станция. В гр. Първомай е изградена помпена станция 2-ри подем с две групи помпи – една за гр. Първомай и една за кв. Дебър, с. Градина и с. Крушево. По настоящем гр. Първомай се водоснабдява помпажно, посредством помпена станция „Първомай-нова”, разположена в местността „Каваджик дере”.

Пречистване на водите

Обеззаразяването на водата от кладенците се извършва с хлор-газ. Хлораторното помещение е в рамките на помпена станция „Първомай” 2-ри подем. Хлор-газът се съхранява във варели с обеми, съдържащи по 400 кг. Хлораторното е оборудвано с един работен варел за хлор-газ. Дозирането на хлор-газа с оглед осигуряване на остатъчен хлор с концентрация 0,3-0,4 мг/л. в подаваната вода, се извършва с хлор апарати ADVANCE – Унгария.

Преносни водопроводи

Разпределителната мрежа на зона Първомай е с обща дължина около 113 км. Тя е изпълнена с водопроводи с размери от $\varnothing 60$ до $\varnothing 300$. Сервитутната зона за всеки от тях е 7 m, по 3,50 от двете страни на водопровода. Мрежата е изградена предимно от етернитови тръби, малка част – стомана, както и полиетиленови тръби. Лошото състояние на етернитовите тръби е потенциален източник за проблеми във външното водоснабдяване.

По данни от оператора „ВиК“ ЕООД гр. Пловдив – 100 % от регистрираните консуматори имат водомери. Всички домакинства, регистрирани като консуматори имат водомери. Във всички жилищни блокове освен индивидуалните водомери на консуматорите има монтирани и общи водомери. Всички обществени и промишлени консуматори (големи и малки) имат монтирани водомери. Водомерите се отчитат ежемесечно. През 2012 г. е изготвен проект във фаза ПИП за обект „Подобряване и развитие инфраструктурата за питейни и отпадъчни води в гр. Първомай“. Първи етап включва изграждането на водопреносната мрежа заедно с изграждането на новопроектираната канализационна мрежа. Разпределителните водопроводни мрежи в населените места в община Първомай като цяло са в недобро състояние, на места в изключително лошо. Водопроводните тръби /главни и второстепенни клонове и сградни отклонения/ в гр. Първомай са изградени главно (над 70 %) от етернитов материал и стомана, а в селата водопроводните тръби са почти 100% с етернитови и поцинковани за сградни отклонения. Тръбопроводите са с отдавна изтекъл амортизационен срок, силно корозирали, с компрометирани връзки между тях, което е причина за чести аварии и големи загуби на вода. Техническите загуби в разпределителните мрежи са значителни и на места достигат 70 % от общото количество вода на вход разпределителна мрежа.

Приложение: Схема водоснабдяване.

3.2.3. ЕЛЕКТРИФИКАЦИЯ

Електроснабдяването на община Първомай се извършва от EVN Bulgaria, част от голямото семейство на EVN AG – водеща австрийска компания с централа в най-голямата австрийска федерална област – Долна Австрия.

Съществуват проблеми в отделни селища и квартали с пад на напрежението над допустимите норми, произтичащо от дълги мрежи с малки сечения и недостатъчен брой трафопостове.

От 1999 година започна изграждането на подземна кабелна мрежа за НН-напрежение в централната част на града е дължина 5.5 км.

Сервитутите за далекопроводите с високо напрежение са на разстояние от крайните проводници по напрежение, както следва: за 110 kV по 20 метра, за 220 kV по 25 метра и за 400 kV по 30 метра.

Изградената мрежа за НН-Ниско напрежение е 420 км в община Първомай. Има построени 78 ТП-Трафопоста. Електроенергийната система в общината е добре развита и оразмерена да поеме много по-голямо натоварване, което би улеснило бъдещите

консуматори и би стимулирало икономическото развитие. Значителна част от съоръженията средно и ниско напрежение са в експлоатация повече от 20 години. Част от стълбовете и проводниковата мрежа е с изтекъл срок на годност.

Съществуват проблеми в отделни селища и квартали с пад на напрежението над допустимите норми, произтичащо от дълги мрежи с малки сечения и недостатъчен брой трафопостове. Всички населени места в общината са електрифицирани, но преносната мрежа (36% морално и физически износена) до и във тях се нуждае от реконструкция и модернизация.

В с. Караджалово, община Първомай е изградена фотоволтаична централа за производство на електроенергия с мощност до 50 MW. Присъединяването към електроразпределителната мрежа, съгласно представено становище на „ЕВН – България” се извършва след изграждане и въвеждане в експлоатация на нова подстанция 110 kV/Ср.Н, чрез подземна кабелна линия до подстанция „Борисовград” в УПИ IX, кв. 165 по плана на гр. Първомай.

Устройствени изисквания

Наредба № 16 от 09.06.2004г. за сервитутите на енергийните обекти определя размера, разположението и начина на упражняване на сервитутното право.

Минималните размери на сервитутната зона на енергийните обекти за пренос и разпределение на електрическа енергия са, както следва:

Въздушни електропроводни линии за 110 kV и 400 kV в земеделски земи – хоризонталното разстояние между крайните проводници при максимално отклонение плюс 6 m, по 3 m от двете страни;

При трасе през населени места и селищни образувания:

За ВЕ 110 - 400 kV; хоризонталното разстояние между крайните проводници при максимално отклонение, плюс:

8 m за ВЕ 110 kV, по 4 m от двете страни;

12 m за ВЕ 220 kV, по 6 m от двете страни;

18 m за ВЕ 400 kV, по 9 m от двете страни.

Въздушни електропроводи за средно напрежение в земеделски земи – общо 7,5 m, в т.ч. спрямо оста на електропровода – 5 m от обслужващата страна и 2,5 m от другата страна.

Приложение: Схема електроснабдяване.

3.2.4. ГАЗИФИКАЦИЯ

През територията на ЮЦР преминава транзитният газопровод, пренасящ природен газ за Гърция и Македония. Той преминава паралелно на трасето на южната дъга на магистралния пръстен за доставка на природен газ за страната. Изградени са множество отклонения от магистралния газопровод, които снабдяват отдалечените от него населени места и промишлени зони, в това число и община Първомай.

В общината е изградена над 47 километра разпределителна мрежа. 300 са домакинствата, които използват природен газ за битови нужди, а обществено административните клиенти в града са 32. Сред тях са френската фирма „АДФ”,

предприятието за преработка на тютюн „Първомай БТ“, консервната фабрика „Булконс – Първомай“, предприятие за преработка на тютюн на гръцката фирма "Табако Леаф Хаус" ООД (консумиращо по 252 000 кубически метра природен газ годишно), Холандските оранжерии за цветя "Би Ем" (консумиращи по 300 000 кубически метра природен газ годишно).

Газоснабдяването в община Първомай се осъществява от „Овергаз Мрежи“ АД чрез придобита лицензия за дейност „Разпределение на природен газ“ № Л-439-08/30.03.2015 г. на територията на община Първомай.

Ограниченията, които налагат сервитутите на преносните и разпределителните газопроводи и съоръженията към тях, както и размерите им, са регламентирани в „Наредба № 16 от 09 юни 2004 г. за сервитутите на енергийните обекти“. Сервитутите на газоразпределителната мрежа (ГРМ) извън регулация (изградена и в идейна фаза) са дадени в зависимост от материала и диаметъра на газопровода и от мястото на полагане, като конкретно са:

- при диаметър до Ду300 mm – за стоманени газопроводи – през земеделски имоти – ивици с широчина по 4 m от двете външни страни на газопровода;

- при диаметър до Ду300 mm – за полиетиленови газопроводи – през земеделски имоти – ивици с широчина по 2 m от двете страни на газопровода;

- за стоманени газопроводи – под полски пътища и в сервитути на общински и републикански пътища – ивици с широчина по 2 m от двете страни на газопровода;

- за полиетиленови газопроводи – под полски пътища и в сервитути на общински и републикански пътища ивици с широчина по 1 m от двете страни на газопровода.

Сервитутите на разпределителните газопроводи в урбанизираните територии са:

- при стоманени разпределителни газопроводи сервитутът представлява ивици от двете страни на газопровода, несиметрично на оста му, с широчина, представляваща сбор от радиуса на тръбата +1,2 m от едната страна и радиуса на тръбата +4 m от другата страна;

- за всички останали случаи (включително и за разпределителни полиетиленови газопроводи) – симетрични ивици от двете страни на газопровода с широчина по 0,4 m.

Максималното работно налягане на разпределителните газопроводи, собственост на „Овергаз Мрежи“ АД от АГРС Първомай и АГРС Крушево до гр. Първомай, с. Бяла река и до стопанските потребители около и в с. Крушево и с. Градина в 10 bar. Материалът на газопроводите с налягане 10 bar е стомана (St) и полиетилен (PE-HD), за газопроводите с налягане 4 bar и за газопроводите с налягане 1 bar – полиетилен (PE-HD). В газорегулаторните пунктове (ГРП 1-Г и ГРП 2-Г), разположени в регулацията на гр. Първомай, се осъществява регулиране на налягането от 4 bar на стойност 1 bar. В ГРП с. Крушево и в

ГРП с. Градина се предвижда регулиране на налягането от 10 bar до стойност 4 bar. До момента са изградени 48 km ГРМ, от общо предвидени по идеен проект 109 km.

Газът е причината през периода 2007-2010 година в Първомай да се разположат 23 нови предприятия.

В сравнение с другите енергоносители природната газ дава икономии в размер на най-малко 30%, което ще рефлектира върху готовият продукт на всички отрасли в общината.

Насоки за развитие

Стратегията на общината като съдружник на "Газоснабдяване Първомай" е да се активизира газификацията в битовия сектор, да бъдат изградени газопроводни мрежи и съоръжения не само на територията на гр. Първомай, но и в кв. Дебър, кв. Любеново, с. Крушево и с. Градина, с което ще се постигне голям енерго-екологичен и социален ефект.

Газификация на всички промишлени предприятия. Газификация на всички жилищни и обществени обекти.

Предпоставки за изпълнение на плана за инвестициите са:

- адекватна реакция на пазара;
- повишаване квалификацията на служителите – настоящи и нови;
- възходящо развитие на икономиката като цяло;
- адекватно отношение на държавната и местна власт към процеса газификация;
- повишаване социалния статус на бъдещите потребители.

4. ЛАНДШАФТНИ И ЕКОЛОГИЧНИ АСПЕКТИ

4.1. ЛАНШАФТНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Община Първомай е с преобладаващо равнинно-хълмист ландшафт, който се издига от север на юг – от поречието на р. Марица към предпланината „Драгойна“ и северните склонове на Родопите.

Анализът на общата ситуация дава възможност да се открият характерни „черти“ на ландшафтно-урбанистичната морфология на територията на общината – поречия, динамични линейни елементи, особено пространството на река Марица, най-голямата българска река, която тече с обилна вода през цялата година, и прихълмия – статични компактни елементи, към които се разкриват и от които се разкриват прелестни панорами.

Могат да се открият няколко дъгообразни ландшафтно-урбанистични структурирания:

Северно от река Марица, ареалът на селата Мирново – Плодовитово – Градина – Крушево и Добри дол;

Южно от река Марица, ареалът на селата Винаца – Татарево – кв. Дебър – Първомай – Любеново – Православен – Бяла река – Караджалово;

В северното прихълмие на Родопите, ареалът на селата Искра – Брягово – Драгойново – Езерово и към тях също така Буково и Воден;

В тази по-едро четлива структура могат да се открият някои сдвоявания, които са се формирали исторически, като: Градина – Крушево; Караджалово – Добри дол; Дълбок извор – Поройна; Православен – Бяла река, или пък чрез антропогенна намеса – язовири, като Искра – Брягово и Драгойна – Езерово.

Цялото пространство на общината е достъпно както транспортно, така и пешеходно. Релефът позволява да се направят интересни маршрути, които да се свържат с опознавателен и историко-археологически туризъм – една златна мина, която очаква своето разработване, като се има предвид бързата и лесна транспортна достъпност.

Двата язовира – двете сини „очи“ на общината, са любимо място за отдих чрез спорт, разходки, съзерцания и веселби край водата.

4.2. ЕКОЛОГИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Екологичната обстановка в община Първомай е сравнително добра. Не са констатирани особени отклонения от екологичните норми за въздуха, водите и почвите.

Въздух

Основните показатели, характеризиращи качеството на атмосферния въздух в приземния слой са суспендирани частици, финни прахови частици, серен диоксид, азотен диоксид и/или азотни оксиди, въглероден оксид, озон, олово (аерозол), бензен, полициклични ароматни въглеводороди, тежки метали – кадмий, никел, арсен, живак. Общата констатация от наблюденията за състоянието на Качеството на Атмосферния Въздух (КАВ) за област Пловдив, е че при определени неблагоприятни климатични условия (безветрие), през есенните и зимните месеци, замърсител като ФПЧ10, е близо до границата на пределно допустимите норми. Главните причини са в недобрите пътни настилки, продължителните засушавания, безветрието, както и отоплението с твърдо гориво.

В община Първомай контролираните обекти са 19 броя. Наднормени показатели са констатирани през някои от зимните месеци по показател ФПЧ10, а всички останали показатели за под установените норми.

Води

Повърхностни води

Основен водоизточник на повърхностни води е поречието на р. Марица, което е главна дренажна артерия на Тракийската низина в Егейската отточна област. Водните ресурси в повърхностните водни тела на разглежданата територия се използват и за напояване, и за промишлено водоснабдяване. Количеството и качеството на повърхностните води на територията на „Водоснабдяване и канализация“ ЕООД-Пловдив, са подходящи за използването им за питейно-битово водоснабдяване, без тези на р. Марица. В град Първомай има изградена пречиствателна станция за отпадни води.

Подземни води

Източник на подземни води за община Първомай е подземно водно тяло BG3G00000NQ018 (Порови води в Неоген – Кватернер – Пазарджик –Пловдивския район),което е разположено в централната част на района с обща площ от 3825 кв. км. В района на РИОСВ-Пловдив описаното по-горе доземно водно тяло е в лошо химично състояние.

Отпадни води

Основни източници на отпадъчни води са канализациите, които се оттичат в открити водни басейни. Изградените локални пречиствателни станции и съоръжения на територията на общината се поддържат в сравнително добро състояние. В град Първомай действа новоизградена пречиствателна станция за отпадни води.

Шумово замърсяване

Най-голям дял в акустичния режим има транспортният шум – автомобилен и железопътен, който при интензивен трафик надхвърля допустимите хигиенни норми от 55-60 ДБ. Освен транспортния шум, шумово замърсяване има и от различните производствени и някои битови дейности, свързани със строителство ремонт.

Управление на отпадъците

Битовите отпадъци в община Първомай се депонират в Регионалния център за обезвреждане на твърди битови отпадъци (РЦОТБО) – Асеновград, което обслужва и общините Асеновград, Садово, Куклен и Лъки.

Старото депо в землището на кв. Дебър е закрито през 2009 г. и се рекултивира. В общината няма наблюдения върху морфологичния състав на отпадъците и затова се приемат средните стойности за страната, за общини с население от 25 000 до 50 000 души. Най-голям дял, около 33%, са на инертни строителни материали, сгурия, пепел, пръст и др., следват хранителните отпадъци с около 21%, хартия – 10,5%, пластмаса – 9,50%, стъкло – 9%, градински отпадъци – 5,50%, текстил – 3,50% и др.

Обезвреждане на животински трупове и странични животински продукти

Община Първомай е издала заповеди за одобряване на терени за обезвреждане на животински трупове и странични животински продукти.

Одобрените от БДИБР имоти за обезвреждане на животински трупове и странични животински продукти са:

- С писмо № РД-11-60/05.05.2016 г.:
ПИ с № 004013, № 005157 и № 008006 с ЕКАТТЕ 11123– с. Винаца
ПИ № 801052 с ЕКАТТЕ 59080– гр. Първомай;
- С писмо № РД-11-1/04.01.2017 г.:
ПИ с № 004180, № 004181 с ЕКАТТЕ 17484– с. Градина;
- С писмо № ПУ-02-142 (1)/02.08.2019 г.:

ПИ с № 008046 с ЕКАТТЕ 40155– с. Крушево;

- Част от имот № 063044 с ЕКАТТЕ 72093 и координати 25° 8'35,965" Е, 42° 5'37,321" N – с. Татарево.

С писмо № ПУ-02-160 (1)/07.08.2019 г.:

- Част от имот № 999278 с ЕКАТТЕ 11627- от линия с координати 25° 18'48,345" Е, 41° 58'10,664" N до линия с координати 25° 19'0,098E, 41° 58'12,174" N – с. Воден;
- Част от имот № 000323 с ЕКАТТЕ 07675 - от линия с координати 25° 18'11,662" Е, 42° 3'10" N до линия с координати 25° 18'10,196" Е, 42° 3'9,626" N и от линия с координати 25°18'9,579" Е, 42° 3'6,185" N до линия с координати 25° 18'8,212E, 42° 3'6,517" N- с. Бяла река.

За одобрените терени са спазени изискванията на Наредба № 22 от 10 февруари 2006 г. за условията и реда за обезвреждане на странични животински продукти и на продукти, получени от тях, и на специфичнорискови материали извън обектите, регистрирани в РВМС (обн. ДВ. бр.21 от 10 Март 2006г.). В проекта на ОУП за одобрените терени е обособен самостоятелен устройствен режим: терен за загробване на животни (Тгрж).

4.2.1. РИСКОВЕ ОТ ПРИРОДНИ БЕДСТВИЯ И АВАРИИ

През последното десетилетие статистиката показва увеличаване в броя на бедствията, предизвикани от природни явления, които имат негативни последици за населението, инфраструктурата и икономиката на района. За територията на община Първомай е възможно настъпването на следните бедствия:

- бедствия, предизвикани от земетресения, наводнения, горски и полски пожари, снежни бури и обледявания, свлачища и срутища, бурни ветрове, смерчови явления;
- бедствия, вследствие на епидемии и пандемии по хората, животните и растенията;
- бедствия, вследствие на крупни промишлни аварии и пожари;
- бедствия, вследствие на пътни транспортни инциденти.

Риск от земетресения

Съгласно картата за сеизмично райониране на България, територията на община Първомай попада в зона със земетръсно проявление от IX степен по скалата на Медведев-Шпохоер-Карник(МШК-64), под рязкото въздействие на Пловдив-Чирпанското огнище. За общината има одобрен план за защита при земетресения, който предвижда следния набор от мерки за намаляване на риска или ограничаване на щетите от земетресения:

- изследване, анализ и оценка на сеизмичния риск за територията на общината;
- актуализация на сеизмичното райониране;

- упражняване на контрол за спазване на нормативната уредба при териториално-устройственото планиране, инвестиционното проектиране и експлоатация на сградите;
- усилване на амортизираните и неосигурените на сеизмично въздействие сгради и съоръжения;
- системи за ранно предупреждение;
- обучение и практическа подготовка на щаба за координация и екипите на ЕСС.

Риск от наводнения

За общината има одобрен план за защита при наводнения от 2019 г., който определя необходимите превантивни мерки за предотвратяване и намаляване на риска.

В обхвата на ОУПО попадат следните райони със значителен потенциален риск от наводнения, определен на основание чл. 146г от Закона за водите:

- МА_04 – р. Марица-Димитровград;
- МА_05 – р. Марица-Пловдив;
- МА_06 – р. Мечка.

В зависимост от степента на заплахата от настъпване на наводнение в горепосочените райони, по информацията от БДИБР, на територията на общината са дефинирани следните три степени:

- Ниска вероятност (вероятност за повторно настъпване на наводнение за период по-голям или равен на 1000 години);
- Средна вероятност (вероятност за повторно настъпване на наводнение за период по-голям или равен на 100 години);
- Висока вероятност (вероятност за повторно настъпване на наводнение за период по-голям или равен на 20 години).

На схема „Риск от наводнения“ към ОУПО са отразени графично границите и обхвата на районите със значителен риск. Най-голяма площ с висока вероятност за настъпване на наводнение има

В зависимост от причините, поради които възникват наводненията, те могат да бъдат разделени на:

- наводнения, предизвикани от падането на обилни дъждове или от интензивно топене на снегове;
- наводнения, предизвикани при разрушаване на хидротехнически съоръжения (язовирни стени, диги и др.).

На територията на общината има регистрирани няколко сериозни наводнения, нанесли щети в с. Винаца, с. Градина, с. Добри дол, с. Караджалово и гр. Първомай. Като

потенциално опасни съоръжения са дефинирани язовирите Брягово, Дебър 1, Дебър 2, Искра 5А, Искра 2. Язовирите Леново, Златовръх, Въча, Мечка и Пясъчник, които се намират извън границата на общината, също са потенциално опасни.

Риск от пожари

Община Първомай има одобрен план за защита при пожари от 2019 г., който определя необходимите превантивни мерки за намаляване на риска от възникване на пожари.

Пожари в населените места на община Първомай могат да възникнат в резултат на късо съединение в ел. инсталациите при нарушение на работния цикъл на производствени предприятия, бензиностанции, поради човешка намеса или поради природно бедствие. Според плана за защита при пожари най-голям е рискът от възникване на горски и полски пожари за периода на месеците май-септември. Причините за възникване на горски пожари са най-често свързани с неправилното боравене с огън и природни фактори (мълнии) и др. При летния сезон има опасност от полски пожари, поради неспазване на противопожарните норми за защита на посевите.

Риск от аварии

Петролна база на ТД „Държавен резерв“ гр. Пловдив към „Държавен резерв“ военновременни запаси.

Предприятието е класифицирано с висок рисков потенциал по реда на глава седма, раздел I от Закона за опазване на околната среда (ЗООС). Обектът е складово стопанство съхраняващо суровини, материали и стоки представляващи държавен резерв и военноморски запаси.

Класификацията на предприятието се обуславя от това, че в него се съхраняват опасни вещества - нефтопродукти и алтернативни горива в големи количества (автомобилен бензин и котелно гориво > 25 000 т.).

Местоположението на площадката е: гр. Първомай, ул. „Ал. Стамболийски“ (УПИ III, кв. 167 по плана на гр. Първомай), географски координати: 42°05'38.0"N, 25°14'10.6"N. В близост до площадката няма жилищни и обществени сгради, училища, детски градини или болници.

В одобрения доклад за безопасност на ПБ Първомай са представени компютърни симулации на последствията от аварии при десет сценария.

Въз основа на вида, количествата на опасни вещества, тяхното местоположение на площадката на предприятието и процесите на тяхното производство/употреба, са определени два типа зони около съоръженията:

- Първа зона „Висока смъртност“
- Втора зона „Сериозни поражения“

Сценарий №1: Експлозия в резервоар за бензин с капацитет 5000 м³, в който има „мъртъв“ обем от около 270 м³ остатъчен бензин. През горещите летни месеци е възможно

да се образува лесно възпламеняема гориво-въздушна смес, която да доведе до образуване на „огнено“ кълбо.

- Първа зона „Висока смъртност“ е с диаметър 60 м;
- Втора зона „Сериозни поражения“ е с диаметър 120 м;

Сценарий №2: Пожар в „локва“ с площ 2304 м³.

- Първа зона „Висока смъртност“ е с диаметър 44 м;
- Втора зона „Сериозни поражения“ е с диаметър 64 м;

Сценарий №3: Пробив в резервоар за бензин с капацитет 5000 м³ и наличие на условия за възникване на пожар под формата на „струест“ пламък. Резултатът показва, че няма условия за възникване на пожар под формата на „струест“ пламък.

Сценарий №4: Пробив в резервоар за бензин с капацитет 5000 м³ и образуване на „локва“. Резултатът показва, че токсичният облак остава до голяма степен на територията на базата.

Сценарий №5: Изтичане на бензин в котлована на резервоар с капацитет 5000 м³ и последващо възникване на пожар от „локва“. Резултатът показва, че токсичният облак остава до голяма степен на територията на базата.

Сценарий №6: Изтичане от пробив в резервоар за котелно гориво с вместимост 20 000 м³. Разливът няма да създаде реална опасност за работещите на площадката на ПБ Първомай и няма да застраши населението на града.

Сценарий №7: Експлозия в резервоар за котелно гориво с капацитет 20 000 м³, в който има „мъртъв“ обем от около 3250 м³ остатъчно котелно гориво.

- Първа зона „Висока смъртност“ е с диаметър 256 м;
- Втора зона „Сериозни поражения“ е с диаметър 522 м;

Сценарий №8: Изтичане на котелно гориво в котлована на резервоар с капацитет 20 000 м³ и последващо възникване на пожар от „локва“ (симулация с програмата „ALOHA“).

- Първа зона „Висока смъртност“ е с диаметър 190 м;
- Втора зона „Сериозни поражения“ е с диаметър 272 м;

Сценарий №9: Пробив в резервоар за котелно гориво с капацитет 20 000 м³ и наличие на условия за възникване на пожар под формата на „струест“ пламък. Няма условия за възникване на такъв пожар, тъй като в резервоара няма компресиран газ и температурата на кипене на горивото е много висока.

Сценарий №10: Изтичане на котелно гориво в котлована на резервоар с капацитет 20 000 м³ и последващо възникване на пожар от „локва“ (инженерни изчисления). Резултатът показва, че почти не се засяга територията на съседното предприятие.

Най-голям диаметър е определен за зоните с център група надземни резервоари за автомобилен бензин (3 резервоара по 20 000 м³ = 60 000 м³) – зона на „Висока смъртност“ - 305 м и зона на „Сериозни поражения“ – 610 м.

При Сценарий №2 се очаква най-малко влияние. Определени са зона на „Висока смъртност“ – 44 м и зона на „Сериозни поражения“ – 64 м.

Според доклада за безопасност, зоните на потенциални сериозни поражения при авария няма да засегнат най-близко разположените жилищни квартали.

Съгласно разпоредбите на чл. 104 от ЗООС, при устройственото планиране на нови строежи, включително изграждането на транспортни пътища, възложителят следва да се съобрази с ПБ Първомай и да осигури безопасни разстояния до проектните жилищни райони, обектите с обществено предназначение по смисъла на §1, т.29в от ДР на ЗООС, зоните за отдых, съседните предприятия и районите и строежите, които могат да бъдат източник или да увеличат риска или последствията от голяма авария и да предизвикат ефект на доминото (в т.ч. магистрални газопроводи) и големи транспортни пътища.

Анализ и оценка на риска от бедствия

За община Първомай е одобрен план за защита при бедствия, чиито основни цели са следните:

- Извършване на анализ и оценка за риска от възникване на бедствия на територията на общината;
- Набелязване на превантивни мерки за предотвратяване или намаляване на неблагоприятните последици в резултата на бедствия;
- Уреждане на взаимодействие между частите на Единната спасителна система(ЕСС);
- Създаване на способности за подпомагане и възстановяване на засегнатите райони и пострадалото население.

Планът за защита при бедствия на община Първомай представя качествена оценка на риска посредством матрица, определена от два фактора: вероятност и последствия.

Вероятността и последствията определят нивото на риска (екстремно, високо, умерено или ниско). Нивата на риск са модификация на матрицата на риска в БДС ISO 31010: „Управление на риска – методи за оценяване на риска“.

Получената крайна числова стойност в използвания общ шаблон за оценка на риска, е сумата от получените в процеса на „преценяване на риска“ числови стойности по критериите „Управляемост“, „Нарастване“ и удвоената стойност на критерия „Сериозност“. Критерият „Управляемост“ дава възможност за определяне на текущото състояние на управление на риска за всяка опасност, както и за оценяване на напредъка на управлението в рамките на превенция, готовност, реагиране и възстановяване.

Нивото в критерий „Нарастване“ се определя въз основа на комбинация от „нарастването на вероятността за настъпване на събитието“ и „промяна в излагането на общността“.

Оценка на риска																
Идентифициране на опасностите	Анализиране на риска			Преценяване на риска										Общ сбор		
	Вероятност	Последствия	Ниво на риск	Сериозност					Управляемост						Нарастване	
				Социални последиствия	Последствия за инфраструктурата	Икономически загуби	Последствия за околната среда	Резултат	Превенция	Готовност	Реагиране	Възстановяване	Средноаритметична стойност			Оценка на нивото
Земетресения	Възможно	Катастрофални	Екстремно	5	5	4	3	9,3	1	4	3	4	3	2	14,3	
Скъсване на язовирната стена	Възможно	Големи	Екстремно	4	4	4	3	7,8	4	4	4	4	4	2	13,8	
Произшествия – автомобилен транспорт	Вероятно	Умерени	Високо	3	1	1	1	4	4	4	4	4	4	4	12,0	
Пожар опасни вещества	Възможно	Големи	Екстремно	4	2	3	3	6,5	4	4	4	5	4,25	1	11,8	
Речни наводнения	Вероятно	Умерени	Високо	3	3	3	2	5,8	4	4	4	4	4	2	11,8	
Пожар-градски условия	Възможно	Големи	Високо	3	1	3	3	5	4	4	4	4	4	2	11,3	
Радиационна опасност	Възможно	Катастрофални	Екстремно	4	0	3	4	5,7	4	4	4	1	3,25	1	10,0	
Пожар в земеделски територии	Възможно	Умерени	Високо	1	1	3	3	3	3	4	4	4	3,75	3	9,8	
Горски пожар	Възможно	Умерени	Високо	1	1	2	3	2,7	3	4	4	4	3,75	3	9,5	
Произшествия – жп транспорт	Възможно	Умерени	Високо	4	1	2	1	5,3	1	2	3	3	2,25	1	8,6	
Градушки	Възможно	Умерени	Ниско	2	3	2	2	4,5	1	1	2	4	2	2	8,5	
Поледици	Много рядко	Малки	Ниско	1	1	1	1	2	3	4	4	5	4	2	8,0	
Снегонавявания	Много рядко	Малки	Ниско	2	1	0	0	2,5	4	4	4	5	4,25	1	7,8	
Разлив на опасни вещества	Възможно	Големи	Високо	2	1	2	2	3,5	1	2	2	2	1,75	1	6,3	

Произшествия – въздушен транспорт	Много рядко	Умерени	Ниско	2	2	1	1	3,5	1	1	1	1	1	1	5,5
Високи температури	Възможно	Малки	Ниско	2	0	0	2	2,4	1	1	1	1	1	2	5,4
Суши	Възможно	Умерени	Ниско	1	1	1	1	2	1	1	2	3	1,75	1	4,8
Ерозия	Вероятно	Малки	Ниско	0	1	1	1	1	2	3	3	2	2,5	1	4,5
Свлачища	Много рядко	Незначителни	Ниско	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3,0

Източник: План за защита при бедствия на община Първомай.

Биоразнообразие

Защитена зона по Натура 2000: „Марица - Първомай“ с код BG0002081 за опазване на дивите птици

Защитена зона „Марица Първомай“ с код BG0002081, е обявена със Заповед № РД-909/11.12.2008 г. на МОСВ (ДВ бр. 13/2009 г.). „Марица- Първомай“ обхваща участък на река Марица в района на Първомай, с крайречни местообитания и земеделски земи разположени около нея. На територията на защитената зона са установени 84 вида птици, от които 22 са включени в Червената книга на България. Районът на р. Марица при Първомай е мястото в България, където белочелата сврачка гнезди в най-голяма численост. Мястото е едно от най-важните в страната и в Европейския съюз за опазване на този вид и на късопръстия ястреб.

Защитена зона по Натура 2000: „Градинска гора“ с код BG0000255 за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна

Защитена зона „Градинска гора“ с код BG0000255, е обявена с Решение № 122/02.03.2007 г. на Министерски съвет(ДВ бр. 21/2007 г.). Градинска гора е от голямо значение за биокоридора на р. Марица и е една от последните останали естествени заливни равнинни гори по реката. Влажните ливади са от голямо значение за поддържане популацията на *Leucosjum aestivum* (вид записан в Червената книга на България). Мястото е и от голямо значение за размножаването на много видове. То е разположено на един от най-значимите миграционни пътища във вътрешността на страната.

Защитена зона по Натура 2000: „Река Каялийка“ с код BG0000435 за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна

Защитена зона по Натура 2000: „Река Каялийка“ с код BG0000435, е обявена с Решение № 122/02.03.2007 г. на Министерски съвет (ДВ бр. 21/2007 г.). Зоната е биокоридор за фауната, като свързва Марица 2 и Драгойна-Мечковец. Биологичните видове с обозначение „А-Национални“ са защитени представители на флората и фауната, включени в българския Закон за биологичното разнообразие и следователно са с най-висок приоритет.

Защитена зона по Натура 2000: „Река Мечка“ с код BG0000436 за опазване на природните местоитания и на дивата флора и фауна

Защитена зона по Натура 2000: „Река Мечка“ с код BG0000436, е обявена с Решение № 122/02.03.2007 г. на Министерски съвет (ДВ бр. 21/2007 г.). Зоната представлява биокоридор между Родопите и река Марица. Недостатък са многото населени места, пътища и обработваеми земи в района. Биологичните видове с обозначение „А-Национални“ са защитени представители на флората и фауната, включени в българския Закон за биологичното разнообразие и следователно са с най-висок приоритет.

Защитена зона по Натура 2000: „Река Чинардере“ с код BG0000438 за опазване на природните местоитания и на дивата флора и фауна

Защитена зона по Натура 2000: „Река Чинардере“ с код BG0000438, е обявена с Решение № 122/02.03.2007 г. на Министерски съвет (ДВ бр. 21/2007 г.). Полосата от чинари по горното течение на реката е заобиколена от обработваеми земи. Зоната е важен биокоридор за различни видове. В нея се наблюдава значително разнообразие и концентрация на сврачки. Биологичните видове с обозначение „А-Национални“ са защитени представители на флората и фауната, включени в българския Закон за биологичното разнообразие и следователно са с най-висок приоритет.

Защитена зона по Натура 2000: „Река Марица“ с код BG0000578 за опазване на природните местоитания и на дивата флора и фауна

Защитена зона по Натура 2000: „Река Марица“ с код BG0000578, е обявена с Решение № 122/02.03.2007 г. на Министерски съвет (ДВ бр. 21/2007 г.). Първата част от зоната включва участък от 105 км покрай реката. Територията е представена предимно от открити площи, горските терени са рядкост и обикновено присъстват като изкуствено засадени тополи. Голяма част от зоната е запустяла обработваема територия, доскоро използвана за пасища.

Защитена зона по Натура 2000: „Родопи-Средни“ с код BG0001031 за опазване на природните местоитания и на дивата флора и фауна

Защитена зона по Натура 2000: „Родопи-Средни“ с код BG0001031, е обявена с Решение № 661/16.10.2007 г. на Министерски съвет (ДВ бр. 85/2007 г.) и с Решение № 811/16.11.2010 г. за изменение и допълнение на списъци за защитените зони. Зоната включва частите Добростан-Преспя и Драгоица-Мечковец на Родопите. В по-високите райони се съхраняват иглолистни и букови гори, в по-ниските - дъбови гори.

Защитена местност „Находище на блатно кокиче“

ЗМ „Находище на блатно кокиче“ – село Винаца, е обявено със Заповед № 1938/03.07.1970 г. на МГОПС, с цел да се запази едно от малкото естествени находища на блатно кокиче (*Leucosjum aestivum*), в България. Находището е с площ 186 дка и обхваща част от горски масив на ДЛ „Първомай“, под контрола на РИОСВ – Пловдив. Кокичето съдържа алкалоида галатамин, който е основен компонент за производството на уникалното българско лекарство „Нивалин“.

Защитена местност „Шарения остров“

Обявена е със Заповед № 2122/21.01.1964 г. на КГГП за историческо място, и е прекатегоризирано в защитена местност със Заповед № РД-325/31.03.2003 г. на МОСВ, с цел опазване на типична естествено формирала се лонгозна растителност върху островно образование на р. Марица, с площ 4 дка.

Защитена местност „Находище на блатно кокиче“

Намира се в землището на с. Градина на площ от 234,44 ха. Обявена е със Заповед № РД-325/31.03.2003 г. на МОСВ, с цел опазване на находище на блатно кокиче (*Leucojum aestivum* L) и естествена равнинна крайречна гора от полски бряст (*Ulmus minor*) и летен дъб (*Quercus robur*).

Защитена местност „Попова ада“

Обявена е със Заповед № РД-696 от 19.09.2007 г. на МОСВ, с цел опазване на природни местообитания с консервационна значимост – вътрешни лонгозни гори край р. Марица и смесени тополови гори; запазване на представителни съобщества и екосистеми от островен тип в поречието на Марица, в землището на с. Винаца, площ от 178,867 дка.

Природна забележителност „Фосилни находки“

С цел запазването на находището на фосилни находки от гръбначни животни, представители на хоботни бозайници, то е обявено за природна забележителност със Заповед № 36/11.01.1968 г. на МГГП, с обща площ от 9 100 ха, в землищата на селата Поповица, Ахматово, Богданци, Селци, Езерово, Бяла река и Православен, и е под закрилата на РИОСВ-Пловдив.

5. ОБОБЩЕНА СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКА И ФУНКЦИОНАЛНО-ПРОСТРАНСТВЕНА ХАРАКТЕРИСТИКА

5.1. СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ АСПЕКТИ

Община Първомай е в отлична географска ситуация – в най-активното южнобългарско пространство – метрополитенския ареал на областният център Пловдив, в най-голямата и силна исторически формирала се трансконтинентална урбанистично-ландшафтна цивилизационно-културна анфилада – югоизток/североизток, повлияла в най-голяма степен световното/глобалното развитие. Тази предпоставка беше компрометирана в последните 60 години, в резултат на комунистическата (тоталиристична) идеологическа парадигма, която на „входа“ изглеждаше прекрасно, но на „изхода“ даде грешен резултат и експериментът ѝ приключи с провал (за случая важи латинската сентенция **Violencia non durat/Насилието не е трайно**), и демографската ситуация сега е неин резултат, тенденция започнала още от 1955 г. („априлския вятър“), която за съжаление ще продължи и в следващите 50 години. Редно е да се отбележи, че това не се дължи единствено на урбанизацията, а на цялостната погрешна социална политика и резултатите са очевидни – демографска стагнация и криза в националните идеали. Оптимистичното е, че

експериментът е „в историята“ и неговите последствия, макар и трудно, са преодолими, с правилни социални стратегии и практики.

Разработените прогнози (хипотези) на демографското развитие имат конвергентен характер и отразяват общите тенденции в демографското развитие на страната, респ. и на община Първомай. И в трите варианта (модели) – *песимистичен, оптимистичен и реалистичен*, се потвърждава тенденцията към намаляване и застаряване на населението. При песимистичния вариант с близо 1/3 – 31.2%, при оптимистичния вариант с около 1/5 – 19.8 % и при реалистичния (тенденциален – среден) вариант с около 1/4 – 22.1%. Това безспорно ще даде своето отражение върху всички аспекти на социалния живот в общината – и в негативен, и в позитивен смисъл.

При формулиране на сценариите/хипотезите за икономическото развитие следва да се отчете влиянието на комплекс от условия и фактори. Те са свързани с: 1. Необходимостта от придаване на нов динамизъм и качество на общината, който в значителна степен е резултат от действието на системата “Труд”; 2. Използването на пространствени и устройствени фактори за реализацията на този динамизъм и качество.

Обективните *фактори и стимули* за такова развитие на икономиката на общината са: Общината е важен комуникационен и транспортен център на границата на четири области – Пловдив, Стара Загора, Хасково и Кърджали; 2. През територията на община Първомай преминава международно автомобилно трасе, което обединява няколко транс– континентални автомобилни пътища от Западна и Централна Европа към Азия или Близкия Изток. Това местоположение през годините е играло съществена роля както за икономиката на общината, така и за нейното демографско и социално развитие;

Традиции в земеделието и животновъдството – общината е център на обширна Все още добра съхраненост на земеделската земя, възможности за развитие на модерно земеделие;

Богато културно-историческо наследство;

Наличието на резерви в качествено и пространственото усвояване на туристическите ресурси;

Сравнително добра изграденост на енергийната, съобщителната и водостопанската системи в общината;

Развитие на нови територии за икономическа активност и логистика по трансевропейската ж.п. линията София-Истанбул минаваща през общината;

Съпътстваща селскостопанското производство преработвателна промишленост с висока добавена стойност;

Натрупан опит и традиции в развитието на хранително-вкусовата промишленост – преработка на плодове и зеленчуци, рафинирано слънчогледово олио, млекопреработване, тютюневи изделия и текстилната промишленост.

Бъдещото развитие на общината е свързано с активното сътрудничество и коопериране с община Пловдив и съседите от Пловдивския, Хасковския и Старозагорския регион, с отварянето ѝ към Европа и света. Перспективите за икономическото развитие на

община Първомай са свързани главно с привличането на инвеститори и стимулирането на местните предприятия за развитие на преработвателната промишленост, транспорта и създаване на връзки с други страни, както и развитие на туризма.

Обективните дадености за социално-икономическото развитие на община Първомай и бъдещите възможности за тяхното доразвиване са в основата на устройствените решения на проекта на Общия устройствен план, водещи до устойчиво развитие и създаване на определен комфорт на средите, в които се осъществява човешкия жизнен цикъл.

5.2. ФУНКЦИОНАЛНО-ПРОСТРАНСТВЕНИ АСПЕКТИ

От баланса на функционално-териториалната структура на общината могат да се направят следните изводи:

Общата площ на общината е 53370,97 ха или 5 337 097 000 кв м. При население на общината към 2017 г. от 23 843 души значи, че на един човек се падат 2,24 ха, 22,38 дка или 22,384 кв. метра от територията на общината. Това гарантира устойчиво развитие на различните видове функционални дейности на населението в общината.

С най-голям относителен дял е земеделската територия – 70,89%, на второ място е горската територия – 17,89 %, следват урбанизираните територии – 5,22 %, територии за транспорт – 3,06 % и води водни обекти – 2,95 %. В тази обща оценка влизат и защитените и нарушени територии, както и тези по Натура 2000, които имат относителен дял от общо 29,80%.

Общата площ на урбанизираните територии е 2783,35 ха, а на урбанизираните територии „населени места“ е 2013,36, което е 72,33 % от площта на урбанизираните територии. От тази площ по функционално предназначение са:

За жилищни функции – 1309,41 ха или 65,02 %, по 435,93 кв м / човек;

За обществено-обслужващи – 65,08 ха или 3,03 %, по 27,92 кв м / човек;

За озеленяване – 129,68 ха или 6,45 %, по 54,39 м кв / човек;

За спорт – 30,30 ха или 1,50 %, по 12,72 м кв / човек;

За складово-производствена дейност – 120,30 ха или 5,96 %, по 50,45 м кв / човек;

За улици – 358,57 ха или 17,83 %, по 150,30 м кв / човек.

Анализът на данните показва, че функционалните дейности в урбанистично-селищните структури, са добре териториално обезпечени за нормалното осъществяване на дейностите си.

Урбанизираните територии извън населените места са 769,98 ха или – 27,66 % от урбанизираните територии. От тях по функционално предназначение са:

За жилищни – 136,39 ха или 17,71 %;

За озеленяване – 10,75 ха или 1,39 %;

За спорт – 18,34 ха или 2,38 %;

За рекреация – 22,68 ха или 2,94 %;

За складово-производствени – 390,60 ха или 50,72 %;

За гробища – 42,72 ха или 5,55 %;

За брегозащита и геозащита – 146,08 ха или 18,97 %.

ФУНКЦИОНАЛНО-ТЕРИТОРИАЛЕН БАЛАНС – съществуващо положение. НАСЕЛЕНИЕ

БАЛАНС НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНАТА				
Наименование на териториалния елемент		Площ на същ. елементи		
		площ ха	дял %	м2/ на жител
1.	Урбанизирана територия	2783.35	5.22	
1.1.	Урбанизирана територия - населени места	2013.36	3.77	844.43
1.1.1.	Терени за жилищни функции	1309.41	2.45	549.18
1.1.2.	Терени за обществено обслужване	65.08	0.12	27.30
1.1.3.	Терени за озеленяване	129.68	0.24	54.39
1.1.4.	Терени за спортни функции	30.33	0.06	12.72
1.1.5.	Терени за складово-производствени функции	120.30	0.23	50.45
1.1.6.	За улична мрежа	358.57	0.67	
1.2.	Урбанизирана територия извън населените места	769.98	1.44	
1.2.1.	Терени за жилищни функции	136.39	0.26	
1.2.2.	Терени за обществено обслужване	1.95	0.004	
1.2.3.	Терени за озеленяване	10.75	0.02	
1.2.4.	Терени за спортни функции	18.34	0.03	
1.2.5.	Терени за курортно рекреационни функции	22.68	0.04	
1.2.6.	Терени за складово-производствени функции	390.60	0.73	
1.2.7.	Терени за обекти на културно-историческото наследство	0.08	0.0001	
1.2.8.	Терени за инженерна инфраструктура	0.39	0.0007	
1.2.9.	Терени за брегозащитна и геозащитна инфраструктура	146.08	0.27	
1.2.10.	Терени за гробищен парк	42.72	0.08	
2.	Територии на транспорта	1634.50	3.06	
3.	Земеделска територия	37832.03	70.89	
3.1.	Обработваеми земи - ниви	26361.37	49.39	
3.2.	Обработваеми земи - трайни насаждения	1874.85	3.51	
3.3.	Обработваеми земи - пивади	408.82	0.77	
3.4.	Мери и пасища	5961.69	11.17	
3.5.	Неизползваема земеделска земя	2243.76	4.20	
3.6.	Територии заети от скали и пясъци	468.71	0.88	
3.7.	Гори в земеделски земи	512.82	0.96	
4.	Горска територия	9547.31	17.89	
4.1.	Защитни гори и земи	452.37	0.85	
4.2.	Специални гори и земи	2786.74	5.22	
4.3.	Стопански гори и земи	6308.20	11.82	
5.	Територия заета от води и водни обекти	1573.78	2.95	
	Обща площ на общината	53370.97	100.00	
	в това число			
6.	Защитени и нарушени територии	38063.51	71.32	
	Защитени зони по Natura 2000			
А	BG0000255 Градинска гора	429.19	0.80	
Б	BG0000435 Река Каяклийка	5.76	0.01	
В	BG0000436 Река Мечка	666.03	1.23	
Г	BG0000438 Река Чинардеря	176.87	0.33	
Д	BG0000578 Река Марица	1641.38	3.08	
Е	BG0001031 Родопи - Средни	13296.45	24.91	
Ж	BG0002081 Марица - Първомай	8862.7	16.61	
З	Защитени местности	271.47	0.51	
И	Природна забележителност "Фосилни находки"	12669.68	23.74	
Й	Нарушени територии за възстановяване и рекултивация (кариери, сметица)	53.98	0.10	

6. КОНЦЕПЦИЯ ЗА ФУНКЦИОНАЛНО-ПРОСТРАНСТВЕНА СТРУКТУРА НА ОБЩИНА ПЪРВОМАЙ

Общият устройствен план на община Първомай, в координация с Общинския план за развитие на община Първомай, който е средносрочен документ, както и с прогнозните документи от национално равнище, респ. европейско равнище, е документ, който трябва да прогнозира и да гарантира устойчивостта на функционално-пространствената структура на общината през следващите 25 до 50 години, което го прави документ с дългосрочен хоризонт. Основанията за това са няколко: **първо** – в административно-териториално отношение не могат да се очакват значителни изменения, независимо от някои промени, които ще се направят на регионално равнище – вместо сегашните 6 региона, ще станат 4; **второ** – географската, териториалната и урбанистично-ландшафтната ситуация не само ще се запази, но се очаква да развие и нови позитивни аспекти; **трето** – съотношението *градско/селско* население ще се запази, като от сегашните 52/48 %, ще стане 49/51%; **четвърто** – ще се запази и функционалното използване на територията; **пето** – очаква се повишаване интензивността на икономическата активност, особено в земеделието и сектора на преработващата хранително-вкусова индустрия; **шесто** – ще се повиши качеството на общата благоустроеност, вкл. на всички снабдителни системи и на тяхната техническа структура; **седмо** – ще се повиши комфорта на обитаване и на социалната инфраструктура и структура; **осмо** – ще се доразвият отличните възможности за рекреация и отдих; **девето** – ще се съхрани биологичното разнообразие на територията на общината, което ще е гаранция за нейната екологична устойчивост; **десето** – ще се формира ново отношение към културно-историческото наследство, чрез създаването на адекватни туристически продукти и практики; **единайсето** – ще се интензифицират регионално-метрополитенските отношения; **дванайсето** – всичко това ще допринесе за формирането на нов имидж на общината.

7. ПРОЕКТ ЗА ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ПЪРВОМАЙ

Проектът за Общ устройствен план на община Първомай е резултат от направения цялостен социално-икономически и функционално-пространствен анализ на общината във всичките му аспекти, взаимодействието и координацията с всички планови документи от по-горни равнища, както и на законодателството в Р. България, касаещо устройственото планиране. Проектът прави необходимите предвиждания с оглед потребностите на различните функционални дейности така, че те да могат да се развиват пълноценно и качествено. Обитаването ще се реализира основно като частна инициатива, като общината трябва да реализира инициативи за социален жилищен фонд, за нуждаещи се жители на общината. Предвидено е включване в урбанизираните селищни територии на жилищни терени, които сега са извън регулация, както и на терените за спорт. Най-голямо увеличение имат складово-производствените функции, а като ново е предвиждането на терени за смесени обслужващо-производствени функции. Предвижданията на проекта по функционално предназначение са:

1. Урбанизираните територии от 2,783.35 ха стават 3 373,97 ха или се увеличават с 590,62 ха - 21 %.

1.1. Урбанизирани територии – населени места от 2,013.36 ха стават 2718.06 ха или се увеличават с 704.7 ха – 35 %.

1.1.1. Терените за жилищни функции от 1,309.41 ха стават 1,434.85 ха или се увеличават със 125.44 ха – 9 %.

1.1.2. Терените за обслужващи функции от 65.08 ха стават 68.50 ха или се увеличават само с 3.42 ха – 0.5 %.

1.1.3. Терените за озеленяване от 129.68 ха стават 153.74 ха или се увеличават 24.06 ха – 19 %.

1.1.4. Терените за спорт от 30.33 ха стават 43.0 ха или се увеличават с 13.31 ха – 44 %.

1.1.6. Терените за складово-производствени функции от 120.30 ха стават 410.38 ха или се увеличават с 290.08 ха – 342%.

1.1.7. Предвиждат се терени за смесени обслужващо-производствени функции, каквито до сега не е имало, в размер на 237,43 ха.

1.1.8. Предвижда се включване на гробищни паркове, които сегаса извън регулация, да станат елементи на селищните структури в размер на 7.07 ха.

1.1.9. Улиците се запазват в настоящия си размер от 358.57 ха.

1.2. Урбанизираните територии извън населените места от 769.98 ха стават 655,91 ха или се намаляват със 114,07 ха - 15 %.

1.2.1. Терените за жилищни функции от 136.39 ха стават 7.32 ха или се намаляват със 129.07 ха, което се дължи на включването им в селищните територии.

1.2.8. Терените за складово-производствени функции от 390.60 ха стават 357.99 ха или се намаляват с 32.61 ха.

1.2.9. Предвиждат се терени за загробване на животни, каквито до сега не е имало, в размер на 20,52 ха.

2. Териториите на транспорта от 1,634.50 ха стават 1,586.67 ха или се намаляват с 47.83 ха.

С тези предвиждания се приема, че ще бъдат удовлетворени всички бъдещи потребности за успешно функциониране на общината, в следващите 20 – 50 години.

ФУНКЦИОНАЛНО-ТЕРИТОРИАЛЕН БАЛАНС – проектно предвиждане.

БАЛАНС НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНАТА					
Наименование на териториалния елемент		Площ на същ. елементи		Площ на проектни елем.	
		площ ха	дял %	площ ха	дял %
1.	Урбанизирана територия	2783.35	5.22	3373.97	6.32
1.1.	Урбанизирана територия - населени места	2013.36	3.77	2718.06	5.09
1.1.1.	Терени за жилищни функции	1309.41	2.45	1434.85	2.69
1.1.2.	Терени за обществено обслужване	65.08	0.12	68.50	0.13
1.1.3.	Терени за озеленяване	129.68	0.24	153.74	0.29
1.1.4.	Терени за спортни функции	30.33	0.06	43.02	0.08
1.2.5.	Терени за предимно производствени функции	-	-	4.50	0.01
1.1.6.	Терени за складово-производствени функции	120.30	0.23	410.38	0.77
1.1.7.	Терен за смесени обслужващо-производствени функции	-	-	237.43	0.44
1.1.8.	За гробищен парк	-	-	7.07	0.01
1.1.9.	За улична мрежа	358.57	0.67	358.57	0.67
1.2.	Урбанизирана територия извън населените места	769.98	1.44	655.91	1.23
1.2.1.	Терени за жилищни функции	136.39	0.26	7.32	0.01
1.2.2.	Терени за обществено обслужване	1.95	0.004	4.92	0.01
1.2.3.	Терени за озеленяване	10.75	0.02	10.75	0.02
1.2.4.	Терени за спортни функции	18.34	0.03	8.38	0.02
1.2.5.	Терени за курортно рекреационни функции	22.68	0.04	17.58	0.03
1.2.6.	Терени за чисто производствена зона	-	-	0.50	0.001
1.2.7.	Терени за предимно производствени функции	-	-	4.56	0.01
1.2.8.	Терени за складово-производствени функции	390.60	0.73	357.99	0.67
1.2.9.	Терен за смесени обслужващо-производствени функции	-	-	25.78	0.05
1.2.10.	Терени за обекти на културно-историческото наследство	0.08	0.0001	0.08	0.001
1.2.11.	Терени за инженерна инфраструктура	0.39	0.0007	6.69	0.01
1.2.12.	Терени за брегозащитна и геозащитна инфраструктура	146.08	0.27	144.87	0.27
1.2.13.	Терени за гробищен парк	42.72	0.08	38.70	0.07
1.2.14.	Терени за заграбване на животни	-	-	20.52	0.04
1.2.15.	Терени за вилна устройствена зона	-	-	1.39	0.003
1.2.16.	Терени за животновъдни ферми	-	-	5.88	0.01
2.	Територии на транспорта	1634.50	3.06	1586.67	2.97
3.	Земеделска територия	37832.03	70.89	37296.35	69.88
3.1.	Обработваеми земи - ниви	26361.37	49.39	26000.94	48.72
3.2.	Обработваеми земи - трайни насаждения	1874.85	3.51	1866.84	3.50
3.3.	Обработваеми земи - ливади	408.82	0.77	408.04	0.76
3.4.	Мери и пасища	5961.69	11.17	5878.32	11.01
3.5.	Неизползваема земеделска земя	2243.76	4.20	2168.64	4.06
3.6.	Територии заети от скали и пясъци	468.71	0.88	461.66	0.87
3.7.	Гори в земеделски земи	512.82	0.96	511.91	0.96
4.	Горска територия	9547.31	17.89	9545.05	17.88
4.1.	Защитни гори и земи	452.37	0.85	451.29	0.85
4.2.	Специални гори и земи	2786.74	5.22	2786.03	5.22
4.3.	Стопански гори и земи	6308.20	11.82	6307.29	11.82
5.	Територия заета от води и водни обекти	1573.78	2.95	1568.93	2.94
	Обща площ на общината	53370.97	100.00	53370.97	100.00
	в това число				
6.	Защитени и нарушени територии	38063.51	71.32	38063.51	71.32
	Защитени зони по Natura 2000				
A	BG0000255 Градинска гора	429.19	0.80	429.19	0.80
Б	BG0000435 Река Каяклийка	5.76	0.01	5.76	0.01
В	BG0000436 Река Мечка	656.03	1.23	656.03	1.23
Г	BG0000438 Река Чинардере	176.87	0.33	176.87	0.33
Д	BG0000578 Река Марица	1641.38	3.08	1641.38	3.08
Е	BG0001031 Родопи - Средни	13296.45	24.91	13296.45	24.91
Ж	BG0002081 Марица - Първомай	8862.70	16.61	8862.70	16.61
З	Защитени местности	271.47	0.51	271.47	0.51
И	Природна забележителност "Фосилни находки"	12669.68	23.74	12669.68	23.74
Й	Нарушени територии за възстановяване и рекултивация (кариери, сметища)	53.98	0.10	53.98	0.10
К	Охранителни зони на язовири	-	-	42.56	0.08

7.1. СОЦИАЛНИ И ФУНКЦИОНАЛНО-ПРОСТРАНСТВЕНИ АСПЕКТИ

Социалните и функционално-пространствените – урбанистични, аспекти на Общия устройствен план на община Първомай, се анализират по основни характеристики.

ДЕМОГРАФИЯ. Демографската прогноза се разработи в три варианта, съобразно сегашната демографска ситуация и теоретическото моделиране:

Песимистичен вариант. Тенденцията на застаряване на населението и влошаване на възрастовата структура ще продължи, при следните прогнозни данни за общия брой на населението към : 2017 г. – 23 843 души, 2020 г. – 22 757 души, 2025 г. – 20 807 души, 2030 г. – 18 707 души, 2035 г. 16 407 души.

Оптимистичен вариант. Тенденцията на застаряване на населението и влошаване на възрастовата структура ще продължи, при следните прогнозни данни за общия брой на населението към: 2017 г. – 23 843 души, 2020 г. – 23 267 души, 2025 г. – 21 887 души, 2030 г. – 20 477 души, 2035 г. – 19 117 души.

Реалистичен вариант. Тенденцията на застаряване на населението и влошаване на възрастовата структура ще продължи, при следните прогнозни данни за общия брой на населението към: 2017 г. – 28 843 души, 2020 г. – 22 723 души, 2025 г. – 21 495 души, 2030 г. – 20 011 души, 2035 г. – 18 562 души.

Както се вижда от прогнозата и при трите варианта населението намалява. Приемаме за работен вариант т. нар. „реалистичен вариант“, при който намаляването на населението ще става с по-бавно темпо, отколкото при т. нар. „песимистичен вариант“.

ИКОНОМИКА. Съгласно актуализирания План за общинско развитие на община Първомай, за периода 2017-2020 г., е формулиран Приоритет 2: *Устойчиво икономическо развитие*, със следните мерки:

Мярка 2.1. Развитие на устойчива икономика:

2.1.1. Насърчаване на местния икономически потенциал и нови форми на заетост в общината;

2.1.2. Насърчаване на предприемачеството;

2.1.3. Насърчаване на иновациите;

2.1.4. Подпомагане на бизнес клъстерите, изграждането и развитието на бизнес мрежи и кооперирането.

Мярка 2.2. Изграждане на техническата, комуникационната и прилежащата инфраструктура към туристическите обекти в общината:

2.2.1. Изграждане на основна инфраструктура към туристическите обекти;

2.2.2. Насърчаване на местния икономически потенциал и нови форми на заетост;

2.2.3. Популяризиране на местните туристически продукти в национален и международен контекст.

Мярка 3. Развитие на устойчиво селско и горско стопанство:

2.3.1. Възстановяване и развитие на селскостопанския производствен капацитет;

2.3.2. Стимулиране на производството и преработката на земеделски продукти с висока добавена стойност и пазарен потенциал;

2.3.3. Инвестиции в развитието на горските райони и подобряване на жизнеспособността на горите;

2.3.4. Привличане на инвеститори;

2.3.5. Стимулиране разнообразяването на неземеделските дейности.

Мярка 2.4. Развитие на леката промишленост:

2.4.1. Насърчаване на местния икономически потенциал за развитие на леката промишленост;

2.4.2. Насърчаване на предприемачеството в конкретни сектори – преработвателен и хранителен;

2.4.3. Изграждане на регионален/общински клъстер „Лека промишленост“.

Така разработените цели и приоритети за икономическо развитие са в контекста на основната цел – *отворена икономика със стабилни темпове на растеж*.

Първият вариант на прогнозата за икономическо развитие предвижда средногодишни темпове на растеж от 1,5 до 2,0 % за целия период от 2017 до 2035 г., като най-добра е конкурентоспособността в селското стопанство, преработващата промишленост и най-вече в хранително-вкусовата промишленост, като модерен аграрен сектор.

Вторият вариант на прогнозата за икономическо развитие предвижда, предполага формирането на целенасочени управляващи въздействия, със средногодишен темп от 3,0 до 4,0 % растеж и структура ориентирана към високоефективни пропорции на секторите, отраслите и производствата, като се разчита основно на преработващата промишленост, модерен аграрен сектор и туризъм.

И двата сценария предвиждат динамично развитие на системата „Труд“, с очаквани позитивни резултати.

С оглед постигането на така заложените цели и приоритети за икономическо развитие, в Общия устройствен план са предвидени необходимите за това териториални структури и елементи.

ОБИТАВАНЕ. От направения анализ на обитаването се констатира, че то е с добри количествени показатели, но е необходимо подобряване на качествените му показатели. Ако се придържаме към демографската прогноза за 2035 г., то жилищната територия на един човек ще бъде в размер на 771 кв м. Това увеличение се дължи и на обстоятелството, че сега извън строителните граници има 136,39 ха терени за обитаване, които са включени в проекта като селищни територии. Това може да стане както от страна на обитателите, така и чрез подпомагане от държавата.

ПРОИЗВОДСТВО. Производствените дейности ще запазят своя специфичен структурен характер, с преобладаване на отраслите на леката промишленост, преработваща – хранително-вкусова и текстилна, както и в сферата на промишленото производство. С оглед на бъдещи развития на икономическите отрасли, в Общия устройствен план са предвидени необходимите за това терени.

ПОТРЕБЛЕНИЕ. Потреблението в общината е сравнително добре организирано и пространствено структурирано. С оглед на непрекъснатото усъвършенстване на технологиите за административно обслужване като „услуги на едно гише“, се очаква то в най-голяма степен да осигури комфорт на хората в общината при ползването на административни услуги.

С оглед на демографското развитие услугите в сферата на отглеждането, възпитанието и образованието няма да се нуждаят от съществена потребност на увеличаване на материалната база, освен в случаите, когато това е обусловено от нови организационни форми на възпитателно-образователния процес.

ОТДИХ. Общината разполага с прекрасни природни дадености и историко-археологически предпоставки за развитие на съвременни туристически продукти, които да позволят туризмът да стане и икономически отрасъл, така както е предвидено и в Общинския план за развитие. Тези аспекти са разгледани обстоятелствено и са намерили своите адекватни решения в Общия устройствен план.

КОМУНИКАЦИИ. В комуникационно отношение община Първомай е ситуационно много добре разположена, което я прави отворена за активни локални, регионални, държавни, континентални и трансконтинентални взаимоотношения. Предимства, които трябва да получат своето адекватно отражение в социално-пространствения просперитет на общината.

ЕКОЛОГИЯ. Екологическата ситуация в общината е много добра, без наличието на опасни агенти на нарушаване на екологическото равновесие. Предвижданото социално-пространствено развитие на общината е съобразено с най-високите изисквания за екологично устойчиво равновесие между природната и антропогенната системи.

7.2. УРБАНИСТИЧНО-СЕЛИЩНА СТРУКТУРА

Урбанистично-селищната структура на община Първомай се запазва, като се усъвършенства нейното функционално качество.

Проектът се съобразява с неизбежни дадености, например – терените за обитаване, които сега не са в селищните граници да се включат; да се даде статут на гробищата като урбанизиран елемент – гробищни паркове; да се включат като селищни елементи някои обекти на спорта и рекреацията, вкл. на озеленяването. Значително увеличение има само на урбанизираната територия на Първомай, вкл. на кв. Дебър и Любеново.

При очертаващата се негативна демографска ситуация – непрекъснато намаляване на населението, означава, че ще нараснат както брутните така и нетните разходи за поддържане на публичните дейности тяхната структура. Това в най-голяма степен се отнася както за вътрешноселищната транспортно-улична структура, но така също и за междуселищните пътища. Същото важи в не по-малка степен за водоснабдяването и канализацията, както и за общото благоустрояване, например градини, паркове, спортни обекти, публични пространства, както и личната имотна собственост на гражданите, не само дворната, но и сградната.

ФУНКЦИОНАЛНО-ТЕРИТОРИАЛЕН БАЛАНС ПО НАСЕЛЕНИ МЕСТА И ЗЕМЛИЩА

Баланс на територията на землището по функционално предназначение		Площ на		Площ на		Разлика + / -	Разлика + / -
		същ. елементи		проектни елем.			
		площ ха	дял %	площ ха	дял %	площ ха	дял %
гр. Първомай - землище							
Урбанизирана територия - населено място		511,2	6,62	896,44	11,61	385,24	4,99
1	Терени за жилищни ф-ции	349,37	4,53	338,07	4,38	-11,3	-0,15
2	Терени за общ. обслужване	24,65	0,32	28,78	0,37	4,13	0,05
3	Терени за озеленяване	8,91	0,12	22,67	0,29	13,76	0,18
4	Терени за спортни ф-ции	4,82	0,06	14,45	0,19	9,63	0,12
5	Терени за складово-произв. ф-ции	78,21	1,01	139,61	1,81	61,4	0,80
6	Терени за смесени обслужващо-произв. ф-ции	-	-	236,94	3,07	236,94	3,07
7	Терени за предимно-производствени ф-ции	-	-	3,49	0,05	3,49	0,05
8	Терени за гробища	-	-	4,45	0,06	4,45	0,06
9	Улична мрежа и пешеходни площи	45,24	0,59	107,98	1,40	62,74	0,81
Урбанизирана територия - извън населеното място		601,723	7,79	520,72	6,74	-81,00	-1,05
1	Терени за жилищни ф-ции	1,3	0,02	1,3	0,02	0	0
2	Терени за общ. обслужване	0,34	0	-	-	-0,34	0
3	Терени за спортни ф-ции	10,31	0,13	3,24	0,04	-7,07	-0,09
4	Терени за озеленяване	10,63	0,14	-	-	-10,63	-0,14
5	Терени за курортно рекреационни ф-ции	5,3	0,07	0,37	0,00	-4,93	-0,06
6	Терени за складово-производствени ф-ции	154,84	2,01	90,76	1,18	-64,08	-0,83
7	Терени за предимно-производствени ф-ции	-	-	0,32	0,00	0,32	0,00
8	Терени за чисто-производствени ф-ции	-	-	0,5	0,01	0,5	0,01
9	Терени за смесени обслужващо-произв. ф-ции	-	-	25,78	0,33	25,78	0,33
10	Терени за инженерна инфраструктура	0,003	0,001	3	0,04	3	0,04
11	Терени за гробища	11,06	0,14	11,7	0,15	0,64	0,01
12	Терени за загробване на животни	-	-	0,13	0,00	+ 0,13	0,00
13	Брегозащитна и геозащитна инфраструктура	99,65	1,29	98,44	1,28	-1,21	-0,02
14	Територии на транспорта	308,29	3,99	285,18	3,69	-23,11	-0,30

Земеделска територия		5866,68	75,99	5565,68	72,10	-301,00	-3,90
1	Обработваеми земи - ниви	4488,52	58,14	4256,69	55,14	-231,83	-3,00
2	Обработваеми земи - трайни насаждения	385,72	5	381,82	4,95	-3,9	-0,05
3	Обработваеми земи - ливади	78,67	1,02	78,16	1,01	-0,51	-0,01
4	Пасища и мери	687,54	8,91	648,94	8,40	-38,60	-0,51
5	Неизползваеми земеделски земи	131,35	1,7	108,54	1,41	-22,81	-0,30
6	Дерета, оврази, пясъци и скали	39,65	0,51	36,59	0,47	-3,06	-0,04
7	Гори в земеделски земи	55,23	0,72	54,38	0,70	-0,85	-0,01
Горска територия		468,66	6,07	466,99	6,05	-1,67	-0,02
1	Защитни гори и земи	46,12	0,6	45,46	0,59	-0,66	-0,01
2	Специални гори и земи	15,97	0,21	15,26	0,20	-0,71	-0,01
3	Стопански гори и земи	406,57	5,27	406,27	5,26	-0,3	0,00
Територия заета от води и водни обекти		272,06	3,52	270,49	3,50	-1,48	-0,02
Площ на землище		7720,32	100	7720,32	100		

с.Брягово - землище							
Баланс на територията на землището по функционално предназначение		Площ на		Площ на		Разлика	Разлика
		същ.елементи		проектни елем.		+ / -	+ / -
		площ ха	дял %	площ ха	дял %	площ ха	дял %
Урбанизирана територия - населено място		98,01	1,92	118,72	2,33	+ 20,71	+ 0,41
1	Терени за жилищни ф-ции	61,03	1,20	61,03	1,20	0,00	0,00
2	Терени за общ. обслужване	2,04	0,04	2,03	0,04	- 0,01	- 0,00
3	Терени за озеленяване	15,23	0,30	15,22	0,30	- 0,01	- 0,00
4	Терени за спортни ф-ции	-	-	2,04	0,04	+ 2,04	+ 0,04
5	Терени за складово-произв. ф-ции	3,95	0,08	22,66	0,44	+ 18,71	+ 0,37
6	Улична мрежа и пешеходни площи	15,76	0,31	15,74	0,31	- 0,02	- 0,00
Урбанизирана територия - извън населеното място		164,47	3,23	152,15	2,98	- 12,32	- 0,24
1	Терени за складово-производствени ф-ции	21,09	0,41	12,99	0,25	- 8,10	- 0,16
2	Терени за спортни ф-ции	1,86	0,04	-	0,00	- 1,86	- 0,04
3	Терени за инженерна инфраструктура	0,05	0,00	0,19	0,00	+ 0,14	+ 0,00
4	Терени за гробища	2,58	0,05	2,58	0,05	0,00	0,00
5	Територии на транспорта	138,89	2,72	136,39	2,68	- 2,50	- 0,05
Земеделска територия		4089,32	80,21	4080,93	80,05	- 8,39	- 0,16
1	Обработваеми земи - ниви	2564,55	50,30	2556,59	50,15	- 7,96	- 0,16
2	Обработваеми земи -трайни насаждения	56,55	1,11	56,55	1,11	0,00	0,00
3	Обработваеми земи -ливади	16,79	0,33	16,79	0,33	0,00	0,00

4	Пасища и мери	1246,01	24,44	1246,01	24,44	0,00	0,00
5	Неизползваеми земеделски земи	170,64	3,35	170,24	3,34	- 0,40	- 0,01
6	Дерета, оврази, пясъци и скали	34,18	0,67	34,15	0,67	- 0,03	- 0,00
7	Гори в земеделски земи	0,60	0,01	0,60	0,01	0,00	0,00
Горска територия		622,49	12,21	622,49	12,21	0,00	0,00
1	Защитни гори и земи	8,90	0,17	8,90	0,17	0,00	0,00
2	Специални гори и земи	495,56	9,72	495,56	9,72	0,00	0,00
3	Стопански гори и земи	118,03	2,32	118,03	2,32	0,00	0,00
Територия заета от води и водни обекти		123,97	2,43	123,97	2,43	0,00	0,00
	Площ на землище	5098,26	100,00	5098,26	100,00		

с. Буково - землище							
Баланс на територията на землището по функционално предназначение		Площ на същ. елементи		Площ на проектни елем.		Разлика + / - площ ха	Разлика + / - дял %
		площ ха	дял %	площ ха	дял %		
Урбанизирана територия - населено място		50,75	1,21	58,93	1,40	+ 8,18	+ 0,19
1	Терени за жилищни ф-ции	39,75	0,95	39,75	0,95	0,00	0,00
2	Терени за общ. обслужване	1,54	0,04	1,54	0,04	0,00	0,00
3	Терени за озеленяване	1,39	0,03	2,25	0,05	+ 0,86	+ 0,02
4	Терени за складово-произв. функции	-	0,00	7,25	0,17	+ 7,25	+ 0,17
5	Улична мрежа и пешеходни площи	8,07	0,19	8,14	0,19	+ 0,07	+ 0,00
Урбанизирана територия - извън населеното място		42,26	1,01	38,21	0,91	- 4,05	- 0,10
1	Терени за спортни ф-ции	1,08	0,03	1,08	0,03	0,00	0,00
2	Терени за складово-произв. ф-ции	8,81	0,21	4,90	0,12	- 3,91	- 0,09
3	Терени за гробища	1,55	0,04	1,55	0,04	0,00	0,00
4	Територии на транспорта	30,82	0,73	30,68	0,73	- 0,14	- 0,00
Земеделска територия		1694,61	40,37	1691,14	40,29	- 3,47	- 0,08
1	Обработваеми земи - ниви	276,68	6,59	275,16	6,56	- 1,52	- 0,04
2	Обработваеми земи - трайни насаждения	7,52	0,18	7,52	0,18	0,00	0,00
3	Обработваеми земи - ливади	49,48	1,18	49,48	1,18	0,00	0,00
4	Пасища и мери	540,27	12,87	539,35	12,85	- 0,92	- 0,02
5	Неизползваеми земеделски земи	771,16	18,37	770,13	18,35	- 1,03	- 0,02
6	Дерета, оврази, пясъци и скали	48,89	1,16	48,89	1,16	0,00	0,00
7	Гори в земеделски земи	0,61	0,01	0,61	0,01	0,00	0,00
Горска територия		2384,44	56,81	2383,78	56,79	- 0,66	- 0,02
1	Защитни гори и земи	89,41	2,13	89,41	2,13	0,00	0,00
2	Специални гори и земи	21,63	0,52	21,63	0,52	0,00	0,00
3	Стопански гори и земи	2273,4	54,16	2272,74	54,14	- 0,66	- 0,02

Територия заета от води и водни обекти	25,50	0,61	25,50	0,61	0,00	0,00
Площ на землище	4197,56	100,00	4197,56	100,00		

с. Бяла река - землище							
Баланс на територията на землището по функционално предназначение		Площ на същ.елементи		Площ на проектни елем.		Разлика + / - площ ха	Разлика + / - дял %
		площ ха	дял %	площ ха	дял %		
		Урбанизирана територия - населено място		84,63	3,61	124,43	5,31
1	Терени за жилищни ф-ции	60,81	2,60	82,58	3,53	+ 21,77	+ 0,93
2	Терени за общ. обслужване	4,28	0,18	4,28	0,18	0,00	0,00
3	Терени за озеленяване	0,06	0,00	6,36	0,27	+ 6,30	+ 0,27
4	Терени за спортни ф-ции	1,18	0,05	1,18	0,05	0,00	0,00
5	Терени за складово-произв. ф-ции	6,63	0,28	15,95	0,68	+ 9,32	+ 0,40
6	Терени за предимно-произв. ф-ции	-	0,00	0,19	0,01	+ 0,19	+ 0,01
7	Терени за гробища	-	0,00	1,74	0,07	+ 1,74	+ 0,07
8	Терени за инженерна инфраструктура	-	0,00	0,31	0,01	+ 0,31	+ 0,01
9	Улична мрежа и пешеходни площи	11,67	0,50	11,84	0,51	+ 0,17	+ 0,01
Урбанизирана територия - извън населеното място		129,82	5,54	122,34	5,21	- 7,80	- 0,33
1	Терени за обществено обслужване	0,16	0,01	-	0,00	- 0,16	- 0,01
2	Терени за складово-произв. ф-ции	38,91	1,66	33,99	1,45	- 4,92	- 0,21
3	Терени за инженерна инфраструктура	0,31	0,01	0,31	0,01	0,00	0,00
4	Брегозащитна и геозащитна инфраструктура	9,75	0,42	9,75	0,42	0,00	0,00
5	Терени за гробища	1,75	0,07	1,75	0,07	0,00	0,00
6	Терени за заграбване на животни	-	-	0,32	0,01	+ 0,32	+ 0,01
7	Територии на транспорта	78,94	3,37	76,22	3,25	- 2,72	- 0,12
Земеделска територия		2034,65	86,88	2002,46	85,52	- 31,87	- 1,36
1	Обработваеми земи - ниви	1635,73	69,85	1607,14	68,63	- 28,59	- 1,22
2	Обработваеми земи -трайни насаждения	63,55	2,71	63,55	2,71	0,00	0,00
3	Пасища и мери	306,78	13,10	303,99	12,98	- 2,79	- 0,12
4	Неизползваеми земеделски земи	18,83	0,80	18,83	0,80	0,00	0,00
5	Дерета, оврази, пясъци и скали	9,64	0,41	8,83	0,38	- 0,81	- 0,03
6	Гори в земеделски земи	0,12	0,01	0,12	0,01	0,00	0,00
Горска територия		59,66	2,55	59,66	2,55	0,00	0,00
1	Специални гори и земи	59,66	2,55	59,66	2,55	0,00	0,00
Територия заета от води и водни обекти		33,15	1,42	33,02	1,41	- 0,13	- 0,01
Площ на землище		2341,91	100,00	2341,91	100,00		

с. Винаца - землище							
Баланс на територията на землището по функционално предназначение		Площ на същ.елементи		Площ на проектни елем.		Разлика + / - площ ха	Разлика + / - дял %
		площ ха	дял %	площ ха	дял %		
		Урбанизирана територия - населено място		62,63	4,20	91,41	6,13
1	Терени за жилищни ф-ции	46,03	3,08	53,65	3,60	+ 7,62	+ 0,51
2	Терени за общ. обслужване	4,48	0,30	4,48	0,30	0,00	0,00
3	Терени за озеленяване	1,06	0,07	1,06	0,07	0,00	0,00
4	Терени за складово-произв. функции	-	0,00	20,32	1,36	+ 20,32	+ 1,36
5	Терени за гробища	-	0,00	0,86	0,06	+ 0,86	+ 0,06
6	Улична мрежа и пешеходни площи	11,06	0,74	11,04	0,74	- 0,02	- 0,00
Урбанизирана територия - извън населеното място		84,27	5,65	79,57	5,33	- 4,70	- 0,3
2	Терени за складово-произв. ф-ции	4,92	0,33	1,15	0,08	- 3,77	- 0,2
3	Терени за гробища	0,86	0,06	0,86	0,06	0,00	0,00
4	Терени за загробване на животни	-	-	1,12	0,01	+ 1,12	0,00
5	Територии на транспорта	75,22	5,04	73,17	4,90	- 2,05	- 0,1
6	Брегозащитна и геозащитна инфраструктура	3,27	0,22	3,27	0,22	0,00	0,00
Земеделска територия		1115,55	74,76	1091,47	73,14	- 24,08	- 1,61
1	Обработваеми земи - ниви	877,28	58,79	858,17	57,51	- 19,11	- 1,30
2	Обработваеми земи -трайни насаждения	88,87	5,96	88,87	5,96	0,00	0,00
3	Обработваеми земи -ливади	2,15	0,14	2,15	0,14	0,00	0,00
4	Пасища и мери	119,76	8,03	117,9	7,95	- 1,86	- 0,1
5	Неизползваеми земеделски земи	25,59	1,71	22,48	1,51	- 3,11	- 0,21
6	Дерета, оврази, пясъци и скали	1,9	0,13	1,9	0,13	0,00	0,00
Горска територия		152,1	10,19	152,10	10,19	0,00	0,00
1	Защитни гори и земи	9,41	0,63	9,41	0,63	0,00	0,00
2	Специални гори и земи	1,39	0,09	1,39	0,09	0,00	0,00
3	Стопански гори и земи	141,3	9,47	141,30	9,47	0,00	0,00
Територия заета от води и водни обекти		77,68	5,21	77,68	5,21	0,00	0,00
Площ на землище		1492,23	100,00	1492,23	100,00		

с. Воден - землище							
Баланс на територията на землището по функционално предназначение		Площ на същ. елементи		Площ на проектни елем.		Разлика + / - площ ха	Разлика + / - дял %
		площ ха	дял %	площ ха	дял %		
		Урбанизирана територия - населено място		26,64	2,38	43,58	3,90
1	Терени за жилищни ф-ции	20,55	1,84	25,45	2,28	+ 4,90	+ 0,44
2	Терени за общ. обслужване	1,58	0,14	1,58	0,14	0,00	0,00
3	Терени за складово-произв. функции	1,41	0,13	8,45	0,76	+ 7,04	+ 0,63
4	Терени за животновъдни ферми	-	0,00	0,45	0,04	+ 0,45	+ 0,04
5	Терени за гробища	-	0,00	1,22	0,11	+ 1,22	+ 0,11
6	Терени за спортни функции	-	0,00	0,61	0,05	+ 0,61	+ 0,05
7	Улична мрежа и пешеходни площи	3,1	0,28	5,82	0,52	+ 2,72	+ 0,24
Урбанизирана територия - извън населеното място		31,23	2,79	29,27	2,61	- 1,96	- 1,75
1	Терени за жилищни ф-ции	3,29	0,29	-	0,00	- 3,29	- 0,29
2	Терени за складово-произв. ф-ции	-	0,00	0,45	0,04	+ 0,45	+ 0,04
3	Терени за животновъдни ферми	2,62	0,23	0,45	0,04	- 2,17	- 0,19
4	Терени за гробища	1,22	0,11	0,37	0,03	- 0,85	- 0,08
5	Терени за заграбване на животни	-	-	4,15	0,37	+ 4,15	+ 0,37
6	Територии на транспорта	24,1	2,15	23,85	2,13	- 0,25	- 0,02
Земеделска територия		1048,14	93,72	1033,16	92,38	- 14,98	- 1,34
1	Обработваеми земи - ниви	339,99	30,40	333,39	29,81	- 6,60	- 0,59
3	Обработваеми земи - ливади	11,08	0,99	11,08	0,99	0,00	0,00
4	Пасища и мери	218,94	19,58	214,81	19,21	- 4,13	- 0,37
5	Неизползваеми земеделски земи	81,04	7,25	76,79	6,87	- 4,25	- 0,38
6	Дерета, оврази, пясъци и скали	34,38	3,07	34,38	3,07	0,00	0,00
7	Гори в земеделски земи	362,71	32,43	362,71	32,43	0,00	0,00
Горска територия		7,45	0,67	7,45	0,67	0,00	0,00
1	Защитни гори и земи	7,45	0,67	7,45	0,67	0,00	0,00
Територия заета от води и водни обекти		4,94	0,44	4,94	0,44	0,00	0,00
Площ на землище		1118,4	100,00	1118,40	100,00		

с. Градина - землище							
Баланс на територията на землището по функционално предназначение		Площ на същ. елементи		Площ на проектни елем.		Разлика + / - площ ха	Разлика + / - дял %
		площ ха	дял %	площ ха	дял %		
		Урбанизирана територия - населено място		190,37	5,02	248,78	6,56
1	Терени за жилищни ф-ции	139,71	3,69	148,51	3,92	+ 8,80	+ 0,23
2	Терени за общ. обслужване	4,14	0,11	4,14	0,11	0,00	0,00

3	Терени за озеленяване	4	0,11	4,00	0,11	0,00	0,00
4	Терени за складово-произв. ф-ции	7,01	0,18	44,95	1,19	+ 37,94	+ 1,00
5	Терени за предимно-производствени ф-ции	-	-	3,62	0,10	+ 3,62	+ 0,10
6	Терени за животновъдни ферми	-	-	0,99	0,03	+ 0,99	+ 0,03
7	Терени за инженерна инфраструктура	-	-	2,66	0,07	+ 2,66	+ 0,07
8	Терени за спортни ф-ции	-	-	2,90	0,08	+ 2,90	+ 0,08
9	Терени за гробища	-	-	2,09	0,06	+ 2,09	+ 0,06
10	Улична мрежа и пешеходни площи	35,51	0,94	34,92	0,92	- 0,59	- 0,02
Урбанизирана територия - извън населеното място		175,98	4,64	146,70	3,87	- 29,28	- 0,78
1	Терени за общ. обслужване	1,27	0,03	0,63	0,02	- 0,64	- 0,02
2	Терени за спортни ф-ции	2,9	0,08	2,90	0,08	0,00	0,00
3	Терени за складово-производствени ф-ции	35,07	0,93	19,65	0,52	- 15,42	- 0,41
4	Терени за предимно-производствени ф-ции	-	-	1,89	0,05	+ 1,89	+ 0,05
5	Терени за инженерна инфраструктура	0,03	0,00	2,69	0,07	+ 2,66	+ 0,07
6	Терени за животновъдни ферми	-	-	0,99	0,03	+ 0,99	+ 0,03
7	Терени за гробища	2,09	0,06	2,09	0,06	0,00	0,00
8	Терени за загробване на животни	-	-	3,17	0,08	+ 3,17	0,08
9	Брегозащитна и геозащитна инфраструктура	11,98	0,32	11,98	0,32	0,00	0,00
10	Територии на транспорта	122,64	3,24	100,71	2,66	- 21,93	- 0,58
Земеделска територия		2897,02	76,44	2868,11	75,68	- 28,91	- 0,76
1	Обработваеми земи - ниви	2432,62	64,19	2415,39	63,74	- 17,23	- 0,45
2	Обработваеми земи -трайни насаждения	151,38	3,99	151,26	3,99	- 0,12	- 0,00
3	Обработваеми земи -ливади	39,47	1,04	39,47	1,04	0,00	0,00
4	Пасища и мери	232,05	6,12	225,97	5,96	- 6,08	- 0,16
5	Неизползваеми земеделски земи	23,73	0,63	18,88	0,50	- 4,85	- 0,13
6	Дерета, оврази, пясъци и скали	17,77	0,47	17,14	0,47	- 0,63	- 0,45
Горска територия		360,74	9,52	360,74	9,52	0,00	0,00
1	Защитни гори и земи	0,64	0,02	0,64	0,02	0,00	0,00
2	Специални гори и земи	0,92	0,02	0,92	0,02	0,00	0,00
3	Стопански гори и земи	359,18	9,48	359,18	9,48	0,00	0,00
Територия заета от води и водни обекти		165,60	4,37	165,38	4,36	- 0,22	- 0,01
	Площ на землище	3789,71	100,00	3789,71	100,00		

с. Добри дол - землище

Баланс на територията на землището по функционално предназначение	Площ на същ. елементи		Площ на проектни елем.		Разлика + / -	Разлика + / -
	площ ха	дял %	площ ха	дял %	площ ха	дял %
	Урбанизирана територия - населено място	51,75	8,01	58,53	9,06	+ 6,78
1 Терени за жилищни ф-ции	30,23	4,68	31,66	4,90	+ 1,43	+ 0,22

2	Терени за общ. обслужване	0,6	0,09	2,60	0,40	+ 2,00	+ 0,31
3	Терени за озеленяване	1,00	0,15	1,00	0,15	0,00	0,00
4	Терени за спортни ф-ции	2,12	0,33	2,12	0,33	0,00	0,00
5	Терени за складово-произв. ф-ции	3,75	0,58	9,01	1,39	+ 5,26	+ 0,81
6	Терени за гробища	-	0,00	0,24	0,04	+ 0,24	+ 0,04
7	Улична мрежа и пешеходни площи	14,05	2,17	11,90	1,84	- 2,15	- 0,33
Урбанизирана територия - извън населеното място		37,51	5,81	37,11	5,74	- 0,40	- 0,06
1	Терени за складово-производствени ф-ции	2,42	0,37	2,42	0,37	0,00	0,00
2	Терени за гробища	0,24	0,04	0,24	0,04	0,00	0,00
3	Брегозащитна и геозащитна инфраструктура	3,05	0,47	3,05	0,47	0,00	0,00
4	Територии на транспорта	31,80	4,92	31,40	4,86	- 0,40	- 0,06
Земеделска територия		472,68	73,17	466,44	72,21	- 6,24	- 0,97
1	Обработваеми земи - ниви	381,10	58,99	377,38	58,42	- 3,72	- 0,58
2	Обработваеми земи -трайни насаждения	3,12	0,48	3,12	0,48	0,00	0,00
3	Обработваеми земи -ливади	9,35	1,45	9,35	1,45	0,00	0,00
4	Пасища и мери	35,20	5,45	32,68	5,06	- 2,52	- 0,39
5	Неизползваеми земеделски земи	39,45	6,11	39,45	6,11	0,00	0,00
6	Дерета, оврази, пясъци и скали	4,46	0,69	4,46	0,69	0,00	0,00
Горска територия		47,08	7,29	47,08	7,29	0,00	0,00
1	Специални гори и земи	42,58	6,59	42,58	6,59	0,00	0,00
2	Стопански гори и земи	4,50	0,70	4,50	0,70	0,00	0,00
Територия заета от води и водни обекти		36,97	5,72	36,83	5,70	- 0,14	- 0,02
	Площ на землище	645,99	100,00	645,99	100,00		

с. Драгойново - землище							
Баланс на територията на землището по функционално предназначение		Площ на същ.елементи		Площ на проектни елем.		Разлика + / -	Разлика + / -
		площ ха	дял %	площ ха	дял %	площ ха	дял %
		Урбанизирана територия - населено място		90,08	2,44	123,56	3,35
1	Терени за жилищни ф-ции	61,27	1,66	65,94	1,79	+ 4,67	+ 0,13
2	Терени за общ. обслужване	1,41	0,04	1,41	0,04	0,00	0,00
3	Терени за озеленяване	9,81	0,27	9,81	0,27	0,00	0,00
4	Терени за спортни ф-ции	-	0,00	1,16	0,03	+ 1,16	+ 0,03
5	Терени за складово-произв. ф-ции	1,1	0,03	24,33	0,66	+ 23,23	+ 0,63
6	Терени за гробища	-	0,00	4,19	0,11	+ 4,19	+ 0,11
7	Терени за инженерна инфраструктура	-	0,00	0,15	0,00	+ 0,15	+ 0,00
8	Улична мрежа и пешеходни площи	16,49	0,45	16,57	0,45	+ 0,08	+ 0,00
Урбанизирана територия - извън населеното място		120,87	3,28	120,87	3,28	0,00	0,00

1	Терени за спортни ф-ции	1,16	0,03	1,16	0,03	0,00	0,00
2	Терени за курортно рекреационни ф-ции	17,2	0,47	17,20	0,47	0,00	0,00
3	Терени за складово-производствени ф-ции	22,02	0,60	22,02	0,60	0,00	0,00
4	Терени за гробища	4,19	0,11	4,19	0,11	0,00	0,00
5	Територии на транспорта	76,30	2,07	76,30	2,07	0,00	0,00
Земеделска територия		2175,55	59,01	2175,55	59,01	0,00	0,00
1	Обработваеми земи - ниви	1492,10	40,47	1492,10	40,47	0,00	0,00
2	Обработваеми земи -трайни насаждения	48,70	1,32	48,70	1,32	0,00	0,00
3	Обработваеми земи -ливади	94,29	2,56	94,29	2,56	0,00	0,00
4	Пасища и мери	488,00	13,24	488,00	13,24	0,00	0,00
5	Неизползваеми земеделски земи	12,20	0,33	12,20	0,33	0,00	0,00
6	Дерета, оврази, пясъци и скали	27,64	0,75	27,64	0,75	0,00	0,00
7	Гори в земеделски земи	12,62	0,34	12,62	0,34	0,00	0,00
Горска територия		1231,94	33,42	1231,94	33,42	0,00	0,00
1	Защитни гори и земи	126,24	3,42	126,24	3,42	0,00	0,00
2	Специални гори и земи	1092,65	29,64	1092,65	29,64	0,00	0,00
3	Стопански гори и земи	13,05	0,35	13,05	0,35	0,00	0,00
Територия заета от води и водни обекти		68,16	1,85	68,16	1,85	0,00	0,00
	Площ на землище	3686,6	100,00	3686,60	100,00		

с. Дълбок извор - землище							
Баланс на територията на землището по функционално предназначение		Площ на		Площ на		Разлика	Разлика
		същ.елементи		проектни елем.		+ / -	+ / -
		площ ха	дял %	площ ха	дял %	площ ха	дял %
Урбанизирана територия - населено място		169,74	3,64	211,93	4,55	+ 42,19	+ 0,91
1	Терени за жилищни ф-ции	109,33	2,35	117,75	2,53	+ 8,42	+ 0,18
2	Терени за общ. обслужване	3,44	0,07	3,72	0,08	+ 0,28	+ 0,01
3	Терени за озеленяване	26,44	0,57	26,17	0,56	- 0,27	- 0,01
4	Терени за спортни ф-ции	4,73	0,10	4,73	0,10	0,00	0,00
5	Терени за складово-произв. ф-ции	4,12	0,09	30,37	0,65	+ 26,25	+ 0,56
6	Терени за предимно-произв. ф-ции	-	0,00	0,82	0,02	+ 0,82	+ 0,02
7	Терени за гробища	-	0,00	1,77	0,04	+ 1,77	+ 0,04
8	Улична мрежа и пешеходни площи	21,68	0,47	26,60	0,57	+ 4,92	+ 0,11
Урбанизирана територия - извън населеното място		239,84	5,15	212,57	4,56	- 27,27	- 0,59
1	Терени за складово-производствени ф-ции	29,2	0,63	6,16	0,13	- 23,04	- 0,49
2	Терени за гробища	2,53	0,05	0,83	0,02	- 1,70	- 0,04
3	Брегозащитна и геозащитна инфраструктура	0,07	0,00	0,07	0,00	0,00	0,00
4	Територии на транспорта	208,04	4,46	205,51	4,41	- 2,53	- 0,05

Земеделска територия		3690,41	79,19	3675,57	78,87	- 14,84	- 0,32
1	Обработваеми земи - ниви	3087,97	66,26	3074,01	65,96	- 13,96	- 0,30
2	Обработваеми земи -трайни насаждения	91,54	1,96	91,53	1,96	- 0,01	- 0,00
3	Обработваеми земи -ливади	18,22	0,39	18,22	0,39	0,00	0,00
4	Пасища и мери	414,55	8,90	413,94	8,88	- 0,61	- 0,01
5	Неизползваеми земеделски земи	22,07	0,47	21,96	0,47	- 0,11	- 0,00
6	Дерета, оврази, пясъци и скали	55,56	1,19	55,47	1,19	- 0,09	- 0,00
7	Гори в земеделски земи	0,50	0,01	0,44	0,01	- 0,06	- 0,00
Горска територия		452,39	9,71	452,39	9,71	0,00	0,00
1	Защитни гори и земи	12,32	0,26	12,32	0,26	0,00	0,00
2	Специални гори и земи	245,41	5,27	245,41	5,27	0,00	0,00
3	Стопански гори и земи	194,66	4,18	194,66	4,18	0,00	0,00
Територия заета от води и водни обекти		108,00	2,32	107,92	2,32	- 0,08	- 0,00
	Площ на землище	4660,38	100,00	4660,38	100,00		

с. Езерово - землище							
Баланс на територията на землището по функционално предназначение		Площ на		Площ на		Разлика	Разлика
		същ.елементи		проектни елем.		+ / -	+ / -
		площ ха	дял %	площ ха	дял %	площ ха	дял %
Урбанизирана територия - населено място		80,83	2,97	105,41	3,88	+ 24,58	+ 0,90
1	Терени за жилищни ф-ции	51,56	1,90	61,44	2,26	+ 9,88	+ 0,36
2	Терени за общ. обслужване	2,63	0,10	2,63	0,10	0,00	0,00
3	Терени за озеленяване	3,96	0,15	4,48	0,16	+ 0,52	+ 0,02
4	Терени за спортни ф-ции	3,89	0,14	3,89	0,14	0,00	0,00
5	Терени за складово-произв. ф-ции	5,26	0,19	16,53	0,61	+ 11,27	+ 0,41
6	Терени за предимно-произв. ф-ции	-	0,00	0,62	0,02	+ 0,62	+ 0,02
7	Терени за вилен отдих	-	0,00	1,39	0,05	+ 1,39	+ 0,05
8	Терени за гробища	-	0,00	1,40	0,05	+ 1,40	+ 0,05
9	Улична мрежа и пешеходни площи	13,53	0,50	13,03	0,48	- 0,50	- 0,02
Урбанизирана територия - извън населеното място		90,02	3,31	89,25	3,28	- 0,77	- 0,03
1	Терени за складово-производствени ф-ции	7,04	0,26	7,04	0,26	0,00	0,00
2	Терени за гробища	1,4	0,05	1,40	0,05	0,00	0,00
3	Брегозащитна и геозащитна инфраструктура	1,06	0,04	1,06	0,04	0,00	0,00
4	Територии на транспорта	80,52	2,96	79,75	2,93	- 0,77	- 0,03
Земеделска територия		1794,95	66,00	1771,85	65,15	- 23,10	- 0,85
1	Обработваеми земи - ниви	1344,02	49,42	1324,19	48,69	- 19,83	- 0,73
2	Обработваеми земи -трайни насаждения	92,44	3,40	92,44	3,40	0,00	0,00
3	Обработваеми земи -ливади	10,60	0,39	10,60	0,39	0,00	0,00

4	Пасища и мери	319,18	11,74	315,91	11,62	- 3,27	- 0,12
5	Неизползваеми земеделски земи	0,16	0,01	0,16	0,01	0,00	0,00
6	Дерета, оврази, пясъци и скали	28,55	1,05	28,55	1,05	0,00	0,00
Горска територия		646,51	23,77	646,17	23,76	- 0,34	- 0,01
1	Защитни гори и земи	42,74	1,57	42,40	1,56	- 0,34	- 0,01
2	Специални гори и земи	603,77	22,20	603,77	22,20	0,00	0,00
Територия заета от води и водни обекти		107,45	3,95	107,08	3,94	- 0,37	- 0,01
Площ на землище		2719,76	100,00	2719,76	100,00		

с. Искра - землище							
Баланс на територията на землището по функционално предназначение		Площ на същ. елементи		Площ на проектни елем.		Разлика + / -	Разлика + / -
		площ ха	дял %	площ ха	дял %	площ ха	дял %
		Урбанизирана територия - населено място		138,94	2,12	193,70	2,95
1	Терени за жилищни ф-ции	93,00	1,42	95,48	1,45	+ 2,48	+ 0,04
2	Терени за общ. обслужване	4,23	0,06	4,23	0,06	0,00	0,00
3	Терени за озеленяване	11,06	0,17	12,44	0,19	+ 1,38	+ 0,02
4	Терени за спортни ф-ции	3,68	0,06	3,68	0,06	0,00	0,00
5	Терени за складово-произв. ф-ции	5,29	0,08	47,67	0,73	+ 42,38	+ 0,65
6	Терени за инженерна инфраструктура	-	0,00	0,08	0,00	+ 0,08	+ 0,00
7	Терени за гробища	-	0,00	3,43	0,05	+ 3,43	+ 0,05
8	Улична мрежа и пешеходни площи	21,68	0,33	26,69	0,41	+ 5,01	+ 0,08
Урбанизирана територия - извън населеното място		150,23	2,29	124,89	1,90	- 25,34	- 0,39
1	Терени за складово-производствени ф-ции	22,4	0,34	1,73	0,03	- 20,67	- 0,31
2	Терени за общ. обслужване	0,16	0,00	0,16	0,00	0,00	0,00
3	Терени за гробища	3,43	0,05	3,43	0,05	0,00	0,00
4	Брегозащитна и геозащитна инфраструктура	0,17	0,00	0,17	0,00	0,00	0,00
5	Територии на транспорта	124,07	1,89	119,40	1,82	- 4,67	- 0,07
Земеделска територия		3265,84	49,75	3236,52	49,31	- 29,32	- 0,45
1	Обработваеми земи - ниви	1395,02	21,25	1371,29	20,89	- 23,73	- 0,36
2	Обработваеми земи - трайни насаждения	445,93	6,79	445,75	6,79	- 0,18	- 0,00
3	Обработваеми земи - ливади	58,56	0,89	58,56	0,89	0,00	0,00
4	Пасища и мери	446,91	6,81	444,04	6,76	- 2,87	- 0,04
5	Неизползваеми земеделски земи	810,20	12,34	809,38	12,33	- 0,82	- 0,01
6	Дерета, оврази, пясъци и скали	106,78	1,63	105,06	1,60	- 1,72	- 0,03
7	Гори в земеделски земи	2,44	0,04	2,44	0,04	0,00	0,00
Горска територия		2883,19	43,92	2883,19	43,92	0,00	0,00
1	Защитни гори и земи	102,40	1,56	102,40	1,56	0,00	0,00

2	Специални гори и земи	53,52	0,82	53,52	0,82	0,00	0,00
3	Стопански гори и земи	2727,27	41,55	2727,27	41,55	0,00	0,00
Територия заета от води и водни обекти		125,98	1,92	125,88	1,92	- 0,10	- 0,00
	Площ на землище	6564,18	100,00	6564,18	100,00		

с. Крушево - землище							
Баланс на територията на землището по функционално предназначение		Площ на		Площ на		Разлика	Разлика
		същ. елементи		проектни елем.		+ / -	+ / -
		площ ха	дял %	площ ха	дял %	площ ха	дял %
Урбанизирана територия - населено място		86,71	5,60	109,53	7,07	+ 22,82	+ 1,47
1	Терени за жилищни ф-ции	61,26	3,96	64,67	4,18	+ 3,41	+ 0,22
2	Терени за общ. обслужване	1,92	0,12	1,92	0,12	0,00	0,00
3	Терени за озеленяване	6,33	0,41	6,33	0,41	0,00	0,00
4	Терени за спортни ф-ции	2,44	0,16	2,86	0,18	+ 0,42	+ 0,03
5	Терени за складово-произв. ф-ции	-	0,00	9,52	0,61	+ 9,52	+ 0,61
6	Терени за гробища	-	0,00	0,72	0,05	+ 0,72	+ 0,05
7	Улична мрежа и пешеходни площи	14,76	0,95	23,51	1,52	+ 8,75	+ 0,56
Урбанизирана територия - извън населеното място		52,81	3,41	45,35	2,93	- 7,46	- 0,48
1	Терени за складово-производствени ф-ции	5,33	0,34	9,30	0,60	+ 3,97	+ 0,26
3	Терени за спортни ф-ции	0,4	0,03	0,00	0,00	- 0,40	- 0,03
4	Терени за гробища	0,72	0,05	0,72	0,05	0,00	0,00
5	Терени за заграбване на животни	-	-	0,23	0,00	+ 0,23	0,00
6	Брегозащитна и геозащитна инфраструктура	1,23	0,08	1,23	0,08	0,00	0,00
7	Територии на транспорта	45,13	2,91	33,87	2,19	- 11,26	- 0,73
Земеделска територия		1256,77	81,14	1241,41	80,15	- 15,36	- 0,99
1	Обработваеми земи - ниви	890,66	57,50	883,88	57,06	- 6,78	- 0,44
2	Обработваеми земи - трайни насаждения	75,32	4,86	75,32	4,86	0,00	0,00
3	Пасища и мери	177,01	11,43	176,96	11,42	- 0,05	- 0,00
4	Неизползваеми земеделски земи	49,00	3,16	40,47	2,61	- 8,30	- 0,55
5	Дерета, оврази, пясъци и скали	13,91	0,90	13,91	0,90	0,00	0,00
6	Гори в земеделски земи	50,87	3,28	50,87	3,28	0,00	0,00
Горска територия		30,19	1,95	30,19	1,95	0,00	0,00
1	Защитни гори и земи	0,38	0,02	0,38	0,02	0,00	0,00
2	Специални гори и земи	1,95	0,13	1,95	0,13	0,00	0,00
3	Стопански гори и земи	27,86	1,80	27,86	1,80	0,00	0,00
Територия заета от води и водни обекти		122,43	7,90	122,43	7,90	0,00	0,00
	Площ на землище	1548,91	100,00	1548,91	100,00		

с. Караджалово - землище							
Баланс на територията на землището по функционално предназначение		Площ на		Площ на		Разлика	Разлика
		същ. елементи		проектни елем.		+ / -	+ / -
		площ ха	дял %	площ ха	дял %	площ ха	дял %
Урбанизирана територия - населено място		141,18	5,03	164,73	5,87	+ 23,55	+ 0,84
1	Терени за жилищни ф-ции	99,4	3,54	102,32	3,64	+ 2,92	+ 0,10
2	Терени за общ. обслужване	2,74	0,10	2,74	0,10	0,00	0,00
3	Терени за озеленяване	7,26	0,26	7,26	0,26	0,00	0,00
4	Терени за спортни ф-ции	4,28	0,15	4,28	0,15	0,00	0,00
5	Терени за складово-произв. ф-ции	4,32	0,15	21,40	0,76	+ 17,08	+ 0,61
6	Терени за инженерна инфраструктура	-	0,00	0,30	0,01	+ 0,30	+ 0,01
7	Терени за гробища	-	0,00	3,40	0,12	+ 3,40	+ 0,12
8	Улична мрежа и пешеходни площи	23,18	0,83	23,03	0,82	- 0,15	- 0,01
Урбанизирана територия - извън населеното място		240,67	8,57	255,43	9,10	+ 14,76	+ 0,53
1	Терени за складово-производствени ф-ции	118,37	4,22	136,93	4,88	+ 18,56	+ 0,66
2	Терени за гробища	3,4	0,12	3,40	0,12	0,00	0,00
3	Брегозащитна и геозащитна инфраструктура	12,96	0,46	12,96	0,46	0,00	0,00
4	Територии на транспорта	105,94	3,77	102,14	3,64	- 3,80	- 0,14
5	Терени за инженерна инфраструктура			0,30	0,01	+ 0,30	+ 0,01
Земеделска територия		2213,58	78,85	2175,27	77,48	- 38,31	- 1,36
1	Обработваеми земи - ниви	1860,33	66,26	1855,39	66,09	- 4,94	- 0,18
2	Обработваеми земи - трайни насаждения	46,60	1,66	46,60	1,66	0,00	0,00
3	Обработваеми земи - ливади	18,33	0,65	18,33	0,65	0,00	0,00
4	Пасища и мери	200,22	7,13	194,69	6,93	- 5,53	- 0,20
5	Неизползваеми земеделски земи	62,29	2,22	34,45	1,23	- 27,84	- 0,99
6	Дерета, оврази, пясъци и скали	7,70	0,27	7,70	0,27	0,00	0,00
7	Гори в земеделски земи	18,11	0,65	18,11	0,65	0,00	0,00
Горска територия		87,57	3,12	87,57	3,12	0,00	0,00
1	Защитни гори и земи	4,73	0,17	4,73	0,17	0,00	0,00
2	Специални гори и земи	70,57	2,51	70,57	2,51	0,00	0,00
3	Стопански гори и земи	12,27	0,44	12,27	0,44	0,00	0,00
Територия заета от води и водни обекти		124,47	4,43	124,47	4,43	0,00	0,00
	Площ на землище	2807,47	100,00	2807,47	100,00		

с.Поройна - землище							
Баланс на територията на землището по функционално предназначение		Площ на същ.елементи		Площ на проектни елем.		Разлика + / - площ ха	Разлика + / - дял %
		площ ха	дял %	площ ха	дял %		
						Урбанизирана територия - населено място	
1	Терени за жилищни ф-ции	21,5	3,53	21,50	3,53	0,00	0,00
2	Терени за общ. обслужване	0,63	0,10	0,63	0,10	0,00	0,00
3	Терени за озеленяване	0,69	0,11	0,69	0,11	0,00	0,00
4	Терени за складово-произв. ф-ции	12,74	2,09	14,59	2,40	+ 1,85	+ 0,30
5	Терени за гробища	-	0,00	0,48	0,08	+ 0,48	+ 0,08
6	Улична мрежа и пешеходни площи	5,13	0,84	5,06	0,83	- 0,07	- 0,01
Урбанизирана територия - извън населеното място		19,43	3,19	19,10	3,14	- 0,33	- 0,05
1	Терени за гробища	0,48	0,08	0,48	0,08	0,00	0,00
2	Територии на транспорта	18,95	3,11	18,62	3,06	- 0,33	- 0,05
Земеделска територия		466,85	76,64	464,92	76,32	- 1,93	- 0,32
1	Обработваеми земи - ниви	275,90	45,29	275,47	45,22	- 0,43	- 0,07
2	Обработваеми земи -трайни насаждения	83,57	13,72	83,57	13,72	0,00	0,00
3	Обработваеми земи -ливади	1,31	0,22	1,31	0,22	0,00	0,00
4	Пасища и мери	93,26	15,31	93,14	15,29	- 0,12	- 0,02
5	Неизползваеми земеделски земи	12,36	2,03	10,98	1,80	- 1,38	- 0,23
6	Дерета, оврази, пясъци и скали	0,45	0,07	0,45	0,07	0,00	0,00
Горска територия		30,46	5,00	30,46	5,00	0,00	0,00
1	Стопански гори и земи	30,46	5,00	30,46	5,00	0,00	0,00
Територия заета от води и водни обекти		51,73	8,49	51,73	8,49	0,00	0,00
Площ на землище		609,16	100,00	609,16	100,00		

с. Православен - землище							
Баланс на територията на землището по функционално предназначение		Площ на същ.елементи		Площ на проектни елем.		Разлика + / - площ ха	Разлика + / - дял %
		площ ха	дял %	площ ха	дял %		
						Урбанизирана територия - населено място	
1	Терени за жилищни ф-ции	41,16	2,86	41,16	2,86	0,00	0,00
2	Терени за общ. обслужване	1,86	0,13	1,86	0,13	0,00	0,00
3	Терени за озеленяване	12,65	0,88	12,65	0,88	0,00	0,00
4	Терени за складово-произв. ф-ции	-	0,00	7,45	0,52	+ 7,45	+ 0,52

5	Терени за гробища	-	0,00	1,76	0,12	+ 1,76	+ 0,12
6	Улична мрежа и пешеходни площи	12,14	0,84	15,19	1,06	+ 3,05	+ 0,21
Урбанизирана територия - извън населеното място		61,59	4,28	55,65	3,87	- 5,94	- 0,41
1	Терени за складово-производствени ф-ции	6,41	0,45	0,80	0,06	- 5,61	- 0,39
2	Терени за гробища	1,76	0,12	1,76	0,12	0,00	0,00
3	Територии на транспорта	53,42	3,71	53,09	3,69	- 0,33	- 0,02
Земеделска територия		1235,22	85,82	1232,21	85,61	- 3,01	- 0,21
1	Обработваеми земи - ниви	992,98	68,99	992,13	68,93	- 0,85	- 0,06
2	Обработваеми земи -трайни насаждения	46,57	3,24	46,57	3,24	0,00	0,00
3	Пасища и мери	167,11	11,61	164,95	11,46	- 2,16	- 0,15
4	Неизползваеми земеделски земи	4,20	0,29	4,20	0,29	0,00	0,00
5	Дерета, оврази, пясъци и скали	24,36	1,69	24,36	1,69	0,00	0,00
Горска територия		47,82	3,32	47,82	3,32	0,00	0,00
1	Специални гори и земи	47,82	3,32	47,82	3,32	0,00	0,00
Територия заета от води и водни обекти		26,90	1,87	26,90	1,87	0,00	0,00
Площ на землище		1439,35	100,00	1439,35	100,00		

с. Татарево - землище							
Баланс на територията на землището по функционално предназначение		Площ на същ.елементи		Площ на проектни елем.		Разлика + / -	Разлика + / -
		площ ха	дял %	площ ха	дял %	площ ха	дял %
Урбанизирана територия - населено място		137,8	4,70	149,75	5,11	+ 11,95	+ 0,41
1	Терени за жилищни ф-ции	85,06	2,90	85,89	2,93	+ 0,83	+ 0,03
2	Терени за общ. обслужване	1,93	0,07	1,93	0,07	0,00	0,00
3	Терени за озеленяване	19,76	0,67	19,76	0,67	0,00	0,00
4	Терени за спортни ф-ции	3,2	0,11	3,20	0,11	0,00	0,00
5	Терени за складово-произв. ф-ции	3,73	0,13	11,36	0,39	+ 7,63	+ 0,26
6	Терени за гробища	-	0,00	3,47	0,12	+ 3,47	+ 0,12
7	Улична мрежа и пешеходни площи	24,12	0,82	24,14	0,82	+ 0,02	+ 0,00
Урбанизирана територия - извън населеното място		133,91	4,57	137,71	4,71	+ 3,88	+0,14
1	Терени за складово-производствени ф-ции	16,14	0,55	9,26	0,32	- 6,88	- 0,23
2	Терени за загробване на животни	-	-	11,38	0,39	+ 11,38	+ 0,39
3	Терени за гробища	3,48	0,12	3,48	0,12	0,00	0,00
4	Брегозащитна и геозащитна инфраструктура	2,89	0,10	2,89	0,10	0,00	0,00
5	Територии на транспорта	111,40	3,80	110,70	3,78	- 0,70	- 0,02
Земеделска територия		2525,35	86,17	2512,33	85,73	-13,02	- 0,45
1	Обработваеми земи - ниви	2039,06	69,57	2037,42	69,52	- 1,64	- 0,06

2	Обработваеми земи -трайни насаждения	185,47	6,33	185,47	6,33	0,00	0,00
3	Обработваеми земи -ливади	0,52	0,02	0,52	0,02	0,00	0,00
4	Пасища и мери	268,90	9,18	257,52	8,79	- 11,38	- 0,39
5	Неизползваеми земеделски земи	9,49	0,32	9,49	0,32	0,00	0,00
6	Гори в земеделски земи	9,02	0,31	9,02	0,31	0,00	0,00
7	Дерета, оврази, пясъци и скали	12,89	0,44	12,89	0,44	0,00	0,00
Горска територия		34,99	1,19	34,99	1,19	0,00	0,00
1	Защитни гори и земи	1,64	0,06	1,64	0,06	0,00	0,00
2	Специални гори и земи	33,35	1,14	33,35	1,14	0,00	0,00
Територия заета от води и водни обекти		98,73	3,37	98,56	3,36	- 0,17	- 0,01
	Площ на землище	2930,78	100,00	2930,78	100,00		

8. ПРАВИЛА И НОРМАТИВИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ОУПО

8.1. ГЛАВА ПЪРВА

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

ОБХВАТ, ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА ОБЩИЯ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН

Чл.1. Правилата и нормативите за прилагане на общия устройствен план на община Първомай определят специфичните изисквания към подробните устройствени планове, устройственото и функционалното предназначение на териториите и ограниченията при застрояването, правилата и нормативите за устройство, ползване, застрояване и опазване на територията на община Първомай, както и условията, при които може да се изменя планът.

Чл.2. (1) Основната цел на общия устройствен план е да осигури устойчиво развитие и благоустрояване на община Първомай в съответствие със специфичните природни и общественно-икономически дадености и да създаде най-благоприятни условия за обитаване, труд и отдих на постоянното население и гостите в общината

(1) С прилагането на общия устройствен план и на правилата и нормативите към него ще се задоволят следните изисквания:

1. Здравословни условия на обитаване и труд, както и сигурност на населението;
2. Задоволяване на жилищните нужди на населението;
3. Запазване, обновяване и развитие на съществуващите населени места, оформяне на облика и на прилежащите им територии;
4. Икономично използване на терените и природните ресурси;
5. Опазване на културно-историческото наследство.

(2) Главната цел на правилата и нормативите за прилагане на ОУПО Първомай е да се дефинират основните изисквания към устройствените разработки, които ще бъдат изработвани за прилагане на общия устройствен план на община Първомай.

Чл.3. (1) Общият устройствен план обхваща територията на община Първомай в административно-териториалните ѝ граници.

(2) Неразделна част от общия устройствен план са:

1. придружаващите го схеми и обяснителни текстове;
2. правилата и нормативите за прилагането му.

8.2. ГЛАВА ВТОРА

УСТРОЙСТВО И ЗАСТРОЯВАНЕ НА ОТДЕЛНИТЕ ВИДОВЕ УСТРОЙСТВЕНИ ЗОНИ, САМОСТОЯТЕЛНИ ТЕРЕНИ И ТЕРИТОРИИ С ОБЩО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ, В ОБХВАТА НА ОБЩИЯ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ПЪРВОМАЙ

РАЗДЕЛ I

Чл.4. (1) В урбанизираните територии на населените места и в извънселищните урбанизирани територии (съществуващи и новоурбанизирани) се обособяват следните устройствени зони:

- а) жилищна устройствена зона с преобладаващо ниско застрояване (Жм);

- б) жилищна устройствена зона с преобладаващо средно застрояване (Жс);
- в) устройствена зона за обществено - обслужващи дейности (Оо);
- г) смесена обслужващо-производствена устройствена зона (Соп);
- д) складово - производствена устройствена зона (Псп);
- е) устройствена зона за озеленяване (Оз);
- ж) устройствена зона за спорт и атракции (Са);

(2) В урбанизираните територии се обособяват следните самостоятелни терени:

- а) за озеленяване (Тоз);
- б) за гробища (Тгр);
- в) за предимно производствени функции (Тпп);
- г) за предимно производствени функции (Тпп1);
- д) за предимно производствени функции (Тпп3);
- е) за смесени обслужващо-производствени функции (Тсоп);
- ж) за складово-производствени функции (Тсп);
- з) за спорт и атракции (Тса);

Чл.5. (1) Извън урбанизираните територии се обособяват следните територии с общо предназначение:

1. Земеделски територии:

- а) обработваеми земи – ниви;
- б) обработваеми земи – трайни насаждения;
- в) ливади, пасища, мери;
- г) неизползваеми земеделски земи;
- д) дерета, оврази, пясъци, скали.
- е) гори в земеделски земи

2. Горски територии:

- а) защитни гори;
- б) специални гори;
- в) стопански гори.

3. Защитени територии, включващи територии за природозащита по Закона за защитените територии; за културно-историческа защита по Закона за културното наследство, както и защитени зони по Закона за биологичното разнообразие.

4. Нарушени територии - терени за рекултивация;

Чл.6. (1) Извън урбанизираните територии се обособяват следните самостоятелни терени:

- а) за складово-производствени функции (Тсп и Тсп1);
- б) за предимно производствени функции (Тпп, Тпп1 и Тпп2);
- в) за чисто производствени функции (Тпч);

- г) за спорт и атракции(Тса);
- д) за обществено обслужване (Тоо);
- е) за вилен отдих(Тов);
- ж) за животновъдни ферми (Тжф);
- з) за инженерна инфраструктура (Тии и Тии1);
- и) за гробища (Тгр);
- й) за загробване на животни (Тгрж).

Чл.7. (1)Извън урбанизираните територии се обособяват следните територии, заети с водни обекти:

- а) реки, езера, рибарници;
- б) канали - напоителни и отводнителни;
- в) находища на прясна и минерална вода, извори;
- г) територии на водостопанската система;

РАЗДЕЛ II

ЖИЛИЩНИ ТЕРИТОРИИ

Чл.8. (1)Жилищните устройствени структури и зони (Жм и Жс) се застрояват предимно със сгради за постоянно и/или временно обитаване.

(2) В жилищните устройствени структури/зони (Жм и Жс) се допуска изграждането и на:

1. обекти на общественото обслужване;
2. подземни паркинги и гаражи;
3. допълващо застрояване по раздел VII от глава трета на ЗУТ;
4. мрежи и съоръжения на техническата инфраструктура за обслужване на сградите и другите обекти, както и на други благоустройствени мероприятия;
5. обекти за спорт, отдих и рекреация, разположени в самостоятелни сгради или в партерните нива на жилищните сгради.

(3) Въз основа на подробен устройствен план е допустимо да се образуват урегулирани поземлени имоти с нежилищни функции. Не се допускат обекти за дейности с вредни отделяния и влияния.

Чл.9. (1) В бруто площта на жилищните територии по ал. 1 са включени: жилищни терени (урегулирани жилищни имоти), терени (урегулирани имоти) за обществени и обслужващи сгради, терени за улици и паркинги и терени (урегулирани имоти) за обществени озеленени площи.

(2) В жилищните устройствени структури/зони (Жм, Жс) в новоурбанизираните територии, площта само на жилищните терени (нето жилищни терени, заети от самостоятелни урегулирани поземлени имоти и от големи урегулирани поземлени имоти

за комплексно застрояване с жилищни и обслужващи функции) е до 70 % от брутната площ на съответната структурна единица.

(3) В жилищните устройствени структури/зони (Жм, Жс) в новоурбанизираните територии площта на терените за озеленяване за широк обществен достъп не може да бъде по-малка от 10% от брутната площ на съответната структурна единица.

Чл.10. Жилищните устройствени структури/зони (Жм, Жс) се устройва и застроява с брутни показатели съгласно посочените в Приложение 1: Устройствови показатели

Чл.11. При изработването на подробните устройствени планове за самостоятелните урбанистични единици и за самостоятелните терени в новоурбанизираните територии, урегулираните поземлени имоти с конкретно предназначение за жилищно застрояване се устройват и застрояват съгласно показателите посочени в Приложение 1.

Чл.12. Подробните устройствени планове за жилищната устройствена структура/зона (Жм, Жс) в новоурбанизираните територии се изработват с обхват минимум една структурна единица.

Чл.13. В границите на жилищна устройствена структура/зона (Жм, Жс) е допустимо свободно и свързано застрояване в два и повече индивидуални урегулирани поземлени имоти, както и групово застрояване в големи урегулирани поземлени имоти, съчетано със застрояване в отделни урегулирани поземлени имоти.

Чл.14. Необходимите места за паркиране и гариране за обектите, предвидени за изграждане в УПИ в жилищната устройствена структура/зона се осигуряват при спазване на изискванията на Наредба № РД-02-20-2 от 20.12.2017г. за планиране и проектиране на комуникационно-транспортните системи на урбанизираните територии.

Чл.15. При изработването на нови и изменения на действащите подробни устройствени планове в съществуващите граници на населените места задължително да се извършват проучвания относно прилагането на заварените дворищнорегулационни планове при условията и по реда на § 8 от преходните разпоредби на ЗУТ.

РАЗДЕЛ III

УСТРОЙСТВО И ЗАСТРОЯВАНЕ НА СМЕСЕНИ УСТРОЙСТВЕНИ СТРУКТУРИ/ЗОНИ

Чл.16. (1) На територията на община Първомай се обособява смесена обслужващо-производствена структура/зона (Соп);

(2) Смесена обслужващо-производствена структура/зона (Соп) се устройва и застроява с брутни показатели съгласно посочените в Приложение 1 редуцирани с 30%.

Чл.17. При изработването на подробните устройствени планове за самостоятелните структурни единици и за самостоятелните терени в новоурбанизираните територии, урегулираните поземлени имоти в смесените устройствени структури/зони се устройват и застрояват съгласно показателите посочените в Приложение 1.

Чл.18. (1) В границите на смесената обслужващо-производствена структура/зона (Соп) е допустимо свободно, групово (комплексно) и свързано застрояване.

(2) В устройствени структури Соп се допуска изграждането на:

1. сгради за производствени и обслужващи дейности;
2. сгради със смесено предназначение и сгради за временно и постоянно обитаване;
3. обекти на административното и общественото обслужване;
4. търговия, обществено хранене и битови услуги;
5. подземни паркинги и гаражи;
6. мрежи и съоръжения на техническата инфраструктура за обслужване на сградите и другите обекти, както и на други благоустройствени мероприятия;
7. обекти за спорт, отдих и рекреация, разположени в партерните нива или в самостоятелни сгради.

Чл.19. (1) В смесените обслужващо-производствени структури/зони (Соп) се всички изисквания за изграждане на достъпна среда.

(2) Минимум половината от новопредвидените озеленени площи следва да са с висока дървесна растителност.

(3) Необходимите места за паркиране и гариране за обектите, предвидени за изграждане в УПИ се осигуряват при спазване на изискванията на Наредба № РД-02-20-2 от 20.12.2017г. за планиране и проектиране на комуникационно-транспортните системи на урбанизираните територии.

РАЗДЕЛ IV

УСТРОЙСТВО И ЗАСТРОЯВАНЕ НА ПРОИЗВОДСТВЕНИ УСТРОЙСТВЕНИ СТРУКТУРИ/ЗОНИ И ТЕРЕНИ

Чл.20. На територията на община Първомай се обособяват складово-производствени устройствени структури/зони (Псп), както и следните самостоятелни терени: за складово-производствени функции (Тсп), (Тсп1), за предимно производствени функции (Тпп), (Тпп1), (Тпп2), (Тпп3), и за чисто производствени функции (Тпч);

Чл.21. Производствените устройствени структури/зони и терени се устройват и застрояват с брутни показатели съгласно посочените в Приложение 1.

Чл.22. При изработването на подробните устройствени планове за самостоятелните структурни единици урегулираните поземлени имоти в производствените устройствени структури/зони и терени се устройват и застрояват съгласно показателите посочени в Приложение 1.

Чл.23. В границите на производствените устройствени структури/зони и терени е допустимо свободно, групово (комплексно) и свързано застрояване.

Чл. 24. В устройствени структури/зони (Псп) и в самостоятелните терени за складово - производствени функции (Тсп) и (Тсп1)) се допускат незамърсяващи производства, както и изграждането на предприятия за логистични дейности.

Чл. 25. Необходимите места за паркиране и гариране за обектите, предвидени за изграждане в УПИ, се осигуряват при спазване на изискванията на Наредба № РД-02-20-2 от 20.12.2017г. за планиране и проектиране на комуникационно-транспортните системи на урбанизираните територии.

Чл. 26. (1) Терени за чисто производствени функции (Тпч) се застрояват само с производствени, складови и обслужващи сгради и съоръжения.

(2) Обслужващи сгради и съоръжения по ал. 1 са здравни пунктове, магазини и заведения за обществено хранене за ежедневните нужди на работещите, административни сгради и научно- експериментални бази към предприятията, гаражи и паркинги, както и жилища за охраната.

Чл. 27. (1) Терени за предимно производствени функции (Тпп), (Тпп1), (Тпп2), (Тпп3), се застрояват предимно с производствени, складови, административни, търговски и обслужващи сгради и съоръжения. В тях не се допускат производства с вредни отделения, като:

1. предприятия на химическата и каучуковата промишленост с отпадъчни технологични продукти;
2. варо-бетонни центрове и асфалтови бази;
3. всякакъв вид леярни за черни и цветни метали.

(2) В територии предимно производствени функции (Тпп), (Тпп1), (Тпп2), (Тпп3) се допуска изграждане на жилищни сгради и общежития за персонала в предприятията, магазини и заведения за обществено хранене, хотели, здравни заведения, професионално-технически училища, професионални бази и сгради на научно-експериментални бази към предприятията.

(3) Необходимите места за паркиране и гариране за обектите, предвидени за изграждане в УПИ, се осигуряват при спазване на изискванията на Наредба № РД-02-20-2 от 20.12.2017г. за планиране и проектиране на комуникационно-транспортните системи на урбанизираните територии.

РАЗДЕЛ V

УСТРОЙСТВО И ЗАСТРОЯВАНЕ НА САМОСТОЯТЕЛНИ ТЕРЕНИ ЗА ОТДИХ И РЕКРЕАЦИЯ

Чл. 28. На територията на община Първомай се обособяват самостоятелни терени за вилен отдиш (Тов);

Чл. 29. Устройствените структури за вилен отдиш и се застрояват предимно със сгради за временно обитаване, както и обслужващи обекти и съоръжения за нуждите на индивидуалния и организиран отдиш и туризъм.

Чл. 30. Устройствените структури за вилен отдих се устройват и застрояват с брутни устройствени показатели съгласно посочените в Приложение 1.

Чл. 31. При изработването на подробните устройствени планове за самостоятелните структурни единици и за самостоятелните терени в новоурбанизираните територии, урегулираните поземлени имоти в устройствените структури за вилен отдих се устройват и застрояват съгласно показателите посочени в Приложение 1.

РАЗДЕЛ VI УСТРОЙСТВО И ЗАСТРОЯВАНЕ НА САМОСТОЯТЕЛНИ ТЕРЕНИ ИЗВЪН УРБАНИЗИРАНИТЕ ТЕРИТОРИИ

Чл. 32. (1) Самостоятелните терени извън урбанизираните територии са терените определени в чл.6 от настоящите правила и нормативи за прилагане на ОУП на Община Първомай.

(2) При изработването на подробните устройствени планове за самостоятелните терени се спазват показателите посочени в **Приложение 1** .

(3) Застрояването в самостоятелните терени се осъществява въз основа на подробни устройствени планове, придружени от правила и нормативи за тяхното прилагане;

(4) Допуска се изграждане само на обекти, пряко обслужващи основната функция на терена;

(5) При разработването на ПУП да се прилага и спазват специфичните за конкретния вид терен законова и подзаконова нормативна уредба.

РАЗДЕЛ VII УСТРОЙСТВО НА ЗЕЛЕНАТА СИСТЕМА

Чл. 33. (1) Озеленените площи за широко обществено ползване – публична собственост на общината, предназначени за трайно задоволяване на обществени потребности от местно значение, се определят от общинския съвет с приемането на подробни устройствени планове за паркове и градини по чл. 62, ал. 9 ЗУТ.

(2) С решението по ал. 1 общинският съвет обосновава конкретните общински нужди, които не могат да бъдат задоволени по друг начин и определя поземлените имоти частна собственост, които ще бъдат отчуждени по реда на Закона за общинската собственост.

Чл. 34. (1) В урегулираните имоти на зелената система могат да се изградят детски площадки, площадки за спортни и културни дейности – концертни естради, летни амфитеатри, изложбени площи, да се разполагат произведения на монументалните изкуства и/или на парковото и градинското изкуство, преместваеми търговски обекти, информационни и рекламни елементи и др.

(2) Изграждането и поставянето на обектите по ал. 1, както и на сгради и съоръжения за дейности, свързани с отдиха се разрешава, само ако не водят до промяна на основните характеристики на озеленената площ.

Чл. 35. Устройствените структури/зони за озеленяване се устройват и застрояват съгласно показателите посочени в Приложение 1.

Чл. 36. Урегулираните имоти в устройствените структури/зони и терени на зелената система се устройват и застрояват съгласно показателите посочени в **Приложение 1**.

РАЗДЕЛ VIII

ГОРСКИ И ЗЕМЕДЕЛСКИ ТЕРИТОРИИ

Чл. 37. Горските територии обхващат следната група горски устройствени зони:

1. защитни гори;
2. специални гори;
3. стопански гори.

Чл. 38. Земеделските територии обхващат следните групи устройствени зони:

- а) обработваеми земи – ниви;
- б) обработваеми земи – трайни насаждения;
- в) ливади, пасища, мери;
- г) неизползваеми земеделски земи;
- д) дерета, оврази, пясъци, скали.

Чл. 39. (1) Извън зоните определени с ОУПО промяна на предназначението на земеделски земи за неземеделски нужди и застрояването им с обекти за обществено обслужващи и/или жилищни дейности е допустимо при следните условия:

- Площта на имота, чието предназначение подлежи на смяна може да достига до 10 на сто от общата площ на имота/имотите, собственост на физическото или юридическото лице в границите на едно землище.

- Земеделската земя/имот да не попада в сервитутите на естествени и изкуствени водоеми, реки и крайречни диги, пътища и железопътни линии, в границите на защитени природни обекти, в границите на паркове, лесопаркове, минни разработки и др.;

- Земеделската земя/имот да не е в зоните за санитарна и хидрогеоложка охрана на находищата на минерални води, лечебна кал и торф, в санитарно-охранителните зони около източниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване, в сервитутните ивици на мрежите и съоръженията на техническата инфраструктура, електропроводите с високо напрежение, на курортните ресурси, курортните местности, гробищните паркове, в буферните зони около природните резервати, обектите на културно-историческото наследство и др.;

- Земеделската земя/имот да не е в хигиенно-защитните зони на депата (сметищата) за контролирано обезвреждане на твърди битови отпадъци;

- Земеделската земя/имота да не е в границите на действащите напоителни полета;

- Земеделската земя/имот да не е в територии с неподходящи за строителство инженерно-геоложки и теренни условия, в т. ч. и в свлачищни участъци и райони;

(2) Смяната на предназначението по ал. 1 се допуска въз основа на проект за ПУП – ПЗ, разрешен от общинския съвет и при условие, че инвестиционната инициатива включва и изграждане на необходимите съоръжения на техническата инфраструктура за сметка на Възложителя.

(3) За разрешаването изработване на проект за ПУП-ПЗ по ал.2, пред общински съвет се представя мотивирано искане за изработване на ПУП – ПЗ, придружено с обосновка за социално-икономическата, устройствената и екологичната допустимост на предлаганото инвестиционно намерение. Обосновката следва да включва:

1. инвестиционната инициатива на собственика на земята;
2. местоположението и големината на имота, за който възложителя желае изработване на ПУП и достъпът до него от полски и други пътища и прокари;
3. доказване, че площта на имота, чийто предназначение подлежи на смяна достига до 10 на сто от общата площ на имота/имотите, собственост на физическото или юридическото лице в границите на едно землище;
4. определяне на предназначението на строежите и архитектурно-строителните, санитарно-хигиенните и противопожарните изисквания към тях.
5. ограниченията при ползването на земеделските земи; (в случай че има такива)
6. конкретните климатични, почвени, хидроложки, санитарно-охранителни, ландшафтни и екологични условия за територията;
7. възможностите за електрозахранване, питейно-битово водоснабдяване, за отвеждане, пречистване и заустване на използваните води.

6. определяне на пределно допустимите плътност и интензивност на застрояване, височина, начин на застрояване и линии на застрояване. Показателите се определят с проекта за ПУП. Като същите не може да надвишават: Пз - 40%, Кинт -1,2, Позел. - 60%, $H \leq 10m$.

(4) Подробните устройствени планове по чл.42, ал.1, подлежат на преценяване необходимостта от Екологична оценка (ЕО), тъй като същите са перспективни и съответно не са оценените с ЕО към ОУП на община Първомай.

(5) Подробните устройствени планове се изработват съгласно изискването на чл. 108 ЗУТ и Наредба № 8 за обема и съдържанието на устройствените схеми и планове, като включват частите, отнасящи се до план за застрояване.

(6) Извън случаите по ал.1 промяна на предназначението на земеделски земи за неземеделски нужди е допустимо за инвестиционни проекти с получен сертификат за инвестиция клас А, клас Б или клас В по реда на Закона за насърчаване на инвестициите.

(7) При спазване на изискванията на Закона за горите и на Закона за опазване на земеделските земи е допустимо изграждането на проводи и съоръжения на инженерната инфраструктура.

(8) Мрежите и съоръженията на техническата инфраструктура в земеделските и горските територии се устройват с парцеларни планове съгласно чл. 110, ал. 1, т. 5 от ЗУТ.

РАЗДЕЛ IX ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ

Чл. 40. Границите на защитените зони по Закона за биологично разнообразие се определят със заповедите за обявяването им въз основа на координатен регистър и опис на имотите.

Чл. 41. (1) За обектите, които са предмет на урбанистична намеса и попадат в защитените зони, се изготвят подробни устройствени планове, които се придружават от оценка за съвместимостта им с предмета и целите на опазване на съответната защитена зона, изготвена при условията и по реда на Закона за биологично разнообразие.

(2) С плановете по ал. 1 се определят:

1. зоните за застрояване и допустимите дейности в тях;
2. мерките за охрана и защита на естествения ландшафт и природната среда;
3. териториите и зоните, в които не се допуска човешка намеса.

Чл. 42. (1) За устройство на защитените територии за недвижимите културни ценности с общия устройствен план на община Първомай се дефинират следните устройствени режими:

а) Ткин1 – за археологическите обекти по данни от Археологическата карта на България (АКБ)

б) Ткин2 – за охранителната зона на археологическите обекти, определена с полигон в регистрационните карти на АКБ;

в) Ткин3 – за недвижими културни ценности по данни от списъка на НКЦ;

г) Ткин4 – за охранителна зона около военните паметници;

д) Ткин5 – за НКЦ с неточно, неясно местоположение. Ткин5 е с разновидност Ткин5.1 за обекти с неясно местоположение със статут на АСНКЦ от Античността и Средновековието. Ткин5.2. за останалите НКЦ с неточно, неясно местоположение.

(2) Териториалният обхват на Ткин1 и Ткин2, съвпада с териториалния обхват на НКЦ. За археологическите обекти с дефиниран териториален обхват с полигон в картоните на АКБ за обхват на обекта се приема съответния полигон, а за охранителна зона се приема територия с ширина 10м извън този полигон. За археологическите обекти, които не са площно определени при определения общ устройствен режим на територията, в която попада съответния обект на НКЦ, се прилага разпоредбата на чл.161 от ЗКН.

(3) Съгласно чл. 146, ал. 3 от ЗКН недвижимите археологически обекти притежават статут на НКЦ с категория „национално значение“ до удостоверяването им като такива по реда на ЗКН.

(4) Инвестиционните проекти за терени с устройствена защита с режим **Ткин1** се предхождат от предварителни археологически проучвания, с които се установява дали археологическия обект няма да бъде засегнат или нарушен (чл.161 ал.1 от ЗКН) и се разрешава:

а) археологическо проучване, консервация, реставрация, експониране и социализация на НАКЦ

б) строителство, свързано с охрана, проучване, експониране и социализиране на обекта

(5) В режим **Ткин2** (охранителната зона на археологическите обекти) се разрешава ниско застрояване, като инвестиционните проекти (по част „Архитектура” и част „Конструкции”) за обектите на ниско и подземно строителство се съгласуват с МК и се осигурява археологическо наблюдение по време на изкопните работи по чл.161 ал.2 на ЗКН.

(6) За териториите попадащи в режим **Ткин1** и **Ткин2** се определя следното:

а) Опазването на недвижимите археологически културни ценности (НАКЦ) да бъде изцяло съобразено с изискванията на ЗКН.

б) За археологическите обекти, които се намират в земеделски територии се прилагат изискванията на глава 9, чл.35 от Наредба 7 за ПНУОВТУЗ – забранява се риголване на почвата и дълбочинна обработка на повече от 25см дълбочина, както и засаждане на дървета и култури с дълбока коренова система. Забраняват се всички строителни, добивни, мелиоративни и други дейности, които увреждат могилния насип.

в) С разпореждане на МС № 1711/22.10.1962 г. всички селищни и надгробни могили и средновековни отбранителни валове са обявени за паметници на културата, по реда на чл. 4, ал. 1 от ЗПКМ/отм./, и съгласно § 10, ал. 1 от ЗКН притежават статут на НКЦ с категория „национално значение“. За устройството и опазването на териториите на селищни и надгробни могили и средновековни отбранителни валове – всички искания за намеси в недвижимите културни ценности се съгласуват по реда на ЗКН.

(7) За археологическите обекти, които към настоящия момент не притежават статут на паметници на културата, са валидни определените граници и режими за опазване в писмо на НИПК № 545/27.02.2001 г:

1. териториален обхват на археологическия обект (чл. 8, т.1, б. „а“ от Наредба №5 на Министъра на културата) – територията, очертана от външния контур на обекта;
2. териториален обхват на охранителната му зона (чл. 8, т.1, б. „б“ от Наредба №5 на Министъра на културата) – 10 /десет/ метра около външния контур на обекта;
3. предписания за опазване на обекта и неговата среда (чл. 8, т.2 от Наредба №5 на Министъра на културата) – допускат се следните дейности по археологическия обект:
  - теренно археологическо проучване по реда на чл. 15, ал. 1 от Закона за паметниците на културата и музеите и на Правилника за провеждане на

теренни археологически проучвания в Република България (обн.,ДБ, бр. 12/97);

- консервация, реставрация, експониране, и социализация по реда на Закона за паметниците на културата и музеите;
- регламентирани в нормативните актове дейности за съответната територия на археологическия обект съобразно със статута му на паметник на културата.

(8) За териториите попадащи в режим **Ткин3** се определя следното:

а) За НКЦ в урбанизирани територии, за които не са определени режими на опазване - граници и предписания, са валидни изискванията на чл. 79, ал. 3 и 4 от ЗКН.

б) Устройството и застрояването на териториите с режим Ткин3 се подчинява на режима, определен от ЗКН и действащата нормативна уредба, съобразно вида и категорията на НКЦ и при отчитане на устройствената зона, в която попада поземления имот.

в) Допускат се само дейности по консервация, реставрация, адаптация и социализация, които се извършват въз основа на виза за проектиране по чл.140, ал.3 от ЗУТ и инвестиционен проект, съгласувани с МК по реда на ЗКН.

(9) За териториите попадащи в режим **Ткин4** се определя следното:

а) Дефинира се охранителна зона с радиус 5 метра.

б) В охранителната зона се допускат паркоустройствени и благоустройствени мероприятия.

в) Военните паметници се проучват, регистрират, картотекират, опазват, поддържат и възстановяват съгласно Закона за военните паметници. С писмо № 4349/04.12.1992 г. на НИПК всички възпоменателни знаци, издигнати по повод участието на България във войните от 1885, 1912-13, 1915-18, 1944-45 години са декларирани като исторически паметници на културата по смисъла на чл. 12 от ЗПКМ(отм.), и съгласно §12, ал. 1 от ЗКН притежават статут на НКЦ.

(10) Обектите попадащи в режим **Ткин 5.1** са АСНКЦ от Античността и средновековието и са с неточно, неясно местоположение и не са проучени. Неустановеното местоположение на обектите не отменя статута им на НКЦ и предписанията за опазване. За тях се прилагат разпоредбите по чл. 161 от ЗКН и режимите, определени в писмо на НИПК №545/27.02.2001г.

(11) Обектите попадащи в режим **Ткин 5.2** са единични НКЦ с неточно, неясно местоположение и не са проучени. Неустановеното местоположение на обектите не отменя статута им на НКЦ и предписанията за опазване. За тези обекти важат изискванията на чл. 79, ал. 3 и 4 от ЗКН.

РАЗДЕЛ X

ОБЩИ ПРАВИЛА ЗА ДОПУСКАНЕ, ВЪЗЛАГАНЕ И ОДОБРЯВАНЕ НА ПОДРОБНИ УСТРОЙСТВЕНИ ПЛАНОВЕ

Чл. 43. (1) Влезлите в сила или одобрените до датата на влизането в сила на Общия устройствен план подробни устройствени планове запазват действието си.

(2) Подробните устройствени планове, които противоречат на предвижданията на Общия устройствен план и на правилата и нормативите за неговото прилагане, се изменят само когато новият ОУП предвижда мероприятия на публичната собственост на държавата и общината, които не могат да бъдат реализирани по друг начин освен чрез отчуждаване на частни терени.

(3) Издадените разрешения за строеж, които не са загубили правното си действие съгласно чл. 153, ал. 2 ЗУТ преди влизането в сила на новия Общ устройствен план и на правилата и нормативите за неговото прилагане, запазват действието си.

(4) Проектите за подробни устройствени планове, чието изработване е разрешено по реда на чл. 124а от Закона за устройство на територията, както и проектите за изменения на действащи подробни устройствени планове, чието изработване е допуснато с предписание по чл. 135 от Закона за устройство на територията преди сключването на договора за възлагане изработването на проекта, се привеждат в съответствие с предвижданията на Общия устройствен план и с правилата и нормативите за неговото прилагане преди одобряването им.

Чл. 44. (1) Изработването на подробни устройствени планове се възлага от кмета на общината по реда на чл. 124а от ЗУТ въз основа на изготвеното за случая задание за проектиране съобразно правилата и нормативите и устройствените изисквания, предвидени в Общия устройствен план и настоящите правила и нормативи.

(2) Подробните устройствени планове се възлагат и се изработват най-малко в обхват на една структурна единица, определена с общия устройствен план. В заданието за проектиране задължително се посочват брутните и нетните показатели, определени с Общия устройствен план.

(3) Подробни устройствени планове могат да се възлагат и от заинтересувани лица след разрешение от кмета на общината, ако заявените инвестиционни намерения на заявителя съответстват на предвижданията на Общия устройствен план.

(4) Исканията за допускане на устройствена процедура за изработване на проект по ал. 2 се правят с писмено заявление до кмета на общината, придружено от задание за проектиране, обосноваващо необходимостта от изработването на плана.

(5) В 30-дневен срок от постъпване на писменото заявление по предходната алинея кметът на общината отказва или разрешава изработването на подробния устройствен план за сметка на заявителя. Преди издаване на разрешението кметът на общината изисква от експертния съвет да се произнесе по направеното искане. С разрешението на кмета на общината се определя обхватът на проекта, който може и да не съответства на границите,

посочени от заявителя. Разрешение не се издава, когато изработването на подробния устройствен план е предмет на споразумение по чл. 20 АПК.

Чл. 45. (1) Подробните устройствени планове за структурните единици в новоурбанизираните територии се изработват при условията и по реда на чл. 16 ЗУТ.

(2) Със заданието за проектиране се определят границите, в които проектът ще бъде изработен по правилата на чл. 16 ЗУТ, като се изключват поземлените имоти, попадащи в обхвата на структурната единица, които са урегулирани със заварен подробен устройствен план. Частите от тези поземлени имоти, необходими за изграждане на обектите по чл. 205 ЗУТ се придобиват чрез отчуждително производство, проведено по реда на Закона за общинската собственост след влизане в сила на подробния устройствен план.

(3) Кметът на общината изисква комисията по чл. 210 ЗУТ да определи пазарната стойност на поземлените имоти в обхвата на структурната единица, предмет на възлагането.

(4) С проекта за подробен устройствен план се определят необходимите площи за изграждане на общите мрежи и съоръжения на техническата инфраструктура, на обектите на социалната инфраструктура, както и на озеленените площи за широко обществено ползване - публична общинска собственост и се определя коефициентът за редукция на всеки поземлен имот, но не повече от 25% от площта на всеки поземлен имот.

(5) При определяне на площите по предходната алинея, както и при урегулиране на поземлените имоти в обхвата на плана се спазват следните правила:

1. За всеки поземлен имот се определя урегулиран поземлен имот, чиято пазарна стойност не може да е по-малка от пазарната стойност на имотите преди урегулирането им;

2. По желание на собственика на поземления имот за него могат да се образуват повече от един урегулирани поземлени имоти, като в този случай общата им пазарна стойност не може да е по-малка от пазарната стойност на имота преди урегулирането му;

3. При постъпило искане от собственици на поземлени имоти, придружено от предварителен договор за прехвърляне на собственост с нотариално заверени подписи, с проекта за подробен устройствен план могат да се образуват съсобствени урегулирани поземлени имоти. В този случай пазарната стойност на съсобствения УПИ не може да е по-малка от пазарната стойност на имотите преди урегулирането им;

(6) Изготвеният проект за ПУП във фаза предварителен проект се внася в комисията по чл. 210 ЗУТ за определяне на пазарната стойност на урегулираните поземлени имоти.

(7) В случай че с решението на комисията по чл. 210 ЗУТ се докаже спазване на изискването на чл. 16, ал. 4, изр. 3 ЗУТ, проектът се съобщава, съгласува и се приема от ОЕСУТ по правилата на чл. 128 ЗУТ.

(8) В случай че с решението на комисията по чл. 210 ЗУТ не се докаже спазване на изискването на чл. 16, ал. 4, изр. 3, именно урегулираните поземлени имоти да са с пазарна стойност не по-малка от пазарната стойност на имотите преди урегулирането им, проектът се връща на проектанта за преработка.

(9) Проектът за подробен устройствен план се одобрява по реда на чл. 129 ЗУТ.

РАЗДЕЛ XI УСЛОВИЯ ЗА ИЗМЕНЕНИЕ НА ОБЩИЯ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН

Чл. 46. (1) Влезният в сила общ устройствен план може да се измени, когато:

1. настъпят съществени промени в общественно-икономическите или устройствените условия, при които е бил съставен планът;
2. възникнат нови държавни или общински нужди за обекти - собственост на държавата, на общините или на експлоатационните дружества или отпадне необходимостта от изграждане на такива обекти;
3. възникнат инвестиционни инициативи, които ще се реализират със средства, осигурени по международни договори или от държавния бюджет, както и от инвеститори, сертифицирани по реда на Закона за насърчаване на инвестициите;
4. отпадне необходимостта от изграждане на сгради, мрежи и съоръжения за специални нужди на отбраната и сигурността на страната;
5. се констатира явна фактическа грешка, имаща значение за предвижданията на плана.
6. се налага предвижданията му да бъдат съобразени с одобрен парцеларен план, разрешен на основание чл. 124а, ал. 9;

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. По смисъла на настоящите правила и нормативи:

1. „Новоурбанизираните територии“ са териториите за разширение на населените места, както и самостоятелните терени извън урбанизираните територии на населените места, състоящи се от отделни поземлени имоти или група поземлени имоти, в които е допустимо застрояване.
2. „Структурна единица“ е териториално обособена част от новоурбанизираните територии, означена със самостоятелен индекс и определена с граници и функционално предназначение съобразно регистъра на координатите на граничните точки - приложение №2.
3. „Брутна площ“ на отделна устройствена структура/зона или на структурна единица се определя съобразно границите на устройствената структура/зона или на структурната единица и включва: терени (урегулирани поземлени имоти) с конкретно предназначение съобразно вида на устройствената зона, терени (урегулирани имоти) за обществени и обслужващи сгради, терени за улици и паркинги и терени (урегулирани имоти) за обществени озеленени площи.
4. „Нетна площ“ на устройствена структура/зона включва само терените (площта на урегулираните поземлени имоти) с конкретно предназначение, съответстващо на вида на устройствената структура/зона. Нетната площ на устройствената зона се определя в процеса на изработване на подробните устройствени планове.

5. „Съществуващи урбанизирани територии” са селищните територии на всички села на територията на община Първомай, обхванати от строителните им граници, определени с подробните устройствени планове, действащи към датата на приемане на Общия устройствен план.
6. „Големи урегулирани поземлени имоти” са урегулирани поземлени имоти, образувани от един или повече поземлени имоти с площ не по-малко от 5 дка.
7. „Заварен подробен устройствен план” е подробен устройствен план, влязъл в сила или одобрен преди приемане на решението на общинския съвет на община Първомай за одобряване на този Общ устройствен план.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. (1) Настоящите правила и нормативи са изработени на основание чл. 104, ал. 2 от Закона за устройство на територията и са неразделна част от Общия устройствен план на община Първомай. Правилата и нормативите са изработени в съответствие с наредбата по чл. 13, ал. 1 ЗУТ и се одобряват едновременно с Общия устройствен план.

(2) За неуредените с настоящите правила и нормативи въпроси, свързани с устройството и застрояването на територията на община Първомай, се прилагат разпоредбите на Закона за устройство на територията и подзаконовата нормативна уредба към него.

§ 2. Оригиналът на графичната част на Общия устройствен план се съхранява в община Първомай.

§ 3. Общият устройствен план на община Първомай и правилата и нормативите за неговото прилагане са публични. Община Първомай изработва и поддържа регистър, съдържащ информация за границите на устройствените структури/зони и самостоятелни терени, правилата и нормативите за застрояване и ограниченията за застрояване в тях.

9. ПРИЛОЖЕНИЯ

ПРИЛОЖЕНИЕ 1:

УСТРОЙСТВЕНИ ПОКАЗАТЕЛИ

№	Устройствена зона	Индекс	Пзастр. %	Кинг	Поз%	Ограничения за озеленената площ	Мак височина [метри]	Начин на застрояване
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Жилищни територии		Жилищните устройствени зони се застрояват предимно със сгради за постоянно и временно обитаване. Подробните устройствени планове се изработват в съответствие с изискванията на Закон за устройство на територията (ЗУТ) и изискванията на Раздел II от Правилата и нормативите за прилагане на ОУП.						
1	Жилищна устройствена зона с преобладаващо застрояване с малка височина	Жм	50	1,2	40	1/2 от озеленена площ трябва да бъде осигурена за озеленяване с дървесна растителност.	10	е,д,с
2	Жилищна устройствена зона с преобладаващо застрояване със средна височина	Жс	60	2,0	30	1/2 от озеленена площ трябва да бъде осигурена за озеленяване с дървесна растителност.	15	е,д,с
Зони за обществено – обслужващи дейности		Подробните устройствени планове се изработват в съответствие с изискванията на ЗУТ и изискванията на Правилата и нормативите за прилагане на ОУП.						
3	Устройствена зона за обществено - обслужващи дейности	Оо	50	2,0	30	1/2 от озеленена площ трябва да бъде осигурена за озеленяване с дървесна растителност.	-	е,д,с
4	Терен за обществено обслужване	Тоо	50	2,0	30	1/2 от озеленена площ трябва да бъде осигурена за озеленяване с дървесна растителност.	-	е
Смесени устройствени структури/зони и терени		Подробните устройствени планове се изработват в съответствие с изискванията на ЗУТ и изискванията на Раздел III от Правилата и нормативите за прилагане на ОУП.						
5	Смесена обслужващо-производствена зона	Соп	60	2	20	1/2 от озеленена площ трябва да бъде осигурена за озеленяване с дървесна растителност.	-	е,д,с
6	Терен за смесени обслужващо-производствени функции	Тсоп	80	2	20	-	15	е,д,с

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Производствени устройствени структури/зони и терени		Подробните устройствени планове се изработват в съответствие с изискванията на ЗУТ и изискванията на Раздел IV от Правилата и нормативите за прилагане на ОУП.						
7	Складово-производствена устройствена зона	Псп	60	1,5	20	1/2 от озеленена площ трябва да бъде осигурена за озеленяване с дървесна растителност.	-	е
8	Терен за складово-производствени функции	Тсп	50	1,5	20	1/2 от озеленена площ трябва да бъде осигурена за озеленяване с дървесна растителност.	-	е
9	Терен за складово-производствени функции	Тсп1	60	1,8	25	1/2 от озеленена площ трябва да бъде осигурена за озеленяване с дървесна растителност.	-	е
10	Терен за предимно производствени функции	Тпп	80	2,5	20	-	-	е
11	Терен за предимно производствени функции	Тпп1	80	1,5	20	-	-	е
12	Терен за предимно производствени функции	Тпп2	60	1,2	30	-	-	е
13	Терен за предимно производствени функции	Тпп3	70	2,5	20	-	-	е
14	Терен за чисто производствени функции	Тпч	60	1,5	40	-	-	е,д,с
Терени за отдих и рекреация		Подробните устройствени планове се изработват в съответствие с изискванията на ЗУТ и изискванията на Раздел V от Правилата и нормативите за прилагане на ОУП.						
15	Терен за вилен отдих	Тов	40	0,8	50	1/2 от озеленена площ трябва да бъде осигурена за озеленяване с дървесна растителност.	7	е,д,с
Зелена система		Подробните устройствени планове се изработват в съответствие с изискванията на ЗУТ и изискванията на Раздел VII от Правилата и нормативите за прилагане на ОУП.						

1	2	3	4	5	6	7	8	9
16	Устройствена зона за озеленяване	Оз	2	0,02	80	1/2 от озеленена площ трябва да бъде осигурена за озеленяване с дървесна растителност.	-	e
17	Терен за озеленяване	Тоз	2	0,02	80	1/2 от озеленена площ трябва да бъде осигурена за озеленяване с дървесна растителност.	-	e
Зони/терени за спорт и атракции		Подробните устройствени планове се изработват в съответствие с изискванията на ЗУТ и изискванията на Правилата и нормативите за прилагане на ОУП.						
18	Устройствена зона за спорт и атракции	Са	20	0,3	40	1/2 от озеленена площ трябва да бъде осигурена за озеленяване с дървесна растителност.	-	e
19	Терен за спорт и атракции	Тса	Определят се с ПУП					
Самостоятелни терени		Подробните устройствени планове се изработват в съответствие с изискванията на ЗУТ и изискванията на Раздел VI от Правилата и нормативите за прилагане на ОУП.						
20	Терен за инженерната инфраструктура	Тии	60	-	10	-	-	-
21	Терен за инженерната инфраструктура	Тии1	40	0,8	50	-	-	-
22	Терен за гробища	Тгр	Определят се с ПУП					
23	Терен за заграбване на животни	Тгрж	Определят се с ПУП					
24	Терен за животновъдни ферми	Тжф	20	0,4	20	-	-	e
Горски и земеделски територии		Подробните устройствени планове се изработват в съответствие с изискванията на ЗУТ, Закона за горите, Закона за опазване на земеделските земи и изискванията на Раздел VIII от Правилата и нормативите за прилагане на ОУП.						
Защитени територии и зони		Да се спазват изискванията на ЗУТ, Закона за културното наследство, Закона за биологично разнообразие и изискванията на Раздел IX от Правилата и нормативите за прилагане на ОУП.						

В заключение. Смятаме, че целите и задачите, поставени пред Общия устройствен план на община Първомай, са постигнати.